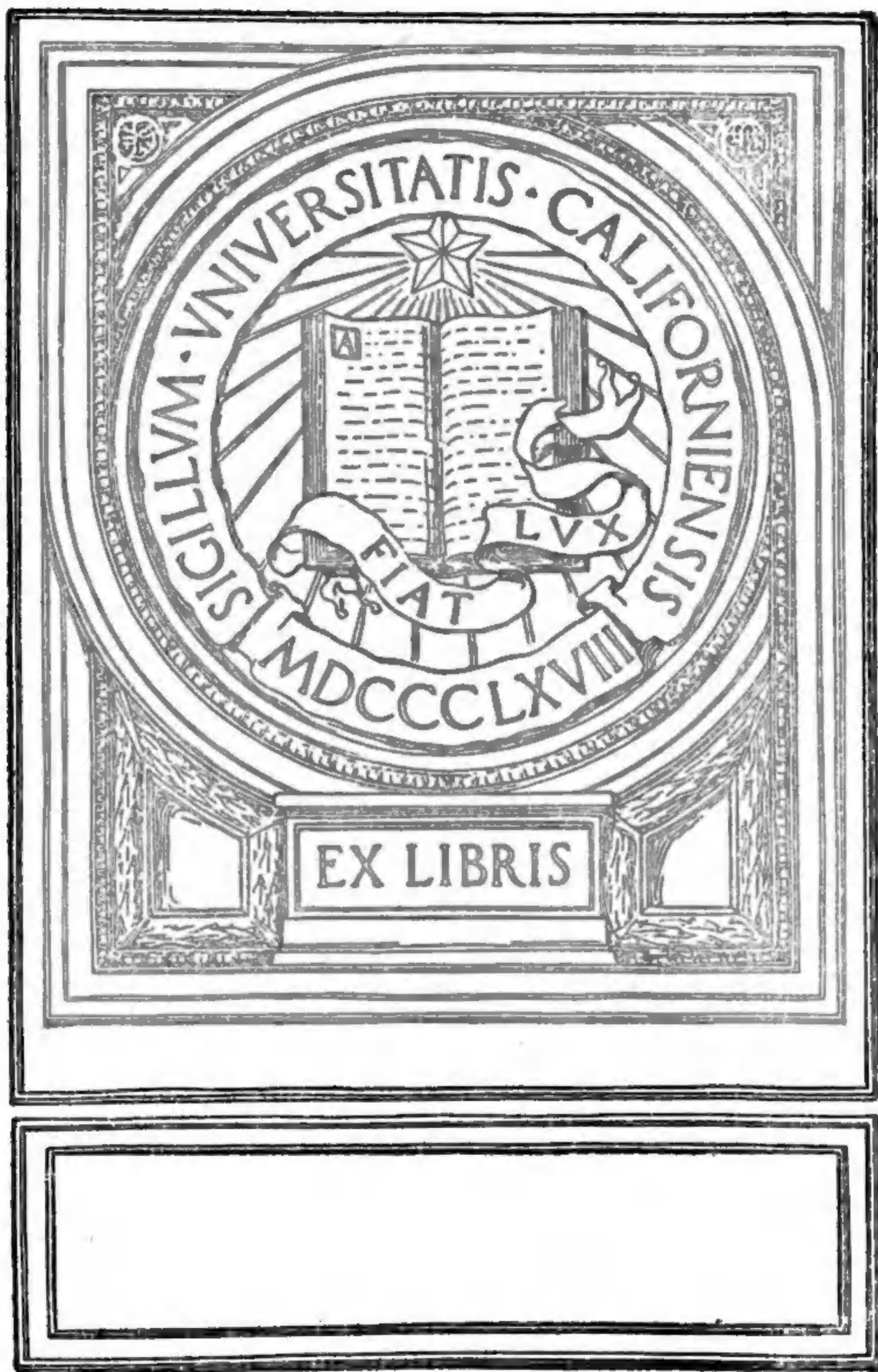
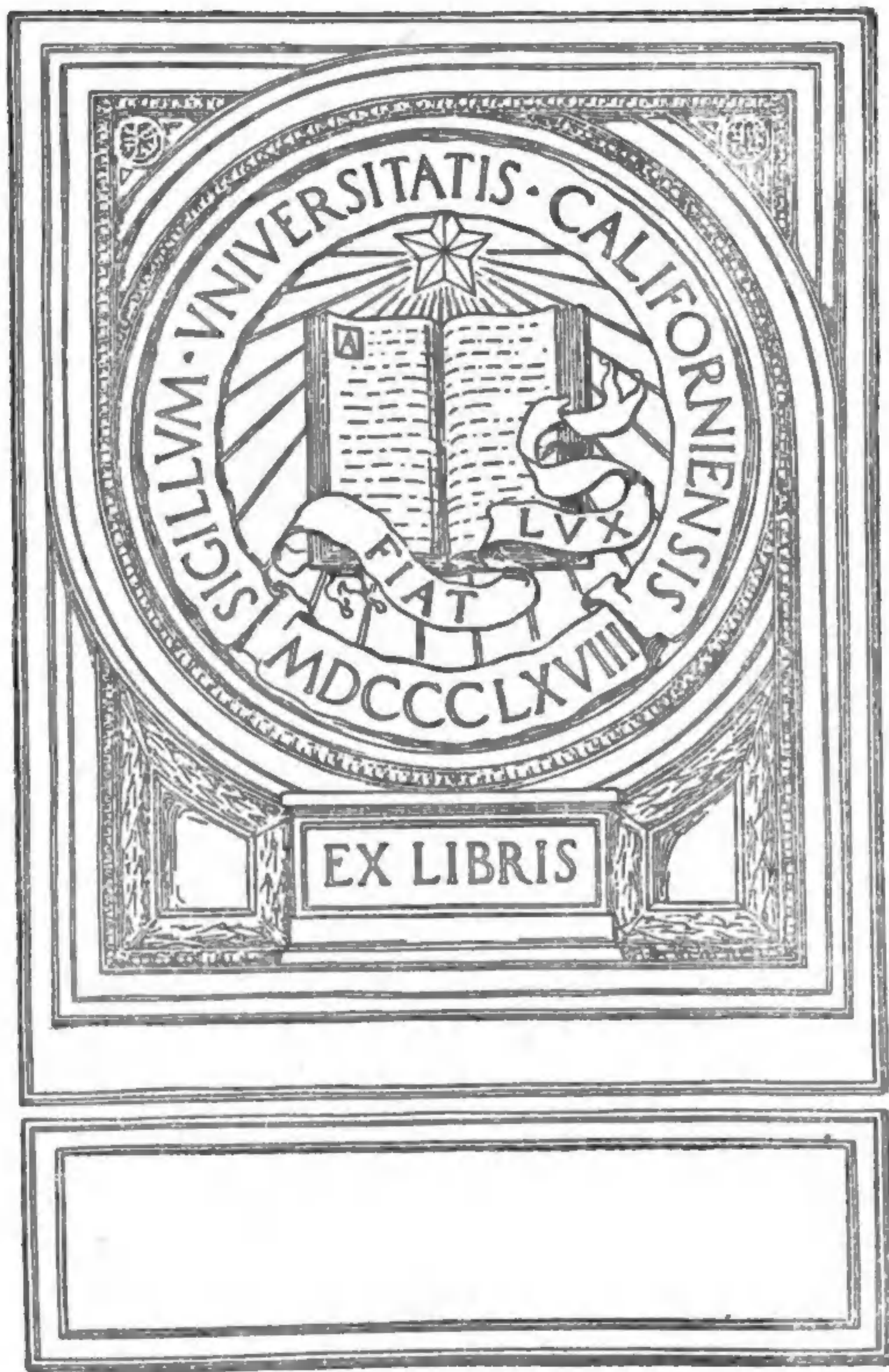

6, w -

6, w -

Danste foltebøger

**MED UNDERSTØTTELSE AF CARLSBERGFONDEN
UDGIVNE AF
DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB**

Danske folkebøger

FRA 16. OG 17. AARHUNDREDE

UDGIVNE AF

† J. P. JACOBSEN
JØRGEN OLRIK OG R. PAULLI

FEMTE BIND

KØBENHAVN 1921

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG

PT 7915

D 3

v. 5

DANSKE FOLKEBØGER
V
Digoleis
Kong Edvard af England
UDGIVNE AF
JØRGEN OLRIK

M518920

PLAN FOR UDGAVEN

Danske Folkebøger fra 16. og 17. Aarh. udgives i en Række Bind, i hvilke de forskellige Bøger er ordnede dels efter Emne, dels efter litterær Emnetid (Apokryfe Bibelhistorier — Romaner med antike, byzantinske eller orientalske Emner — Romaner med Emner fra den middelalderlige Epik — Eventyr- og Elskovsromaner fra Middelalderen og Renaissance — Skæmtebøger — Magiske, moralske og apokalyptiske Romaner).

Udgavens Tekstgrundlag er det ældste bevarede Tryk eller Haandskrift, der gengives med de i det tekstkritiske Tillæg anførte Rettelser. Ord- og Stilvarianter fra senere Tryk ældre end 1700 meddeles, men ikke ortografiske Varianter.

Tilsyn med Udgaven føres af Bibliotekar Carl S. Petersen.

INDHOLD

Indledning

Vigoleis..... III—XXXIV

Kong Edvard af England XXXV—LXIII

Tekst

Vigoleis..... 1—116

Kong Edvard af England 117—149

Tekstkritik og Kommentar

Vigoleis..... 153—196

Kong Edvard af England 197—208

Bibliografi

Vigoleis..... 211—217

Kong Edvard af England 218—228

INDLEDNING

VIGOLEIS.

FOLKEBOGEN om Ridder Vigoleis med Guld-
hjulet gaar ligesom Romanen om Kejser Ok-
tavian (Danske Folkebøger IV) gennem tysk Be-
arbejdelse tilbage til middelalderlig fransk Rid-
derpoësi. Men medens Oktaviandigteren slynger
morsomme Træk af Middelalderens virkelige Liv
ind imellem de romantiske Ridderkampe og netop
ved Modsætningen mellem disse to Elementer gi-
ver Romanen en vis Svingkraft, indeholder Vigo-
leisdigtningen intet tilsvarende, men bevæger sig
helt i den af keltisk Aand stærkt paavirkede, uvir-
kelige og fantastiske Æventyrverden, som fylder
en stor Del af 12.—13. Aarhundredes Ridderdigt-
ning med sine noget ensformige og trættende
Billeder af ideale, men ofte noget blodløse Ridder-
skikkelser, der under en Række Kampe med mere
eller mindre overnaturlige Uhyrer, Vildmænd,
Kæmper og Trolde udfrier skønne Jomfruer af
Fangenskab og anden Tvang og til Slut lykkeligt
forenes med deres Elskede. De vidtløftige Udma-
linger af alle disse Urimeligheder lader sig endda
nogenledes læse i selve de middelalderlige Digte,
hvis Stils naive Friskhed forsoner en noget med
Indholdets Spinkelhed og Udtværethed, men om-
satte i det 16.—17. Aarhundredes mere haandfaste
Prosastil virker de langtrukne og kedsommelige,
hvormegit end Prosaromanens Forfatter har af-

a*

kortet den middelalderlige Digtnings vidtløftige Skildringer.

Ogsaa paa et andet Punkt afviger Vigoleis-romanen kendeligt fra Folkebogen om Kejser Oktavian, idet nemlig det middelalderlige Digt, som Romanen gennem en tysk Prosabearbejdelse af 1472 gaar tilbage til, ikke er en rimet fransk Ridderroman, men en o. 1205 fuldendt, højtysk Digtning af den frankiske Minnesanger Wirnt von Grafenberg. Hans Digt Wigalois bygger uomtvisteligt paa fransk-keltiske Forbilleder, men der er ikke bevaret noget fransk Ridderdigt, som han direkte kan have oversat eller bearbejdet.

Inden vi gaar over til en kort Undersøgelse af de franske Kilder som Wirnt maa antages at have benyttet, skal der her meddeles nogle faa Oplysninger om Digteren og hans Værk¹⁾. Wirnt maa have været af Ridderstand, da han af Digteren Rudolf af Montfort ved 13. Aarhundredes Midte tituleres med Herrenavnet; han siges i et Digt af Conrad von Würzburg at have taget Korset og

1) Jfr. G. F. Beneckes Udgave af Digtet (Berlin 1819), hvor en fyldig Indledning forefindes. En senere Udg. af Pfeiffer (Lpz. 1847) har ikke staaet til min Raadighed. Jfr. endvidere H. Meisner, Wirnt von Grafenberg (Diss. Breslau 1874); Rich. Bethge, W. v. G. (Diss. Berlin 1881); Max Irrgang, Zum Wigalois (Diss. Halle a. S. 1887), samt flere Afhandlinger og Disputationer, som der senere vil blive Lejlighed til at anføre enkeltvis. (Smaaafhandlinger, der udelukkende indeholder Tekstrettelser og Varianter til Wigaloisdigtet, vil dog ikke blive anførte her).

synes ogsaa at være nævnt i et Dokument fra Meran af 1217. Iøvrigt vides intet nøjere om hans Livsførelse eller hans Dødsaar.

Digtet Wigalois er paa 11708 Vers, der rimer parvis; dog afsluttes hvert af de mindre Afsnit i Digtet med et tredobbelt Rim¹⁾. Fortællingen er jævnt fremadskridende; Stilen røber især Paavirkning fra Wirnts lidt ældre samtidige, Hartman von Aue, fra hvem stundom hele Linjer er laant næsten ordret, og hvis rolige Klarhed og naive, lidt snaksomme Ynde genfindes i Wigaloisdigtet, uden at dette dog naar op paa Højde med sit Forbillede²⁾. Svagere er Paavirkningen fra Digteren Wolfram von Eschenbach med hans større digteriske Sving, der rigtignok ogsaa ledsages af større Svulst og Dunkelhed i Udtrykket³⁾; dog synes Paavirkningen fra Wolfram noget stærkere henimod Digtets Slutning⁴⁾. Det franske Grundlag

1) Jfr. Laura Greulich, *Reimstudien zu Wirnt von Grafenberg* (Diss. Heidelberg 1914).

2) Jfr. Irrgangs ovenfor anførte Disputats samt en Afhandling af Meisner i Pfeiffers *Germania* XX 421 ff.; R. Medem, *Über das Abhängigkeitsverhältnis Wirnts von Grafenberg zu Hartmann v. Aue u. Wolfram v. Eschenbach* (Diss. Lpz. 1881); m. fl. Skr.

3) Jfr. R. Sprenger i Pfeiffers *Germania* XX 432 ff., samt B. Pudmenzky, *Über Wirnts Ausdrucksweise mit besonderer Rücksicht auf Hartmann u. Wolfram* (Diss. Halle 1875). — Yderligere Litteraturhenvisninger findes i Laura Greulichs anf. Disputats.

4) Jfr. Laura Greulich S. 74.

føles gennemgaaende stærkt i Wirnts Digtning; der i det hele ikke ejer nogen udpræget og særegen poetisk Stil, men overvejende bygger paa fremmede Forbilleder. Disse hans sproglige og stilistiske Forbilleder, som tyske Lærde med stor Grundighed har udredet, er dog af alt for ringe Interesse for vor danske Folkebogstekst til at kunne paaregne udførligere Omtale i en kortfattet Indledning. Anderledes forholder det sig derimod med Spørgsmaalet om hvilke Kilder der ligger til Grund for Wirnts Digtning, da Besvarelsen heraf har væsentlig Betydning ikke alene for det gammeltyiske Wigaloisdigt, men ogsaa for den af dette afledede prosaiske Bearbejdelse, som den danske Folkebog er en Oversættelse af, og dette Spørgsmaal skal derfor her tages op til en kortere Undersøgelse.

Det vil være rimeligt først at spørge, om ikke Wirnts eget Digt indeholder noget direkte Udsagn, der kaster Lys over Sagen, og her maa da først anføres V. 131 ff. i Beneckes Udgave af Wigalois:

Nu wil ich iu ein mære
Sagen, als ez mir ist geseit.
Zu einer ganzen warheit
Truwe ich ez niht bringen
Niuwan einz wil ich dingen:
Daz ir, durch iuwer hovescheit
Dem tihter des genade seit

Der diz hat getihtet,
 Mit rimen wol berihtet;
 Wan diz ist sin erstez werch.
 Er heizzet Wirnt von Gravenberch.

Allerede heraf fremgaar, at Wirnt ikke opfatter sig selv som Opfinder af noget nyt, men kun som Bearbejder af et Stof, som han har faaet fra anden Haand; og dette stadfæstes et andet Sted i hans Digt, hvor han paaberaaber sig sin Kilde i mere bestemte Udtryk (Beneckes Udgave V. 592 ff.):

Sin ¹⁾ schande was im doch so geschehen
 Daz ir deheiner si hete ersehen;
 Da von was ez in ²⁾ unkunt.
 Ezn quæme ouch niemer für minen munt,
 Het mirz ein knappe ³⁾ niht geseit
 Ze einer ganzen warheit,
 Wider den ich alle wile streit.

Endnu tydeligere taler Wirnt dog i Begyndelsen af sin Digtning's Slutafsnit om sin Kilde for Fremstillingen (Beneckes Udg. V. 11686 ff.):

Ich wil daz mære vol enden hie,
 Als michz ein knappe wizen lie,
 Der mirz zu tihten gunde.
 Niuwan eines von sinem munde

1) Det er Ridder Gawein ved Artus' Hof, som Talen er om; han er blevet overvunden og tagen til Fange af Kong Joram.

2) Kong Artus.

3) Beneckes Udgave har her fejlagtigt: pfaffe.

Empfie ich die aventiure.
Da von was mir tiure
Das mære an manigen enden.
Min sin wil ich wenden
An ein ander: und wizzet, daz
Diu wirt von mir erriten baz.

Det ses heraf, at Wirnt har faaet Æventyret fortalt (vel sagtens foresunget eller deklameret) af en Riddersvend eller Page (»Knappe«), som dog kun éngang har fremsagt Digtningen for ham, hvorfor han gør Undskyldninger for at han ikke overalt har været i Stand til at huske Sammenhængen rigtigt. — Hvilken Nationalitet denne Page har været af, kan der efter hele Arten af den Forestillingskreds som Digteren fører os ind i, ikke være nogen som helst Tvivl om: det har været en fransk damoiseau, der har haft Kendskab til de netop paa den Tid (ved Aar 1200) stærkt fremtrængende Digtkredse, der knyttede sig til Sagnene om Kong Artus og Ridderne om det runde Bord. At nemlig Digtet tilhører denne Cyklus, ses straks selv ved den flygtigste Gennemlæsning; det fremgaar alene af selve Digtets Begyndelsesstrofer (efter Wirnts Fortale; V. 145 ff. i Beneckes Udgave), hvori Kong Artus og hans Tafelrunde præsenteres for Læseren; de optrædende Riddere fra Artus' Hof kendes for en stor Del ogsaa fra andre Artus-digte, f. Eks. Ivan (Løveridder), Gavian m. fl.;

Digtets æventyrlige Skildringer røber helt igennem deres fransk-keltiske Udspring baade ved Indhold og ved Person- og Stednavne etc.; selve Hovedpersonens Navn Wigalois er utvivlsomt en let Omdannelse af et fransk *Guiglois¹⁾, o. s. fr.

Men naar man dernæst spørger, om der da er bevaret noget gammelfransk Digt, der helt igennem kan opfattes som Forbillede for Wirnts Wigaloisdigtning, maa Svaret, som ovenfor nævnt, lyde benægtende. Derimod eksisterer der to franske Digterværker fra Middelalderen, som hvert for sig i større Omfang har poetisk Stof tilfælles med Wirnts Digtning, og med disse og deres Forhold til Wigaloisdigtet skal vi derfor i det følgende kortelig beskæftige os.

Ældst af de to franske Digtninge er Renaut de Beaujeus rimede Roman Li biaux desconneus (le Bel Inconnu)²⁾. Digtet henføres af Udgiveren til det 13. Aarh., af enkelte senere tyske Lærde til Tiden om 1190³⁾, det sidste dog med tvivlsom Ret.

1) Wirnt selv opfatter det som enstydigt med Gwi von Galois (Beneckes Udg. V. 1574).

2) Udgivet (mangelfuldt) af C. Hippeau (Paris 1860); jfr. W. Försters Anmeldelse i Zschr. f. roman. Philol. II 78, og Musset's Anm. i Jahrb. f. roman. u. engl. Litt. IV 418.

3) Jfr. navnlig A. Mennung, Der Bel Inconnu des Renaut de Beaujeu in seinem Verhältnis zum Lybeaus Disconus, Carduino und Wigalois. Diss. Halle n. B. 1890.

Enkelte Episoder og adskillige Detailler synes Renaut at have laant fra Chrestien de Troyes' kort efter 12. Aarhundredes Midte digtede Helte-digt Erec.

Allerede Heltens Navn Guinglain røber sit nære Slægtskab med Wigalois, der, som nævnt, maa gaa tilbage til et fransk *Guiglois, og de Æventyr, som han udstaar, er for en stor Del Fællesgods for begge Digtninge. Til Historien om Heltens Forældre og Fødsel, saaledes som Wirnt beretter den i Begyndelsen af Wigalois-digtet, findes ganske vist intet Sidestykke i Renauts Digt; men med Heltens første Optræden ved Kong Artus' Hof begynder de iøjnefaldende Ligheder i poetisk Stof og strækker sig gennem en Række Episoder. Disse skal her kortelig angives i den Rækkefølge som de har i Wigalois-digtet.

1) Helten kommer som pur ung Mand til Artus' Hof for at søge Optagelse i hans Ridderskab. Han kender ikke sin Faders Navn¹⁾.

2) En Jomfru²⁾ kommer, ledsaget af en Dværg, til Artus' Hof og beder ham i sin Herskerindes

1) I Renauts Digt kender han heller ikke sit eget, hvorfor Kongen benævner ham den skønne Ubekendte, Li Biaus Desconneus.

2) I Wigaloisdigtet hedder hun Nereya, i det franske Digt Helie, i det nærbeslægtede engelske Digt Lybeaus Discounus: Helene.

Navn om at sende hende en tapper Ridder til Hjælp, der for hendes Skyld tør bestaa et frygteligt Vovestykke. Digtets Helt tilbyder sig og faar Lov af Kongen til at drage med hende og prøve sin Lykke. Jomfruen vredes over at man vil byde hende saadan en Dreng til Hjælp, og rider forbitret bort fra Artus' Hof. Digtets Helt væbner sig og indhenter hende.

3) Om Aftenen kommer de til en Borg, hvis Ejer kun vil huse den som først har overvundet ham i Kamp. Digtets Helt fælder ham i Dystridt. — Denne Episode forekommer dog i det franske Digt først et godt Stykke længere fremme i Fortællingen; paa det Sted i Handlingen hvor Wirnt indfletter den, har Renauts Digt en lang Beskrivelse af en Tvekamp, som Helten maa bestaa med en frygtelig Ridder ved Navn Blioblieris, som søger at spærre ham Overgangen over en Bro.

4) Helten og Jomfruen rider videre og overnatter paa en Eng i Skoven. Ved Midnatstid vækkes han af et Klageskrig, rider efter Lyden og udfrier en skøn Jomfru af to Jætters Vold. I Wigaloisdigtet faar den ene af disse Lov til at beholde Livet mod at føre den udfriede Jomfru tilbage til Artus' Hof, hvor hun hører hjemme; i det franske Digt, hvori Helten (ligesom i det engelske) gør det af med begge Jætterne, tilfalder denne Opgave derimod to af Blioblieris' Venner, efter at de for-

gæves har søgt at hævne deres Fælle og er blevet overvundne af den skønne Ubekendte ¹⁾).

5) Helten og Jomfruen møder paa deres Færd videre frem en smuk lille Hund, som Helten fanger og skænker hende. Snart efter dukker en Ridder op og kræver den som sin Ejendom, men fældes af Helten i Tvekamp.

6) Helten og Jomfruen drager videre og møder en enligt ridende Skønjomfru, som græder højt over Tabet af en Papegøje, der var blevet hende tilkendt som Skønhedspris, men atter frarøvet hende af en Ridder (i det franske Digt har han tillige dræbt hendes elskede). Helten lover at skaffe hende Hævn og sejrer i Tvekamp over Fornærmeren, der maa udlevere Papegøjen og drage som Fange til Artus' Hof²⁾). Hele denne Episode er iøvrigt stærkt paavirket af en tilsvarende Fortælling i Chrestien de Troyes Digt Erec fra Midten af 12. Aarhundrede³⁾).

Hermed er Listen udtømt over den Række sammenhængende Episoder, som Wirnts Wiga-

1) I det engelske Digt drager Selskabet til den befriede Jomfrus Fader, der tilbyder den skønne Ubekendte hendes Haand, som Helten dog afslaar.

2) I det franske Digt hedder Voldsmanden Giflet, i det engelske, som iøvrigt her afviger noget i Enkeltheder, hedder han Gyfroun. Wirnt har paa dette Sted i sit Digt indført Navnet paa en i tysk folkelig Overlevering kendt historisk Person, Grev Hoyer af Mansfeld.

3) Jfr. Gaston Paris i Hist. litt. de la France XXX, 171 ff.

lois har tilfælles med Renauts Li biaux desconneus. Ganske vist findes der ogsaa en vis almindelig Lighed mellem Hovedæventyret i Wigaloisdigtet (hvori der skildres, hvorledes Helten befrier Landet Korentin og dets Dronning fra den hedenske Ridder og Trolldmand Rorx af Glois) og det franske Digts Skildring af den skønne Ubekendtes underfulde Oplevelser i den forheksede Stad (la Cité Gastée), men Enkelthederne i de to Førtællinger afviger dog saa meget indbyrdes, at der ikke godt kan være Tale om nogen gensidig Paavirkning. Ogsaa den Lighed, der findes mellem de to Digtes Slutningsepisoder (Heltens Bryllup, og de nygiftes Besøg ved Kong Artus' Hof), er af ganske almindelig Art og savner saadanne karakteristiske Enkeltheder, der bestemt tyder paa nært Slægtskab mellem to Digtninge.

Sammenhængen mellem de to Digte er paavist baade fra tysk og fra fransk Side¹⁾, og om deres indbyrdes Forhold har forskellige tyske lærde opstillet mere eller mindre sindrige Hypoteser. Forstandig virker Bethges²⁾ Fremhæven af at Wirnt efter sin egen Opgivelse (se S. VII ovenfor) bygger paa en Pages mundtlige Meddelelse; forskruet er derimod Mennungs³⁾ Antagelse, at Brudstykker af

1) Gaston Paris, Guinglain (Romania XV, 1); jfr. Hist. litt. de la France XXX 171 ff.

2) Rich. Bethge, Wirnt von Grafenberg. Diss. Berlin. 1881.

3) Se Henvisningen S. IX, Note 3 ovenfor.

et Haandskrift af Renauts Digt med Bladene anbragte i urigtig Rækkefølge (!) har været kendt og benyttet af den tyske Digter. Slige kunstige Spekulationer og Konstruktioner af de to Digts indbyrdes Forhold er i sig selv ret ørkesløse og har siden yderligere tabt i Værd, idet der senere ved Fremdragelsen af en anden beslægtet middelalderlig Kilde er kastet nyt Lys over Spørgsmaalet.

Det Digterværk, som det her drejer sig om, er en fransk Prosaroman fra 14. Aarhundrede: *Le chevalier du papegau*¹⁾. Den omhandler en Række æventyrlige Bedrifter, hvori Kong Artus selv spiller en Hovedrolle. Disse Bedrifters nøje Slægtskab med en Række Episoder i Wigalois-digtningen viser dog tydeligt, at Artus ikke kan være Fortællingens oprindelige Helt, og hele Forholdet maa da uden Tvivl forklares saaledes, at Forfatteren til Prosaromanen bygger paa et tabt oldfransk Digt fra 12. Aarh., hvis Hovedperson netop maa have været den *Guiglois, som Wirnts Wigalois maa antages at være identisk med, og som Renaut de Beaujeus Guinglain ogsaa har mange Træk tilfælles med²⁾. Sigtens

1) Udgivet af Ferd. Heuckenkamp, Halle 1897. Udgiverens Indledning bygger i det hele og store paa en Afhandling af F. Saran i *Beiträge z. Gesch. d. deutschen Sprache* XXI: *Über Wirnt von Grafenberg und den Wigalois*, hvori den franske Romans Forhold til det tyske Digt indgaaende behandles.

2) Jfr. Heuckenkamps Indledning S. XXX f.

har Prosaromanens Ophavsmand fundet, at de ældre Artusdigte fortalte for lidt om Kongen selv (der overalt i disse træder stærkt i Baggrunden for sine Ridderes Bedrifter) og villet raade Bod paa dette Forhold ved ligefrem at indsætte Artus selv som Hovedperson i en af de mest æventyrlige Ridderdigtninge. En saadan Ombytning af Hovedperson har dog ikke kunnet finde Sted uden at drage adskillige Ændringer i Stoffet med sig, og der skal derfor her gives en ganske kort Oversigt over de væsentlige Afvigelser mellem Prosaromanen og Wigaloisdigtet.

For det første har ifølge Sagens Natur hele den ovenfor paa S. X som Nr. 1 opførte Episode maattet bortfalde i Prosaromanen, og den som Nr. 2 nævnte Episode reduceres til at en Jomfru kommer til Artus' Hof og paa sin Herskerindes Vegne beder om Hjælp mod »le chevalier qui converse en la mer«. De som Nr. 3—5 opførte Episoder i Wigaloisdigtningen indskrænker sig i den franske Prosafortælling til én: Artus' Sejr i Tvekamp over le Chevalier de la Gaste Lande, hvem han træffer i Færd med at forfølge sin utro Hustru med draget Sværd. Derimod genfindes den som Nr. 6 opførte Episode med Kampen om Papegøjen, der havde været udsat som Skønhedspris, i alle sine Hovedtræk i den franske Prosaroman; kun er Indledningen til Episoden lidt anderledes, idet det er den ovennævnte, fra sin for-

følgende skinsyge Ægtemand befriede Dame, som foranlediger Romanens Hovedperson til at indlade sig i Tvekamp om Papegøjen med Ridderen Lion sans Mercy, som han hedder i Prosaromanen¹⁾. I Prosaromanen hører Dværger, som i Wigaloisdigtet optræder i den første Jomfrus Følge, sammen med Papegøjen som dennes Vogter, og Artus antager fra nu af Navn af le chevalier du papegau.

Vi kommer nu til Hovedæventyret i Wigaloisdigtningen: Heltens fantastiske Oplevelser og mandelige Bedrifter i Landet Korentin, hvor han trods alle Koglerier og frygtelige Uhyrer, som vil spærre ham Vejen, trænger frem til Roaz af Glois' forheksede Borg og fælder denne sin Hovedmodstander. Disse Tildragelser genfindes saa godt som alle i den franske Prosaroman, stundom i en noget afvigende Skikkelse, men ofte i meget nær Slægt med Wigaloisdigtningen. I Prosaromanen er derimod mellem den ovenfor som Nr. 6 betegnede Episode (Kampen om Papegøjen) og Romanens nævnte Hovedæventyr indskudt forskellige mindre Episoder, der ikke har noget tilsvarende i Wigaloisdigtningen og derfor skal forbigaaes her.

1) I Slutningen af Wigaloisdigtet forekommer en lignende grusom og hedensk Ridder af samme Navn, men Beskrivelsen af W.s Kamp med ham har intet synderligt tilfælles med ovenanførte Episode.

Hovedæventyret i Wirnts Digt falder i følgende Afsnit, der her skal sammenstilles med de tilsvarende i den franske Prosaroman. Ved denne Sammenstilling vil det paa adskillige Punkter vise sig, at denne sidste, skønt yngre, har bevaret flere Træk i en mere oprindelig Skikkelse end de har i Wigaloisdigtet — hvad der finder sin naturlige Forklaring i den ovenfor anførte Antagelse, at Prosaromanen bygger paa et tabt oldfransk Ridderdigt, som dens Forfatter maaske tilmed har haft liggende skriftlig optegnet for sig, medens Wirnt, som anført, har maattet nøjes med mundtlig Overlevering og tilmed, som han selv siger, kun har hørt sin Hjemmelsmand fremsige Digtet én Gang.

1) I Wigaloisdigtet oplyser den ledsagende Jomfru (Nereya) Helten om Forholdene i Korentin paa følgende Maade: Den unge Dronning Larie af Korentin er styrtet i Ulykke af en hedensk Ridder Roaz af Glois, som er i Pagt med Djævelen. Han har dræbt hendes Fader og indtaget hendes Land paa en eneste Borg nær. Ydermere huserer der i Skoven et frygteligt Uhyre, som dræber alle der kommer i dets Nærhed. Hvis Wigalois kan udfri den unge Dronning af alt dette, kan han vinde hendes Haand og blive Konge i Landet. — Paa ganske tilsvarende Maade har i den franske Prosaroman Prinsessen Flor de Mont i Kongeriget Ile Fort mistet sin Fader (i Dystridt); dennes

b

Marskalk har derefter uretmæssigt bemægtiget sig hele Landet paa den Borg nær, hvor Flor de Mont med sin Moder opholder sig.

2) Inden Helten naar frem til denne Borg, maa han bestaa et Par ~~svære~~ Kampe. I Wigaloisdigtet maa han først dyste med en Ridder ved Navn Schaffilun, som boer i et broget Telt omgivet af 50 Lanser; S. er redet ud paa samme Æventyr som W., og denne overvinder sin Rival. — Hertil svarer i den franske Prosaroman Heltens Kamp med den Ridder, der vogter Indgangen til Kongeriget Ile Fort, og som vil spærre ham Adgangen; han overvindes i Tvekamp. Denne sidste Version er bedst motiveret og sikkert ældre og oprindeligere end Wigaloisdigtets, hvis Sagnform her synes noget forvansket, sagtens som Følge af Digterens eller hans Hjemmelsmands svigtende Hukommelse.

3) Endnu en Tvekamp maa Helten bestaa, inden han naar frem til Dronningens Borg. I Wigaloisdigtet maa han kæmpe med Drosten af Korentin; Kampen ender uden afgørende Resultat, men Drosten, som er en stærk Kæmpe, maa dog anerkende Wigalois' Mod og Manddom og lade ham slippe frem. — Hertil svarer i den franske Prosaroman, at Helten overvinder den mod Dronningen fjendtlige Marskalks Bannerfører (confanonier). Ogsaa her er i den franske Prosaroman Sagnformen bedre motiveret og sikkert mere op-

rindelig, da det er poetisk rimeligere, at den overvundne Kæmpe opfattes som staaende i Markskalkens (i Wigaloisdigtet: Roaz af Glois') Tjeneste end i Dronningens, saaledes som Wirnt (noget usandsynligt) fremstiller Situationen.

4) Helten naar frem til Dronningens Borg og modtages prægtigt. I Wigaloisdigtet udmales, hvordan han her forelsker sig i den skønne Larie. Han overnatter paa Borgen, og den næste Morgen følger han efter et fantastisk udseende Dyr, der fører ham hen forbi en Spøgelseturning med glødende Vaaben frem foran det skønne Slot Korrentin. Paa en Høj i dettes Nærhed staar et Vidundertræ omgivet af en Tryllekreds, som Wigalois ikke kan overskride; her springer Dyret op og antager Menneskeskikkelse. Denne Skikkelse forklarer nu Wigalois, at den er den dræbte Konges Aand, der ligesom de i Spøgelseturningen deltagende Riddere nu maa dvæle i Skærsilden; men paa Grund af Almisser i levende Live nyder Kongen dog den Gunst, at han hver Dag ved denne Tid kan slippe ud af Skærsildspinen. Han giver Wigalois en Blomst af Træet, der kan beskytte ham mod den Drages giftige Aande, som han nu snart skal kæmpe med, og viser ham en hellig Lanse i Klippen ved Borgens Port, som han skal føre med sig. Endelig oplyser han ham om at han er Søn af den navnkundige Artus-Ridder Gawein, og spaar ham Sejr over Roaz.

b*

Til Slut antager han **atter Dyreskikkelse** og **slutter sig til de brændende Spøgelse-riddere**. — I den franske Prosaroman findes en Række ganske tilsvarende Scener; bortfaldet er kun Heltens For-
elskelse i Dronningen, der ikke passede til den ovenfor omtalte Ombytning af Hovedpersonen (*Guiglois) med Kong Artus selv, ligesom naturligvis ogsaa Scenen med Afsløringen af Heltens hidtil ukendte Fader er sløffet som Følge af at Artus selv er indsat som Hovedperson i Prosaromanen.

5) Den næste Episode er Dragekampen. I Wirnts Digt udmales, hvorledes Wigalois træffer sammen med den frygtelige Lindorm Phetan, som netop har omslynget fire Riddere med sin Hale. Han dræber den, men bliver selv ved et Slag af Dragens Hale slynget ned af Bjærget og falder i Svime paa den nedenfor liggende Saa Bred. Her finder nogle Fiskerfolk ham og udplyndrer ham; men Scenen iagttages af nogle af Damerne paa en nærliggende Borg; Borggrevinden, hvis Ægtefælle W. har udfriet af Dragens Vold, iler ud og faar hans Vaaben udleverede af Fiskerfolkene, finder W. og fører ham op paa Borgen, hvor han **atter vaagner til Live** og plejes med Omhu. Heltens faar her en kostbar Rustning som Gave, hvor-
med han kan bestaa den Kamp som venter ham med det ildsprudende Uhyre Marrien. — En tilsvarende Fortælling om Dragekampen findes i

den franske Prosaroman, men Wirnts meget udførlige Beskrivelse af Heltens Redning er her en Del forkortet, idet der blot omtales, at han frelser af den samme Ridder som han har udfriet af Dragens Vold, og plejes af ham paa hans Borg, til han efter tre Dages Forløb atter er frisk og kan fortsætte Æventyret.

6) Inden Helten kan naa frem til Fjendens Hovedborg, venter der ham endnu frygtelige Kampe. Wigalois maa bestaa en haard Dyst med den kvindelige Skovtold Ruel og dernæst med den kæmpestærke Dværg Karrioz, som efter at være overvunden af W. omkommer i den giftige Trylletaage, der ruger over disse Egne, og som ogsaa er nær ved at koste Helten selv Livet. — Af disse Træk genfindes Kampen med Skovkvinden i kortere Skildring i den franske Prosaroman, som derimod intet kender til Dværgekampen.

7) Helten trænger frem til Fjendens Borg. I Wirnts Digt udmales, hvorledes Wigalois maa bane sig Vej over den smalle Bro til Roaz' Borg, som spærres af et med Sværd og Knive besat Hjul, der drives rundt af den omgivende Strøm. W. faar ved sin Bøn Trylletaagen til at slaa ned i Vandet og standse Hjulet. Han maa dernæst bestaa en frygtelig Kamp med det ildsprudende Uhyre Marrien, som er halvt Menneske og halvt Dyr, og maa endnu overvinde to Riddere, der vogter Porten, inden han kan træde ind i Roaz'

Sal. — Med Undtagelse af Trylletaagen og Kampen med den ildsprudende Kentavr genfindes de samme Træk i den franske Prosaroman, hvis Forfatter her i det hele fatter sig i adskilligt større Korthed end Wirnt i sit Digt; Portvogterne nævnes, men om Kamp med dem tales ikke.

8) Nu følger Digtningens centrale Episode, der skildrer hvorledes Helten faar Bugt med sin Hovedmodstander. I Wirnts Digt udmales, hvorledes det efter en frygtelig Kamp i Borgens Sal lykkes Wigalois at fælde Roaz af Glois, og hvorledes dennes trofaste Hustru Jafite dør af Sorg ved hans Lig. Wigalois falder i Afmagt og er nær ved at blive dræbt af Jafites hævngherrige Jomfruer, men reddes af den tililende Portvogter, Grev Adan. — Den franske Prosaroman har ganske tilsvarende Skildringer; dog udelades alt hvad der i Wirnts Digt hentyder til Roaz' Forskrivelse til Djævelen, og dens Forfatter kender heller ikke til Jomfruenes Hævngherrighed, men udmaler deres Glæde over Tyrannens Fald.

9) Nu følger Slutscenerne i Digtets Hovedepisode. I Wirnts Digt skildres, hvorledes Wigalois tager Troskabsed af Borgens Mandskab og bryder op til Grev Morales Borg, hvor han blev plejet efter Dragekampen. Herfra sender han Bud til sin elskede, Dronning Larie, om at komme til ham, og Gensynsglæden er stor. Brylluppet staar i Korentin med stor Pragt, og ved det indfinder

sig ogsaa Wigalois' Fader Gawein. — I Prosaromanen, hvor Kong Artus er sat i Hovedpersonens (*Guiglois') Sted, kan der naturligvis ikke være Tale om Giftermaal med den befriede Dronning, og Hovedpersonen drager derfor blot til Dronningen over Ile Fort for at hylde hende, og der fejres hos hende en stor Fest otte Dage igennem.

Med Hovedæventyrets lykkelige Afslutning ender de Episoder, som Wirnts Digt har til fælles med den franske Prosaroman, og poetisk set er den egentlige Handling ogsaa hermed til Ende. Wigaloisdigtningens Slutning, hvori Wirnt skildrer dels Wigalois' Kamp med Ridderen Lion af Namur (se ovenfor S. XVI, Note 1), dels W.s og Laries Ophold ved Artus' Hof, deres Hjemkomst, og Fødselen af deres Søn Lifort Gawanides (om hvem et særskilt Digt siges at handle), gør et noget paaklistret Indtryk og skyldes maaske udelukkende Wirnts Pen; i hvert Fald har disse Skildringer ingen synderlige Berøringspunkter med de to franske Digtninger¹⁾, og det er derfor et Spørgsmaal, om det tabte franske Digt om *Guiglois, som Wirnt maa antages at bygge paa, har indeholdt noget til disse Episoder svarende.

Der kan næppe være Tvivl om, at de her opregnede Slægtskaber mellem Wirnts Digt og de to anførte franske Digtninge naturligst maa forklares saaledes som ovenfor antydtes: at Wirnt —

1) Jfr. dog ovenfor S. XIII.

formentlig igennem den ovennævnte franske Page — har stiftet Bekendtskab med et nu tabt oldfransk Heltedigt fra 12. Aarh., som han har bygget sin egen Digtning paa. Hans Wigalois-digt faar saaledes ogsaa en vis Betydning for den oldfranske Heltedigtnings Historie, da det utvivlsomt i det store og hele maa antages at have staaet det tabte Heltedigt nærmere end nogen af de bevarede franske Digtninge. Det tabte franske Digt om *Guiglois har uden Tvivl været benyttet af den anonyme Forfatter til den yngre franske Prosaroman om Papegøjeridderen, der til Trods for de af den oprindelige Helts Ombytning med Kong Artus følgende Forvanskninger paa adskillige underordnede Punkter har bevaret mere oprindelige Træk end Wirnts ældre Digt, og det maa sikkert ogsaa antages at have været Kilde til de Episoder i Renaut de Beaujeus Digt om den skønne ubekendte, som dette Digt har tilfælles med Wigalois, da den modsatte Antagelse: at det tabte Digt om *Guiglois skulde bygge paa Renauts Digt om den skønne ubekendte, vilde føre til ret urimelige Konsekvenser. — Hvem det tabte oldfranske Digt skyldes, kan man næppe have nogen bestemt Mening om, men det har aabenbart været samtidigt med og paa forskellige Punkter ikke upaavirket af Chrestien de Troyes' Digtninge fra 12. Aarh.s anden Halvdel¹⁾.

1) Jfr. ovenfor S. XII og nedenfor S. XXV—XXVI.

Inden vi gaar over til at paavise den danske Folkebogs Afledning af Wirnts Wigaloisdigt, skal der fremsættes nogle spredte Bemærkninger og korte Antydninger om det fransk-keltiske Sagnstof, som denne Digtning (eller rettere dens tabte oldfranske Forbillede) indeholder. Hvad selve Hovedpersonen angaar, er Skildringen af den helt unge og uberørte Ridderskikkelse aabenbart i Slægt med Parcevalfiguren, saaledes som denne først er tegnet i 12. Aarhundredes 2. Halvdel af Chrestien de Troyes, og røber forsaavidt ogsaa herved sin nære Samhørighed med den keltisk prægede Artussagnkreds, som Digtningen ifølge sit Æmne tilhører (se ovenfor S. III—IV). Men iøvrigt hviler de forskellige Episoder i Digtet aabenbart paa Sagn og Overleveringer af højst forskellig Ælde, idet nogle absolut hører hjemme i den middelalderlige Ridderverden, medens man i andre af dem under den middelalderlige Iklædning kan skimte Oldsagnets eller Mytens usikre Omrids. Saaledes bærer Episoderne med den lille Hund og med Papegøjen (ovenfor S. XII) absolut Præg af at være opfundne af en Digter fra 12. Aarh.¹⁾, medens der til Grund for de fleste af Beretningerne om Heltens Kampe med Jætter, Drager, Dværge, kvindelige Skovtrolde og andre overnaturlige Væsener maa antages at ligge æl-

1) De er, som ovenfor anført, ikke helt originale, men kendelig paavirkede af Chrestien de Troyes' Digt Erec.

dre Oldsagn, til Dels af ret primitiv Karakter og vistnok for en stor Del af keltisk Oprindelse. Her skal ikke gaas nøjere ind paa Enkeltheder; men fremhæves maa dog det aldeles umiskendelige keltiske Mytegrundlag for Skildringen af Wigalois' store Æventyr i Korentin: dette Land er i Virkeligheden det keltiske Dødsrige, og bagved Digtets Skildring af Wigalois' Indtrængen i Landet og Sejr over dets Voldshersker Roaz af Glois ligger en keltisk Myte om hvordan Dødsrigets Fyrste bortfører en Kvinde, som en Helt dog atter udfrier af hans Vold¹⁾. Ganske vist er Myten i Digterens Hænder undergaaet en rationaliserende Overarbejdelse, hvorved Dødsrigets Hersker er blevet til en almindelig Voldsherre, der med Magt har tilranet sig Jomfruens Rige (og vil tvinge hende til Ægteskab); men paa en Række Punkter skimter man dog tydeligt det mytiske Grundlag under den middelalderlige Forklædning. Først og fremmest er det keltiske Dødsrige kendeligt paa den smalle, med truende Vaaben spærrede Bro over den Strøm som skiller det fra de Levedes Land. Naar man læser Wigalois digtets Udmalinger af Spøgelseturneringen og af Broen, der er spærret med et med skarpe Vaaben udstyret

1) Jfr. Gaston Paris i Romania XII, 508 ff., der paaviser dette Forhold m. H. t. en nærbeslægtet Lancelotdigtning af Chretien de Troyes. Smign. Heuckenkamps Indledning til Le chevalier du papegau S. XLIV ff.

Hjul, kan man ikke undgaa at mindes Saksens malende Skildringer af Haddings Færd til Dødsriget, der utvivlsomt ogsaa er paavirket af keltisk Folketro. Det hedder hos Sakse¹⁾: »De gik nu videre og kom til en graaladen, rivende Elv, hvis rullende Strøm hvirvlede alskens Vaaben med sig. Over Elven var lagt en Bro; den gik de over og saa da to Fylkinger i indbyrdes Strid; og da Hadding spurgte hvem det var, svarede Kvinden: Det er de Mænd som er faldet for Sværd, der her stedse ypper en Skyggekamp og fælder hverandre i Strid, saa deres Færd er som et Genskin af hvad de har gjort i levende Live.« Herhen hører ogsaa den tykke dødbringende Taage, som i Digtet omgiver disse Egne; den genfindes ogsaa i Haddingssagaen hos Sakse. Og at selv den middelalderlige Digter ikke er helt upaavirket af Forestillingen om at det er et Dødsrige, som Helten trænger ind i, viser hans Skildring af Skyggekampen eller Spøgelseturneringen, som der kun er lagt en yderst svag kirkelig Farve over ved Forgivendet om at dens Deltagere er Sjæle i Skærsilden²⁾. Men ogsaa over Skildringen af Voldsherren Roaz af Glois har Digteren lagt en vis

1) Saxo ed. P. E. Müller S. 51.

2) Skærsildsmotivet er tilmed fremmed for den franske Prosaroman om Papegøjeridderen og har næppe haft Plads i det tabte oldfranske Digt, men skyldes måske snarest Wirnt selv.

dæmonisk Uhygge, der røber hans Slægtskab med Mørkets Magter og saaledes stemmer godt med hans oprindelige Egenskab af Dødsrigets Hersker (selv om saadanne Træk som hans Forskrivning af sig selv til Fanden og Djævelens Bortførelse af hans Sjæl næppe er oprindelige i Digtningen, men ligesom Skærsildsmotivet tilføjet af en af kirkelig Tankegang paavirket poetisk Bearbejder, maaske Wirnt selv).

Vi gaar nu over til at omtale Wigaloisdigtningens senere Skæbne og da navnlig dens Forhold til den danske Folkebog¹⁾.

Wirnts Digt har været kendt og benyttet en

1) Da vor Folkebog igennem den nedenfor nævnte tyske Prosaomskrivning stammer direkte fra Wirnts Digt, ligger det udenfor denne Undersøgelses Række at behandle de samme Motivers Forekomst i andre Digte fra den yngre Middelalder. Blandt disse skal lige nævnes den ovenfor S. X—XII i Forbigaaende omtalte engelske rimede Roman fra 14. Aarh., »Lybeaus Disconus«, udg. af Kaluza (Lpz. 1890), som er meget nær i Slægt med Renaut de Beaujeus Digt, men iøvrigt paa adskillige Punkter viser ældre og oprindeligere Sagnformer end dette; maaske bygger det ikke paa selve Renauts Digt, men paa et lidt ældre oldfransk Digt af tilsvarende Indhold; se A. Mennungs ovenfor S. IX Note 3 anførte Skrift S. 26 ff. Fjærnere staar et italiensk Digt »Carduino« fra 14. Aarh. 2. Halvdel, som kun indeholder et ret begrænset Antal af de i Digtet om »den skønne ubekendte« benyttede Motiver, tilsette med Elementer af Parcivaldigtningen; jfr. Mennungs anførte Skrift S. 33 ff.

Del af senere tyske Digtere i Middelalderen¹⁾, selv om man næppe med fuld Sikkerhed tør gaa ud fra, at det er dette Digt som ligger til Grund overalt hvor Wigalois eller Wigoleis, som Navnet ofte staves, nævnes i Kilderne. Hvor yndet Æmnet har været i poetisk interesserede Kredse, skønnes dog især af at Wirnts Digt i 15. Aarhundrede, da Smagen for de gamle rimede Heltedigte begyndte at tabe sig, blev omsat til Prosafortælling, og at denne Prosaroman adskillige Gange optryktes i Løbet af det 16. og 17. Aarh.²⁾.

Prosaromanen om Vigoleis er forfattet af en unævnt i Aaret 1472, som det fremgaar af Bearbejderens Fortale og Slutord, der er genoptrykte i de fleste senere tyske Udgaver³⁾. Han siger her, at Historien oprindelig er skrevet og sirlig sat i Rim af den velbaarne von Gravenberg; selv er han »durch etlich Edel und auch andere Ehrliebende Personen, Mann und Frauwen, gebetten, jnen zu lieb die History ungereimbt zu beschrei-

1) Jfr. Meisner, *Wirnt von Grafenberg*, Diss. Breslau 1874, S. 1 ff.

2) Paa ganske tilsvarende Vis blev Renauts Digt om den ukendte Ubekendte i Begyndelsen af 16. Aarh. omsat i Prosaromanen »L'histoire de Giglan filz de Messire Gauvain, etc.« Jfr. Beneckes Indledn. S. XXV ff.

3) Om Prosaromanen skal her endelig for alle henvises til Friedr. Schneider, *Die höfische Epik im frühneuhochdeutschen Prosaroman*, Diss., Greifswalde (Bonn 1915), der S. 92 ff. indeholder udførlige Redegørelser for Tekstens Overlevering, stilistiske Ejendommeligheder, o. s. fr.

ben«, og vel har han en Tid lang vægret sig derved af Beskedenhed, **men »mit mehrer bitt von neuwen angehalten, mich solcher arbeit zu underwinden, hab ich mich zu der zuletzt liederlich verwilliget und auf mich genommen.«**¹⁾ Trykt blev Romanen for første Gang i Augsburg 1493 (Exemplar i München); af senere tyske Udgaver kendes otte: 1) fra 1519, uden Angivelse af Trykkested (Explr. i Wolfenbüttel); 2) uden Aarstal, trykt i Frankfurt am Main; 3) trykt sammesteds 1564 (Explr. i Strassburg)²⁾; 4) trykt (sammen med mange andre Romaner) i den af Sigismund Feyerabend udgivne saakaldte Buch der Liebe, der udkom i Frankfurt 1578 og 1587; 5) trykt 1586 i Frankfurt; 6) trykt 1611 i Hamborg (Explr. i Berlin); 7) trykt 1653 i Nürnberg (Explr. i Nürnberg); 8) trykt sammesteds 1664.

Hvad Bearbejderens Forhold til Wirnts Digt angaar, maa **man** vistnok sige, at han har trukket Forlæggets overordentlig sirlige Riddervæsen og pyntelig-snaksomme Stil ned i et noget mere folkeligt Plan. Wirnts vidtløftige Skildringer af Kampscener, Turneringer, Fester, fine Klæder, højtidelige Ceremonier o. s. fr. er stærkt forkortede og

1) Som bekendt er slige Bekendelser af ~~egen~~ Uformuenhed til at løse Opgaven en Art staaende middelalderlig Formular, som man ~~ikke~~ skal tage alt for højtidelig.

2) Optrykt i Reichard, Bibliothek der Romane II (Berlin 1778).

forgrovede; der lægges naivt Vægt paa det effektfulde: Talangivelser forstørres, Beskrivelser af Drager og andre Udyr overdrives o. s. fr. Naar Fortælleren selv snakker med (hvad ikke saa sjælden sker), er hans Betragtninger af en helt anden og mere haandfast Art end den subtile og galante Ridderdigters. Naar han forkorter Wirnts udførlige og sirligt udpenslede Beskrivelser, sker det ofte med en Bemærkning om at det vilde være for vidtløftigt eller for kedsommeligt at opregne alle disse Enkeltheder.

Udgaverne falder i det hele i to Grupper: en ældre og en yngre. Den ældre Gruppe, hvortil endnu hører Frankfurtudgaven af 1564, røber endnu overvejende middelhøjtysk Sprogform i Ordformer og syntaktiske Forbindelser, medens den yngre Gruppe, hvis Tekster er meget nær beslægtede indbyrdes, viser et ret stærkt moderniseret Sprog. Den danske Folkebog staar i det hele den yngre Tekstgruppe nærmest, men kan dog næppe antages at være oversat efter nogen af de tre tyske Tekster der har været nærværende Udgiver bekendte, nemlig Udgaverne af 1587, 1611 og 1653; den har nemlig paa sine Steder ret anseelige Afvigelser fra de tyske Tekster, der næppe alle kan forklares ved Oversætterens Udygtighed eller Vilkaarlighed i Gengivelsen. Den synes da snarest at maatte gaa tilbage til en af de tyske Tekster, hvorefter nærmere Oplysning savnes (man

maa her nærmest tænke paa den udaterede Frankfurtudgave eller den fra 1586) eller ogsaa til en tabt tysk Tekst. Paa enkelte Punkter synes den at staa Wirnts Digt nærmere end de tyske Prosatekster, som Udgiveren har benyttet; nogle faa Steder har den danske Tekst større Lighed med Frankfurtudgaven 1564 end den yngre Tekstgruppe; men paa den anden Side er det paafaldende, at den har et Par Trykfejl tilfælles med Nürnbergudgaven af 1653, som ikke findes i de ældre Tekster; dette kunde maaske tyde paa, at den danske Bearbejder alligevel har benyttet den nævnte Udgate¹⁾.

Om den danske Bearbejder er iøvrigt ikke stort at sige. Han er ingen Sprogkunstner af Rang, og hans Kundskaber i det tyske Sprog synes ogsaa at have været middelmaadige. At han altid gaar udenom Ordet *Tafelrunde*, naar dette forekommer i de tyske Tekster, kan bero paa, at han ikke har vidst hvad han skulde gengive dette Ord ved; mere Selvstændighed røber det maaske, at han, sandsynligvis af religiøse Grunde, som god Protestant har ændret nogle Steder i Romanen, hvor middelalderlig Skærsildstro skinnede tydeligt igennem. Men da man ikke véd, om de for den danske Tekst ejendommelige Særegenheder i Forhold til de tyske Tekster virkelig alle tilhører den

1) Om Enkelthederne maa her henvises til Kommentaren nedenfor, S. 134 ff.

danske Bearbejder eller maaske delvis er overførte fra det (muligvis tabte) tyske Forlæg, han har benyttet, ~~maa~~ det foreløbig ~~staa~~ hen, hvor stor Originalitet ~~man~~ paa disse Punkter tør tillægge ham. — Den ældste bevarede, her optrykte danske Udgave er fra 1656; om der skulde have eksisteret ældre, nu tabte Udgaver, vides ikke, men paa Forhaand synes det ikke særlig sandsynligt; der er i hvert Fald næppe noget i Sprog eller Stil, der afgjort peger tilbage til en kendeligt ældre Tid ¹⁾. Paa den ældste bevarede Udgaves Titelblad er skrevet Ejernavnet mette giøe; denne Adelsjomfru (f. 1599, † ugift 1664), der roses for sin Lærdom, var Datter af Henrik G. til Skjørringe og Birgitte Brahe. — Der er ikke bevaret andre danske Udgaver fra 17. Aarh. end den her optrykte, og i Popularitet har da vor Folkebog med sin lidet spændende Handling og sin trættende Ophobning af usandsynlige Æventyr, hvoraf det ene virker som en Gentagelse af det andet, næppe kunnet maale sig med Kejser Oktavian, den skønne Magelone, Melusina og andre populære Romaner.

Paa islandsk eksisterer flere Haandskrifter af vor Folkebog, men intet af dem gaar længere til-

1) Derimod findes der kuriøst nok en Efterretning om at den tyske Folkebog allerede 1568 fandtes i Boghandelen i København; blandt de Bøger, som den svenske Adelsmand Hogenskild Bielke købte under sit Fangenskab i København 1568, nævnes nemlig ogsaa: Item aus der Taffelrunde van Her Vigilies vom rade (Samlaren XX, 1899, S. 115).

bage i Tiden end den ældste danske Udgave, og de maa derfor antages at bygge paa denne¹⁾.

Endskønt det ligger en Smule udenfor Æmnet, er der en ejendommelig Bearbejdelse af Vigoleis-romanen, som her til Slut kortelig skal omtales, skønt den ingen Betydning har haft for den danske Folkebog. Det er en af Josel Witzelhausen c. 1650 foretagen fri poetisk Bearbejdelse af Romanen, skrevet paa jødisk-tysk Dialekt²⁾. Dette Digt, hvori Æmnet er behandlet meget frit, har faaet en vis Betydning for den danske Litteratur, idet det gennem et yngre Optryk (*Erzählungen aus dem Heldenalter deutscher Nationen*, Danzig 1780) er blevet Hovedkilden for et af Digteren B. S. Ingemanns Ungdomsarbejder, det i 1814 udkomne højromantiske allegoriserende Ridderdigt »De sorte Riddere«³⁾.

1) H. L. D. Ward, *Catalogue of Romances in the Department of Mss. in the Brit. Mus.* (London 1883) S. 402. — Haandskr. AM 576c, 4°, paa Universitetsbibl., der if. Kaalunde Katalog over den Arnemagnæanske Haandskriftsamling overvejende er skrevet af Arne Magnusson selv. — Peringskiölds Designation 1701 over isl. Mskr. i Stockholm (Hickesius' Thesaurus I, 315).

2) Trykt i J. C. Wagenseils *Belehrung der jüdisch-teutschen Red- und Schreibart*, Königsberg 1699. — Jfr. Leo Landau, *Teutonia* 21: *Arthurian Legends or the Hebrew-German Version of the legend of King Arthur*.

3) Ingemann henviser selv i sin Fortale til de ovennævnte *Erzählungen aus dem Heldenalter* som sin Kilde.

KONG EDVARD AF ENGLAND.

MEDENS de fleste danske Folkebøger lader sig føre tilbage til ældre trykte Værker af udenlandsk, mest tysk Oprindelse, er dette ikke Tilfældet med det rimede Æventyr om Kong Edvard af England. Med velberaad Hu er denne Digtning her betegnet som et Æventyr, ti efter hele sin Art og sit Indhold er den en rimet Genfortælling af et Folkeæventyr, der er opstaaet ved en Sammenblanding af to fra mange Lande og Folk kendte Æventyrtyper: »Guldfuglen« og »Livets Vand«¹⁾.

Den her optrykte, ældste bevarede danske Udgave af Folkebogen er fra 1696, og nogen ældre Optegnelse af Æventyret kendes overhovedet ikke i den evropæiske Litteratur²⁾ — bortset fra en islandsk Prosafortælling, der er bevaret i et Haandskrift fra 1691 i det kgl. Bibliotek i Stockholm (Fol. 47). Denne har samme Personnavne som det danske rimede Æventyr³⁾ og hænger altsaa uden Tvivl sammen med dette; den kan dog ifølge Sa-

1) Astrid Lunding, The system of tales in the folklore collection of Copenhagen (FF Communications II, Helsinki 1910) Nr. 13 (Fugl, Hest og Prinsesse) og Nr. 90 (Den trettende Søn). — Kinder- und Hausmärchen der Brüder Grimm Nr. 57 og Nr. 97. Se Boltes og Polivkas Anmærkninger til disse I—II (1913—15).

2) Se Bolte u. Polivka I S. 511.

3) Se Peringskiölds Omtale i Hiccesius' Thesaurus I 315. Bolte u. Polivka I S. 506.

XXXVI KONG EDVARD AF ENGLAND

gens Natur ikke antages at have været Kilden til det danske Rim, der tilmed paa Titelbladet betegnes som oversat fra hollandsk; rimeligvis bygger den islandske Forfatter enten paa en lidt ældre, nu tabt Udgave af det danske Rim eller muligvis paa dettes ukendte Kilde.

At der har eksisteret en saadan ældre, nu tabt, litterær Kilde for det danske Rim, fremgaar ikke alene af at dette selv betegner sig som en Bearbejdelse af et hollandsk Digt, men sandsynliggøres ogsaa ved Forekomsten af en næsten jævnaldrende svensk Prosaoptegnelse, der stammer fra Aaret 1701¹⁾. Denne svenske Prosatekst viser i hele Handlingens Gang en meget nær Overensstemmelse med det danske Rim, men tør dog næppe antages at være afledet af dette, da den mangler det danske Rims Personnavne og ogsaa indeholder andre Smaaafvigelser, idet den bl. a. paa enkelte underordnede Punkter giver en noget bedre motiveret og mere sammenhængende Fremstilling. Man maa derfor snarest formode, at de begge gaar tilbage til en nu tabt fælles Kilde, der sikkert ret nøje har gengivet Handlingen i et paa Folkemunde levende Æventyr. Maaske skyldes Personnavnene (der falder noget ud af Æventyrstilen) den danske Bearbejder; i hvert Fald hører

1) Konungen av England och hans söner, udg. af Ahlström i Nyare Bidrag till svenska Landsmålen och svenskt Folklif XI, 1, S. 107.

de ikke oprindelig hjemme i Æventyret. Der vides iøvrigt ikke bevaret noget hollandsk Digt, der kan være Original til det danske Rim, og det er vel endog et Spørgsmaal, om dette ikke snarere — til Trods for Titelbladets Oplysning — er oversat fra tysk end fra hollandsk; i hvert Fald findes der i den danske Tekst enkelte tyske Vendinger (se navnlig 142, 19), som nok kunde tyde derpaa.

Man har forsøgt at gætte, hvem den P. J. H. er, som ifølge den ældste danske Teksts Titelblad har udsat dette Rim paa Dansk. Bolte og Polívka har i deres Kommentar til Grimms Æventyr¹⁾ henstillet som en Mulighed, at Bogstaverne kunde betyde den Ribe Rektor Peder Jensen Hegelund (1542—1614, kendt som Skuespilforfatter), hvorved det danske Rim vilde opnaa en langt højere Alder end den ældste danske Udgave; men der er intet i Digtets Sprog eller poetiske Form, der berettiger til den Formodning, at det skulde gaa helt tilbage til 16. Aarhundrede; det synes i begge Henseender at tilhøre anden Halvdel af 17. Aarhundrede. Fra norsk Side er henkastet en anden Antagelse, som har noget mere Sandsynlighed for sig; den er dog ikke fremsat paa Tryk, men findes i afdøde Rektor A. Erichsens haandskrevne Excerpter, der opbevares i Stavanger Kommunes Bibliotek. Ifølge velvillig Meddelelse fra Bibliotekar Hjalmar Pettersen i Kristiania til Brug for nærv.

1) 1 Bd. S. 511.

XXXVIII KONG EDVARD AF ENGLAND

Udg. indeholder disse nemlig følgende Notits (III 134): »Versemaalet er aabenbart en Efterligning af det i Nordlands Trompet; der findes Gloser som aabenbart er bare norske, f. Eks. beise = bisa (Aasen), en underlig Rei, i Svime. Signaturen kan passe paa Peder J. Hind. Bør dog undersøges nærmere.« Peder Jensen Hind, død 1720, var Sognepræst til Trondenæs. Iagttagelsen om Versemaalet er rigtig nok, derimod kan flere af de som udelukkende norske hævdede Gloser ogsaa tyde paa jydsk Dialekt, og det samme gælder om de hyppige Flertalsendelser paa -er. Noget afgørende kan næppe siges, men Antagelsen om den norske Præsts Forfatterskab er i hvert Fald langt sandsynligere end Gætningen om Peder Jensen Hegelund som Rimets Ophavsmand.

Den danske eller norske Bearbejder synes i det hele at have holdt sig nær til Gangen i det mundtligt overleverede Æventyr. Derimod skyldes naturligvis Folkebogens poetiske Stil eller rettere dens Mangel paa poetisk Stil hans Pen, der røber ham som en ret ubehændig Rimsmed. Mange af hans Udtryk hører naturligvis ikke hjemme i Æventyrets folkelige Stil; men i Handlingens Gang møder man ikke mange Spor af litterær Bearbejdelse. De Navne, som tildeles Kongen af England og hans Sønner, er sikkert ikke oprindelige i Æventyret og snarest opstaaede ved at en litterært dannet Mand, der fore-

fundt den almindelige Æventyrbetegnelse »Kongen af England« i sin Kilde, har givet ham og hans Sønner Navne hentede fra den engelske Kongerække. Ogsaa Henlæggelsen af de ældre Brødres lystige Levned til Paris er et litterært Træk, der passer meget godt med Folkebogens Opstaaen i anden Halvdel af 17. Aarhundrede; men om disse enkelte litterære Træk skyldes den dansk-norske Bearbejder eller hans ubekendte Kilde, lader sig næppe afgøre¹⁾).

Fraset disse Smaatræk er det et rent og skært Æventyrstof, som udgør den rimede Folkebogs Indhold, og en Række af dettes Hovedtræk findes baade enkelt- og gruppevis i Mængder af Folkeæventyr fra de forskelligste Lande og Folk i den gamle Verden. Om nogen systematisk Gennemgang af det meget omfattende Stof vil der paa dette Sted selvfølgelig ikke være Tale; der maa herom henvises til Boltes og Polivkas meget udførlige Sammenstillinger i deres Noter til Grimms Æventyr Nr. 57 og 97. Her skal kun gives en Antydning af Hovedmotivernes nærmere eller fjærnere Slægtskab med enkelte af de nærmest liggende Folkedigtninger og navnlig med de danske Æventyroptegnelser. For at denne Sammenstilling overhovedet kan foretages, vil det være nødvendigt korteligt at fremstille og gruppere Folkebogens Hovedindhold.

1) Jfr. om disse og enkelte andre litterære Træk S. LXI nedenfor.

I. Kongen af England lider af en ukendt Sygdom, som al Verdens Læger ikke kan helbrede. En klog Kone spaar Kongen, at han kan blive frisk ved at høre Fugl Føniks synge.

II. Kongens ældste Søn drager ud for at finde Fugl Føniks i Arabien ved Verdens Ende. Han falder i lystigt Selskab undervejs og glemmer aldeles Rejsens Formaal. Den næstældste Søn gaar det ligesaa. Kongens yngste Søn faar med Nød og næppe Lov til at rejse ud for at finde baade sine ældre Brødre og Vidunderfuglen. Han træffer Brødrene, som søger at holde ham tilbage, men han afviser dem og drager videre.

III. I de øde Udørkener undervejs mister han hele sit Følge, ja endog sin egen Ridehest. Han flakker om mellem Is og Sne og finder omsider et lille Hus, hvor et ældgammelt Ægtepar byder ham Velkommen og giver ham Raad med paa Rejsen: han vil snart komme til et »Kloster«, hvis Jomfruer vil lokke ham til sig, men han maa ikke indlade sig med dem, og naar de til Afsked vil byde ham Gaver, skal han kun udbede sig det lille graa Asen bag Stalddøren: det skal sige ham Besked om hvordan han vinder Fugl Føniks.

IV. Han gør som befaleet, og Æselet lover at bære ham til det Slot hvor Fugl Føniks findes, samt fortæller ham, at Fuglen synger en Time midt paa Dagen, og at i den Tid ligger alle de vilde Dyr i Dvale, som vogter Slottet, saa han kan

slippe ind og udrette sit Ærende. Han kommer lykkelig og vel ind paa Slottet og finder der i Salen et Brød og en Flaske Vin, som begge har den Egenskab, at de aldrig slipper op, hvormeget man end bruger af dem, samt et Sværd, som bærer den Indskrift, at det kan overvinde 10000 Mand. Han tager alle tre Dele med sig og gaar videre ind paa Slottet, finder Fugl Føniks og tager den ud af Buret. Han finder Slottets Dronning sovende og lægger sig i Sengen hos hende. Han naar i rette Tid tilbage til Æslet med Fuglen og de tre Klenodier og slipper bort inden Dyrene vaagner. Dronningen føder en Søn ti Maaneder efter.

V. Paa Hjemvejen kommer han til et Land hvor der hersker stor Hungersnød. Han laaner da Kongen dér i Landet sit Brød og faar til Gengæld Løfte fra ham paa at han vil hjælpe ham med 10000 Mand. Han kommer dernæst til et andet Land, hvor Vinhøsten er slaaet fejl, og laaner Kongen dér i Landet sin Flaske; Kongen lover til Gengæld at hjælpe ham med 20000 Mand. Endelig kommer han til et tredje Land, hvor Folket er nær ved at bukke under for sine Fjender; han laaner Kongen dér i Landet sit Sværd og faar til Gengæld Løfte af ham om 30000 Mand til Hjælp.

VI. Han træffer paa Hjemvejen sine to ældre Brødre, der af Misundelse overfalder ham, tager Føniks og Æselet fra ham og truer med at tage ham af Dage. Han tigger dem om at skaane hans

XLII KONG EDVARD AF ENGLAND

Liv og lover dem aldrig at komme tilbage til England. De to ældre Brødre vender hjem til England med Føniks og Æslet, men Fuglen vil ikke synge. Til Trods for sit Løfte vender ogsaa den yngste Søn hjem forklædt som Staldsvend, tager (ukendt) Tjeneste i Kongens Stald og passer her sit Æsel. Dette spaar ham, at han snart skal se Dronningen fra Arabien og den unge Søn han har faaet med hende.

VII. Dronningen af Arabien drager ud for at finde sin lille Søns Fader og hævne den Forsmædelse der er overgaaet hende. Hun kommer undervejs til de samme tre Lande, som Kongesønnen har hjulpet, kræver Brød, Vinflaske og Sværd tilbage og faar tillige de lovede Hjælpetropper med sig. Hun drager nu med hele sin Hærstyrke til England, lejrer sig for Hovedstaden og truer med at lægge hele Landet øde. Den engelske Konge lover at sende sin Søn ud til hende, som har røvet Fugl Føniks fra hende, og beder den ældste Søn opsøge hende i hendes Lejr. Dronningen har ladet brede Fløjl henad Vejen; den ældste Kongesøn tør ikke træde paa dette, men gaar ved Siden af med Hatten i Haanden; han bliver haanligt afvist af Dronningen. Hun kræver ved et nyt Gesandtskab under de samme Trusler at faa den rette Person udleveret, som har røvet hendes Fugl. Den næstældste Søn maa saa drage ud til hende, men bliver sendt hjem med endnu større Spot og

Skam. Den yngste Broder røber nu sit rette Navn for Staldmesteren; denne gaar til Kongen og siger ham Besked om det hele. Den yngste Søn kaldes ind for Faderen og fortæller ham, hvordan hans ældre Brødre har behandlet ham. Kongen lader dem kaste i Fængsel og beder den yngste Søn op-søge Arabiens Dronning i hendes Lejr. Han gaar midt ud ad det paa Vejen spredte Skarlagen, og Dronningen vedkender sig ham som Herre og Husbonde og Fader til hendes lille Søn. De gaar nu sammen ind til Kongen af England; Fønix synger atter ved Gensynet, og Kongen faar sin Sundhed tilbage. Der drikkes Bryllup med Lyst og Glæde, og Kongen lader de to ældste Sønner straffe paa Livet.

I den følgende Sammenstilling med beslægtede Folkeæventyr vil der i det hele blive set bort fra saadanne, der ved deres Indhold, Personnavne o. s. fr. tydelig tilkendegiver, at de er paavirkede af eller endog ligefrem genfortalte efter vor Folkebog, der, som Bibliografien viser, har kunnet glæde sig ved ret stor Popularitet. Genfortalt efter Folkebogen er Nr. 41 i Tang Kristensen, Danske Folkeæventyr (Viborg 1888), der betitles »Kongsønnen og Fuglen«; endvidere Nr. 1632 og 2233 i Tang Kristensens haandskrevne Æventyrsamling

XLIV KONG EDVARD AF ENGLAND

i Dansk Folkemindesamling¹⁾). Det samme gælder om følgende Numre af Svend Grundtvigs haandskrevne Æventyrsamlinger sammesteds: 13 c fra Thy og fra Sydfyn, 13 h fra Aabenraaegnen og 13 i fra Horsenseggen. Paavirkede af Folkebogen er muligvis Nr. 883 og 1366 af Tang Kristensens haandskrevne Æventyrsamlinger, der har en Række Enkeltheder til fælles med den, men afviger fra den ved ikke at handle om Fugl Føniks, men om det helbredende Vand, der skal hentes til den syge Fader²⁾, samt Nr. 1720, der mangler Motivet med Sværdet, Brødet og Vinen. Det samme gælder om Tang Kristensen, Æventyr fra Jylland I Nr. 23 (Prinsessen i Arabien), der ligeledes har Livsens Vand i Steden for Fugl Føniks. Afgjort paavirket af Folkebogen er Æventyret om Fugl Føniks i Haukenæs, Norsk Æventyrskat S. 180, der dog ogsaa indblander flere andre Motiver (Livsens Saft, der tappes af et Træ paa et Bjærg; Guld nøgle, der aabner alle Laase, m. fl.).

Vi gaar nu over til at gennemgaa de enkelte Afsnit i Folkebogen og sammenstille de deri indeholdte Motiver med nogle af de nærbeslægtede Æventyrtyper.

1) For godhedsfuld Hjælp med Gennemgang af de haandskrevne Samlinger i Dansk Folkemindesamling og for anden Vejledning i Æventyrstoffet skylder jeg Magister Hans Ellekilde Tak.

2) De tilhører saaledes helt Æventyrtypen Nr. 90, se S. XXXV Note 1 ovenfor.

1) Det første Afsnit (om Kongens Sygdom) forekommer ganske vist i nogle Opskrifter af Æventyr-type Nr. 13 i Dansk Folkemindesamling¹⁾, som atter svarer til Grimms Æventyr Nr. 57 om Guld-fuglen, og er ogsaa optaget i Svend Grundtvigs sammenstykkede Tekst i Danske Folkeæventyr (1883) S. 108, ligesom det ogsaa kendes fra nogle tyske Opskrifter, men er dog ikke egentlig typisk for dette Æventyr. Hyppigere indledes dette med en Fortælling om en mærkelig Abild o. l., som vokser i Kongens Have, og hvis Blade (Blomster, gyldne Æbler) røves om Natten af en Fugl. De to ældste Sønner vaager forgæves om Nætterne for at fange Fuglen; den yngste faar heller ikke fat paa den, men det lykkes ham dog at rive en Fjer af dens Hale. Denne skinner som det pure Guld, og Kongen bliver saa indtaget i den, at han ønsker at faa hele Fuglen. — Denne Indledning findes bl. a. i selve den Grimmske Tekst Nr. 57 og i Asbjørnsens og Moes Optegnelse af det tilsvarende norske Æventyr om Guldfuglen; i enkelte Opskrifter, f. Eks. Skattegraveren V 179 (og ligeledes i Svend Grundtvigs Bearbejdelse i Danske Folkeæventyr 1883 S. 108), er den kombineret med Indledningen om den syge Konge, men denne Kombination er aabenbart ikke oprindelig.

Som Indledning til Æventyret om Guldfuglen synes Fortællingen om Abilden, hvis gyldne Blade

1) Se f. Eks. Skattegraveren V 179.

XLVI KONG EDVARD AF ENGLAND

eller Frugter røves om Natten, at passe vel saa godt som Fortællingen om den syge Konge; der er noget søgt i den Tanke, at en Guldfugl skulde hentes for at helbrede ham ved sin Sang. Der er da nogen Grund til at formode, at Indledningen om Abilden er oprindeligere i dette Æventyr end den om den syge Konge, og dette bestyrkes i høj Grad ved den Omstændighed, at Indledningen om Kongens mærkelige Sygdom genfindes i et andet Æventyr, hvor den passer langt bedre og aabenbart med Rette hører hjemme, nemlig Æventyret om Livsens Vand, Dansk Folkemindesamling Nr. 90, Grimm Nr. 97¹⁾. Ogsaa i dette Æventyr drager tre Kongesønner ud for at finde Lægemiddel til deres syge Fader, men kun den yngste lykkes det at finde Vandet, som kan helbrede ham. Forbindelsen mellem Faderens Sygdom og Lægemidlet, som skal helbrede ham, er her ikke vilkaarlig som i Folkebogen og de dermed beslægtede Æventyroptegnelser, men vel motiveret i

1) Se Bølte-Polívka II 394 ff. og Litteraturhenvisningerne der. Den ældste kendte Form af Æventyret om Livsens Vand er en Prædiken fra c. 1300 af den provençalske Dominikaner Johannes Gobii junior i hans *Scala celi*, trykt i Ulm 1480 (*Germania* 30, 203). I Asbjørnsens og Møes norske Æventyrsamling hører »Guldslottet som hang i Luften« herhid. Tang Kristensens Optegnelse I Æventyr fra Jylland I S. 180 Nr. 23 (Prinsessen i Arabien) synes, som nævnt, i Enkeltheder paavirket af Folkebogen, men da den handler om Livsens Vand, ikke om Fugl Fønix, hører den dog sammen med Æventyrtypen Nr. 90 (Grimm 97).

poetisk Henseende, og man tør derfor formode, at der her foreligger en af de ingenlunde sjældne Sammenblandinger af beslægtede Æventyrmotiver, der ofte optræder i Folkedigtningen.

Denne Antagelse bestyrkes yderligere ved den Form som Æventyret om Guldfuglen har i 1001 Nat ¹⁾. Det begynder her med at Sultanen af Yemen har tre Sønner, hvoraf den yngste er falden i Unaade; han gaar paa Jagt med sine Brødre ridende paa en halt Hest, og finder en Perlekæde til en Fugl; da denne bringes Sultanen, sender han Brødrene ud at lede efter Fuglen selv. — Denne Indlednings Slægtskab med den ovenanførte Indledning til Æventyret om Guldfuglen (om Abilden og Fuglen der røver dens Æbler) er umiskendeligt; i begge Tilfælde opvækker et kostbart eller skinnende Tilbehør til Fuglen (Perlekæde, gylden Halefjer) Fyrstens Attraa efter at komme i Besiddelse af hele Fuglen. Ogsaa her ved sandsynliggøres det altsaa, at Indledningen om Kongens Sygdom rettelig hører hjemme i Æventyret om Livsens Vand.

2) Æventyrets følgende Afsnit: hvordan de to ældste Kongesønner svirer og sværmer og forgæves søger at forlede deres yngste Broder til det samme, genfindes i de fleste Opskrifter af Æventyret om Guldfuglen (dansk Nr. 13, Grimm Nr. 57)

1) Victor Chauvin, *Bibliographie des ouvrages arabes* VI, 5 (Liège 1901).

XLVIII KONG EDVARD AF ENGLAND

I flere Optegnelser, bl. a. i selve Grimms Tekst og hos Asbjørnsen og Moe, forekommer allerede her et Dyr (en Ræv, en Ulv, sjældnere en Løve, en Hind), der affærdiges haanligt af de ældre Brødre, men hjælper den yngste med Raad og Daad; det spiller saaledes i Æventyret samme Rolle som Æseleti Folkebogen. Ogsaa i Æventyret om Livsens Vand forekommer beslægtede (men ikke identiske) Træk: i Grimms Tekst (Nr. 97) er det en Dværg, som vil raade den ældste og næstældste Søn, men de ænser ikke hans Raad og kommer begge i Klemme mellem Bjærgene; i Skattegravere XI 226 (Prinsessen fra Sødlandet) bliver de to ældste Brødre satte i Jærnbur af to Kæmper.

3) Folkebogens tredje Afsnit, om Kongesønnens Besøg hos det gamle Ægtepar, der giver ham gode Raad, findes naturligvis ikke i den Grimmske og de dermed beslægtede Optegnelser af Æventyret om Guldfuglen, hvor det hjælpende Dyr straks tager Affære. Derimod genfindes den menneskelige Raadgiver i en lille Gruppe Optegnelser af Æventyret om Guldfuglen, der ogsaa paa mange andre Punkter viser en lignende Indblanding af Motiver fra Æventyret om Livsens Vand som Folkebogen; her kan særlig nævnes »Bryde Kongesøn« i Klavs Berntsens Folkeæventyr I, Nr. 1, og »Hvorledes Bryde blev Konge« i Carit Etlar, Æventyr og Folkesagn fra Jylland; men ogsaa andensteds fra kendes aldeles tilsvarende Folke-

æventyr, der røber Slægtskab med Folkebogen uden dog at kunne være afledede af den; se f. Eks. Tille, Verzeichniss der böhmischen Märchen I, No 1—8 (= FF Communications No 34, Helsinki 1921), hvis Fremstilling S. 177 viser, at den Afart af Æventyret »der Wundervogel«, som han kalder »Die Prinzessin mit dem Schwert, dem Wein und dem Brot« ret nøje i hele sin Handling svarer til vor Folkebog med dens Sammenblanding af Æventyrtyperne 13 og 90. I det beslægtede Æventyr i 1001 Nat er det ligeledes en gammel Mand, der hjælper den yngste Kongesøn paa Vej til at finde Fuglen¹⁾.

Men iøvrigt hører den raadgivende Gubbe særlig hjemme i Æventyret om Livsens Vand; se f. Eks. Tang Kristensen, Bindestuens Saga Nr. 16 (S. 123), hvor en gammel Mand raader den yngste Kongesøn til at vælge den lille graa Hest bag Døren²⁾. I Ernst Meyer, Deutsche Volksmärchen aus Schwaben, 3. Aufl. Nr. 5 er det ligeledes en gammel Mand der raader den yngste Kongesøn. Betydelig Lighed har denne Episode med det tilsvarende Afsnit i den ovenfor anførte ældste Optegnelse af Æventyret om Livsens Vand (i Johannes Gobii's Prædiken fra c. 1300), hvor en Gubbe

1) Ligeledes i den meget kortfattede Opskrift »Den fundne Fader« (Skattegraveren XII 167).

2) I andre Opskrifter, f. Eks. hos Grimm, er det dog en Dværg, som raader; se S. XLVIII ovenfor.

viser den yngste Kongesøn Vej til Ungdomskilden og advarer ham mod Farerne, der truer ham; blandt disse er ogsaa et Møde med Kvinder af tillokkende Ydre, hvis Skønhed han maa undlade at betragte; disse svarer jo ret nøje til »Klosterjomfruerne« i Folkebogen. Dog forekommer den gamle Mand som Raadgiver ogsaa i den lille Æventyrgruppe, der ligesom vor Folkebog udviser en Sammenblanding af Motiver fra Æventyrgruppe Nr. 13 og Nr. 90 (jfr. S. XLVIII f.); i Æventyret om Bryde Kongesøn« (Klavs Berntsen I, Nr. 1, jfr. Carit Etlar, Æventyr og Folkesagn fra Jylland S. 1) raader han Brødrene til ikke at spise kostbare Retter, ikke sove i Silkesenge, ikke vælge de fine Heste, men bede om det graa Æsel bag Døren; men Per og Povl ænsrer ikke hans Raad, kun Bryde følger dem.

At et Æsel eller en Hest giver Æventyrets Helt gode Raad, genfindes som Motiv i en Mængde Æventyr, ikke alene i saadanne som hører til den her omhandlede Æventyrtype Nr. 90, saasom Asbjørnsens og Moes »Guldslottet som hang i Luf-ten« og Eva Wigströms »Den underbara hästen«¹⁾, men ogsaa i andre, som f. Eks. »Mons Tro« i Sv. Grundtvigs nye Æventyrsamling (1878)²⁾. Det

1) Nyare Bidrag till Svenska Landsmålen och svenska Folk-lif V, 1, S. 57.

2) Jfr. bl. a. Skattegraveren VIII 165; Tang Kristensen, Æventyr (1936) S. 353; ~~sammes~~ Jydske Folkeminder V S. 105. 151. 194, o. a. fr.

Træk, at Kongesønnen raades til at vælge det uanselige graa Æsel bag Stalddøren fremfor de fine Heste, genfindes ligeledes i adskillige andre Æventyr¹⁾ og er typisk for Æventyrdigtningens Fremhæven af det tilsyneladende ringe og uanselige som det i Virkeligheden mest værdifulde.

Aandsbeslægtede Træk, men dog afvigende i Enkeltheder, findes ogsaa i de mere ublandede Opskrifter af Æventyrtype Nr. 13, bl. a. i selve det Grimmske Æventyr om Guldfuglen. Den hjælpende Ræv (Ulv, Løve etc.) raader nemlig her Kongesønnen til at tage Guldfuglen ud af dens Guldbur og sætte den i et simpelt Træbur; men han er ulydig og vækker som Følge deraf Vogterne, bliver taget til Fange og maa for at slippe fri love at skaffe Troldkongens Guldhest. Ræven raader ham til at lægge en simpel Sadel og et tarveligt Bidsel paa den i Steden for de gyldne; men han er atter ulydig og kommer galt afsted, saa han for at slippe fri maa love at skaffe Kongedatteren fra Guldslottet. Tredje Gang er han endelig standhaftig og følger Rævens Raad, og ved List lykkes det ham paa Hjemvejen at beholde Prinsessen og dog genvinde baade Fugl og Hest.

Af denne med Tretalsloven i Folkedigtningen stemmende Fortælling er intet Spor i vor Folke-

1) Se f. Eks. Tang Kristensens Æventyr (1888) S. 264 og sammes Jydske Folkeminder VII 335. 51. Jfr. ogsaa Asbjørnsens og Moes »Guldslottet som hang i Luften«.

bog. Derimod genfindes Træk for Træk tilsvarende Episoder i den ældste daterede europæiske Digtning, som har Motiver tilfælles med Æventyret om Guldfuglen, nemlig den nederlandske Ridderroman om Walewein fra 13. Aarh.¹⁾. Helten drager her ud for at hente et kosteligt Skakbræt til sin Onkel Kong Artus, og ogsaa i dette Digt optræder en Ræv som hans Hjælper. Skakbrættet kan han kun få ved at skaffe dets Ejer et Vidundersværd i Stedet for det, og dette kan han ikke få uden at skaffe dets Ejer Inderkongens Datter. Han vender til Slut hjem med Kongedatteren og Skakbrættet efter at have afleveret Sværdet. Om misundelige Brødre eller syg Konge er her ikke Tale, og Ridderromanen har i det hele, som det vil ses, kun yderst ringe Tilknytning til vor Folkebog, medens dens Lighed med den ublandede Æventyrtype Nr. 13 (Grimm Nr. 57) er umiskendelig.

4) Som det allerede vil fremgaa af det foregaaende, findes der ikke i Æventyrtypen Nr. 13 i dennes rene Form noget tilsvarende til Enkelthederne i vor Folkebogs fjerde Afsnit: Kongesønnens Besøg i det Slot hvor Guldfuglen findes. Atter her maa vi ty til Æventyrtype Nr. 90 (= Grimm Nr. 97) for at finde Paralleller. I selve det Grimm-ske Æventyr om Livsens Vand kommer Kongesønnen ind paa Slottet ved at give Portløverne

1) Udg. af Jonckbloet 1846—48; jfr. Bolte-Polivka I S. 511.

Brød (!) og henter derinde som i vor Folkebog Klenodier med magiske Kræfter (Brød og Sværd); siden møder han paa Slottet en Prinsesse, der kysser ham og lover ham Bryllup om et Aar. Mødet med Prinsessen er dog her noget tilsløret af Anstandshensyn; det almindelige Træk i Opskrifterne er at han ligger hos den sovende Prinsesse og avler et Barn med hende, aldeles som i Folkebogen; saaledes f. Eks. i Campbell, Tales of the West highlands I, 1, Nr. 9; i det norske Æventyr om Guldslottet som hang i Luften og i det skaanske om »den underbara hästen« samt i det jydsk »Prinsessen fra Sødlandet« (Skgr. XI S. 226) er ganske det samme Tilfældet, og i det jydsk og det skaanske Æventyr skriver han ydermere sit Navn og sine Bedrifter hos¹⁾. Samme Historie om hans Møde med den sovende Prinsesse findes i Tang Kristensen, Jydsk Folkeminder V, Nr. 24 og 25 samt XII Nr. 42; endvidere i sammes Bindestuens Saga Nr. 16 og Fra Mindebo Nr. 2. Om den særlige Overensstemmelse mellem vor Folkebog og den specielle Æventyrtype, der repræsenteres af Klavs Berntsens og Carit Ellars Æventyr om Bryde Kongesøn, er talt ovenfor S. XLVIII f. Ligeledes om Æventyret »Prinsessen i Arabien« hos Tang Kristensen, Æventyr fra Jylland I S. 180, der paa en Række Punkter viser en saa nær Over-

1) Ligeledes f. Eks. i Ernst Meier, Deutsche Volksmärchen aus Schwaben, 3. Aufl., Nr. 5.

ensstemmelse med vor Folkebog, at Paavirkning fra denne synes sandsynlig, skønt den ikke kan være Æventyrets eneste Kilde (jfr. ovenfor S. XLIV). Disse Træk genfindes delvis i Æventyrets orientalske Form i 1001 Nat (Sultanen af Yemen og hans tre Sønner), hvori der dog (ligesom i Æventyret »den hvide Hest«, Jyske Folkeminder V, 25, i Æventyret »Kong Karl paa det forheksede Slot«, Jyske Folkeminder XII Nr. 42, og i det norske Æventyr om Guldslottet som hang i Luften) forekommer mere end én Prinsesse: den yngste Kongesøn dræber et Uhyre og ægter den befriede Prinsesse, men forlader hende i Søvn og sætter hende Stævne i Yemen; senere kommer han ind paa Slottet hvor Guldfuglen opholder sig, ved at kaste slagtede Faar for Portløverne, og sætter ligeledes den hos Fuglen sovende Prinsesse Stævne i Yemen.

5) Ogsaa det femte Afsnit af Folkebogen, om den Hjælp som Kongesønnen paa Hjemvejen bringer tre i Nød stedte Konger med de magiske Klenodier han har erhvervet, genfindes i en Række Opskrifter af Æventyrtype Nr. 90 (= Grimm Nr. 97); særlig beslægtet er her Tang Kristensen, Jydske Folkeminder V, Nr. 24, der dog ellers ikke synes paavirket af Folkebogen; ligeledes Tang Kristensen, Fra Mindebo Nr. 2. Æventyret »Prinsessen i Arabien« (Tang Kristensen, Æventyr fra Jylland I Nr. 23) er her saa overensstemmende

med Folkebogen, at en Paavirkning ikke synes udelukket (jfr. ovenfor S. XLIV og LIV), men indeholder forøvrigt det udfyldende Træk, der synes glemt i Folkebogen, at Kongesønnen samtidig med at hjælpe Kongerne (her: af Spanien, Frankrig og Danmark) med Flaske, Brød og Sværd lader dem love at overgive Klenodierne til den der kendes ved dem som sine, og tillige give vedkommende 10000 Mand til Hjælp.

6) Det sjette Afsnit af Folkebogen, om de misundelige ældre Brødres Hævn paa den yngste Broder, genfindes i de fleste Optegnelser af Æventyrtype Nr. 13 (Guldfuglen) og er ogsaa meget hyppigt forekommende i Opskrifter af Æventyrtype Nr. 90 (Livets Vand), om end Enkelthederne ofte kan afvige en Del indbyrdes i de forskellige Optegnelser. Brødrenes Svig udmales som oftest med adskilligt grellere Farver end i Folkebogen, hvor de kun truer med at tage Livet af ham; den ældre og mere oprindelige Version synes at være, at de virkelig tager Livet af ham (men han genoplives atter af det hjælpende Dyr). I mange Opskrifter af »Guldfuglen« advarer Ræven forgæves Kongesønnen mod at købe Galgekød; han løskøber alligevel de to ældre Brødre fra Galgen. Ofte styrter de to ældre Brødre ham i en Brønd e. l., men han reddes af Ræven og kommer siden (som i Folkebogen) forklædt til Slottet, hvor Brødrene har bragt deres Fader Guldfuglen (som dog

ikke vil synge). I Fortællingen om Sultanen af Yemen og hans Sønner i 1001 Nat tager de ældre Brødre bare Guldfuglen fra den yngste Prins, men gør ham ellers ikke noget; men i et beslægtet Æventyr sammesteds¹⁾ genfindes det ovennævnte Træk, at de misundelige Brødre kaster ham i en Brønd (hvorfra han redder sig ved at kalde en hjælpende Aand frem med en Tryllesring, jfr. Aladdin). I Æventyret om Bryde Kongesøn (Klavs Berntsen I, Nr. 1) skyder Brødrene ham ned i en Løvegaard, men han redder sig ved en magisk Lampe; altsaa et lignende Motiv som i det sidst anførte østerlandske Æventyr. Løvekulen forekommer ogsaa i Jydske Folkeminder V 25 (Den hvide Hest).

I det Grimmske Æventyr om Livsens Vand (Nr. 97) er Motivet udformet lidt anderledes: de ældre Brødre fraraner den yngste hans Flasker med Livets Vand og giver ham almindeligt Vand (eller hvad værre er) i deres Sted; da de kommer til deres Fader Kongen, lykkes det derfor de ældre at helbrede ham, medens den yngstes Vand ingen Virkning gør; Kongen vredes paa ham og dømmer ham til Døde, men han tigger Jægeren, der skal skyde ham, om Livet og bytter Klæder med ham. Ganske lignende Motiver (Forbytning af Flasker) findes i de jyske Optegnelser af Æventyrtype 90 i Skattegraveren XI 226 og Tang Kristen-

1) Chauvin, 6, 8 (Nr. 273).

sen, Æventyr fra Jylland I Nr. 23 (hvilket sidste ellers i adskillige Enkeltheder synes paavirket af Folkebogen); endvidere Tang Kristensen, Fra Mindebo Nr. 2, og samme, Bindestuens Saga Nr. 16, samt Jydske Folkeminder V, Nr. 24.

7) Vi kommer nu til Slutningsscenerne i Folkebogen, der indeholder Knudens lykkelige Løsning. Denne har vel en vis almindelig Lighed med Slutningen af de fleste Opskrifter af den rene Æventyrtype Nr. 13 (Guldfuglen), i hvilke den yngste Kongesøn forklædt kommer op paa Slottet, faar Guldfuglen til at synge, helbreder Kongen og genvinder Prinsessen, medens de to ældste Sønner straffes (som Regel paa Livet).¹⁾ Men denne Æventyrtype i dens Renhed indeholder ikke de for Folkebogen ejendommelige Træk, at Prinsessen kommer med en Hærmagt for at finde Faderen til sit Barn og sætter Brødrene paa Prøve ved at se, hvem af dem der tør gaa (eller ride) midt henad det paa Jorden udbredte kostbare Klæde. Denne »Faderprøve« genfindes derimod i en ret skarpt afgrænset Gruppe af Æventyr, hvoraf de fleste tilhører Æventyrtype Nr. 90 (= Grimm Nr. 97 om Livsens Vand), medens et mindre Tal ligesom vor Folkebog udviser en Sammenblan-

1) Ofte sluttet med det Træk, at det hjælpende Dyr nøder Kongesønnen til at hugge dets Hoved af, hvorved det forvandles til en Prins (som Regel Broder til den af ham vundne Prinsesse).

LVIII KONG EDVARD AF ENGLAND

ding af Motiver fra Æventyrtype Nr. 13 og Nr. 90. Det er Reinhold Köhler (i Kleinere Schriften S. 55 og 562), som først har gjort opmærksom paa denne Gruppes Eksistens, og med Hensyn til det udenlandske Materiale skal der derfor i det hele og store blot henvises til hans Litteraturfortegnelse. I selve den Grimmske Tekst af Æventyret »Livens Vand« sender Prinsessen først Vogne med Kostbarheder til den yngste Prins til Tak for Hjælpen, hvorved Kongen kommer i Tanker om hans Uskyld og til sin Glæde erfarer af Jægeren, hvem han har befaleet at undlive ham, at han endnu lever. Prinsessen lader dernæst gøre en Vej af Guld op til sit Slot, som hendes Brudgom skal ride ad. Den ældste og den næstældste Broder rider til højre og til venstre for Vejen og sendes bort med Haan, den yngste rider midt ned ad Guldet og holder Bryllup med hende. Endnu nærmere i Slægt med Folkebogen er Tang Kristensen, Jydske Folkeminder V Nr. 24 og Æventyr fra Jylland I Nr. 23, hvor Prinsessen kommer med en Krigshær til England aldeles som i Folkebogen. »Faderprøven« genfindes i Skattegraveren XI 226 og XII 167, Tang Kristensen, Fra Mindebo Nr. 2 og Bindestuens Saga Nr. 16, der alle hører til Æventyrtype Nr. 90; endvidere i Jydske Folkeminder V 25. Meget nær i Slægt med Folkebogen er ogsaa den tidligere anførte lille Gruppe, der repræsenterer en Blandingstype mellem Nr. 13 og

90, og som paa dansk væsentlig repræsenteres af »Bryde Kongesøn« (Klavs Berntsen I Nr. 1) og »Hvorledes Bryde blev Konge (Carit Etlar, Æventyr og Folkesagn fra Jylland). I det norske Æventyr »Guldslottet som hang i Luften« kendes den rette Brudgom paa at han ikke bukker og skraber for Prinsessen som de andre, men blot nikker til hende og viser hende den Lap, han klippede ud af hendes Kjole da han besøgte hende paa Slottet. En Lap klippet af Prinsessens Silkesærk nævnes ogsaa som Genkendelsesmiddel i »Den fundne Fader« (Skattegraveren XII 167). I »Prinsessen fra Sødlandet« (Skattegraveren XI 226) giver Prinsessens egen lille Søn Anledning til hendes Udfærd for at finde Barnefaderen, idet han paa Slottet finder den Tavle, hvorpaa Kongesønnen har skrevet sit Navn. I det skaanske Æventyr »den underbara hästen« understreges ligesom i det ovenanførte norske Prinsessens krigerske Trusler: hun møder i Spidsen for sin Hær og erklærer (aldeles som i Folkebogen) Kongen Krig, hvis han ikke straks udleverer hende Prinsen, der havde besøgt hende paa hendes Slot. Der bredes Skarlagen paa Vejen; de 11 ældre Brødre tør ikke ride derpaa, men den yngste hentes op af Løvegruben, hvori Kongen forledt af de ældre Brødre har ladet ham kaste, tryller med et magisk Bidsel sin Hest til sig og rider lige hen ad Skarlagenet, genkendes af Prinsessen og rider hjem med hende og Søn-

nen¹⁾. Samme Motiv genfindes endelig ogsaa, om end lidt afsvækket, i Æventyrets orientalske Form i 1001 Nat (Sultanen af Yemen og hans tre Sønner): Prinsesserne kommer til Yemen og indbyder Prinserne til at besøge dem i deres Lejr; de to ældste Sønner sendes ud, den ene efter den anden, men Prinsesserne genkender dem ikke; først den yngste genkendes af dem som den rette og afslører sine to ældre Brødre, der straffes med at jages bort.

Denne kortfattede Sammenstilling af vor Folkebogs Hovedmotiver med nogle af de nærmest beslægtede Æventyroptegnelser vil have givet Læseren et vist Indtryk af, i hvilken Grad nærbeslægtede Æventyrtyper stadig avler nye Krydsningsformer. Disse hører utvivlsomt med til Æventyrenes naturlige Liv paa Folkemunde og kan derfor godt gaa forholdsvis langt tilbage i Tiden. Selve Folkebogen om Kong Edvard og hans Sønner maa helt igennem, som nævnt, betegnes som en Krydsning af de to Æventyrtyper Nr. 13 (= Grimm Nr. 57, »Guldfuglen«) og Nr. 90 (= Grimm Nr. 97, »Livsens Vand«) og stadfæster saaledes den anden-

1) Ogsaa dette Æventyr slutter med at Hesten paa Forlangende halshugges og derved omskabes til Prinsessens Broder.

steds opstillede Regel, at en litterær Sagn- eller Æventyroptegnelses Alder intet siger m. H. t. dens Oprindelighed i Type¹⁾. Der er dog ingen Grund til at tro, at Kombinationen er af rent litterær Art, da den genfindes i en Gruppe Æventyroptegnelser, der dog ikke i Enkeltheder røber et saadant Slægtskab med vor Folkebog, at de kan tænkes afledte af denne eller dens formentlige litterære Kilde. Denne Gruppe repræsenteres, som ovenfor S. XLVIII. LIII. LIX. omtalt, paa Dansk af Æventyrene om Bryde Kongesøn (hos Klavs Berntsen og Carit Etlar), men genfindes ogsaa i mange andre Lande; for Bøhmens Vedkommende kan saaledes henvises til Tilles ovenfor S. XLIX anførte Redegørelse. Den Rimsmed, hvem Folkebogen om Kong Edvard skyldes (der tænkes her ikke saa meget paa den danske Oversætter som paa Forfatteren af hans Forlæg), bygger utvivlsomt i alt væsentligt paa et til denne Gruppe hørende Æventyr, som allerede dengang har levet paa Folkemunde; og han synes i det hele ikke at have gjort sig skyldig i nogen synderlig litterær Bearbejdelse af Æmnet (jfr. ovenfor S. XXXVIII). Hans Rim er ret naive; den bundne og lidt pertentlig-sirlige Stil med dens ikke saa faa Fremmedord gør Sprogformen noget tvungen, saa den just ikke kan siges

1) Axel Olrik, Nogle Grundsatninger for Sagnforskning (1921) § 171.

LXII KONG EDVARD AF ENGLAND

at være i den rette Æventyrstil; men han synes i det hele at have fulgt Folkeæventyrets Handling meget nøje, og de Tilføjelser, han har gjort, indskrænker sig væsentlig til de Navne han har givet Hovedpersonerne (se ovenfor S. XXXVIII f.). Til de litterære Paafund hører dog muligvis ogsaa Føniksnavnet, der gives Guldfuglen, og Henlægelsen af dennes Slot til Arabien¹⁾; endvidere de svirende ældre Brødres Anbringelse i Paris og Orléans; vilkaarligt er det vel ogsaa, naar de tre Kongeriger, som Kongesønnen paa Hjemvejen hjælper med de tre magiske Gaver, benævnes Marokko, Spanien og Frankrige. At de tillokkende Jomfruers Opholdssted benævnes »Kloster«, kan være litterært, men hænger dog maaske snarere sammen med, at den Æventyrform, som Folkebogens Forfatter (eller hans Kilde) bygger paa, stammer fra katholske Lande. Paa Herkomst fra sydligere Egne tyder ogsaa den Vinflaske, der i Folkebogen føjes til de to andre Klenodier (Brød og Sværd), som Kongesønnen i det Grimmske Æventyr Nr. 97 (Livsens Vand) finder i Slottet, idet dens Anvendelse til at bøde paa Vinmangelen i Spanien aabenbart forudsætter mere sydlandske Forhold, hvor hele Folket drikker Vin til daglig. Her er sikkert ikke Tale om noget litterært Paafund; dertil stemmer Vinflasken og den Rolle den

1) Aal Olrik, Nogle Grundsætninger for Sagnforskning § 55 Anm.

spiller, altfor godt med den i Æventyrene saa yndede Tretalslov¹⁾, der bl. a. netop ogsaa giver sig Udslag i, at Æventyrets Helt meget ofte erhverver tre Tryllegaver²⁾.

1) Axel Olrik, Grundsætninger for Sagnforskning § 74.

2) Se bl. a. Grimm Nr. 36 og 54 og Bolte-Polívka I 346 og 464.

VIGOLEIS

**Trykt efter Udgaven 1656 (Bibliografien Nr. 1)
i Karen Brahes Bibliotek i Odense.**

En smuck lystig
Historie /
 Om den berømmelige Rid-
 der oc Heldt Her Biegoleis med Guld
 Hialet / hvorledis hand veldelig offervant
 den sterke Kempe oc Nedning Roas af
 Blois / med flere hans Ridder-
 lige Bierninger.
 Som tilforn ey haffvet været paa Danske /
 men nu nyligen en hver tierhafvende til tidsfor-
 drif ofversat aff det Endste Sprock
 udi dette Aar.

Printed Aar 1656.

Begyndelsen paa den Viidt- 2
berømte / Klafnkundige / Ridder
oc Heldt Her Diegoleis med
Hiulet hans Historie.

Er haffver udi forige Tider 5
været en Konge udi Britannien /
hvis Klaffn var Artus, som leffvede
meget herligen / oc holdt et kostelig Hoff /
med de allerbeste oc ypperste Ridder som
paa den tid var at finde. Hvorfor mange 10
Konger / Førster / Ridder oc Heldte / sig
haffverpaataget Konning Artus at besøge /
oc see om hans præctighed oc Hoffholding
var saa berømmelig som dennem for Øren
var kommen. Men alle de did komme / saae 15
oc befant det langt skønnere oc herligere /
end dennem var berettet / begieret derfor
strax udi saadant et Kongelige Hoff at for-
bliffve / hvilcket mange ved flittig begie-
ring oc Ridderlige Gierninger erlanget. 20
Oc øffvede de denem daglig udi alle Rid-
derlige Gierninger / Reiste oc saa udi frem-
mede Lande / hvor de indlagde stor ære /
hvoraff deris berømmelse dagligen til-
tog. Nu holt Konning Artus mesten Huus 25
paa et Slot kaldis Caridol, paa det de frem-
mede Herrer som hannem besøgte / skø-
stulle tiedis ved Reisen / men finde hannem

paa et vis sted. Samme Slot laa paa en
 stion / lystig plaz / hvor Ridderne sig dag-
 ligen med Jagen / Renden / Turnieren oc
 andet forløstede. Nu hendte det sig at Kong
 5 Floreis (aff det tillucte Land /) som var en
 3 stion || Heldt / hørde meget tale om den be-
 rømmelige Hoffholding til Caridol, hvor
 offver hand bleff beveget oc fild løst / det udi
 egen Person at forfare oc bese.

10 Kong Floreis lader opsla sin Tielt
 for det Slot Caridol, udi meening deris
 brug oc Seder at erfare.

E Oget der effter gjorde Kong Floreis
 sig færdig oc reed til Brittannien /
 15 kom in Majo for Caridol, oc strax op slog en
 statelig Tielt / hafde udi sinde der at for-
 tøffe / til hand deris Seder oc Brug lært
 hafde / sig der med at giøre berømmelig.
 Herrerne paa Slottet saa vel hvad der bleff
 20 giort / men ingen viste hvad det skulle be-
 tyde / thi hand var dennem icke beffient / til-
 med var de alle stille oc vilde see hvad hans
 intent oc mening vilde bliffve. Anden da-
 gen tilig om Morgen en / fledet Kong Flo-
 25 reis sig paa det kosteligst / reed til Slottet
 oc spurde efter Dronningen / oc var begie-
 rendis om hand hendis Majestet maatte
 komme udi tale. Dronningen med mange

Førstinder/ Fruer oc Jomfruer komme
 snart at høre hvad hans tilkommelse oc
 begiering ville betyde. Der Kong Floreis
 saae Dronningen/ med hendis fruentim-
 mer komme/ helsede hand dennem effter 5
 Kongl: verdighed med stor ære/ bedendis
 at Dronningen aff hannem ville annam-
 me/ en kostelige Riffgiortel aff Guld oc
 Edelsteene tilsammen sat. Dronningen
 sagde: det fand jeg icke vel giøre/hvo veed 10
 om mig deraf noget ont kunde vederfaris.
 Floreis svarede: giører mig den ære oc
 annammer denne Riff-||giortel/thi jeg udi 4
 morgen vil paa dette sted den igienhente
 med Ridderlige ære oc berømmelse. Dis- 15
 midlertid beraader eder/om eders Mayest:
 hafver lyst til den/ maa hun den for min
 skyld beholde/dog jeg den imod hendis
 Mayest: meget ringe estimerer. Dronnin-
 gen sagde: ædle Ridder/denne Riffgiortel 20
 vil jeg for eders bøn skyld forvare / saa
 fremt mig derfor intet ont skal vederfaris/
 oc i udi Morgen effter eders tilsagn vil til-
 bage hente. Dette loffvet hand Dronningen
 oc Reed til sin Tielt igien. Dronningen sen- 25
 te strax bud effter H. Gabon/oc lod hannem
 see det skønne Clenodi, fortelled hannem
 oc hvor hun den haffde bekommet / oc var
 her udi hans Raad begierendis. Her Ga-

bon som en forstandig Ridder / sagde til
 Dronningen: Naadige Frue / det sømmer
 sig icke / at i beholder den / men sender han-
 nem igien til Ridderen. Anden Dagen ti-
 5 lig om Morgen / kom Kong Floreis vel
 bevebnet for Slottet / hvor hand fant Dron-
 ningen paa Muuren med Eifgiortelen /
 som forvarted hans tilkommelse. Der
 hand saae hende / tog hand sin Hielm aff oc
 10 spurde / om hendis Majestet Eifgiortelen
 ville beholde. Hun svared meget tucte-
 ligen / sigendis: Ædle Ridder / det sømmer
 sig icke at jeg den beholder / oc fæd hannem
 den igien paa sit Speer. Da sagde Kong
 15 Floreis / Naadigste Fru / effterdi denne
 Gaffve eder ey befalder / vil eder derom ey
 heller ydermere bemøde / saa vil jeg dog ic-
 ke uden Kamp oc Strid den tilbage føre.
 Derfor siger eders goede Ridderstab paa
 5 min vegne / at hvilken aff || dennem mig
 med Strid ofvervinder / skal den for hans
 egen ~~Udvalgte~~ følgactig. Her med velsignet
 hand Dronningen / oc Reed iligen til sit
 Tielt oc Tienere igien. Nu igien fremtal-
 10 led Dronningen H: Gabon / oc lod hannem
 Ridderens meening forstendige. H. Ga-
 bon gaff det gandske Ridderstab det til-
 fiende / hvoraff de alle bleffve lystige oc vel
 tilfreds / thi en hver vilde være den første.

Her Kaij (som fielden noget vel gelinget) var den første/forhaabendis visselig at vinde den dyrebar Riffgiortel. Men hand bleff bedragen/oc bleff saa snarlig stude[n] fra sin Hest/som hand icke ~~en~~ gang haaffde 5 været paa den. Dyodines var den anden/oc gic[h] hannem ligesom den første. Segremors den tredie. Melians den fierde/oc andre fleere Ridder/hvis naffn icke gioris fornøden at opregne/men bleffve alle saa 10 mange fremkom affstungen. Dette varede ved fire Dgers tid/at de goede Riddere/bleffve daglig affstungen oc stamferede/hvilket de meget fortrøde/thi det var den-nem aldrig tilforn vederfaret. Da sagde 15 H. Gabon/jeg maa oc ud til hannem/min løn at forsøge/oc voris gandske Ridderstabs ære forsvare/eller oc der offver mandelige døde.

Her Gabon oc Konning Floreis
 strider med hver andre/men Kong
 Floreis beholt prisen/oc førde
 H. Gabon fangen bort med sig.

Her Gabon vebnede sig med flid/reed hastelig oc uforfærdet udi Marcken/ 25 hvor Kong Floreis han-nem fortsøffvede/ oc kiente hand H. Gabon strax paa sin skjold oc Hielm (som hannem aff andre vaarsagt) hvoraf hand glæde sig meget/ti

hand mest for hans skyld var did kommen.
 De tvende sterke heldte rende tilsammen/
 saa haardelig at begge deris Speer ginge
 i smaa støcker oc var det stor under at de
 5 bleffve ved Hestene. Tagendis saa deris
 gode Sverd for Dagen/oc begynte en haard
 Strid/ saa Ilden fløig baade aff Skjold oc
 hielm. H: Gabon var en sterk dristig
 heldt/ tog sit sverd udi begge Hender/ oc
 10 hug aff ald sterke paa Kong Floreis/ saa
 hans Sverd gic sønder i hans hender. Der
 hand nu hafde intet at verge sig med/
 motte hand gifve sig fangen/ endog hand
 icke var offvervunden/ hvildet ham aldrig
 15 tilforn var ofvergaaet/ men nu vaar hand
 formedelst Trolldom oc Ristighed bleffven
 offvervunden. Kong Floreis tog hannem
 fangen/ oc bortførde hannem med sig/ for-
 talde hannem mange løstige Eventyr/
 20 hvormed Reysen diß snarere forløb/ oc
 blant andet sagde hannem/ at hand icke
 aff sterke oc mandelighed var offvervun-
 den/ men formedelst en steen Floreis hafde
 paa sig var hannem hans Kraft forgaaen/
 25 saa hand kunde ham ~~ikke~~ bestaa/ oc sagde:
 H. Gabon/ Jeg fand mig icke den Ære til-
 legge/ thi jeg haffver den icke ved min man-
 delighed erlanget/ som jeg tilforn haffver
 sagt/ men formedelst Stenens Kraft den

bekommet / bekiente oc at H. Gabon var
 den beste Ridder / som den Tid leffvede / bad
 hannem Venligen hand sig offver dette
 fengsel icke ville besverge / Thi det (som | 7
 jeg haaber) skal komme baade eder oc mig /
 til stor gaffn oc glæde / thi der jeg hørde saa
 meget tale om eders mandelighed / haffver
 jeg icke hafft Roe / førend jeg det forsøgte /
 viste icke heller at bringe det til veige / uden
 ved det middel som steed er. Her Gabon / 10
 den fangne Ridder / sagde til Kong Flo-
 reis / det være hvorledis det ville / saa
 er jeg ligevel en fangen Mand / men ved
 hvad Krafft oc Eistighed ieg bleff offver-
 vunden / veed jeg icke. Men haffde mit goe- 15
 de Sverd bleffvet heelt / da vilde ieg (med
 Guds hielp) vel offvervundet baade eder
 oc eders Eistighed. O viste det ædele Rid-
 derstab mit fengsel / jeg haffde ingen tvil /
 de joe vel snart stulle forsøge / deris Løfte 20
 paa eder. Dog effterdi jeg formedelst Trol-
 doms Konst er bleffven offvervunden / saa
 beder jeg gierne at i eders Ridderlige Ære
 ved mig icke vil forringe / oc ey ~~indene~~ bru-
 ge saadan konst oc Eistighed mod mig eller 25
 nogen Ridder / anseendis / at saadan Eistig-
 hed hvercken eder eller nogen Ridder som-
 mer / oc vel anstaar / men fast meere der-
 ved bliffver foragtet oc forringet. Kong

Floreis/loffvet oc tilsagde H. Gabon/den
 fangne alt saadant/oc hereffter bevise
 hannem ald Trofasthed. Hvoroffver de toe
 skionne Heldte soere dennem sammen/oc
 5 reede gandske Lædelig oc iligen igiennem
 mange farlige Bierge oc Dale/indtil paa
 den femtende Dag/da kom de udi det til-
 lugte Land. Kong Floreis anammed sin
 fange H. Gabon/meget herligen/oc an-
 8 stillet sig meget venligen imod hannem.
 Dog sticket hand tilforn et hastig Bud/til
 sin Søster oc alle sine Hofftienerere/lod den-
 nem fortyndige/at de paa det allerkoste-
 ligt stulle sig berede/oc tage imod den
 15 skionne Ridder oc Gæst hannem følgede.
 Dette bleff altsammen hastelig begynt/oc
 meget herligen fuldendet. Her Gabon bleff
 meget herligen antaget oc omfauffnet aff
 den skionne Florin (Kongens Søster.) Oc
 20 der hand hendis Person besaa/tænckte
 hand/icke at see et Menniste/menen Engel/
 bleff derfor strax optent til hende/med
 brendende Kierlighed. Der effter tog hun
 hannem ved Haanden/oc førde hannem
 25 udi det Kongelig Pallat/da angick der
 først en stor præctighed aff det ædele Rid-
 derstab som forsamlet var/med Hand-
 tagen oc anden stor ære oc reverent/saa
 oc venlig tale oc omgiengelse hannem

bleff bevist. Hvor effter hand bleff henført
 aff Riddere oc Svenne udi et stiont Ge-
 macl/oc afført sit Harnist/oc igien med
 kostelige Klæder beprydet/bleff oc med
 adskillig forløsted/til det var maaltids
 tid. Da kom Kongen udi egen Person/oc
 geleidet hannem til sit Bord/oc satte han-
 nem hos sin Søster Florin/hvis lige udi
 stionhed oc andre Dyder hand icke tilforn
 hæffde seet/strax bleff frembaaret koste- 10
 lige Retter oc Dricl/med stor offverflødig-
 hed/bleffve oc paa det flitteligste tient oc
 opvartet.

Kong Floreis / effter Maaltid var
 holdet / omførde H. Gabon paa Slottet 15
 oc udi Pallakeren / hvor hand man-ige 9
 kostelige stycker/oc konstig Vercl med
 forundring besaae.

 Blant alt dette var et Palladk/meget
 kosteligere end alle de andre/der udi 20
 stod et Hiul aff Guld/meget kostelige ar-
 beydet/med udhuggen Billeder/oc det Hiul
 gic stedse omkring. Det Vercl hæffde en
 Præst (Landet til tegn) giort/at Herren
 udi Landet skulle aldrig noget mislinge/ 25
 men stedse leffve i lycksalighed.

Som de nu alt dette hæffde beseet/tog
 Kong Floreis H. Gabon offver til en side/
 oc sagde: Herre/jeg formaner eder/at i

holder det løffte / mig aff eder er tilsagt.
H. Gabon svarede: naadige Herre / jeg er
færdig eders villie at fuldkomme. Da sag-
de Kongen til hannem: min begiering er /
5 at i ville tage min Søster til eders Ecte Ge-
mahl / hvilden jeg eder / med min Krone
vil forære. Dog med saadan villor / at i det
ey fra os bortkommer / som jeg aff eder be-
gierer. Oc for min tiere Søsters styld blif-
10 der hos os det jeg oc forhober / da skal ey
nogen tid være opretted / et store oc sterckere
Venstab end mellem os begge / thi jeg mee-
ner eder vel aff mit gandske Hierte / oc fin-
dis altid (saa meget mueligt) til eders
15 tieniste. Dog skal i dermed icke være for-
bunden / stedse hos os at forbliffve / men
ligevel bruge Ridderstab / oc fremmede
Lande bestue / men dog den meste tid hos os
holde Hoff.

20 Her Gabon beraade sig snart her paa /
thi florin ofvermaade deilighed / haffde
10 hannem gandske betaget / saa hand heller
ville forlade ald Verden / end reigse fra hen-
de / begynte sin Tale / oc sagde: Naadige
25 Herre / det i aff mig begierer / stulle Jeg bil-
ligen med ald Ære oc underdanighed aff
eder begiere / thi vil i mig saa stor Venstab
bevise / som sagt er / oc giffve mig eders Sø-
ster til min Ægte Gemahl / saa skal i heller

aldrig finde andet hos mig end det som oprigtig er. Derefter bleff dette Venstab meget hart stadfestet / oc med ald Glæde oc Løst begynt oc fuldendet.

Der Brøllups høigtiden med ald Løst oc 5
Herlighed vaar endet/bleff H: Gabon hos sin skønne Gemahl / med stor Kierlighed til hun bleff fructsommelig. Oc denne deris sammenværelse / varede noget nær et halfft Aar / da falt hannem inderligen udi 10
Sinde / at ville besøge det skønne Ridderstab hand vaar fra kommen / oc tog sig foreder at ville henride / dog først (som Ræt vaar) sin skønne Gemahl det lade forstendige. 15

En Dag bad hand hende / med stor flid / om hun ville giffve hannem forloff at Reyse til sine Venner oc Kyndinger / thi hand inden kort tid ville komme til hende igien / der hans skønne Florin det hørde / 20
bleff hun meget bedrøffvet / sigendis: Herre / det er mig hart at giøre / ieg meente oc i skulle eder icke nu saadan en Reyse foretage / eller begiere / efterdi ieg ganger fructsommelig. Thi jeg frycter eders Rey- 25
se ville vare forlænge / hvor aff vi begge kunde bekomme forrig oc bedrøvelse. Da loffvet hand hende / at det snariste mueligt var / ville hand være hos hende / oc bad hun 11

udi hans fraværelse stulle være løstlig/
oc ved et frit Mod. Der hun formercte/at
hand haffde det saa stadelig udi sinde / fide
hand hendis forloff / dog aff et forgefuld
5 hierte/gaf hannem en kostelig Eifgiortel/
bedendis hand den ville med sig føre/thi
hand ellers icke vel kunde sin fortagen reyse
fuldende.

Der hand nu aff sin skionne frue/haffde
10 erlanget forloff / vaar meget vel tilfreds/
ville dog icke føre Eiffigiortelen med sig/
trøstet sig nocksom selff ved sin størcke oc
Mandelighed / tog saa venlig oc tierlig
Affsteed fra sin Kieriste frue / som der eff-
15 ter saa hannem icke. Det samme gjorde
hand oc hos sin Svoger / oc gandske Ridder-
skab / som alle ugierne ville miste hannem/
ønskendis hannem Løcke oc Velsignelse paa
sin Reyse / Reed saa sin Vey / oc kom inden
20 kort tid til Caridol. Saa snart de fornum-
me H. Gabons tilkommelse glædede sig
alle som tilstede vaare. Thi de udi hans
fraværelse haffde icke været meget løstige/
Thi de viste icke / enten hand vaar leffven-
25 dis eller Død / ey heller hvor hand vaar
henkommen / derfor vaar deris Glæde saa
meget større / at hand kom frist oc Sund
til dennem. De brugte megen Løstighed
med Rennen / Sticken / Turnieren / Jagen

oc andet saadant meere / men H: Gabon
 vaar icke saa løstlig / som hand pleigede at
 være. Thi lige saa meget som hans Tan-
 der haffde jaget hannem til dem / saa fast
 stode de nu tilbage til hans Kiærste igien. 5
 Der hand nu et halft Mars tid hos sine 12
 Denner haffde fortoffet / tog hand venlig
 affsteed fra dennem / som tilstede var / oc
 reed sin vey / men jo længer hand reed / jo
 længer oc mere kom hand fra det Land 10
 hand til vilde / reed saa igiennem mange
 Lande / oc farlige Stæder / et gandske Mar
 omkring. Oc i denne hans Reyse bleff han-
 nem fortalt / at ingen Mand / det være hvo
 det være vil / uden Kongens Geleid / kunde 15
 komme udi det Land. Der hand saadant
 fornam / tenckte hand først / hvorfor hans
 tiere Fru vilde giffve hannem den skønne
 Riffgiortel / oc jamrede sig meget / at hand
 den lod bliffve tilbage / der hand nu saae / 20
 intet at kunde udrette med sin lange oc far-
 lige Reyse / som hand med stor besværing
 haffde gjort / men ald hans flid oc umage
 at være forgeffvis / begaff hand sig paa
 Reyssen til det berømmelige Ridderstab til 25
 Caridol. Der nu den ædle Her Gabon saa-
 ledis var borte fra sin skønne Florin oc
 herlige Lande / var det icke en ringe flage /
 hun for hans styld daglig haffde / thi hen-

dis find oc Landet oc hiertens Sorrig var større end den Land bestriffvis.

Hu begaff det sig / at hendis forløsnings tid tilstunde / oc hun føde en deilig Søn / som
 5 var sticket effter all ønske / hvor offver all foldet i Landet var meget lystig. Blev oc ført til den hellige Daab / hvor hand blev Christnet oc kaldet Diegoleis. Men Dronningen aff den store fjerlighed / hun haff-
 10 de til sin K. Søn / ville icke haffve nogen Amme til hannem / men hannem self med sine egen Brøst opfostre / optuctet han-
 13 nem / oc saa med stor flid oc alvorlighed.

Dronning Florin bestellet sin Søn
 15 der hand var voren / stridbare forsøgte Mænd / som hannem skulle lære oc undervise.

 Er hand nu fra Patten var affvent / oc begynte at vore / lærte de hannem
 20 at læse oc striffve / med andre Dyder / som hannem udi hans Ungdom sommede oc vel anstod. Der effter lærde de hannem Ridderstab / oc andre øffvelser som der til hører / hvilcket hand saa vel fatted / at in-
 23 gen kunde hannem offvergaa / thi hans medføde dyd oc Mandelighed vircket meer hos hannem / end de hannem lærde.

Men der hand nu befant sin styrcke io

meer dagligen at tiltage / gic hand til
 Dronningen / sin Moder / bedendis hende
 meget venligen / hun vilde giffve hannem
 forloff / at giøre en Reyse til Brittannien /
 sin tiere Fader at opsoge / som hand hørde
 om mange berømmelige Gierninger om /
 tilmed var der ey nogen steds bedre Rid-
 dere at finde end udi Brittannien / hvor
 hen hand oc vilde ride / at indlegge og
 pris / sig oc saa naaffkundig at giøre. Der
 hans Moder det hørde bleff hun meget be-
 drøffvet / tenckte hun stulle miste sin Søn /
 ligesom hendis Hofsbonde / saa hun paa
 hannem oc sagde: Ach min allertieriste
 Søn / tæncker du nogen tid at ville finde din
 Fader / jeg tviler icke / dersom hand var udi
 lifve / hand jo for lange tid siden haaffde væ-
 ret hos os / derfor beder jeg dig tiere Søn /
 at du bliffver hos mig / thi du endnu er
 ung / haaffver oc god tid at søge Ridderstab.
 Diegoleis vilde icke gierne tilstede sin Mo-
 ders Raad / men stedse anholdt hos hende
 om forloff / som hun hannem oc bevilgede /
 forærendis hannem oc den dyrebar oc ko-
 stelig Riffgiortel / sampt Hest / Harnist /
 Skjold / Hielm oc Sverd / saa goede som no-
 gen Herre heldt ville føre / hvor udi hun
 vebnede hannem med flid / oc befalede han-
 nem udi Herrens bestermelse.

Der hand haffde taget affsteed aff den-
 nem alle/reed hand icke langt/førend han-
 nem møtte **III** støn Ridder vel udstafferet/
 hannem tilspurde **H.** Diegoleis hvor hand
 5 fra kom/oc hvor hand hen vilde/hand sva-
 rede hastelig med saa ord/jeg **ET** aff **III**
 fornemme Kong Artus aff Brittannien
 udsent/at kalde Ridderen til en Turnering.
 Der **H.** Diegoleis det hørde/bleff hand glad/
 10 oc spurde hvor det tilstod udi Kongens
 Gaard/sampt hvad brug oc Seeder de der
 haffde/oc hvilden Vey der var nest oc best
 at ride til Kongens Gaard/hvor paa hand
 hannem gjorde god undervisning/stildis
 15 saa fra hver anden / Her Diegoleis reed
 den vey Ridderen sagde/oc kom niende
 dagen der effter lyckelig til Caridol/hvor
 hand uden for sig noget hvilet/oc bant sin
 Hest ved **III** Lind/selff satte hand sig paa
 20 en Steen liggendis hos Linden men gaff
 sig ingen tancker om/hvad dyd den Steen
 15 førde med sig. |

H: Diegoleis setter sig paa en fire-
 kantet Steen/under en grøn Lind/for
 25 det Slot Caridol hvor Kong Artus
 hans Dronning med Ridder oc
 Svenne gic hannem imod.

V Daa der nogle Ridder oc Fruer paa
 Slotted/som laa i Vinduerne/oc saa

den unge Ridder sidde paa Stenen / hvor
 offver de dennem störligen forundret / saae
 til hver andre oc ville gierne vide hvem
 den Dydefuld Ridder skulle være / som den-
 ne Steen ville giffve forloff at sidde paa 5
 sig / Thj den Steen hafde saadan Krafft / at
 ingen kunde komme til hannem / som med
 noget var besmittet / men skulle være saa
 Keen oc Steer / som hand var kommen aff
 sin Moders Liff. Aff alle de Riddere der 10
 vaar til Caridol kunde ingen komme han-
 nem nær / uden Kong Artus aleene som oc
 offte sad paa hannem / oc H: Gabon motte
 røre ved den med en Haand / men Marsagen
 hvorfor ingen aff Ridderne motte sidde 15
 paa Stenen / var at de snactet oc lefflet
 formeget med de smude Fruer oc Piger /
 hvorfor de igien bleffve straffet / aff en Död
 oc ufornumstig Steen / Florant kaldet / oc
 deris Gierninger saaledis bleffve aaben- 20
 baret.

Var her nogensteds saadan en Steen da
 troer jeg visselig at der icke mange skulle
 komme hannem nær / Thj det er nu (disz
 verr) saare meget Gemeent / at bedrage en 25
 Pige eller Qvin-||de effter den anden / oc tør 16
 enda vel siden rose deraff / dog det staar
 ved sit verd / en hver maa bære sin Sed til
 Mølle.

Der Kong Artus oc hans Tienere / seer
den unge Ridder hvile sig paa Steenene/
haffde de **■** stor forundring der offver/oc
berede sig strax paa det herligste hannem
5 at undfange/thi de **var** **■** paa/at hand
var en dydefuld Ridder/gid hannem der-
for iligen med stor ære oc verdighed i-
mod.

Der den unge Heldt seer denne værdige
10 Stare komme/stod hastelig op fra Steenen/
anstillet sig meget sticelig/med credenken
oc anden æris bevisning. Kong Artus oc
Dronningen helsest hannem venligen / si-
den det gandske Ridderstab/oc sandelig icke
15 med ringe annammelse/hvorfor H. Diego-
leis dennem alle oc en hver særdelis meget
finligen tacket/hvor offver de sig høyligen
forundret. Kong Artus adspurde han-
nem/hvem hand var/hvor fra hand kom/
20 hvor hen hand vilde oc hvad hans naffn
var/hand svarede meget finlig sigendis:
Herre/hvo jeg er/oc aff hvad Landstab/
Land icke saa hastig siges/men mit naffn er
Diegoles/er ved Guds Naade oc hielp
■ kommen i eders Land/med forhaabning
tjeniste at erlange/thi jeg hafver hørt me-
get tale om eders Majestæt oc Ridderstab/
derfor er min underdanig begiæring til
eders Naade/at jeg som en Tiener blant

meer dagligen at tiltage / gic hand ~~III~~
 Dronningen / sin Moder / bedendis hende
 meget venligen / hun vilde giffve hannem
 forloff / at giøre en Reyse til Brittannien /
 sin tiere fader at opføge / som hand hørde ⁵
 saa mange berømmelige Gierninger om /
 tilmed var der ey nogen steds bedre Rid-
 dere at finde end udi Brittannien / hvor
 hen hand ~~oc~~ vilde ride / at indlegge ære oc
 pris / sig oc saa naaffntundig at giøre. Der ¹⁰
 hans Moder ~~oc~~ hørde bleff hun meget be-
 drøffvet / tænckte hun skulle miste sin Søn /
 ligesom hendis Hofbonde / saae hun paa
 hannem oc sagde: Ach min allertieriste
 Søn / tæncker du nogen tid at ville finde din ¹⁵
 fader / jeg tviler icke / dersom hand var udi
 lifffve / hand jo for lang tid siden haaffde ~~han~~
 ret hos os / derfor beder jeg dig tiere Søn /
 at du bliffver | hos mig / thi du endnu er ¹⁴
 ung / haaffver oc god tid at søge Ridderstab. ²⁰
 Diegoleis vilde ~~icke~~ gjerne tilstede sin Mo-
 ders Raad / men stedse anholdt hos hende
 om forloff / som hun hannem oc bevilgede /
 forærendis hannem oc den dyrebar oc ko-
 stelig Riffgiortel / sampt Hest / Harnist / ²⁵
 Skjold / Hielm oc Sverd / saa goede som no-
 gen Herre ~~oc~~ heldt ville føre / hvor udi hun
 vebnede hannem med flid / oc befalede han-
 nem udi Hærens bestermelse.

Der hand haffde taget affsteed aff den-
nem alle/reed hand icke langt/førend han-
nem møtte en støn Ridder vel udstafferet/
hannem tilspurde H. Diegoleis hvor hand
5 fra kom/oc hvor hand hen vilde/hand sva-
rede hastelig med faa ord/jeg er aff den
fornemme Kong Artus aff Brittannien
udsent/at talde Ridderen til en Turnering.
Der H. Diegoleis det hørde/bleff hand glad/
10 oc spurde hvor det tilstod udi Kongens
Gaard/sampt hvad brug oc Seeder de der
haffde/oc hvilden Vey der var nest oc best
at ride til Kongens Gaard/hvor paa hand
hannem gjorde god undervisning/stildis
15 saa fra hver anden / Her Diegoleis reed
den vey Ridderen sagde/oc kom niende
dagen der effter lyckelig til Caridol/hvor
hand uden for sig noget hvilet/oc bant sin
Hest ved en Lind/selff satte hand sig paa
20 en Steen liggendis hos Linden men gaff
sig ingen tanker om/hvad dyd den Steen
15 førde med sig.]

H: Diegoleis setter sig paa en fire-
tanted Steen/under en grøn Lind/for
25 det Slot Caridol hvor Kong Artus
hans Dronning med Ridder oc
Svenne gik hannem imod.

SVaar der nogle Ridder oc Fruer paa
Slotted/som laa i Vinduerne/oc saa

den unge Ridder sidde paa Stenen / hvor
 offver de dennem storligen forundret / saae
 til hver andre oc ville gierne vide hvem
 den Dydefuld Ridder skulle være / som den-
 ne Steen ville giffve forloff at sidde paa ⁵
 sig / Thi den Steen hafde saadan Krafft / at
 ingen kunde komme til hannem / som med
 noget var besmittet / men skulle være saa
 Keen oc Steer / som hand var kommen aff
 sin Moders Liff. Uff alle de Riddere der ¹⁰
 vaar til Caridol kunde ingen komme han-
 nem nær / uden Kong Artus aleene som oc
 offte sad paa hannem / oc H: Gabon motte
 røre ved den med en Haand / men Marsagen
 hvorfor ingen aff Ridderne motte sidde ¹⁵
 paa Stenen / var at de snactet oc lefflet
 formeget med de smucte Fruer oc Piger /
 hvorfor de igien bleffve straffet / aff en Død
 oc ufornumstig Steen / Florant kaldet / oc
 deris Gierninger saaledis bleffve aaben- ²⁰
 baret.

Var her nogensteds saadan en Steen da
 troer jeg visselig at der icke mange skulle
 komme hannem nær / Thi det er nu (dis
 verr) saare meget Gemeent / at bedrage en ²⁵
 Pige eller Qvin-||de effter den anden / oc tør ¹⁶
 enda vel siden rose deraff / dog det staar
 ved sit verd / en hver maa bære sin Sed til
 Mølle.

Der Kong Artus oc hans Tienere / seer
 den unge Ridder hvile sig paa Steenene/
 haffde de en stor forundring der offver/oc
 berede sig strax paa det herligste hannem
 5 at undfange/thi de var vis paa/at hand
 var en dydefuld Ridder/giæ hannem der-
 for iligen med stor ære oc verdighed i-
 mod.

Der den unge Heldt seer denne værdige
 10 Stare komme/stod hastelig op fra Steenen/
 anstillet sig meget stickelig/med credenken
 oc anden æris bevisning. Kong Artus oc
 Dronningen helse hannem venligen / si-
 den det gandske Ridderstab/oc sandelig icke
 15 med ringe annammelse/hvorfor H. Diego-
 leis dennem alle oc en hver særdelis meget
 finligen tæctet/hvor offver de sig høyligen
 forundret. Kong Artus adspurde han-
 nem/hvem hand var/hvor fra hand kom/
 20 hvor hen hand vilde oc hvad hans navn
 var / hand svarede meget finlig sigendis:
 Herre / hvo jeg er / oc aff hvad Landstab/
 land icke saa hastig siges/men mit navn er
 Diego-leis / er ved Guds Naade oc hielp
 25 kommen i eders Land / med forhaabning
 tieniste at erlange/thi jeg hafver hørt me-
 get tale om eders Majestæt oc Ridderstab/
 derfor er min underdanig begiæring til
 eders Naade / at jeg som en Tiener blant

eders Ridderstab maatte antagis/om jeg
 det aff eders Kongl. Maj: toerde begiere.
 Kong Artus svarede: mens i det saa un- 12
 derda-|nigst begierer/stal i finde en naa-
 dig Herre / oc vil jeg inden kort Tid sla eder 5
 til Ridder. Befalede H: Gabon at tage
 hannem til sig / som hand gierne effter-
 lom / Diegoles heraff storligen glede sig/
 oc tenckte ald det Guld som er i det Land
 Caucasus / ville jeg icke haffve for denne 10
 Ære / hvildet jeg (nest Guds hielp) stal
 igien vederlegge oc fortiene eller oc der
 offver tilsette mit Liff. H: Gabon tog den
 unge Helt udi sin Optugtelse (tenckte
 mindst det var hans Søn) oc underviste 15
 hannem det beste hand kunde / som en fa-
 der kand giøre imod sin Søn / det samme
 H: Diegoles hannem igien beviste / oc vog-
 te saa deris Kierlighed daglig til hver an-
 der / endog den Eene icke viste hvo den anden 20
 var / omgicks de dog / som en fader oc Søn.
 Midlertid kom tiden at Torneringen skulle
 angaa / oc Kong Artus ville slae Ridder
 som oc saa steede. H: Gabon tog Diegoles
 med sig udi Marcken / at forfare om hand 25
 var tienlig oc sterck til Turniering / Ja
 hand fantis dertil saa døgtig oc stickelig /
 at alle de der rente mod hannem motte
 rømme Sadelen / oc gaa til fods effter He-

sten/oc end vel stionne Riddere/som det aldrig tilforn var offvergaaet.

Der nu ~~mange~~ Riddere aff Caridol, Curnibal oc fra Grahars vaare tilsammen komne/blef først nogle slagen til Ridder af hans Kongl: Majt: blant hvilcke H. Diegoleis icke ~~var~~ den ringeste/der effter angic for Herrerne oc Fruerne en stion Turnierung/saa der udi en hast bleffve brut
 18 mange Speer/oc den ~~en~~ Rid-|der laa offver den anden / H. Diegoleis stridde saa Ridderlig/at alle forundret sig paa hannem: Thi hvilcken Ridder hannem imoderende/maatte strax affstaa bag Hesten/
 15 hvorfore hannem oc saa aff hver som tilstede var/bleff Prisen tillagt/oc sagde: at de aldrig haffde enten seet eller hørt/saa ung en Ridder giøre mandeligere Gierninger. Der Turnieringen haffde ende/oc
 20 forsterne med Ridderstabet reede hver til sit Losamente/reed Kong Artus til Caridol, ladendis dette gandske Ridderstab tilsige/om de ville være hans Giæster/oc giøre H. Diegoleis selfstab/det bleff snart i verck stillet/oc tilbered paa en grøn plæ liggendis
 25 strax uden for Caridol, thi saa snart Majmonet indgic/holt Kong Artus Hoff paa Marken i en stion Tielt/der til særdelis bered/med stor præctighed.

En Jomfru kom til Caridol, bad **III**
 en Ridder som Eventyr til Corotin ville
 forsøge/hvildet H. Diegoles sig tilbød at paa-
 tage / men Jomfruen blev vred / oc reiste
 (for hans ungdoms skyld) gandske
 forrighfuld tilbage igien.

DEr de nu sadde hos hver andre/oc tale-
 de om atskillige lystigheder/dog mest
 om den Pris oc Ære H. Diegoles med Rid-
 derstab haffde indlagt. Kom en Jomfru **10**
 hastig ridendis til Tielten/der udi det støn-
 ne Ridderstab sadde / som **III** beprydet
 med kostelig Klæder oc smykker / bag hin-
 der paa Hesten stod en liden Dverg / Jom-
 fruen stiget snarligen fra sin Hest/oc med **19**
 negen oc tuctige facter beviste sig meget
 finligen. Ridderstab undfanget hende
 med stor ære/oc haffde atskillige meninger
 om hendis tilkommelse. Dvergen begynte
 oc med høy oc liudelig stemme/at siunge **20**
 en ny lystig Hoff-vise/hvor med det gandske
 Ridderstab blefve lystige/oc hørde flittig
 til hvad det var / oc den Sang **III** betyde.
 Der Visen var udsungen / gic Jomfruen
 frembeder/stilled sig for Kongen med sam- **25**
 menlagde hender/sigendis: Naadige Her-
 re/min Frue tilbiuder eder sin helsen/med
 villig Tieniste aff yderste formuffve / saa-
 vel oc det gandske Ridderstab / lader flage

for eder alle den store Jammer oc Elendig-
 hed / som hun saa haardelig er omgifven
 med / bedendis hans Kongl: Maj: ville la-
 de sig angaa hendis store Nød oc Sorrig /
 5 oc være hende behjelpelig / at hun kunde
 bekomme en mandelig / sterck oc velforfar-
 ne Ridder / thi den Reyse / hand sig stulle
 paatage / er meget farlig. Oc det er kund-
 giort i alle Lande / at de skønneste oc beste
 10 Riddere som er til / findis hos eders Kongl:
 Majestæt / derfor lader min Frue søge
 hielp hos eders Naade / thi ald voris hielp
 oc fortrosthning (dis ver) er borte / aff Nar-
 sage / vi haffver nu ingen meere / som kand
 15 ride til Corotin, Eventyr at bestaa / hvildet
 er voris største flage. Derfor om nogen
 findis aff eders Riddere / som haffver lyst
 ære oc Pris at indlegge / oc sig vil paatage
 Eventyr til Corotin at forsøge / som er far-
 20 lig oc haard at vinde / hand ride med mig /
 dermed endet Jomfruen sin tale. Da op-
 stod meere end hundrede Riddere / udi me-
 20 ning || den Reigse af Kongen at begiere /
 men H: Diegoles kom dennem alle til-
 25 forn / oc bad Kongen med stor underdanig-
 hed / at hand for sin mildheds styld / ville
 vere hannem gunstig oc bevilge hannem
 sin første Bøn. Kongen hafde gierne und-
 slaget hannem sin begiering oc gjorde der-

til sin største flid / men det vaar alt om-
 sonst. Thi hand bad jo lenger oc meere/
 sigendis: Naadige Herre/ giffver mig for-
 loff til denne Rejse / hvor aff jeg betom-
 mer stor Glæde / Kongen ville ~~længere~~ lenger ⁵
 forholde hannem sin begiering / men gaf
 hannem Loff at reyse / hvor aff Jomfruen
 meget forfærdis / oc reed (uden Marloff)
 gredende bort / ville icke tage Ridderen med
 sig / Thi hun fræcted / at hand sig af sin ung- ¹⁰
 doms uforstand lod forføre. H: Diegoleis
 lod snarlig hente sit Harnist / Stiold /
 Hielm / Speer oc Sverd / oc vebnet sig med
 stor flid / reed saa Jomfruen hastelig effter.
 Dvergen saa hannem i hast effterrende oc ¹⁵
 sagde: Frue / rider sactelig / Thi Ridderen
 haster os meget effter / som i skulle haffve
 fortøffved. Jomfruen ~~bedrøffved~~ bedrøffved oc
 sagde aff stor Drede: Ah / wee mig / at jeg
 denne lange Reyse saa flemmelig haffver ²⁰
 giort forgeffs. Der er en iblant Ridder-
 skabet / ved navn H: Gabon / hannem sigis /
 at ~~der~~ den beste Ridder / som nu er at fin-
 de / som oc vel uden tvil hafde folgt mig
 hafde icke denne daarlige Mand kommen
 hannem tilforn med sin bøn / saa jeg nu
 hjemkommer gantste trøsteløs / uden no-
 gen hielp oc forhaabning / Dee mig at jeg
 nogen tid skulle komme udi dette Land /

21 effterdi jeg med uforret-|tet sag maa ride
 tilbage igien. Dvergen svarede: Kiere
 Jomfrue haffver bedre forhaabning til
 denne unge Ridder/hvo veed/det Eventyr
 5 til Corotin tør hannem for alle andre vere
 befteret oc tillagt. I det kom den stionne
 Heldt H: Diegoleis til dennem som meget
 finligen helsed Jomfruen/bedendis hende
 at hun for sin Dyd styld /ville vere han-
 10 nem gunstig / oc ride med hannem til Co-
 rotin/hvor hand (nest Guds hielp) for-
 haabet Ære oc Pris at indlegge. Jom-
 fruen sagde: Enten i rider frem eller til-
 bage/saa gielder det ligemeget /derfor
 15 Rider hvor hen i løster /thi Veigen er saa
 vel for eder /som for alle andre. Dog hvor
 i rider saa kommer intet udi følge med
 mig. Dvergen optog saadan stolte oc
 Spodste Ord heel ilde / oc offvertaler hen-
 20 de saa hun gaff Ridderen forloff at
 følgis med sig.

Hvor det H. Diegoleis paa sin første
 Reyse med en Ridder gelinget/saa

25 oc hvor hand samme tid ofver-
 vant tvende store Kiemper.

SEr Diegoleis fortelled mange smucte
 Røstigheder / hvorved hand tenckte
 Jomfruen at forløste / oc dagen at forfor-
 te. ~~Mos~~ Aften saa de for dennem et meget

velbygget Slot / da sagde H: Diegoleis :
 Jomfrue / ieg vil ride for hen / oc forhøre /
 om vi ~~kan~~ betomme Eosament paa dette
 Slot. Hun svarede: denne Vert haffver en
 underlig Stic / (hvad heller i der henrider 5
 eller ~~lig~~ saa finder i hos hannem ingen
 Herberg) Thi || hvilken Ridder hos han- 22
~~dem~~ vil logere / hand maa først rende mod
 hannem / vinder da Verten / saa maa Gie-
 sten løbe til fods med stamme fra han- 10
 nem / men den som vinder Verten offver /
 bliffver ærligen oc vel aff hannem trac-
 teret / derfor er mit raad at i kommer icke
 til hannem. I det kom Verten dennem vel
 beuebnet imod ridendis / H. Diegoleis satte 15
 snarlig sin hielm paa / oc rente saa sterck
 paa hannem med sit Speer / at hand falt
 død til Jorden. Der hans Ridderstab det
 saae / bleffve de meget bedrøffvet / oc ville
 Ridderen met sit følge / icke for fare styld / 20
 begiere natteleye hos dennem / men reede
 lige frem / oc behialp dennem hvor de fun-
 de. Jomfruen bleff her offver meget for-
 tøynet / oc talede H. Diegoleis hart til / men
 hand gaff hende altid goede svar / oc reede 25
 udi en smuct grøn Eng / hvor de den ~~Ual~~
 bleffve.

Der det ~~III~~ var mod Dag / hørte H. Die-
 goleis en jammerlig strig oc flagen / be-

gierede forloff aff Jomfruen / at forfare/
 hvad det var for et Klagemaal hand hør-
 de. Hun sagde: Enten I rider langt eller
 stactet saa begierer ingen forloff aff mig.
 5 Hand bad hende længe/oc erlanget hendis
 villie. Reed saa iligen effter den stemme
 hand hørde/oc saaeen Jomfrue med yncke-
 lige facter / som verget sig meget / for to
 10 flemme Kiemper / som hende ville vold-
 tage. Der H. Diegoleis det seer/bleff meget
 vred/tæncfte/det skal Gud heffne paa eder/
 oc reed meget dristelig til de to Kiemper
 aff ald sin mact / oc med første sting feldet
 23 den ene død til Jorden/ || den anden gjorde
 ■ hand meget saar/oc tvingde hannem saa
 hart med sit Sverd / at hand loffved uden
 ald stade at føre Jomfruen til Kong Artus
 til Caridol, oc helse Kongen oc Riddersta-
 bet paa hans vegne. Dvergen gif hemme-
 20 lig effter H. Diegoleis/at see hvad hand sig
 foretog / som oc hastig løb til Jomfruen/
 forkyndendis hende hvad steet var/med de
 tvende stercke Kiemper hand saa mande-
 lig haffde offvervundet / oc friet ■ Jom-
 25 fru fra deris onde forset. Men hun actet
 det meget ringe/haffde ingen tro/at hand
 hendis fru kunde forløse/dogh hun nocksom
 merctte hans mandelige Mod oc Hierte/
 men hans Ungdom var alt for svag til saa-

dan store ~~oc~~ farlige Gierninger at udrette
 effter hendis mening / hvorforre hans sel-
 stab ~~var~~ hende stedse kiedsommelig. Oc alt
 dette steede førend det var bleffven vel
 Dag. Men der Dagen var fremkommen /
 vilde hun ~~id~~ fortøffve hannem / men rey-
 ste hemmelig for udi Veyen. Dvergen bleff
 fortørnet / oc sagde: Seer i icke hvor iligen
 Ridderen os effterkommer / i gjør stor uret /
~~m~~ i saaledis reyser fra hannem: Oc siger
 jeg / at det kand her efter komme eder til stor
 Gaffn / i icke var hannem saa meget mot-
 villig. Meener i / dersom hand fattedis no-
 get enten paa mod eller styrcke / hand da
 haffde udredet til saadan farlig Seyer.

H. Diegoleis kom til sit følge igien /
 effter ~~de~~ hannem hemmelig var fradragen.

Det kom H. Diegoleis til dennem i-
 gien / paa en smuct grøn Eng / hvor
 der kom tvært offverløben-~~dis~~ / en liden
 hvid Hund / det ene ~~ete~~ var røt / oc det an-
 det af en anden farffve / den befalt Jom-
 fruen saa vel at hun meente / icke nogen
 tid ~~at~~ haffve seet en smuctere hund oc ~~var~~
 hannem meget begierendis. H. Diegoleis
 stod aff sin Hest tog Hunden oc foræret
 Jomfruen den / bedendis / hand fremdelis
 motte følgis med hende / saa endog hun nø-

digt ville/hannem det dog bevilgede. Paa
 Timen kom en Ridder ridendis/tilspurde
 Jomfruen/hvor hun den Hund haffde be-
 kommet/begierendis hun det ville strax
 5 tilkiende giffve. Hun svared H: Diegoles
 haffde hende den foræret. Hand sagde til
 Ridderen: hvad betyder saadan Tale? Jeg
 troer icke det er eders Hund/dog hvo som
 med gevalt vil tage den fra Jomfruen/
 10 hans Hielm maa tilforn med Ild bedeckis.
 Det fortrød Ridderen saa hart/at hand
 reed hastig tilbage/vebnet sig med flid/oc
 reed dennem iligen effter. H: Diegoles
 haffde sig oc saa bereed/oc biede hans til-
 15 kommelse paa den samme sted/oc reed de
 tvende stercke Helte saa hart tilsammen/
 at det vaar stor løst at see paa. Men det be-
 kom Hedningen icke vel thi hvor Kostelig
 oc vel hand med Harnist oc Verie var ud-
 20 rusted/haffde oc et Mandelige Hierte oc
 Mod/rente H: Diegoles hannem dog med
 første sting til Jorden. Der Hedningen nu
 var død/oc Hunden var befriet/reede de
 nogenstund igien/da kom dennem en Jom-
 25 frue imod som sig meget flagede. Ridderen
 begierede forloff aff Jomfruen/at erfare/
 hvi hun sørged oc flagede sig saa meget/
 25 thi fruens oc Jomfruers flage gic han-
 nem meget til Hierte. Hun sagde: enten i

ridder eller bider / eller hvor i hen vil / saa
reyser ieg min Vey lige frem.

Hvorledis Her Diegoleis vant en
fugl oc en Hest tilbage fra en Ridder/
for en Jomfru.

Efter lang Begiering erlanget H: Die-
goleis forloff aff Jomfruen at for-
fare / hvad det betyde. Hand reed fast / oc
kom til den bedrøffede Jomfrue / helse-
hende venligen / bedendis / hun ville giffve 10
hannem Marsagen til sin Sorg tiltiende /
thi hendis flage gic hannem hart til Hjer-
te / oc hvormed hand hende kunde tiene
var hand villig. Hun sagde: Herren vil
det igien eder belønne / for den Trostab oc 15
medlidenhed / i haffver med mig / begynte
saa at fortelle hannem sin forrig fra be-
gyndelse oc til enden som efterfølger / si-
gendis: det er saaledis med Ridderen / der
haffver iblant hundrede Ridder icke en 20
bestaaet hannem / Hand sagde: skionne
Jomfrue / ieg beder eder gierne / at i vill
ride til den jomfru der holder / oc bede hen-
de ride med eder / ieg hober (om Gud vil)
eder fra denne flage ved kamp at befri / el- 25
ler oc tilsette mit Lef derfor. hun reed med
ham til Jomfruen bedendis hende ven-
ligen hun ville følge hende / oc fortelled

hende ald Tøjligheden / hvorledis Kongen
af Irland hver aar didsente en fugel / udi
et stiont buer / som kunde tale meget fer-
dig / saaoc den stionniste oc beste Hest/
5 mand kunde finde / hvildet bleff foræret/
den stionniste oc deyligste Jomfrue / som
28 her fantis. Nu gaff Herrerne / oc Fruerne
den Dom / at de Klenodier skulle mig til-
høre / oc med mig hjemføre. I det kom en
10 Ridder med sin Kieriste / oc i alle deris
paastun / mig dennem frarøfvet / oc gaff
sin Kieriste dennem / som oc dennem med
Gewalt dennem bortførde. Nu haffver
denne unge Ridder / som følges med eder/
15 sig tilbødet dennem med Kamp at igien-
vinde / eller oc der offver Ridderligen døe.
Derfor er min begiering at i ville ride med
mig / thi de ere icke langt her fra.

De reede frem med hver andre / hvor de
20 saae mange stionne Tielte opslagen / med
stor Rigdom aff stionne Smycker oc adstil-
lig staffering. Jomfruen førde de frem-
mede Gæster udi sin Tielt / som var Kon-
gens Daatter aff Persia / oc meget roset for
25 sin Dyd oc deylighed / sig hos hende lod
finde / strax bleff spurt / hvem de frem-
mede vare / hvildet den bedrøffvede Jom-
frue dennem altsammen sagde / saa oc
Ridderens Villie / bleff saa aff dennem

alle vel undfanget / oc ført udi et stiont Paulun.

Ridderen bleff Harnisten afftaget / oc med kostelige Klæder igien beprydet / oc Vand tilbaaren. Der effter giæ hand til den bedrøffvede Jomfrue / adspurde hende hvor den modvillige Ridder (der hende hæffde giort offvervold) var at finde / bedendis hun vilde hannem did vise / oc sagde: Jomfrue / er det mueligt / da vil jeg eders Klenodier med Kamp igienvinde / eller oc min Pris oc ære der offver tilsette. Her med toge de hver andre (Ridderen oc de to Jomfruer) ved Hænderne / oc giæ til den offvermodige Ridders Tielt. Der hand dennem saae / sagde hand trotselig til H. Diegoleis: hvad acter i her at vinde med eders stionne Jomfruer / hæffver i noget nyt / da lader mig det strax forstendige? H. Diegoleis / den stionne Heldt / sagde med god besteed: Vider / at min tilkommelse betyder ey andet / end eders ære / om i self vil / i hæffver denne Jomfru / som i vel vider / med gewalt hendis Klenodier fraget / dog fand det i ald ære igien giffvis / derfor betencker eder / at det icke sømmer sig / noget paa Røfvervis at hense / anseende / det eders Ridderlige naffn oc ære meget forringer. Den hofferdige mand

svared: **¶** I for Prædicens styld hidtom-
 men/da lader eder paa Marden en Præ-
 dicestoei ferdig giøre. Men jeg raader
 eder/at I med eders fruier bortgaar/oc
 5 siger/i haffver været her. H. Diegoles
 sagde: Tro mig i ald Sandhed/jeg skal giø-
 re eder **¶** Prædicen/som i ey uden afflø-
 ning/med stamme skal fragaae/oc biuder
 jeg eder Kamp til for denne Jomfrue/hvor
 10 effter i eder tand rette/oc kommer Morgen
 tilig paa Platsen/oc hører meget vel til
 Prædicen/thi da skal Sverd oc Hielm/
 mandelig sammen flinge.

Disse tidende bleffve snart udsprede/oc
 15 **¶** ingen/der sig jo forundret/at saadan
¶ ung Ridder toerde med Kamp denne
 forfaren oc stercke Ridder udbiude. Om
 Morgen den der de haffde hørt Prædicen/
 komme de begge vel bevebnet/oc kostelig
 20 **¶** stafferet/paa steden som Kampen stulde
¶ staa/tumlede deris Heste oc for-||haabede
 begge Ære oc Seiger at indlegge. De bleff
 giffven tvende stercke speer/som de antoge/
 oc reede med saadan størcke paa hver an-
 25 dre/at Speerene udi støcker bortfløige. Der
 sperdene vaare sønder / toge de til deris
 goede Sverd/da angick det først/thi ingen
 aff dennem vilde vige/de floger saa sterck
 paa hver anden at Jlden fløig i store haa-

be/oc paa sidsten gjorde H: Diegoleis saad-
 dan et mandelig Slag/at hans fiende falt
 ned til Jorden. Men der hand saae han-
 nem icun at vere besvimet/ lod hand han-
 nem komme sig igien. Der hand kom nu 5
 til sin forige størde/ gic hand Her Diego-
 leis med saadan Mact oc størde paa/ som
 vunder er at striffve om/thi de ville begge
 deris Pris oc Ridderlige Ære storgjøre/
 eller oc deris Liff som Heldte/Mande- 10
 deligen tilfette.

Her Diegoleis stridet med den Røde Ridder/ oc hannem offervant.

 En offvermodige Mand/ som taldis
 den Røde Ridder (aff det røde Haar 15
 hand hafde) men hans Nafn var Graf Hei-
 gir aff Hanagen eller Mannesfelt / dref
 H: Diegoleis saa lang som banen var/
 hvoraf Herrer Fruer / oc alle som omstod/
 bekom stor Sorrig / sønderlig Jomfruen/ 20
 som bad inderlig til Gud med sammen-
 lagde Hender at hand den unge Ridders
 størde ville forøge/ oc hannem sin Naade
 forlene. Her Diegoleis hørde dette Klage-
 maal/ hvoraff hand bekom mod oc Stør- 25
 de/ sigendis: Verge dig nu du Mandelige
 Heldt/thi jeg hid indtil haffver sparet dig
 med | Strid / opløffte dermed sine Arme oc 29

dreff den stercke Heldt Itge saa fast tilbage
igien/oc udi et Slag feldet hannem til
Jorden/afftog hannem sin Hielm/oc Rid-
derligen tvingde hannem/der nu Striden
5 haffde Ende/oc Prisen bleff aff alle Her
Diegoles tillagt/befalede hand Greffven
uden forsømmelse at ride til Britanien/at
salutere Kong Artus oc hans Ridderstab
oc siige den Ridder med Hiulet haffver sent
10 eder did. Greffven svarede: Herre/jeg haa-
ber i forholder icke hvo i er/thi der fand
andre ocjaa føre det Hiul/som udi Mande-
lighed oc andre Dyder/er icke ved eders
Naade at ligne. Her Diegoles sagde: for
15 eders store Mandoms styld/vil jeg icke
dølge mit navn/spør nogen hvad jeg heder/
da er mit Navn Diegoles/oc af frie villie/
agter til Corotin/Eventyr sammesteds at
forsøge/Gud gifve mig sin naade/det at
20 fulddrive. Oc der med bleff den store
trette/som de tvende tilsammen haffde/
forenet/Oc Greffven tilbage gaff Kleno-
dierne/som hand med gevalt Jomfruen
hafde frataget/tog saa venlig affsteed/oc
25 reed til Britannien/tieniste at erlange.
Her Diegoles bleff aff Herrerne oc Fru-
erne meget vel antaget; oc glede sig alle
ved hans seervinding. Anden Dagen toge
en hver forloff/oc reede med sine Tienere

hiem. Men Her Diegoles oc hans følge/
 reede med Jomfruen (Hand haffde fegtet
 for) til Veigene gic aff/bedendis hannem
 gierne / at ride med sig. hand tacket hende
 venligen / sigendis: At hand Eventyr til 5
 Corotin ville forsøge oc fuldende/eller oc
 der off-||ver mandeligen dø. Der hun han- 30
 nem icke kunde offvertale/vilde hun aff
 stor vrede icke beholde de stønne Klenodier
 hand haffde vundet/oc sagde: Effterdi i 10
 mig ey vil bønføre/saa tager de Kleno-
 dier/som eders mandelige Haand haffver
 vundet. Det ville hand ey heller effter-
 komme/men sagde: det sømmer sig ingen-
 lunde. Da ville hun dennem ey heller be- 15
 holde/oc haffde saa en lang strid med hver
 andre / thi den ene ville icke gjøre den an-
 dens villie. Endelig stød Jomfruen He-
 sten oc fuglen fra sig med mact/tog for-
 loff/oc reed meget utaalmelig sin Vey. 20
 Der H. Diegoles seer det stulle icke andet
 være/gaff saa Jomfruen Klenodierne/
 som hannem haffde fult fra Brittannien.
 En Dverg som folgte forneffnde Hest/be-
 gynte atskillige lystigheder/om sin Herre 25
 Kongen aff Irland at fortælle/saa oc
 andre fremmede Seeder oc Brug hand haffde
 seet/hvor med de den Dag fordreff. Mod
 Aften saae de en kostelig Tielt/hvorfor

- stode mange Speer / men de viste ey hvo
dem tilhørde / oc hvad Herren der med
meente. Men her Diegoleis var ved et frid
mod tenckte vel / der var Ridderstab at fin-
5 de / reed saa noget fastere / at udspørge hvad
det skulle betyde. Men der Herren for Tiel-
ten saae Ridderen saa hastig rende / opsad
hand snart / oc reed hannem oc hans Sel-
stab imod / førde dennem udi sin Tielt / und-
10 fanget dennem herligen oc tracteret den-
nem meget vel. Der effter sagde hand H.
Diegoleis. Jeg ville gierne (med forloff)
vide / hvor eders Reyse med denne Jom-
31 frue stander hen / H. Die-|goleis svarede:
15 Jeg haffver hørt denne Jomfruis store
Klagemaal for den veldige Kong Artus
om den store tvang oc nød hendis frue li-
der / sagde oc saa: hvo som Eventyr ville
forsøge / hand skulle komme til Corotin,
20 hvor allehaande fristelser nock er at finde.
Oc nu haffver jeg mig (hendis frue til vil-
lie) det paataget at forsøge / Gud giffve
mig sin Naade / at jeg den Pris maatte
fuldbringe.
25 Verten sagde: Gud bevare os begge / oc
forandre voris Tander / jeg troer visselig/
at disse Eventyrer er en aff os besteret.
Thi vi haffver været Ti som længe der eff-
ter haffver standet / oc ere de Ni alt bort-

redet/en effter den anden/ oc alle udi den
 fare bleffven døde. Men effterdi vi begge
 haffver moed der hen/saa beder jeg eder/at
 i lader Speer oc Sverd udi morgen tilig os
 der udi atstillie/hvilden aff os den Even- 5
 tyr skal erlange. Her Diegoleis befalt det
 meget vel/oc sagde: Herre/i haffver dømt
 rettelig/oc der med gifvet eders Ridder-
 lige moed tilkiende/saa eders Priis ved
 dette Raad billigen bør at loffves. Ridde- 10
 ren sagde: saa vil vi det oc effterkomme/
 vider oc/at jeg vil deele lige med eder/eff-
 terdi jeg seer/at i haffver ey meere end et
 Speer/men jeg haffver dis fleere/saa vil
 jeg giffve eder sex/oc sex Tienere der til/ 15
 som med tieniste skal være forplictet eder
 at opvarte/saa vil jeg oc saa tage sex Speer
 oc Tienere/paa det den ene skal icke haffve
 meere fordeel udi Kampen end den an-
 den. Her Diegoleis antog det med stor 20
 Tacksigelse/oc fordreffve de den Uff-
 ten med atstillige||løstige Histo- 32
 rier/til det var Senge tid/da
 bleff en hver effter sin
 Stand med stor ver- 25
 dighed henfult
 at sofve.

Her Diegoles oc hans Vert/ Rid-
deren kæmpet mod hver andre/ men
Her Diegoles vant seiger/ oc rente
Ridderen til døde.

5 **Om** morgenen tilig / der de haffde hørt
Prediken / oc Maaltid var holden /
 reede de vel bevebnet paa Pladsen som stri-
 den skulle staa / hvor dennem strax blefve
 speer tilragte / de brødes hasteligen udi
10 støder / dennem bleff giffvet toe andre / de
 ginge oc udi smaa støder. Men der den
 Gamle Ridder befant saadan størcke hos
 den unge / gaff det hannem et stort Dun-
 der / meente dog visselig at felde hannem.
15 De toge tredie gang Speer / gjorde Banen
 oc lengre / oc rente aff saadant størcke paa
 hver andre / at Speerene fløige fra dennem
 udi splinder. Der en hver haffde nu brøt
 ser Speer / oc vaare dog Ridderligen bleff-
20 ne siddendis / gaff mand dennem endnu toe
 speer / som vare sterckere oc meere beslagen
 end de andre / da forsøgte de allerførst deris
 størcke / oc reed med saadan magt tilsam-
 men at den goede Gamle Riddere / motte
25 sit Liff deroffver tilsette. Her Diegoles
 sprang til Jorden / sigendis: Vee mig /
 at din Mandelighed skulle falde for min
 Haand / forbandet være den Pris / jeg her
 haffver indlagt / dig flager billigen alle

Ridder oc Fruer / saavel oc Jeg. Ah at jeg
 hidtom/effterdi du dit skionne Liff for min
 skyld skulle forlore. Saaledis beklagede
 Her Diegoleis den drabelige Helt/at hand 33
 saa tilig skulle sit Liff tilsette / oc ligge død
 for hans øyen. Hand befalede Soldene/at
 de skulle bære det døde lig udi Kircken/det
 Christeligen med herlige Ceremonier til
 Jorden at bestedige/som det sig best burde.
 Derefter tog hand forloff / oc reed med sit 10
 selstab paa Veyen lige til Corotin. Der
 Jomfruen saa offte haffde seet hans man-
 delige Gierninger / sønderlig med denne
 forneffnte mandelige Helt/begynte hen-
 dis Hierte oc sind at vendis til hannem oc 15
 sagde: Edle Ridder/hører oc forstaar min
 tale med goede / thi ieg betiender mig icke
 at hafve giort ret/i det ieg hafver altid
 veret saa gienstridig med eder/derfor be-
 gierer ieg i mig det vil tilgifve/oc Gud 20
 skal vere mit vidne/at ingen ridder hafver
 mig bedre befaldet end i. men sandelig for
 eders ungdoms oc icke mandeligheds skyld
 frøcter ieg min Reyse at vere forgesvis.
 Diegoleis sagde: Ach skionne Jomfrue/ 25
 gifver eder tilfreds/det er eder lenge siden
 tilgifven oc forglemt / men siger mig nu
 hvorledis det eventyr er bestafet / oc det
 best land vindis. Hun svarede: Herre / det

et mig tungt at sige / ti den sorg gaar mig
 offver alle maade til Hierte / at ieg hafver
 ført eder udi det Land hvorudi / hvilcket ieg
 frøcter / i visseligen eders Liff maa tilfette /
 5 oc raabte med høy Røst. O ~~men~~ mig den
 store Nød / at Jeg hafver eder hidført / men
 at ieg meget skal tale derom / er forgeffvis /
 thi ingen veed noget derom at sige uden
 allene de Riddere / som effter det Eventyr
 10 ere bortreeden / aff hvilcke (disse verze) in-
 gen ere igientkomne. Dog vil ieg sige eder /
 34 hvorledis | den forrige (aff et ugudeligt
 Menniske for 10 Aar siden) først er begynt.
 Min Herre var en meget stion Ridder / oc
 15 fød Konge til Corotin / hand ophøiget udi
 sit Kongelige Hoff / den forbandet Mand /
 Roas aff Gloys / agted hannem meget
 from oc Retfærdig / oc holt hannem udi
 sit Sind meget bedre / end hand var / gaff
 20 hannem stor besolding / meget Goeds oc
 Regiment for alle hans andre Tienere.
 Men min Herre bleff falskelig oc ilde be-
 dragen / thi den flemme Morder kom en
 Morgen tilig / med sine medfølger / oc jam-
 25 merlig omkom min Herre / oc mange stion-
 ne Riddere med hannem / der de laae udi
 deris Seng oc soffve.

For dette stammelige Mords styld / er
 den forbandet Morder udi alle Land hadet

oc foracted/dog land (dis verre) ingen
 hannem det betale/thi hand udi Troldots
 Konst saa Mesterlig øffvet/ at ingen ~~nien~~
 nister land giøre hannem nogen skade/ej
 heller frøcter hand sig for nogens Vrede
 eller Fiendstab. Derfor ligger dette goede
 Land øde/oc alle Biugningerne ere for-
 derffvet. Disse Laster oc skade ere os meget
 haarde/haffver oc adskillige middel be-
 tenckt/hvorledis vi kunde bliffve befriet/ 10
 men haffver hidindtil intet udrettet/an-
 detend vi mange skionne Riddere oc Held-
 te haffver forloret. Thi alle de/som der
 effter henreyse/fører ingen Kundstab til-
 bage/derfor vi ej heller videre der om veed 15
 at fortelle. Thi hver Aften kommer en
 skion Orm for det Slot Roymund/haff-
 vendis paa Hoffvedet en meget kostelig
 Crone/hvis farffve er deylik at see. || Oc 35
 naar Ormen did kommer/tøffver hand/ 20
 til en beuebnet Ridder kommer hannem
 effter/gaar saa paa Veyen/til Corotin/oc
 følger Ridderen Ormen stedse effter. Men
 hvad siden ~~niet~~ anlanger/land ingen
 vide/thi ingen aff dennem er kommen til- 25
 bage. Men hvem som land bryde denne
 Trolldom/oc vinde Landet/den giffvis min
 frue/(den skionniste oc yndeligste Carie)
 til Ecte/oc det gandske Land med hinde. O

vel den Ridder / der den skønne oc deylige
 Jomfrue bekommer / sandelig / hand oc al-
 le hans Venner maa sig deraff ævindeligen
 glæde. Men hvorledis de Liffvet beholte /
 5 oc undginge den slemme Morders Hender /
 vil jeg eder kortelig lade forstendige: Det
 stæede aff en hendelse / eller meere / aff Guds
 villie oc forsiun / at min gamle frue med
 sin Daatter Marie reyste fra Corotin til det
 10 Slot Roymund / hvor de Maymaanet off-
 ver ville fortoffve / til min Herre kom til
 dennem / hvildet ved den forbandet Mor-
 ders onde oc slemme Gierning bleff for-
 hindret / Gud giffve vi snarlig motte be-
 15 komme heffn oc straff paa hannem. I det
 kom de Slotted saa nær / at de det vel kunde
 see / Befalningsmanden paa Slotted veb-
 net sig hastelig / oc reed dennem imod / hand
 var den beste oc berømmeligste Ridder udi
 20 det gandske Land / hand førde paa sit Gla-
 ven en kostelige fauffne / hvorudi Ormens
 sticelse som tilforn er omtalet var malet.
 Her Vigoleis adspurde Jomfruen hvad
 den Ridders Menning var? Hun svarede:
 25 Herre / denne Ridder er Befalningsmand
 36 paa Slotted / oc saa skøn en Ridder / som
 ingen Land affstinge eller modstaa / thi
 hans største ofvergaar alle Ridders / talez
 hand eder noget til / da beder ieg i lader

hannem ubehindret passere. Her Diego-leis sagde: Det ville Gud icke/at ieg for en Mand skulle fly/thi vil hand videre end ret/da skal ieg vel møde hannem/at hand det skal ihuetomme/saa lenge hand lefver/ satte dermed sin hielm paa oc rende Ridderligen hannem imod/de gaffve paa begge sider Hestene aff skarpe sporer/oc reede med saadan størcke tilsammen/at deris speer ginge i mange støcker/bleffve dog 10 begge mandelig besiddendis/hvilcket gaff Ridderen et stort vunder/at denne fremmede Gest/kunde hannem modstaa/hand reed til hannem/tog hans Hest ved tøm-men/oc sagde: Herre/verer Gud oc mig 15 velkommen i dette Land. Dereffter undfanget hand jomfruen/som hannem med saa ord fortalde hvad sig med hannem paa Reyssen haffde begiffvet. Dereede med hver andre til Slotted/hvor de af Herrer oc 20 Fruer med stor Ære oc verdighed bleffve vel anammede.

Her Diego-leis kom til Dronning Larie (paa Slotted Roymund) hvor hand aff hende/hendis Jomfruer oc tiener blef 25 meget vel anammed oc antagen.

ronning Larie fremkom udi en Engelsk gestalt/hendis skionne Gest at undfange/som hun effter Landsens sed-

vane / med Køff oc venlig ord omfaffnet.
 H. Diegoleis tæctet hende venligen med
 finlig reverentz. Derefter lod hun hannem
 37 sit Harnist afføre / oc hannem | tilbære ~~en~~
 5 stion Skorte / saa oc herlige oc kostelige
 Kleder / med dyrebar Klenodier besmyctet.
 Oc midlertid hand sig beklede / med de
 stionne Kleder / effterat harnistet var
 hannem aftagen / sagde Jomfruen / Dron-
 10 ningen oc Ridderstabet / hans mandelige
 Gierninger / med den Hest oc fugel / som
 hand vant / saa oc alle andre hans Ridder-
 lige Gierninger / hand hid til dags giort
 oc bedrefvet hafde. I det blef maaltid be-
 15 reed / Dronningen befalet at føre Gesten |
 hendis Pallads / som oc steede / oc var alle
 begierlig at see den unge Ridder / som den-
 nem til Trøst oc befrielse ~~var~~ kommen i
 Landet / der giordis hannem til Være oc
 25 Tieniste mange Køstigheder / oc førde han-
 nem til Dronningens bord / hvor hand
 bleff meget vel tractert / oc flittelig opvar-
 tet / saa hand det ej bedre kunde ønske eller
 begiere. Alle glæde sig ved hans Tapper-
 25 hed / oc ønsked hannem megen Løfde til
 hans foretagne Eventyr oc Farligheder.
 Den stionne Heldt mercket nocksom / at de
 meente hannem det med troe / var derfor
 saa meget ~~meget~~ begierlig / de farlige

Eventyr at forfølge. Der det nu vaar Senge
 Tiid / ønstet hand Dronningen oc Ridder-
 stabet/en Lødfalig goed Nat/oc bleff hand
 udi et Kammer henført / som meget Kon-
 gelig vaar beprydet. Hand stod udi et Vin-
 due / Landsens Keylighed at besee / oc bleff
 vaer en stor Brendendis Ild/spurde strax/
 hvad det stulle betyde? De svarede han-
 nem / sigendis: Herre / det er til Corotin/
 hvor Kongen med sit Ridderstab iammer- 10
 lig bleffve om-|komne / men hvad ilden er 38
 eller betyder / veed vi icke / thi vi hver nat
 seer den. Der effter lagde hand oc de andre
 Riddere sig til hvile. Men her Diegoleis oc
 Dronningen/soffve icke meget den Nat/thi 15
 deris Kierlige tander / som den ene haffde
 til den anden/gaffve dennem icke roelig-
 hed til nogen søffn/thi deris Hierte oc Tan-
 der vaare alt tilsammen giffne / saa de
 kunde ingen Roelighed haffve. 20

Den Vædele oc Dyderige Ridder
 her Diegoleis/tog forloff aff Dronnin-
 gen/oc røstet sig til Eventyr/saa oc hvor
 det gic hannem med Ormen.

 Er det nu var bleffven Dag / stod her 25
 Diegoleis op / vebnet sig med flid til
 sin bortreyse. Gic saa udi Kircken at høre
 Guds Ord/oc hans Velsignelse at annam-

me/som hannem paa hans farlige Reyse/
 høyligen var fornøden. Der hand nu kom
 paa Gaden/bleff saadan en trang/ thi en
 hver ville see den Ridder/ som de haabedis
 5 at stulle dennem forløse. Der Predicken
 haffde ende oc Guds Tieniste var forret-
 ted/ gic hand med Ridderstabet igien til
 Slotted/ hvor Maaltidet ~~var~~ tillaffvet/
 oc herligen bereed. Der Maaltid var hol-
 10 den/gaff Dronningen hannem et Brød/
 som med stor Kunst var giort oc bereed aff
 mange atskillige Vrter oc Røder/som han-
 nem paa sin farlige Reyse var vel fornø-
 den. Den skionne Heldt hastede meget fra
 15 dennem/ sørgede hand icke stulle komme
 tilig nock/ dog motte hand tøffve til Or-
 39 men kom. | Mod Aften kom den Cronede
 Orm for Slotted/oc saa snart hand det
 saa/tog hand forloff aff den ædele Dron-
 20 ning / som hannem meget venligen om-
 fauffnet/ oc med gredende Taare/ ønstet
 hannem aff sit Hierte megen Løde oc Vel-
 signelse/paa sin Reyse/ved Gud deris Her-
 re oc Frelser. Hand tædet hende Tucteli-
 25 gen/ med tierlige Ord oc sagter/ oc gaffve
 hver anden deris røde Lipper mange søde
 Køff. Der effter tog forloff aff det gandske
 Ridderstab/som ocjaa ønstet hannem/ved
 Gud Allermectigste megen ~~løde~~ oc frem-

gang. In Summa Der var ingen / som jo
 onstet hannem Guds Velsignelse / til sin
 fortagne reyse oc farlighed. Hand sad paa
 sin Hest / oc reed meget frilig oc uforferdet
 den gruelige Orm effter / som effter sin sed- 5
 vane gic hen aff den grønne Vold. Den
 uforferdet Ridder / reed hannem stedse ef-
 ter til det bleff mørck Nat / oc strax opgic
 Maaneden med sit klare skin / saa hand
 kunde see vit omkring. Her Diegoles saa 10
 et Slot for sig / som var meget kostelig / oc
 med stor flid / med mange Taarne oc Kan-
 ter bøgget oc meget beprydet / saa oc med
 skionne høye Volde oc dybe Graffver be-
 festet / at om end mange Konger med deris 15
 folck laa derfor / kunde de dog icke giøre
 dem nogen skade. Oc for samme Slot / laa
 en skion løstlig grøn Plads / derpaa stod en
 stor høy oc bred Lind oc gic Ormen stedse
 for Ridderen til Linden / men saa snart 20
 hand did kom / bleff den omvent til et Alen-
 niste / hafde paa sit Hoffvet en meget koste-
 lig Crone / hvildet Her Diegoles sig me-
 get for- hundret offver. Oc begynte hand 40
 at tale til Her Diegoles / sigendis: Værer 25
 Gud oc mig meget velkommen / udi dette
 Land / som ocsaa tager sig eders farlige
 Reise paa / oc gifve eder Røde oc fremgang
 ved sin Guddommelige Barmhiertighed.

Den uforferdet Heldt tæct hannem meget finligen/oc sagde: Herre/jeg forundrer mig meget / offver eders hastige forandring/som er mig en stor glæde at see. Jeg
 5 beder eder ydmygelig i ville mig denne underlige siun forklare. Kongen svarede:
 det vil ieg med Kortest udi Sandhed fortelle.

Her Diegoles holder stille hos
 10 .Kongen/under Linden/oc giffver Kongen hannem et Blad deraff.

JEg haffver været Konge oc Herre udi dette gandske land/oc min mact var vide beſient det varet til min Gud oc Her-
 15 re/ville ſin ſtraf mig lade ofvergaa/oc mine Dage oc Regierings velde (dog ey ved den Timelige Død) ſtulle tage ende. Thi den utro Hedning Roas/aff Gloys/som jeg aff Fromhed (fra Barndom op) haffver
 20 forſorget / oc haft megen troe oc Tillid til hannem men hans falſte oc utroe hierte gjorde det/at hand mig oc alle mine Hoffſinder/som hos mig vaare/meget forredelig hafver myrt oc ihieſlaget. Men at min
 25 Dronning oc Daatter (for hvis ſtyld i giffver eder i ſaadan fare) ere bleffven befriede/er Marſagen/at de icke var hos mig men paa det Slot Roymund holte hof/som

ieg tilleggez Guds Barmhiertighed / som
 ieg oc stadelig fortroer / at hand fører eders
 Reyse til en løstelig oc god ende / hvoroffver
 i oc saa skal vinde oc bekomme min Daat-
 ter / som || ieg for alle udi Verden vil unde / 41
 sønderlig efterdi i saa tiliger reden effter
 Ære oc pris / som i oc aff eders Fader Her
 Gabon / haffver arffvet / som oc alle tider er
 holden for den beste Ridder / oc derfor bil-
 ligen det høyeste Sede til Caridol befleder. 10
 Her Diegoleis sagde: Kiere Herre ieg beder
 eder / at i ville si mig noget meere om
 min Fader / thi ieg hafver (diss vær) aldrig
 tient hannem. Kongen sagde: J haffver
 dagligen veret hos hannem / oc hannem 15
 aff begyndelsen tient i Kong Arti Hoff/
 haffver oc altid veret den fornemmeste.
 Hermed lod hand aff med denne Tale / oc
 viste hannem et speer / som stod i en stor
 stenhob / sigendis: tager det speer / ti det er 20
 der er meget fornøden / oc med det skal i
 offvervinde den grumme Orm Pheton /
 hvilket dog med stor fare oc besverlighed
 skeer. J det tog hand et blad aff Linden oc
 gaff Ridderen / sigendis: denne Luct er god 25
 for forgifft / saa oc for alle farlige Spøgel-
 ser / derfor giemmer det flittelig hos eder. J
 det samme kom H: Diegoleis imod renden-
 dis henved 300 riddere / som alle vare flede

ndi fort / hvis Speer / Panier oc alt det de
 haffde paa dennem / var med beg ofver-
 strøgen/de førde en iammerlige Raaben/
 som var intet uden Uh oc Dee. Da tenckte
 5 hand/ieg lader dennem icke saa komme
 forbie / der maa joe en giøre et reed mod
 mig / tog sit Speer oc reed meget dristelig
 paa en aff dennem/oc treffet Ridderligen/
 hvoraff hans Glavend strax bleff bren-
 10 dende. Hand rende hastelig igien til Kon-
 gen/oc spurde / hvem de fremmede oc usti-
 42 ckelige Riddere vaare? | Hand svarede: det
 er de Riddere (mine Hofffinder) som med
 mig bleffve myrde oc omkommen / san-
 15 delig ieg siger eder / at voris Pine er icke
 liden / derfor beder til Gud troligen for os
 at hand for sin Død oc Pinis styld / som
 hand paa Kaarset for os arme syndere
 hafver lidt oc udstaaet/vil formilde denne
 20 store plage / som vi maa udstaa / som jeg
 haaber / at hand for sin Barmhiertigheds
 styld / vil frie eder af ald fare oc uløde/
 hvor ved i fand erlange en glædelig Seyer-
 vinding. Jeg hafver oc paa denne sted
 25 hafft min største Løstighed / der ieg var i
 Verden. Gaff tit oc offte de fattige Guds
 Almisse med min egen haand / skal dog saa-
 ledis plagis her effter min Død. Hermed
 befaler ieg eder Gud/hand lader eder finde

naade oc hielp. Hvorved i ald eders fare
oc nød land offvervinde. Jeg maa oc land
icke bliffve lenger hos eder.

Her kommer et forferdelige Diur for
det Slot Kongen boede paa/som stod 5
Ild af sig at det stod altsammen i Lue.

Er effter bleff Kongen forandret ind
en Orms sticelse / oc gic hen til Slot-
ted/Ridderne reed for hannem med en fla-
gelig Strig / igiennem portene / hand bleff 10
udenfor Muren staaendis / bleste paa den-
nem / hvoraff det gandske Slot stod i bren-
dende Lue / oc saa stor at mand kunde det see
paa Roymund / oc endog det affbrente om
Natten/stod det dog lige smuct om Morge- 15
nen igien opbygget/her Diegolets holt stil-
le / oc saa paa Ilden / da kom en stor haab
sneehvide Du-ler aff Ilden opfluendis / 43
hvorpaa hand sig meget forundret/tenckte
det motte visselig være / de Ridders siele 20
som hand tilforn hafde seet indride paa
Slottet. Hand tacket oc loffvet Gud for
denne Siun / reed saa til Steenhoben / oc
fant speeret som Kongen hafde vist han-
nem. Her Diegolets reed med et frit mod 25
igiennem Landet / oc kom mod Ufften paa
en smuct grøn Plads / hvorpaa sad en
frue/som flagede sig meget/ oc efter deris

stid / haffde Haaret hengendis omtring
Hoffvedet Klederne sønderreffvet / oc me-
get bedrøffvelig med ord oc fagter sig an-
stillet / til hendered den unge Heldt / oc sag-
5 de: Frue / værer icke saa bedrøffvet / men
figer mig eders modgang / er det mueligt
ieg fand hielp eder / vil ieg det gierne giø-
re. Fruen svarede: O Gud hvad skal ieg
sige / Vee mig arme Frue / at ieg aff denne
10 min sorrig oc Klage icke fand døde / oc min
Allertieriste dog er lenge siden omkom-
men / vee mig ieg skulle leffve denne uløste-
lige Dag / begynte saa at sige: Vi vaare
udreedne os at forlyste paa denne grønne
15 Mark / oc tenckte vi vaare her meget sicker
oc frie / da kom den gruelige orm Pheton /
oc hentog med magt min allertieriste / med
tre andre skionne Ridder. O vee mig den
store nød / at hand icke mig med min Kie-
20 riste oc saa bortdrog. Her Diegoleis sagde:
Frue lader fare eders Klage / oc viser mig
steden / hvor de bleffve henført / ieg tør end-
nu finde dennem udi Liffve / oc komme
baade eder oc dennem til hielp. Hun swa-
25 rede: Ach nej Herre / ieg beder eder i lader
denne Reyse falde / Thi ieg bliffver derved
44 slet intet | trøstet men min sorrig langt
meere der af forøgis / at i for min skyld skal
tilfette eders unge Liff. Hand sagde: Frue /

haffver bedre fortrøstning til Gud: Hand
~~for~~ ved mig føre det til en god ende/thi ieg
 for Eventyrs styld hidkommen/oc den-
 nem/om Gud vil/ med hans Hielp fuld-
 driffve/eller oc deroffver Ridderligen døde. 5
 Tog saa affsteed fra Fruen/sette sin Hielm
 paa/oc reed sin Vey/Gud være stedse hos
 hannem oc holde sin bestermelse ofver
 hannem thi hans hielp var hannem høy-
 ligen fornøden. Hand reed icke lenge/før- 10
 end hand hørde stor Bulder oc knagen aff
 Træer udi Marken/hand reed stedse effter
 det liud/ oc kom strax paa Ormens fod-
 spor. Der hand dennem seer/tegnet hand
 sig med det hellige Kaars oc forundret 15
 sig meget/~~at~~ Gud haffde ladet saadant et
 Grunt Diur leffve paa Jorden/thi det
~~dat~~ saa usikkelig oc grunt diur/at ieg
 aff forundring/des stikelse ~~en~~ deel maa
 bestriffve: Hans Hoffvet var meget stort/ 20
 oc saa usikkelig/med slemme store sorte
 Haar/oc en Kam som paa en Hane/men
 meget høigre oc støre/hans Kneb ~~dat~~ bart
 nogle alen lang oc alen bred/fortil me-
 get spids oc saa starp som et nyessliffvet 25
 sverd/tenderne vare som paa et Vildsvin/
 dog meget lenger oc støre/sigene røde oc
 grumme at see/tropen temmelig stor oc
 lang/bugen grøn paa siderne guul/oc fra

Hofvedet til rumpen ofverdraget med store
 skarpe stiel som en Crocodil/ med at-
 stillige farfver. Fødderne vare store som
 paa en grif/loden som en biørn/med store
 45 ufticelike finder/halsen troged/oc|haard
 som et horn/med faa ord at sige/det var et
 forferdeligt / ufticeligt oc meget stadeligt
 Creatur / hvis lige aldrig enten før eller
 siden var seet/haffde oc frataget mange
 10 Mennister oc Diur deris Liff oc
 Helbrede.

Her Diegoleis strider med den grue-
 lige Orm/befrier en Ridder fra han-
 nem/oc endeligen den offvervinder.

15 Er Her Diegoleis ret besaae dette
 grumme best/befaled hand sig med
 stor flid i Herrens bestermelse/sigendis:
 Herre allmectigste Gud / jeg befaler mig
 ganste i dine Hender/hielp mig du trofaste
 20 Gud / at ieg dette forfærdelige Diur maa
 offvervinde/ som visselig er din oc alle leff-
 vendis Creaturis dødelige fiende. Oc med
 disse Ord rente den uforfærdet Mandelige
 Heldt/til det forfærdelige Best/som haffde
 25 Ridderen med sin Rumpe trei gange om-
 slaget/oc stac sit Speer udi hannem op til
 sine Hender. Der Ormen fornam saadant
 et sting/streeg hand med saadan en for-
 ferdelig Luid/at Bierge oc Dale derved

røstede / som det skulle falde gandske offver
 hver anden. Hand ragte sin Rumpe / oc lod
 Ridderen falde / vende sig med sit Hæb / mod
 den wforfærdet Heldt / star med Tenderne /
 oc anstillet sig saa gruelig som hand han- 5
 nem strax skulle haffve opsluget / saa Her
 Diegoleis haffde nocksom at bestille / hand
 sig kunde befrie / oc motte det meste hand
 kunde / bag de store Træer sig behielpe /
 hvor hand gaff hannem saa store slag at 10
 ilden fløig om hannem / men Ormen var
 saa haard / at hans goede Sverd kunde in- 40
 gen stade giøre hannem / der her Diegoleis
 det fornam / sprang hand mandelig frem /
 oc tog Speerdet som endnu sad fast udi Or- 15
 men / oc stæck hannem / igiennem sin brin-
 ge / at hand deraff tog sin død / men førend
 hand falt til Jorden / slog hand med sin
 Rumpe / Ridderen langt fra sig udi Mar-
 den / som mand haffde slaget en Steen aff 20
 en Slynge. Den skionne Heldt falt meget
 affmectig / ved siden aff en stor Søe. Hvor
 hand lang tid laa stille uden nogen for-
 stand / indtil der paa sidsten er kommen
 soldt til hannem. Nu vil vi nogen tid lade 25
 det fare oc tale om den bedrøffvede frue /
 som viste icke andet end hendis Kieriste
 var død / begierer derfor ey heller lenger at
 leffve / men reed med frie Vilde udi Mar-

den/hvor Ormen hendis Herre haffde
 hendraget/udi meening hand hende oc saa
 stulle omkomme. Der hun nogen tid haff-
 de redet baade hiffet oc her/see/da møder
 5 hun sin Kieriste meget svag oc Kraffte-
 løß/hvilket gaff hende en meget stor Glæ-
 de/sprang hastelig fra sin Hest/oc omfaff-
 net hannem meget venligen/sigendis:
 Gud være loffvet/ieg finder eder leffven-
 10 dis / Allertieriste Herre / siger mig dog
 hvorledis i er kommen fra den grumme
 Orm oc befriet fra den grumme Død.
 Hand sagde: Der kom en Ridder uden tvil
 en meget stion Heldt/hand haffver mig
 15 befriet/oc med sit speer offervunden oc
 drebt det grumme Best/men jeg frøcter
 hand icke er kommen derfra med lifvet.
 Da sagde Fruen: O vee/at saadan en
 20 Mandelige Heldt oc Rid-||der/stulle aff et
 Best tagis aff Dage. Derefter toge Tie-
 nerne / som folged Fruen / deris Herre/
 førde hannem til sit Slot/oc hannem me-
 get flittig tient oc opvartet. Strax ud-
 sticket hand sine Tienere/den ædele Heldt
 25 at opsoge/enten død eller leffvendis/de
 ginge ud/oc leete meget flittelig/funde
 den døde Orm/de tre Riddere oc den Hest/
 som her Diegoleis haffde reedet/alle døde/
 men Ridderen funde de icke finde.

Her Diegoleis bliffver aff en fiftere funden ved Søesiden.

 Er de nu kunde icke finde Ridderen/
 hverden leffvende eller død / bleff
 Gressinden meget bedrøffvet oc gic med
 ser Jomfruer oc Piger selff at oplede den
 drabelige Heldt. Nu var det temmelig sil-
 de/at de torde icke gaa langt fra Slotted/
 bleff derfor gaaendis ved Søen som laa
 strax hos Slotted / samme Ufften var en 10
 fister oc hans Qvinde/om føde til dennem
 oc deris Børn / paa Søen udroet / de saa
 hvor Ridderen laa ved Søesiden / da sagde
 Qvinden til sin Mand: See her / hvad er
 dette / ieg troer du haffver aldrig seet saa 15
 kostelige Kleder som denne Mand haffver/
 ieg haaber/at vi ved hannem vil forvinde
 ald voris Armod oc fattigdom / de lagde
 til Landet / oc funde den skønne Heldt lig-
 gendis meget affmectig / nermere Død end 20
 leffvendis / de fordristede dennem til at af-
 føre hannem sit kostelige Harnist oc Kle-
 der / vende hannem offte omtring / til de
 haffde hannem nogen afført / baare saa
 hans Skjold / Hielm / oc alt det hand haffde 25
 udi deris baad. | Fisteren sagde: mig un- 48
 drer hvad den Ridder er vederfaret / den
 grumme Orm maa visselig haffve iaget
 hannem / saa hand af Redsel er bleffven

død / Qvinden svarede: Stynde du dig / det
være med hannem hvorledis det være
land / men vi haffver hans Klenodier oc
Goeds / derfor tiere Mand / lad os hastelig
5 hjemfare / at vi icke paa Veyen bliffver
greben eller seet aff nogen. I det de saa-
ledis talede med hver andre / drog Her Vie-
goleis den ene arm til sig / hvor aff de for-
mercte / hand endnu icke var død. Sisteren
10 bleff bange / oc ville undløbet. Men Qvin-
den sagde: Icke saa / men kom oc lad os
druckne hannem / saa beholder vi hans
goeds uden ald fare / thi ingen Mennister
tencer os til saadan Gierning. Dermed
15 tog hun Ridderen udi Haaret oc ville fle-
bet hannem udi Vandet. Da sagde Siste-
ren: Gud forbiude det / at vi saadant et
mord skulle begaae / thi baade Gud oc Ver-
den lod det ej bliffve ustraffet. Men hun
20 vilde endelig druckne hannem / oc Man-
den vilde det ingenlunde tilstede. Endelig
motte hun følge Manden / oc ginge med
hver andre i deris Baad / oc førde med sig
udi deris Sisterhytte hans kostelige Har-
25 nist oc Klenodier. Oc med stor Glæde be-
saae denne Dyrebar stat / thi deris Eyde
var vognet ved en andens Vlyde / Raad-
flog med hver andre / hvorledis de det best
kunde angaa / oc udi Landet dennem bort

forhandle. Nu var en aff Jomfruerne/
 som folgis med Gressinden / hemmelig
 gangen til denne Fisterhytte / som hørde
 deris raad / tenckte / hvad monne de fat-
 tige || sold / haffve for Klenodier / som de 48
 paa Landet vil selge / hun saa igiennem
 et lidet hul / oc saa Stiold / Hielm / oc
 paa hver stod et forgylt Hiull / som hen-
 des frue dennem haffde giffvet til tegen/
 hvorpaa de Ridderen kunde kiende. Der 10
 Jomfruen dette seer / bleff hun meget glad /
 løb hastelig til sin frue / tenckte at tiene en
 stor tack / oc sagde / at Ridderen de efftersøg-
 te var visselig funden. Fruen ville icke troe
 hende / men sagde: du bedrager mig visse- 15
 lig. Jomfruen svarede: naadige frue / ieg
 bedrager eder icke kommer med mig / da
 skal i selffver see / at det er saa udi Sandhed.
 De ginge meget stille til Hytten / saa oc
 hørde det altsammen / thi de sade endnu 20
 hos hver andre oc raadfloge / hvorledis de
 deris Sag skulle angaa. Der Fruen dette
 seer / kunde hun icke lenger tøfve / bandet
 strax paa / oc begierede de skulle oplade.
 De kiende Fruen strax paa sit maal / oc 23
 bleffve meget forfærdede / lode hende med
 stor frøgt ind. Hun sagde: fister / ieg be-
 der dig / du vil føre mig paa den sted / som
 du haffver fundet den heldt / der disse Kle-

nodier tilhører / oc ieg loffver dig ved min
 Ære / at ieg skal dig saa belønne / at baade
 du oc dine Effterkommere skal tælle mig
 deris Æffs tid. Gud giffve ieg motte finde
 5 den skønne Heldt udi Æffve / da var det
 mig en meget stor Glæde / hvorforre ieg vil-
 le icke haffve ald versens Guld. Oc som
 tilforn er omtalet / hvorledis Ormen slog
 Ridderen langt fra sig / til siden aff en stor
 10 Søe / hvor hand laa meget affmectig uden
 50 nogen forstand / thi vil vi hannem ej len-
 ger forglemme / men tale videre om han-
 nem / hvor hand er igien kommen til sin
 forige størde oc mandelighed. Nu var Her
 15 Diegoleis / effter hannem Klederne var af-
 ført / nogenlunde kommen til sig igien / af
 den kolde Vind / hannem aff Søen paable-
 ste / reyfte sig op / oc hvilede sig til et Træ.
 Men der hand seer sig at være gandske no-
 20 gen / kunde hand sig ej nocksom forundre /
 hvorledis hand paa den sted uden nogen
 Kleder var kommen / hand tænkte sig vide
 om / oc meente hand haffde drømt om man-
 ge Æstigheder / oc sagde. O herre / hvor-
 25 ledis udi søffne er ieg (af Drømme) bleff-
 ven bedragen / thi mig forekom en skøn
 Jomfru / for hvis styld ieg mig et Eventyr
 paatog / at fulddriffve. Ah hvad er ieg nu
 til strid uduelig / ieg er icke her Diegoleis /

men en fattig Bunde / fand dog hverden
 dørde Jorden ey heller bygge noget Huus.
 O Allermægtigste Gud / hvad er mig dog
 udi saadan hast vederfarede/eller hvad skal
 mig dette betyde. 5

En Jomfru / bærer Her Diegoleis
 en Kiol / der hun seer hand er nogen
 men hand for Spot skyld vil stikle sig
 udi Sanden.

 Er hand nu staa2 udi disse Tander / oc 10
 foracter sig selff / som Fisteren med
 tvende Fruer gaaendis / der hand dennem
 seer / ville hand for Spot skyld bortløbe /
 men Fruen raabte paa hannem / oc sagde
 aff stor glæde: Herre flyer icke / ieg er den 15
 Frue / som i paa den grønne plads fant saa
 bedrøffvet / oc i for min skyld gafleder udi 51
 strid med den grumme Orm Pheton / som
 haffde bortført min Allertieriste / hvilcken
 i oc haffver mandeligen offvervundet oc 20
 ihjelslaget. Der hand det hørde / betenckte
 hand sig snart / oc løb icke mere / men for
 hand var nogen faste hand sig udi en stor
 Bust / sig dermed at stikle. Jomfruen racte
 hannem en stien Kiol / hand sig iførde / oc 25
 en Starlagens Kappe / hvor med hand sig
 beklædet / gid saa til Fruen som hannem
 meget venligen undfanget / hvoraff hand
 erfaret / at hun glædis meget ved hannem /

oc meente hannem alt got. Hun sente oc
 hastig bud til Slotted / at de skulle hente
 Ridderen / oc hannem med største Ære oc
 Værdighed undfange / som ocsaa stæede.
 5 Greff Moral / som hand hæffde befriet / som
 hannem imod / med alle sine folck / som var
 paa Slotted oc udi Staden / oc undfanget
 hannem med stor Glæde / oc loffvede han-
 nem med stor Tactsigelse oc æris beviß-
 10 ning / at hand dennem oc det gandske Land
 fra den gruelige Orm hæfde befriet / oc
 geleidet hannem paa Slotted / hvor hand
 effter største uroe / arbeid oc besvering blef
 tracterit med kostelig mad oc Dricke / oc
 15 med stor flid tient oc opvartet / hvorved
 hand kom igien til sin førige størcke oc
 Krafft. Dereffter lod Greffven hente hans
 Harnist / Skold oc Hielm / fra Sisteren /
 hvorføre hand bleff rigelig belønnet / som
 20 Greffinden hannem loffvet hæffde. Men
 den skionne Liffgiortel stæede Sisteren icke
 tilbage igien. Her Diegolets ville icke hel-
 ler spørge effter den / thi hand tenckte / hvo
 52 som hæffver den / ville icke u-|| den stor be-
 25 svering leffvere den fra sig / derfor vil ieg
 intet tale derom. Oc forbleff saa tre Dage
 hos Greffven som hannem alt Ære oc
 goede beviste / oc ham for sin umage oc fare
 meget vel belønnet. Derefter begierede

hand forloff/sigendis: Hand ville Eventyr
 Al Gloys paa Roas (den vtroe Hedning)
 oc saa forsøge / eller derofter mandeligen
 doe. Grefven svarede hannem: herre ieg
 beder eder at i lader den Reyse falde / thi
 den er eder formedelst eders ungdoms
 skyld alt for streng oc haard at forsøge /
 Hand sagde: Ney sandelig ved min Ære
 vil ieg icke lade den Reyse falde / i hvor
 streng oc haard den monne være / icke hel- 10
 ler Land nogen (uden Gud allenn') mig det
 affvende. Grefinden bad hannem oc saa
 meget / sagde hannem oc saa om den store
 farlighed der vaar udi Veyen / tilmed var
 hans saar hand aff Ormen haaffde bekom- 15
 met endnu icke tillegte. Hand sagde: frue/
 denne reyse land icke forhindris / derfor be-
 der ieg eder / ieg mit Harnist motte bekom-
 me / thi ieg vil udi denne dag ride effter
 Eventyr / det gaa mig derofter hvorledis 20
 min Herre oc Gud vil det haaffve. Men der
 Grefven nu hørde at hand denne farlige
 Reyse icke ville afstaa. Tod hand det beste
 Harnist som nogen Ridder oc Heldt ville
 føre / hannem tilbære / sigendis: Efterdi i 25
 hafver eder paataget denne Reise / saa vil
 ieg dertil ønske eder Løse aff Gud i Him-
 melen / oc annammer for farligheds skyld
 dette stercke oc faste Harnist. Hvildet en

vild dverg med stor Kunst oc megen ar-
 beid giort haffver / som hand oc med stor
 flid i mange Aar haffver forvaret / intil
 53 en vild| Qvinde haffver det aff Bierget ud-
 5 staalet / men hvem det siden haffver hafft /
 oc hvorledis det er kommen fra en til en
 anden / oc nu til mig / det ville vaare alt
 for langt at sige fra. Oc stal i vinde denne
 Reyse / som ieg haaber / saa er i udi dette
 10 Harnist for Døden bevaret. Hand gaff
 hannem oc en kostelige stiorte (for Trol-
 dom god) aff silde med stor Kunst giort oc
 tilredet. Her Diegoleis tæctet hannem me-
 get for saadan stor gaffve / saa oc for andet
 15 goede hand hannem haffde bevist. Hand
 bleff oc effter ønske vebnet med dette koste-
 lige Harnist / saa oc en stion sterck Hest /
 med staal befledet fremleet / oc hannem
 foræret. Den frimodige Heldt tog forloff
 20 aff dennem alle / sad paa sin Hest / oc reed
 udi Herzens naffn saa gladelig sin vej /
 som hand skulle reedet til sin Kieriste den
 stionne Earie. Thi jo store farlighed de
 sagde hannem / dis store oc dristigere bleff
 25 hans sind oc mod. De befalede hannem
 Gud med vaade Øyen / ønstendis hannem
 løde oc fremgang paa sin Reyse hand sig
 haffde fortaget.

Her Diegoleis bliffver aff en vild
 Qvinde / Kuel ved naffn / Hender oc fød-
 der bunden / vil hannem saa Hoffvedet
 affhugge men formedelst Hestens strigen
 bleff Hun aff Frøgt fortaget.

En uforsagede stionne Heldt / befalede
 sig uden ald forrig / udi Gud den al-
 mectigstes bestermelse / oc red sin Vey.
 Hand saa for sig mange slemme Veye oc
 stier / || viste dog icke hvilcken der løb nest til 54
 Corotin / endelig reed hand mod Sonden /
 oc følgede en Vey som løb paa den venstre
 side / hvilcken førde hannem udi en slem
 udørcken oc vildnis / til en gammel forfal-
 den Biugning / som mesteparten med Tor- 15
 ne / Græs oc anden utrud var offvervogen /
 saa hand icke kunde lenger ride / men aff-
 stod fra sin Hest / bant hannem ved et Træ /
 gicf saa omtring at leede om hand icke no-
 gensteds kunde igjennem komme / thi der 20
 laa strax hos en stor Sæe / meente derfor
 vel Veyen at finde. I det seer hand af en
 stor hule / hastig hannem imod løbe / en
 offvermaade stor / lang oc usikkelig Qvin-
 de / som uden tvil var en meget ond oc slem 25
 Qvinde / hendis ansigt var slemt oc grunt
 som et Albe hoffvet / haffde store dybe Øyen /
 en bred mund / aff hvilcken paa hver side /
 udgicf en Tand lige som paa et Vildsvin /

hendis gandske Eiff var offvervoget med
 flemme sorte haar/som en Biørn. Oc hvad
 stal ieg meere siige om den flemme Qvindis
 sticelse/ der var gandske intet smuct eller
 5 sticeligt paa ald hendis legeme. Der her
 Diegoleis dette seer/tencste hand/stulle ieg
 drage mit Sverd til en Qvinde/ da siuntis
 det mere fryctacteligt end Mandeligt/ oc
 der hand staar i disse Tander/løb Qvinden
 10 hastig til hannem/ oc tog hannem med
 saadan størde fat/at hand gic offver ende
 ned til Jorden/ tog strax hans Skiold/
 Hielm/Sverd oc Harnis aff hannem/bant
 saa hans hender oc fødder med en sterck
 15 viede tilsammen. Tog hans Sverd oc stod
 for hannem med/meente hannem Hoffve-
 55 det at || frahugge/i det (til hans Løcke) be-
 gynte hans Hest at strige oc hvine/hvor-
 aff den vilde Qvinde bleff saa forstredet
 20 at hun lod Sverdet falde/gaff sig hastelig
 paa flugt/thi hun icke andet meente/end
 det var den Orm Pheton/som den skionne
 Heldt (der nu var nermere Døden end Eiff-
 vet) haffde ihjelslaget/thi hand pleyet
 25 offte at komme paa denne Ort/men hun
 haffde hannem altid undløbet udi sin
 hule/hvorudi hun sig oc nu hastelig stiul-
 te/thi Flugten var hendis største Kunst.
 Men vider/aff hvad aarsage den ussticelig

Qvinde (stercke Kuel kaldet) imod den høyp-
 prisede Ridder sig saaledis forholdt / oc
 saadant et mord paa hannem at fuldriffve
 haffde i sinde / steede derfor / som effterføl-
 ger. 5

Der var en Konge / Floyr aff Beland kal-
 det / som ihjelslog Feros hendis Mand /
 uden ald styld / oc kaste hannem siden udi
 Søen / som icke var ret handlet aff hannem.
 Nu meente hun / det var Kong Floyr / som 10
 var kommen hende oc saa at ihjelslaa /
 hvorfor hun tencte hannem at drebe / oc
 saaledis heffne sin Mands død / tog han-
 nem derfor uden nogen advarsel fat / at
 drebe / som oc steet haffde / dersom den for- 15
 færdelse for den grumme Orm hende icke
 haffde foriaget / Men denne frøgt befride
 den Ædele Heldt / saavel oc Guds store
 naade / som hand i denne fare inderlige
 tilbød / oc aff Hiertet paafallede / thi hans 20
 egen mact kunde hannem intet hielpe.
 Kastede sig saa fra en side til en anden / at
 den stercke viede hans hender med vaare
 bunden sønder gic / opløste siden Fødder-
 nes baand / oc paatog igien i sit Harnist / 50
 tog saa sit Sverd udi Haanden / oc sagde: jeg
 loffver ved min Ridderlige ære / at ieg her-
 efter hverden imod Qvinder eller andre
 Creatur med hvad navn de oc neffnis kand

skal lade mig findis Vaabenløs / men aff
 yderste mact dennem modstaa / efterdi
 Herren min Gud mig fra denne grumme
 Qvinde saa naadelig hafver befriet. **Sic**
 5 saa til sin Hest / tog hannem ved tømmen /
 leede hannem ved Haanden offver stoc oc
 steen / hvorledis hand kunde / intil hand
 kom ud til Søen / hvor hand fant en stor
 bred Vey som løbudi det Land Corotin. Den
 10 høypriuede Ridder / som nu var undgaaen
 fra den flemme grumme Qvindis hender /
 oc var paa rette vey / sad hand paa Hesten
 oc reed frembedre. Men det varede icke len-
 ge / førend hand kom igien paa vild vey /
 15 dog i et smuct Land / oc paa veyen i samme
 Land / vare stungne / meere end tredsin-
 tiuffve speer hos hver andre.

Her Diegoleis strider med den Dverg Karios / oc hannem Ridderligen

20

offvervinder.

Denne stun gaf den skionne Helt stor
 mod oc mandelighed / tenckte / her skal
 uden tvil skiold oc Hielm / for min Haand
 Ridderligen falde / idet seer hand / komme
 25 hannem imod ridendis den stercke Karios /
 som ingen med strid hafde bestaaet / vel be-
 vebnet / oc kostelig stafferet / denne Karios
 tillagdis florten Mands størcke / endog

hand kaldis en Dverg / thi hand var fort
 paa lifvet haffde stactet arme oc been / men
 meget tyck oc sterck / hand var fød i marden
 aff en vild Qvinde / hvorforre | det icke er at 52
 undre at Naturen haffde anderledis vir-
 cket i hannem end udi andre Mennister.
 Der hand seer Her Diegoles / sagde hand:
 Du onde Menniste hvem haffver ført dig
 i dette Land / hvoraff du aldrig leffvendis
 skal komme / oc ieg begierer at du strider 10
 mod mig / oc for min Haand død bliffve.
 Der med tog hand et sterck speer udi sin
 haand / oc reed Ridderen imod / der her Die-
 goles dette hører oc seer / var hand der-
 med noksom tilfreds / kom hannem ufor- 15
 færdet imod rendendis / med saadan stør-
 cke / at det var stor under deris Ryg oc Lem-
 mer icke ginge i støcker / dog gic ej mere end
 deris Speer sønder. Det fortrød Hednin-
 gen meget hært at den unge Ridder var 20
 blefven siddendis / thi hand tilforn man-
 gen skion Helt hafde omkommet. Toge
 strax andre speer / oc reede med stor Eyst
 tilsammen / at speerene fløige langt udi
 marden. Dette spil øffvede de saa lenge 25
 der var icke fleere speer at bekomme. Ka-
 rios som var icke vant til saadanne stød /
 bleff meget vred / der hand saa alle speerne
 vaare sønderbrutte / tog derfaare en stor

Kølffve ~~ud~~ begge sine Hender/oc slog efter
 Ridderen med den/som sig icke heller for-
 sømmede/men undvigte hannem smuct
 det første slag/oc vergede sig Ridderlig
 med sit Sverd. Denne Kamp varet til mod
 Alften/oc gjorde hver andre stor stæde.
 Men Her Diegoles brugte meere behen-
 dighed end stærcke mod hannem/tilmed
 ville ingen aff dennem tage flucten/thi de
 10 vaare begge vante at beholde seyer/hvil-
 ket de oc saa nu forhaabede at erlange/oc
 58 deris Liffstid beholde. | Endelig bekom
 Her Diegoles saadant et sterck Slag paa
 den stercke Hedning/at det gic igiennem
 15 hans Hielm/oc ned i hans Hoffvetpande/
 hvoraff hand endelig motte døe/der hand
 fornam sig saadan stæde at haffve bekom-
 met/rente hand med stor strig oc straal/
 udi den fortrollede Moras/hvor hand sit
 20 Liff meget iammerlig tilfette. Oc haffde
 hand ingen stæde bekommet/saa kunde
 hand dog aldrig kommet leffvendis deraff/
 thi den taage oc Trolldom/hannem oc He-
 sten saaledis tilsammen bant/som de med
 25 liim oc beg haffde været sammenhefftet.
 Her Diegoles saa effter hannem/oc til
 hans ~~Kode~~ kom der en stor Taage/at hand
 hannem ey meere kunde see/ey heller der-
 for efterfølge/tencfte hvor hand stulle

henride / thi for hannem var denne store
 Taage / oc Flatten med sin mørde var alt
 kommen / viste derfor icke hvad hand skulle
 giøre. Dog reed hand saa meget mueligt
 frem ad / tilmed var Taagen saa tilreed / at
 alt det den veedrørde / hengde tilhobe som
 det hafde været Liimet. Igiennem mosen
 som denne Taage aff optom / gic et vand
 under en sterck bro derudi stod et Hiul /
 med mange Jern spidser oc skarpe piger /
 oc stedse med et hastig løb omgic / saa in-
 gen mennister med Liffvet kunde deroffver
 komme / hand besaa dette Verck meget flit-
 telig / oc forundret sig storligen deroffver /
 kunde dog ingen raad optencke / hvorledis
 hand skulle leffvendis offvertomme / thi
 det slog stedse meget hart med sine spidser.
 Tilmed var ingen andensteds at komme
 udi Landet / end offver denne Bro / thi det
 alle vegne med Trolldom var forvaret. Den
 unge Ridder Her Diegoleis / var nu udi
 store fare / end hand nogen tid tilforn haf-
 de været thi hvor hand offver vilde var det
 alt med Traaldom forhindret / tenckte oc
 skulle ieg nu reyse tilbage / oc disse Even-
 tyr / ieg mig haffver antaget / icke fuld-
 driffve / da var det et stor staar i min Rid-
 derlige ære / saa oc alle mine Venner en
 stor spot / ieg vil endnu forsøge Løden / om

ieg icke land finde anden vey i Landet / ia
 om ieg end skulle stride med tredesve Kiem-
 per / saa vil ieg dog heller flaaes med den-
 nem end veige mig offver dette Hjul. Herre
 5 Allermegtigste Gud / ieg giffver mig al-
 delis i dine Guddommelige hender / be-
 faler dig mig gandske med Liff oc Siel / du
 fiender alle Mennisters hjerter / veed oc
 alle ting / førend de nogen tid steer / Aller-
 10 naadigste Gud oc barmhertige Fader /
 komme mig til hielp / thi du mig endnu icke
 haffver nogen tid forlat / saa forlad mig ey
 heller denne gang / min Gud oc herre / hielp
 mig aff denne farlige nød. Med denne bøn
 15 gaff hand sig udi Guds bestermelse. Oc
 som i tilforn haffver hørt / at natten vaar
 paagaaen / som hans foretagene oc meget
 forhindret / oc det var meget mørck / saa
 hand icke viste hvor hand skulle hen / saa
 20 kom dog maaneden med sit klare skin / at
 hand Veyen kunde see / men aff stor møde
 oc besvering / falt hans Øyen tilsammen /
 oc hand aff sorg satte sig til at soffve /
 haffde sit Sverd i den høyre / He-
 25 sten ved den venstre Haand /
 oc hvilede sig saaledis
 30 sagtelig. |

Her Diegoles hvilede sig paa en
 steen/oc sof/til en taage hannem offver-
 gic/hvoraff hand opvognede/oc
 kom offver Broen ind udi det
 tillugte Land. 5

DMidlertid hand soff/slog den tycke used-
 vanlige taage (aff Guds sønderlige
 tilladelse som sine icke forlader) udi Van-
 det som løb under Broen / hvoraf det bleff
 alt tyck/oc Hiulet sin gang forhindret/saa 10
 det paa timen motte stille staa / men der
 hiulet hafde icke sin gang / begynte det at
 fuse oc larme/hvoraf den skønne Heldt op-
 vognede / saa sig flittelig om / da seer hand
 hiulet stod stille / reyste sig hastig op / oc 15
 sagde: Herre Allmectige Gud / ieg tæcker
 dig gandske inderlig af hertens grund/
 for din ofverflødige naade / som du mig
 arme synder / saa naadelig hafver bevist/
 oc mig dette land ved din Guddommelige 20
 naade oc barmhertighed hafver oplat.
 Reede Hesten hastig offver broen / oc sagde
 Herren Være oc tack baade aff Hiertet oc
 med Munden. Oc der hand kom offver Bro-
 en / satte hand sig paa sin hest / meente nu 25
 at ride udi god fred / see / da kom hannem
 imod løbendis et uftickelig Creatur / hvis
 sticelse er vel værd at bestriffve / dog fun-
 de ingen vide / om samme Creatur / var en

Mand / Qvinde eller oc et diur: Det haffde
 fire fødder / gic opragt / paa fødderne vare
 lange store Kløer / hofvedet som et Hunde-
 Hoffvet lange tender / dybe gloende Øyen /
 5 fra Hofvedet til Beltesteden sticket som en
 61 mand / oc neden som en Hest / hu-||den som
 store brede stiel / oc blef kaldet marin. Det-
 te forfærdelige Diur haffde med sig en
 sterck ild / at hvor det ved rorde motte strax
 10 opbrende / hvilcket mangen stion Heldt
 haffde forderffvet oc slet forbrent. Nu var
 det saa mørck / at den stionne Heldt kunde
 hverden see maaneden eller nogen stier-
 ner / langt mindre noget andet / kunde icke
 15 heller vide om det grumme best var for el-
 ler bag hannem / som var hans største fla-
 ge / at hand icke kunde vide / paa hvilken
 side hand sig skulle forsvare / det angreff
 hannem med saadan biden oc sliden at
 20 hand hafde nocksom at tage vare / den ædele
 helt / slog om sig paa alle sider / at hand dog
 engang ramte / oc gaf det grumme best en
 stor skade udi Kroppen / saa hand hastig
 bortløb / kom dog snart igien / haffde med
 25 sig et stor Kar aff iord fuld aff ild / som
 hand slog paa den stionne Heldt / med stor
 størcke / at hans stiold / Speer oc Sverd / be-
 gynte at brænde / hvilcket gaf hannem en
 stor forfærdelse / slog saa med stor størcke

paa det grumme Best / oc hannem et been
 gandste affhug / at blodet sprang nogle
 alen udi veiret / oc hvor det kom paa ilden /
 da slugtis den strax. Der Her Diegoleis
 det seer / flet hand store mod / oc slog det 5
 grumme Best flet til døde. Men før end det
 Døde stød hand saa megen Ild paa Rid-
 deren / at hand offver alt stod udi bren-
 dende Røg / hvildet hand med det grumme
 bestis Blod med stor besvering oc umage 10
 udslugte / men hans Hest bleff flet opbrent /
 thi Ilden paa hannem haffde fanget || off- 82
 verhaand / oc den derfor ey kunde hielpe /
 motte saa den goede Ridder gaa sin Vey
 til fods. 15

Her Diegoleis strider med tvende
 Ridder / slaer den ene ihjel / oc gjør
 Venstab med den anden.

 Er effter hørde hand en høy stemme /
 udi Rufften som streeg iammerlig: 20
 Her nu Roas / maa din Traaldom dig ey
 lenger befrie? Karios oc Marin hielper
 nu intet med deris største oc Ristighed /
 hvormed de Landet skulle befrie / thi de ere
 begge slagen oc omkommen. Dee dig Roas / 25
 din Mact haffver nu taget Ende / thi ald
 din Trolldom / som Landet haffver befæstet /
 oc du dig paa haffver forladet / er alt for-

størret oc til intet giort/oc er nu dette Land
 mandelig bleffven obnet/ derfor vee dig
 Evindelig/thi nu er den kommen/du lenge
 haffver begierit/ oc med strid dig nocksom
 5 skal bestaa/ men see dig om i tide/oc verge
 dig mandelig/ om du skal bekomme seier-
 vinding/ men ieg frægter/du haffver tiden
 forsoffvet/ thi Guds vrede oc strenge dom
 er falden offver dig / derfor skal i Dag en
 10 ung Ridder heffne det paa dig/thi du haff-
 ver det paa din fromme Herre/den skionne
 Heldt/ groffvelig fortient/ dermed opholt
 stemmen/ oc de tycke styer forsvandt/saa
 Maaneden kom igien til sit stin. Her Vie-
 15 goleis glæde sig meget/ at Dagen tilstun-
 dede/thi hand i denne Nat/(som icke nær
 var forgaaet) meere uro oc Sorrig hafde
 udstaaet/end tilforn hans Liffs tid. Hand
 saa sig vide om / oc saa det Slot Gloys/
 20 hvorpaa den forban-|dede Hedning hold-
 te Huus/ oc der hand det ret beseer/ motte
 hand betiende/at hand ey nogen tid haffde
 seet/et skionnere oc kosteligere Slot / gic
 gandste uforferdet til Porten/hvor hand
 25 fant tvende Riddere soffvendis/hos den-
 nem hengde Skjold/Hjelm/Sverd oc andre
 Verger/hand trede mandelige frem/oc tog
 en Skjold thi hand haffde mist sin/der hand
 stride med Karios / Ridderne vognede/

sprunge hastig op / i meening den Ridder
 med strid at offvervinde / men hand ver-
 gede sig mandelig / saa der begyntis en
 haard / dog meget ulige strid / thi der vaa-
 re tvende mod en / hand forsømmed sig icke /
 men gjorde saa sterck modstand som hand
 oc haffde været selff anden / at ilden fløyge
 om dennem / som aff en Storsteen. Med saa
 ord / de dreffve den stionne Ridder med
 magt noget tilbage / dog slog hand igien ¹⁰
 aff stor størcke / oc ramte den ene Ridder / at
 hand falt død til Jorden / den anden ville
 heffne sin Camaradis død / bleff med stor
 Vrede optent mod den unge Ridder / oc
 tenckte hannem med første slag at felde til ¹⁵
 Jorden. Her Diegoles (den uforsagede
 Heldt) fortørnis end meere / bekom store
 størcke / oc slog Ridderen igiennem sin
 Hielm til hans Hierne / hvorforre hand
 motte giffve sig tabt oc lade Her Diegoles ²⁰
 beholde prisen. Der nu Ridderen Gress
 Adam saaledis aff den unge Heldt var
 offvervunden / oc aff hannem naade haffde
 bekommet / satte de sig tilsammen / oc loff-
 vede hver anden med Mund oc haand / ²⁵
 troestab oc Venstab til deris død ubrøde-
 lig paa begge sider at holde / som de // oc ³⁴
 udi ald Sandhed fuldkom. Det var endnu
 icke nær Dag / hvorforre de haffde tid oc

stunder nock / at tale med hver andre. Her
 Diegoleis begynte sin tale / sigendis: Kiere
 Herre / ieg beder eder / at i ville sige mig /
 hvorledis ieg skal komme igiennem por-
 5 ten paa Pallaset. Han sagde: O herre /
 eders tilkommelse bedrøffver mig meget /
 thi eders størcke er intet at ligne imod den
 slemme Hedning / Endog Karios oc Marin
 for eders mandelige haand ere faldne / saa
 10 oc min Stalbroder som her for os død lig-
 ger / da er dette Eventyr intet derved at
 regne / ieg frøcter meget / Gud vende all-
 ting med eder til det beste / thi denne Hed-
 ning er offvermaade sterck / tilmed udi
 15 Trolldom saavel øffvet oc oplert / hvorfor
 ieg sørger ~~ikke~~ for eder end for mit eget
 Liff. Men skal i her vinde nogen pris / hvor-
 til Gud eder sin naade forlene / da bekom-
 mer i tre Kongeriger dertil den skønniste
 20 Jomfru som leffver under Solen. Men skal
 i eders unge Liff her tilsette (det Gud for-
 hindre) da bliffver det være baade med
 Land oc fold end det tilforn været haffver /
 derfor betencker eder meget vel / førend i
 25 begynder. Thi ieg siger eder Sandhed / at
 ey nogen Ridder (saa lenge ieg her haffver
 været) er kommen igiennem denne port /
 veed derfor ey ~~ikke~~ derom at sige / icke hel-
 ler haffver ieg hørt / hvorledis det inden

Slottets porte er bestaffet. Men vil i eder disse Eventyr understaa/da rører den Gyl-
den ring / som henger paa Slottens port/
saa bliffver i strax indladet. Gud Aller-
mectigste / der eder oc mig hafver stabt /
hand || forlene eder paa denne eders ind- 85
gang sin Guddommelige mact oc Krafft/
hvormed i denne Hedning / oc alle eders
fiender mandelig tand offvervinde / oc
Ridderligen bestaa. 10

Her Diegoleis helper Greffven/gaar
saa uforferdet til Slodsporten/rører
ved Ringen/blifver indladet/oc seer
mange underlige Eventyr.

Her Diegoleis rørde ringen paa Slods- 15
porten med saadan Kraft/ at det lar-
met ofver det ganste Slot/ bleff strax ind-
ladet / hand tegnet sig med det H: Kaars/
gicf saa mandelig ind/oc bleff Porten strax
effter hannem islaget / bleff med saadan 20
en mørde omgiffven / at hand gandske in-
tet kunde see / hand bleff noget forfærdet /
tenckte / hvad vil dette betyde / som hand saa
staar / kom et stor Tordenslag / med saadan
bulder / som slottet strax stulle nedfaldet / 25
med megen liunild som det ganste Slot
haffde standet i brendende Røe. Her Diego-
leis saa sig vide om / oc saa alle vegne paa

veggene stor rigdom af kostelige Guld/
 Sølf oc Edelsteene/hvis lige hand ej no-
 gen tid tilforn hafde seet. Der hand dette
 noget haffde bestuet opluctis døren paa
 ■ Gemactet/hvoraf udtom sex skionne Jom-
 fruer kostelige bekleedet/oc en hver hafde et
 brendende Blus/oc ingen af dennem hel-
 fede Ridderen/men ginge stille tiende han-
 nem forbie. Effter dennem komme andre
 ■ sex/meget skionnere end de første/saa oc
 kosteligere beprydet. Dereffter kom en
 Frue effter ald ønske paa stabling/Rig-
 66 dom / klenodier || oc Kleder / hendis naffn
 var Eaneyt/for hende bleff baaret/Stiold/
 15 Hielm oc Sverd/hende effterfølgede en vel-
 beprydet stare aff Jomfruer/som alle stil-
 lede sig meget tuctelig udi en Kreds/deris
 herre at fortøffe / paa sidsten kom Roas
 velbevebnet / med stor Hoffart gaaendis
 20 som en Mandelig oc uforsegede Heldt/om-
 giffven med en sort tyck styk/hvor udi hans
 hielper (de onde Mander hand Eiff oc Siel
 haffde giffvet) med deris ulouglige mid-
 del hannem altid hosboede. Her Diegoles
 25 tegnet sig flittig med det hellige Kaars/oc
 befalede sig den Allermectigste Gud med
 Eiff oc Siel. Der Roas hannem seer / bleff
 hand meget fortørnet / opsatte strax sin
 Hielm/oc sagde: Du slemme Menniste/

hvem haffver giffvet dig forloff at indgaa
 paa mit Slot? Her Diegoleis svarede: Paa
 dette Slot er ieg (som i vel seer) foruden
 eders forloff indkommen ey aff anden Nar-
 sage / end den store last / oc stammelige
 mord at heffne / som i paa eders fromme
 Herre hafver begaaet / hvormed i eders
 Tro oc loffve u-ærligen haffver brut. Ach
 oc wee / at i skal haffve Ridders naffn / eff-
 terdi eders Ridderlige Ære oc store pris¹⁰
 saa stammelig er til intet giort / hvorføre
 ieg stadelig troer min herre oc Gud / at
 hand udi denne Dag (ved mig) skal lade sin
 Hefn komme offver eder / oc eders falste
 Hierte (for eders store forseelfis styld) ved¹⁵
 mig udi støder rissvis / Min naadige frue /
 oc hendis Lande / fra eder oc eders Trol-
 dom Ridderligen befrie. Derfor verger e-
 der mandeligen / thi hos mig er intet at
 hente uden hug oc slag. ||⁶⁷

Her Diegoleis oc Roas figter med
 hver andre til fods / Fruer oc Jomfruer
 staar oc seer derpaa / men H: Diegoleis
 beholt seier oc slog Roas ihjel.

DE uforsagede Helte sprunge tilsam-²⁵
 men / haabede begge at indlegge pris /
 de toge deris gode Sverd / oc hoggede saa
 mandelig paa hver andre / at de gode guld-

spenner oc 2Edelsteene fløige i støder af
 deris stiolde. Hedningen gic med største
 oc store slag paa den skøne Helt at hand
 snublede oc falt paa det ene Knæ. Da sag-
 5 de Hedningen: begiere naade aff mig / oc
 tilsig mig din Troestab / da vil ieg giffve
 dig dit Liff / oc tage dig udi min bestermel-
 se. Men Her Vigoleis sprang hastig op
 sagde aff stor vrede / ligger ieg for dig bun-
 10 den / men du saa Hofferdelig begierer at
 tage mig til naade? Du er sandelig bedra-
 gen / min Frihed offvergiffver ieg ingen
 Mand / meget mindre dig / som er meen-
 foren / 2Erløs oc til alt got utienlig. Da be-
 15 gyntis først deris vrede / fegted saa med
 stor iffver / oc begierede icke at stillis leff-
 vendis fra hver andre. Hedningen haffde
 oc sit fold i sønderlighed forbødet / han-
 nem icke at komme til hielp / thi hand meen-
 20 te / allene at bestaa oc offvervinde to eller
 tre saadanne Mand. Hvad skal ieg meget
 sige / det vaar en haard oc lang strid / hvor-
 offver Hedningen sig meget forundret / oc
 fortrød ham storligen / at den unge saadan
 25 haard oc lang strid kunde udstaa / thi de
 sloge oc hugge saa unaadelig paa hver an-
 dre / at ilden fløy i haabetal aff deris Hiel-
 30 me oc sverd / Hefter oc Nagler ginge udi
 Harnister løse. Paa sidsten slog Hedningen

saa hart / aff ald sin størde / paa den Mandel-
delige uforsagede Heldt / at hand gjorde
hannem svarlige Saar. Her Diegoleis for-
sømmet sig icke / men tog sit sverd i begge
hender / oc slog Hedningen igiennem sin 5
Hielm oc Hoffvet til tenderne / at hand falt
død til Jorden.

Her Diegoleis motte oc falde / aff sit store
saar / saa oc de store besverligheder hand
forgangen nat haffde udstaaet / med Ka- 10
rios / marin / graf Adam oc hans Cama-
rade / som hand alle med hog oc slag haffde
bestaaet oc offvervunden / hvorfor det icke
var at undre / hand falt aff amegtelse til
Jorden. Der Jomfruerne seez deris Herre 15
saaledis ligge / oc rørde hverden haand el-
ler fod / blefve de meget bedrøffvet / oc vaa-
re aff sorrig nær blefven døde. Men der
frue Kaneyt seer sin Herre død at være /
sønderreff hun aff Sorrig sine kostelige kle- 20
der / oc afrøcte sit deylige haar / streeg med
tammerlige stemme: O Machomet / Ter-
niet oc Apollo / forbarmer eder offver min
hiertens sorrig. O vee / hvor haffver i min
store Tieniste (ieg eder aff Barndom op be- 25
viste) belønnet / vee mig arme / at min stør-
ste Glæde oc høyste pris / er saa gandske oc
aldelis udslettet / oc ieg nu skal see min Al-
lerkieriste saa øndelig for mig at være

ihjelslaget. Hendis facter anstillet sig saa
 øndelig / at det var at forundze / falt aff
 Sorrig oc amectighed paa sin Kieristis
 døde lig. Oc aff stor Kierlighed oc troe/hun
 5 til hannem haffde/begieret hun ey lenger
 at leffve/ men opgaff strax sin Vland: Som-
 60 fruerne som til-||stede var flagede megit
 deris Herris død / men der de seer deris
 frue oc saa at haffve opgiffvet sin Vland/
 10 bleff deris sorrig 10 gange større end til-
 forne. De toge de tvende døde Kægemer/oc
 bare dennem med stor flage bort. Somfru-
 erne vende hastelig tilbage / dennem selff
 paa den unge Ridder at heffne / for deris
 15 herris oc fruis død/oc vilde hannem med
 en Dold ihjelsstunget. Idet bleff Porten op-
 ladet / det saae Graff Adam / gic saa man-
 delig ind / thi hand hafde aldrig veret der
 inde tilforn/men haffde hørt den store stri-
 20 gen oc raaben som inden Porten angic.
 Der hand indtom saa hand de hafde icke
 got udi sinde med Ridderen / men hannem
 sit Liff at fratage / sagde derfor: I skionne
 oc Dyderige Somfruer / icke saa / men aff-
 25 staar eders ubillige had/mod denne ypper-
 lige Heldt/oc hielper mig hannem til ret-
 te/at hand sit Liff kand beholde/det er eder
 en store Ære/end eders foretagne at fuld-
 driffve. Betencker hvorledis Roas dette

gode Lands rette Herre med mord oc falsk-
 hed haffver bekommet oc ombragt / hvor-
 fore hand billigen med ald rette / saadant
 er vederfaret. **Gid** saa til h: **Diegoles** / at
 see om hand lefvede eller icke / da hafde
 Jomfruerne hannem sin Hielm aftaget /
 saa at hand endnu var i lifve hvildet var
 hannem en stor glede / sagde: **Aligen** hiel-
 per mig denne Ridder til hvile oc hannem
 med **Regedom** at forsiune / paa det hand sit
Lif Land beholde / sandelig ieg siger eder / at
 aldrig er fød en skønnere Ridder end hand
 er oc hvem der gjør hannem noget ont / da
 skal ieg det heffne / som ieg hannem lofvet
 haffver / thi hand haffver mig ocsaa friet
 med denne seiervinding fra langsomme-
 lig tieniste oc besvering. Jeg vil ocsaa loff-
 ve for denne skønne Heldt / om hand ellers
 Land bliffve ved **Liffvet** / at hand denne
 eders sorrig oc klage skal igien med stor
 glede oc fryd eder betale. **Gud** stee loff / ieg
 den dag haffver leffvet at denne skønne
 Helt / kom for Porten / som ieg nu udi nogle
 Aar haffver veret til tvungen at vocte /
 derfor gleder eder med mig / oc tviler in-
 tet / thi i ved hans tilkommelse vederfaris
 store ære oc Glæde / end nogen tid tilforn.
 Formedelt saadan god oc venlig tale /
 bleffve de dyderige Jomfruer / deris onde

forføet omvent / oc hiulpe den svage Rid-
 der til huile. Thi mand siger at Qvinde had
 varer icke lenge / men snart til fromhed
 bliffver omvent / for lige saa lange som de-
 5 ris Klæder er saa stædede er deris sind / dog
 meener ieg icke alle Qvinder eller piger /
 thi en haab aff dennem ere onde oc stiffe
 nock udi deris forset / saa de hverden med
 onde eller goede tand bringis fra deris
 10 indbildinger. Der hand nu deris onde
 forset imod Ridderen haffde stillet / toge
 de hannem sagtelig / oc ville hannem hen-
 bære / da oplugte hand sine øyen / oc sagde:
 O Almectige ævige Gud / hvad er nu paa
 15 ferde / men ieg saa stammelig uden ald-
 tugt aff eder henslebis? Graff Adam sva-
 rede: Herre lader det eder icke bedrøffve /
 thi hvis onde i her haffver lidt oc udstaaet /
 forvinder i vel med Guds hielp / oc det
 20 bliffver eder en stor Ære oc betømmelse /
 icke allene aff de som tilstede ere / men end
 oc alle Riddere oc Fruer / som det hører /
 21 skal sig deroffver storligen glæde / at i E-
 ventyr til Corotin oc Jorephas Ridder-
 25 ligen haffver erlanget oc forfigtet / Hand
 sagde: Vil Gud min Herre / ieg maa leffve /
 da maa ieg vel være glad / thi den mit
 Hierte tvinger / haffver mit Sind oc mod
 saaledis betaget / at hun fand gjøre mig

glad / løstig oc forrigfuld / naar hun vil /
 for hvis skyld ieg oc denne store farlighed
 haffver mig paataget oc udstaaet / begie-
 rer ey heller andet for min store umage /
 farlighed / oc besvering / end et venlig oc
 kierlig omfaffnelse.

En Jomfru trøster Her Diegoles
 udi sin Svaghed / saa oc hvorledis Tie-
 nerne ville begraffve deris Herre
 Roas oc deris Frue Kaneyt /
 men de onde Mander haffde alt
 deris Herris døde legeme
 bortført.

10

Er effter førde Graff Adam oc Jom-
 fruerne Her Diegoles udi et stiont 15
 Pallads / hvorudi stor Rigdom oc andet
 Herlighed var at bese. Jomfruerne aff-
 førde hannem sit Harnist / men Graff
 Adam forbant hans Saar / lagde hannem
 saa i en kostelig seng / hvor han nogen tid 20
 sig hvilede. Ville dereffter ledsage deris
 Herre oc Fruen til deris leyersted / da haf-
 de ald diefvelen (ej Mafomet skulle ieg si)
 deris Herre Roas / Harnistet afført / oc sin
 Vey hendraget / men hvor viste ingen / hvil- 25
 det gaff dennem en stor forfærdelse / viste
 icke hvad de skulle begynde / dog toge de mod
 til sig / oc begroffve deris Frue Kaneyt / som
 aff stor Kierlighed til sin Herre var død

72 bleffven / udi hendis tilordnede graf / som
med Guld oc Edelsteene saa offvermaade
baar beprydet / at det hos os siunis fast
utrolig / tilmed angaar det Historien icke
meget / men den deroffver icke forlengis.
Grav Aldam oc Jomfruerne begroffve de-
ris frue effter den stic oc sedvane hos den-
nem brugelig var / med stor Klage oc koste-
lige pract / som hendis stand tilhørde.

10 Der Begravelsen haffde ende / ginge
Jomfruerne til H: Diegoles / som midler
tid var opstanden (ti den Kierlighed hand
hafde til den skønne Marie / lod hannem
icke lenge soffve) gavve sig strax udi hans
15 bestermelse / oc tilbøde hannem deris yd-
myge tieniste / omförde hannem i alle stuer
oc Gemacher / som vare paa det ganste
Slot / lode hannem oc see den stat oc Rig-
dom / som deris Herre Roas haffde tilsam-
20 men sanctet oc forlat. Der hand det seer /
forundret hand sig meget / at en Mand saa-
dan en stor Rigdom kunde tilhobe samle.
Der hand nu alting paa Slotted hafde be-
seet / tog hand Jomfruerne til naade / oc
25 sagde: Jeg er icke kommen Land oc fold
at forderfve / men fra stor bedrøffvelse den-
nem at befrie / derfor værer løstig oc ved
et frit mod / thi ieg vil eder alle tage udi
min bestermelse / baade med Liff oc goeds /

dog at i frastaar eders Hedenste vildfarelse / oc til den rette sande Christelige tro omvender. Hvildet de hannem villigen lofvede / oc strax med begierlige hjerter i verck stillede. Graf Adam merckede vel ⁵ hvad H: Diegoleis meente / at hand ham oc saa / om den Christelige tro ville tilspørge / derfor begynte hand sin tale / sigendis: en-||dog ieg (disse være) min tid udi den Hed- ²³ ningste vildfarelse haffver henleffvet / saa ¹⁰ haffver ieg dog fra min ungdom den øffverste Gud / som skabte Himmel oc Jord / oc alle Creaturer / for alle andre Guder elsket oc tilbedet / endog ieg dissværr hannem icke tient haffver. Men efterdi det saa- ¹⁵ ledis er tilsticket / saa tæcker ieg hans Gudsdommelige naade oc Barmhertighed / at mig den naade er vederfaret / ieg hannem kand lære at kiende. H: Diegoleis gledis herved meget / tædede den Almæctige Gud / ²⁰ af ganste hjerter / for saadan naade / hand hannem beviste. Først at de blinde oc forførde Hedninger / sig til Christum ville omvende / oc som andre Christen Menninger sig lade døbe. For det andet / at hand med ²⁵ Guds hielp hafde to Kongeriger / oc den skionne Earie / sig hafde tilfectet / hvorforsom hand var meget glad / begierede derfor Landets leilighed nogenlunde omkring

flottet at besee. Graf Adam hafde det til-
 forn udi sinde hvorforre hand haffde en
 kostelig udstafferet Hest ladet ferdig giøre/
 hvorpaa den dyderige Helt sig opsatte/
 5 reed saa omtring Slotted sig at forlyste/
 Landet oc den herlige Bingning at besee.
 Greff Adam reed med hannem/ oc viste
 hannem all Landsens leilighed. Der de nu
 nogen tid haffde omreedet/ vende de igien
 10 til Slottet/ hvor et kostelig Maaltid var
 anretted/ som med ald Røst oc Herlighed
 bleff fuldendet. Herrerne oc Førsterne udi
 Landet/ som hos hver andre vare forsam-
 lede/ oc aff Roas andholden/ Raadsloge/
 15 hvorledis brøllupet/ oc ald ting paa det
 24 kosteligste/ den Høyprisede unge Konge til
 Ære/ kunde bliffve begynt oc fuldendet/
 der nu alting var besluttet/ gaff Her Die-
 goleis dennem tilkiende/ at hand iligen
 20 ville ride til Graff Moral/ som hannem til
 hans reyse haffde været meget behielpe-
 lig/ thi haffde hand icke bekommet det
 Harnist oc stiorte/ da haffde hand udi den
 fare visselig bleffven slagen/ derfor/ sagde
 25 hand/ vil ieg ride derhen/ min taknemme-
 lighed at lade kiende/ thi hand uden tvil/
 meener mig paa denne Reyse at være ihjel-
 slaget. Greff Adam gjorde hannem geleid
 noget hen paa Veyen/ oc der de komme til

Hiulet/som tilforne er omtalet/da løb det
 hastelig omkring som tilforn/hvorfore de
 brøde det sønder oc kaste støckerne i Vandet.
 Dereffter rede de icke langt/førend de funde
 den døde Dverg Karios/som Her Diegoleis 5
 udi forgangen nat haffde stridet med oc
 offervunden/hand var aff den Taage saa
 sort/oc sammenlimet som et støcke peck/
 hvoroffver de dennem meget forundret/
 Her Diegoleis ville icke haffve Grefven 10
 skulle følge hannem lenger/men sagde:
 Bliffver i tilbage/oc forestaar Landet/
 som det sig bør/oc ieg troer eder til. Gref
 Adam tilbød sig tjenstvillig/reed tilbage
 oc forretted alting troeligen/Her Diego- 15
 leis reed til det Slot Jorephas/der hand
 kom noget nær/sagde Grefven: det er den
 Ridder/som forleden dag reed fra os/en
 anden sagde ney/den tredie sagde hand
 var vel fangen/den fierde meente hand 20
 var lenge siden død/i det kom hand saa
 nær/at de kunde see oc kiende hvem det
 var. Oc aff stor glæde ginge de alle haste-
 lige til deris Heste/opsade/oc reede han- 25
 nem imod. Grefven stod hastelig fra sin
 Hest/undfanget hannem med stor glæde
 oc Reverentz/hvildet de andre oc saa alle
 gjorde/førde hannem saa med stor Herlig-
 hed oc glæde paa Slottet udi et kostelig

Pallads/da bleff hand aff Greffinden/
 fruer oc Jomfruer/som tilstede var stor
 Ære bevist/hvorom meget var at striff-
 ve/men det giøris icke fornøden. Der har-
 5 nistet naar hannem afftaget/bleff hand
 igien med kostelige Kleder stafferit/oc ført
 til bords/hvor hand med stor glæde bleff
 opvartet/oc midler tid adspurde hannem
 hvorledis hans Reyse var affgaaet/oc
 10 hvorledis dermed var bestaffet/hvilket
 Her Diegoles dennem meget finligen for-
 tellede/hvoroffver de dennem storligen
 forundret oc høyligen gledis/tættede Gud/
 som hannem saa naadeligen aff disse man-
 15 ge farligheder haffde befriet. Dereffter
 bleff bud oc bressve udi alle Land udsent/
 at det skønne Land var befriet/ved en vel-
 dige Ridders haand/oc ald Trolldom til
 intet giort/hvorved alle mennister som
 20 det hørde sig meget frydede. Dereffter ud-
 forede Her Diegoles Graff Moral oc Graff
 Baiolars til Gesandter/sticte de dennem
 til den unge Dronning/som hans Hierte
 oc Sind stedse uden affladelse haffde be-
 25 taget.

De tvende Greffver glæde sig meget off-
 ver denne befalning/oc sagde Graff Mo-
 ral: Min naadige Frue/som nu i lang-
 sammelig tid haffver været bedrøffvet/be-

kommer ved dette Budskab stor glæde oc
 Hiertens Løstighed. Beredede dennem saa-
 re iligen til deris Reyse|| meget kostelig. 70
 Her Diegoleis sticte sin Allertieriste en
 kostelige Diamant ring / til it tegn paa 5
 hans ubrødelige Kierlighed oc Trofast-
 hed/sampt et breff/lydendis: Trøst oc glæ-
 de / ved Christum voris Frelseren / udi ald
 voris bedrøffvelse / min øyens løst / min
 Siels Veldfert/en Trone til ald min Ære 10
 oc verdighed/oc ald det/min Gud oc Herre
 udi denne tid mig med haffver forlenet/
 min Hierte allertieriste Frue/ieg begierer
 oc flittig beder / at ieg aff dette fengsel
 motte forløsis / hvorudi ieg saa haardelig 15
 ligger fangen / oc mig ingen mennister
 deraff kand hielpen / uden i allene / som er
 min høyeste trøst oc Allertieriste / derfor
 gjører ferdig mig til Tieniste oc kommer
 til Corotin / at anamme de Lande / ieg for 20
 eders styld haffver vundet/saa oc derfaare/
 ieg eders Kierlighed/udi Talen oc omfaff-
 nelse kand see oc spørge. Hvor ved ieg aff
 mit store fengsel bliffver frie giffven / oc
 bekommer ald den Løn / som ieg for eder 25
 haffver fortient / oc med Guds hielp mig
 tilfegtet. Hermed befalendis eder Gud/oc
 mig udi eders trofaste Hierte / til sandfer-
 dig stadfestelse / da antager denne Ring/

som et tegn / til min stedse ubrødelig oc
uadskillige Kierlighed.

Her Diegoleis sender sin Aller-
tieriste / med Graff Morall / en koste-
lige Ring oc et Breff.

Breffven annammede breff oc Ring /
reed saa med sin Camarade Graf Ba-
iolars / deris vej / oc der de komme til Roy-
77 mund / bleffve de kostelige oc vel und- | fan-
10 gede / thi mand saa vel paa dennem / at de
førde gode oc ønstelige tidender / deris Be-
giering vaar at tale med den unge Dron-
ning / som oc saa strax steede. Dronningen
undfanget Brevverne med stor glede / udi
15 forhaabning / noget got aff dennem at
høre / oc sagde: Jeg beder eder / i ville mig
eders Tilkommelse giffve tilkiende / som ieg
meget effter forlengis / thi ieg haaber / at
min langvarige pine oc Sorrig / bliff-
20 ver mig ved eders tilkommelse forlindret.
Graff Morall svarede: Naadige frue / vo-
ris tilkommelse betyder meget got / ti vi
fortynder eder stor Glæde / det Land Coro-
tin er oplat / Hiulet stillestandet oc udi stø-
25 der slagen / ald den Trolldom er forsvun-
den / oc til intet giort / ved en eneste Ridders
haand / den samme høypriuede Heldt / oc
dette Lands forløser (som den grumme

Orm Pheton hafver ihjelslaget/med man-
 ge store besveringer oc farligheder hand
 for eders styld hafver lidet/tilmed er Ka-
 rios oc Marin ja den forbandet oc utro
 Morder Roas/alle for hans hand falden oc ⁵
 ihjelslaget) tilbyder eder sin venlig helsen
 oc plictstyldig tieniste/Gud gifve/ieg tun-
 de ordene saa venlig fremføre/som det mig
 er befalet/men der feiler meget udi/der-
 fore Naadige Frue / anammer dette breff/ ¹⁰
 det gifver eder den skionne Ridder / min
 naadige Herris mening fortelig tilkiende.
 Den skionne yndelige Lærie reyste sig me-
 get finligen op imod de tvende Herrer/
 nevede meget ydmygelig / sigendis: Gud ¹⁵
 den Herre / der ey forlader dennem som
 hannem troligen paatalde hafver os til-
 sent denne Høyberømmede Ridder/denne| ²⁰
 farlige strid oc Eventyr at udstaa/hvor-
 fore hand billigen skal tades oc loffves ²⁵
 Evindeligen. Hun leste breffvet med be-
 gierlighed / oc aff stor glæde kunde hun
 neppelig holde sig for graad. Derefter
 sagde factelig/Gud være loffvet/ieg den
 gledelig dag hafver leffvet/paa hvilden ³⁰
 min Allertieriste hafver vundet Seyer/
 derfor/hvad hand for min styld hafver
 lidet/eller endnu lider / skal hannem (om
 Gud vil) med snariste stee land vel bliffve

belønnet / thi ligesom hand vil haffve al-
 ting (med os oc Landet) saa stal det oc saa
 stee oc effterkommis. Gicf saa til den gam-
 le Dronning/sin Moder/begierede aff hen-
 ■ de / at hun sig sampt hendis paa det aller-
 kosteligste / til denne henreyse ville berede/
 som oc bleff begynt oc med saa stor flid oc
 smuct stic fuldendet som nogen tid er steed.
 Men hvorledis Kødenet/Kielderne/oc ald
 10 anden tilhør / saa oc Ridderne oc Fruerne
 vare beprydet/det ville vere langt at striff-
 ■ om/Det var altsammen meget vel ordi-
 neret haffde ingen mangel paa Herlighed
 oc pract / sønderlig frue Marie / som ~~var~~
 15 beklædet nudi rød Gyldenstøcke/ Halsteder/
 oc andre store Smøcker oc Klenodier/ hvis
 lige tilforn i Tydskland icke haffver været
 seet. Effter hende reed hendis Moder den
 gamle Dronning dereffter toe Ridder/med
 20 en frue eller Jomfrue / som Veyen stedse
 med adskillig løstige tale fortorted / thi de
 vaare alle løstige/oc glede sig meget/at de
 det goede Land / som de nu nudi 10 Aar/ved
 uløckelig tilfald icke haffde seet/eller kunde
 25 tilkomme. Midler tid haffde Her Diego-
 30 leis bud nudi Bri-tanien hos Kong Artus/
 Her Gabon / oc det gandske Ridderstab/
 hans seyervinding at giffve tilkiende / saa
 oc i mange andre Lande/hos Konger/

Herrer / Førster Grefver / Frie Herrer/
 Ridder oc Svenne / sin Seyervinding at
 giffve tiltiende / oc dennem til sit Brøllup
 at lade falde. Der var oc mange aff det om-
 liggende Land ved Jorephas / kom mederis 5
 Herre at undfange / oc hannem Huldstab
 oc troestab at sverge. Som de oc godvil-
 ligen med stor Ære oc verdighed fuldtom.
 Der denne Ære hannem aff Soldet bevi-
 sis / kom bud til hannem fra den gamle 10
 Dronning / sin Allertieristis tilkommelse
 at giffve tiltiende / som hand for alle el-
 stede oc tier haffde / ved hvildet Bud hand
 glædis meget / befalede strax Herrerne oc
 Fruerne / som vaare paa Jorephas / sig at 15
 berede / hans Kieriste brud / paa det stion-
 niste at modride. Eigesom hand begierede/
 saa bleff det oc med stor flid forretted / oc
 var Herrerne / Fruer oc Jomfruer / meget
 kostelige oc rigeligen beprydede / dog off- 20
 vergic Her Vigoleis dennem alle med
 Kleder / Klenodier oc andre adskillige dyre-
 bar smøcker. Reede saa denne anseelige
 stare / en Ridder / frue eller Jomfrue til-
 hobe / men de Ridder som vaare fleere end 25
 Fruentimmeret / reede toe oc toe tilsam-
 men / komme saa udi en stickelig Ordning/
 deris Dronning imod. Der de nu saa nær
 tilsammen komme / at haabene kunde see

hver andre / reed Her Diegoleis hastelig
 fra sit følge / sin Allertieriste imod / hende
 80 venligen med stor Glæde at undfange.]

Her Diegoleis undfanger sin Brud
 5 med tierlig omfaffnelse.

Her Diegoleis undfanget sin Brud /
 meget venligen med tierlige Kys / oc
 mange venlige Ord / thi hannem var al-
 drig saa vel vederfaret / som nu hand sin
 10 Allertieriste / hvilcken hand med begier-
 lige Hierte med sine Arme haffde omfaff-
 net. Oc for stor Glæde oc inderlige Kier-
 lighed / viste hand icke / hvorledis hand sig
 mod hende skulle anstille. Den skønne Ca-
 15 rie tæctet hannem meget finligen med tier-
 lige ord / thi den Kierlighed de til hver an-
 den haffde / var meget stor / hvoraff hendis
 Ansigtis skønne oc deylige farffve bleff
 noget forandret / hvilcket dog snarligen
 20 igien bortgick / oc hendis deylige farffve
 kom igien. Først var deris undfangelse oc
 tæctsigelse meget stor / som de med venlig
 oc tierlig ord oc tale / oc deris fagter oc
 sticelse nocksom gaffve tilkiende. Dereff-
 25 ter bleff den Høyberømmede oc dydefulde
 Dronning af hendis Lands Herrer / oc alle
 fremmede Herrer oc Fruer / med stor Ære
 oc verdighed undfanget / hvorum forlangt

er at striffve / hvildet Her Diegoleis oc de
 andre oc saa beviste den Gamle Dronning
 oc hendis gandske stare. Der denne Herlig-
 hed hafde ende / reede de gledeligen til Co-
 rotin / hvor marcen med smucke Træer oc
 skionne Tielte var beprydet / saavel oc med
 adskillige løstigheder / som Basuner / Tam-
 bur oc anden strengeleeg vaar bestillet /
 Kongen oc hans Kieriste Gemaal til ære.
 Oc stulle Kongerne / Førster oc Herrer som ¹⁰
 til den Høytid var kommen / oc un- || der ⁸¹
 Tielte Hoffholte / enhver ved navn bestriff-
 vis / da ville det bliffve meget langt oc
 Kædsommelig at læse / thi der var uden
 tal / mange Christne oc Hedninger. Dog ¹⁵
 vil ieg nogle saa opregne / for Marsage
 styld / først Kong Ryal aff Joraphin / som
 førde det dragne Sverd / hvormed hand
 den Morder Roas hafde ihjelslaget / oc det
 Land Corotin vundet / oc fra ald troldom ²⁰
 befriet. Graff Moral førde for hannem det
 Speer eller Glaffven / hvormed hand den
 Orm Pheton hafde offervundet oc ihjel-
 stucket. Hvildet steede Her Diegoleis / som
 var Konge oc Herre offver Landet / ²⁵
 Ære / oc hans pris oc mandelige Gier-
 ninger derved at forøge / thi mand saa for
 Øyene / de Vaaben oc verger hans mande-
 lige Haand det skionne Land med haffde

befriet / hvorforre hand blef af en hver saa
 meget tierere oc høvere berømmet. Men
 at ieg icke stal komme forlangt fra min
 fortagende / som i tilforn hørde / hvorledis
 5 de med stor Ære oc Præct / komme til Coro-
 tin oc der bleffve undfangede / da tog den
 Gamle Dronning sin Daatter / den skønne
 oc ønskelige Ærie ved Haanden / gaff oc be-
 falede hende den unge Konning / med man-
 10 ge venlige Ord som hun vel viste at frem-
 føre. Her Diegoleis bleff ved denne Gaffve
 gladere / end mand hannem til Herre
 offver den gandske Verden hafde udvalt.
 Unammed derforre den Hoffværdige / oc
 15 høye gafve den skønne Ærie / aff hendis
 Moder / med stor Tactsigelse / venlig ord oc
 facter / tagendis hende meget tierligen i
 sin Arm / loffvede hende / stedse Kierlighed
 20 oc Tro-||skab / til hans dødelig affgang u-
 brødelig at holde / hvildet hun hannem
 igien tilfagde / stadelig oc fast stedse at
 efterkomme.

Her Diegoleis bliffver aff en Biskop /
 giffvet oc viet til sin Kieriste
 25 Ærie.

 Ereffter bleff Brudgommen oc Bru-
 den førte meget herligen til Kircken /
 oc aff Bistopen tilsammen giffne / ginge

saar effter Tienisten var forretted igien paa Slotted/oc var der hos alle/for dette Ættestab saadan glæde oc Æstighed / at det er vunder at striffve om / derfor vil ieg det lade bestaa / men fortelle / hvorledis denne Brøllups Høytid er bleffven endet.

J haffver tilforn hørt / at der udi mange Lande vare Budstab udsende / sønderlig udi Britanien til Kong Artum / oc hans fader Her Gabon / som oc kom med nogle aff sine Venner / som var / Kançilet / Jbon / Dalbon / Ered / Gapharet med mange tiere som alle vare kostelig oc vel udstafferede / førde med dennem tolf tildædede Heste / som bare megen Rigdom aff Guld / Sølf oc andre Klenodier / hvilcket er offverflødig at striffve. Alle som tilstede vaare / bleffve ved de fremmede Giester meget glade. De bleffve verdelig undfangede / med stor Ære oc herlighed paa Palladset opførte / Bordene bleffve bereedet / meget kostelig anrettet / med adskillige fremmede Retter som frembaris / meget herligen opvartet / som det udi skønniste maade kunde tilgaa. Men hvorledis Her Diegoles / før end de | dennem ved Bordet nedsatte / sin fader Her Gabon / saa oc Bruden frue Carie / med fleere hand undfangede / var for langt at striffve / men siunis unødig / thi

uden tvil haffver det været en stor glæde
 oc Æris bevisning / som en hver nocksom
 fand betænde. Effter Maaltid bleff Affte-
 nen fordreffven med siungen / danken oc
 5 mange andre Løstigheder / til det var soff-
 vetid / da bleff den skionne oc yndelige Ca-
 rie / aff tvende Førstinder med stor prectig-
 hed til Brudgommen i seng henført / hvil-
 cket hun gierne gjorde / dog for brugens
 10 styld anstillet hun sig noget bedrøffvelig.
 Men hvorledis de siden sig med tierlig ord
 oc facter / mod hver andre aff stor Kierlig-
 hed oc inderlige Venstab anstillet oc be-
 viste bliffver paa denne sted intet omtalet /
 15 tilmed er mig ey heller derom noget med-
 delet. Her Diegoleis haffde uden tvil al-
 drig bekommet eller udgiffvet saadan be-
 solding / som sig denne nat hendet / hvor-
 fore hand hastet icke / meget tiligen at op-
 20 staa / men lod det bliffve først vel Dag. Der
 det lide noget paa Dagen / komme Førster-
 ne / Herrerne / oc den gamle Dronning til
 dennem som med stor Ære oc værdighed
 ledsagede dennem udi Kircken / Guds ord
 25 at høre. Hvoreffter de begge med stor Prec-
 tighed bleffve Cronede / oc bleffve der saa-
 dan Trengsel aff Folk at de med stor besve-
 ring kunde det fuldkomme / thi alle ville see
 den unge Konge oc Dronning. Der det nu

var forrettet / blefve de med stor løstighed
 til Palladset geleidet / hvor det meget vel
 var tillaffvet / med kostelige Mad oc adstil-
 lige fremmede Driick / | saa oc mange Op- 84
 varter som dennem paa det flittigste tien- 5
 te. Dereffter bleff mange Løstigheder / med
 Turnieren / renden / sticken oc andet / som
 varede udi Tolff gandske Dage.

Nu kom et Bud udi sønderreffne
 Klæder løbende / som beklagede sin 10
 Herris oc Fruis død / for alle
 Herrer oc Førster som til-
 stede var.

S Det kommer et Bud / udi sønderreffne
 Klæder løbende / som streeg med klage- 15
 lige stemme : O vee oc mord den store Elen-
 dighed / Amire aff Libia er paa sin Reyse
 iammerligen bleffven myrdet oc omkom-
 met / tilmed hafver Morderen min naa-
 dige Frue Eyamire med sig bortført / som 20
 uden tvil ej heller er udi Liffve. Derfor
 beder ieg i goede Herrer ville dette flam-
 melige mord heffne / paa denne slemme
 Eyon / som det hafver beganget / af ingen
 anden aarsage / end hand min Frue for sin 25
 skønhed til sin Kieriste hafde udvalt / oc
 hende meget for samme orsages skyld tient
 oc opvartet / dog alt forgesvis / ti hun hans
 tieniste icke hafver acted men hans begie-

ring stedse tucteligen afflaget / hvildet
 hafver den flemme morder/saa haardelig
 fortrødt / at hand min Herre / der hand til
 eders Brøllup ville ride paa Veyen haff-
 10 ~~te~~ ihjelslaget/oc min Naadige ~~frue~~ med
 mact bortført. Hvildet ieg beder / i paa
 den flemme Morder ville heffne/saa fremt
 Ære oc Oprictighed eder ~~hert~~ oc Fru-
 ens fengsel eder til Hiertet gaar / tilmed
 85 er i denne Gierning / tilforplictet at heff-
 ne / thi min frue / frue Eyamire / oc eders
 Dronning Ærie fader / vaare tiødelige
 Brødre sønner / derfor lader eder denne
 jammer oc sorg saa meget nermeze gaa
 15 til Hierte / oc herfore tages ingen forsøm-
 melse / dermed gic hand sin vey tilbage.
 Her Diegoleis befalede at giffve Buddet
 flæder men hand ville ingen haffve / løb
 iligen til sin Herris døde lig / som endnu
 20 laa vbegravven.

Der de haffde hørt disse flagelige tiden-
 der bleffve de bedrøffvede / sønderlig frue
 Ærie / der hun hørde hvad bedrøffvelse
 hendis Søster oc Blodsforvante var udi/
 25 bedendis derfor hendis Allertieriste/saa-
 dan mord oc stammelig gierning uden
 forhaling at heffne. Hvildet hand loffvede
 at giøre / bad hand tierligen / hun sin store
 flage oc forrig ville lade falde / thi hand

forhaabede Frue Eyamire igien udi sin
 frihed at føre. Strax bleffve Førsterne/
 Herrerne oc det gandske Ridderstab til
 finds/oc sig med hver andre foreenede/en
 stor Mact mod den Morder Eyon at ud- 5
 sende. Men nogle sagde: Eyon er vel be-
 tient / haffver stor hielp aff Tyrckiet til-
 med er hand selff en meget stion Ridder oc
 Heldt / hvorføre det nocksom er fornøden
 mand sig meget vel betænder/oc sterck ud- 10
 rustet. Men nogle sagde/det kunde lettelig
 stee/effterdi hans onde Gierninger hengde
 hannem paa halsen/oc derfor vel kun-
 de offvervindis. Saa bleff det efter lang
 modsigelse / endelig besluttet de dennem 15
 ofver den slemme Morder Eyon ville heff-
 ne / eller oc alle || oc en hver for deris Rid- 20
 derlige Naffn oc ære / mandeligen Eiffvet
 tilsette. Efftersom tilforn er hørt/at Eyon
 haffver Frue Eyamire (der hand hendis 25
 Kieriste haffde ihjelslaget) imod sin Villie
 bortført / udi meening/hende med tierlige
 ord udi sin Gunst at bringe / men hand
 kunde dog intet udrette / den slemme Mor-
 der haffde icke ret tilseet / thi førend hun 30
 hendis Ærlige tuctige Kierlighed til sin
 Æcte-Hofsbonde ville bryde oc fragaae/
 ville hun meget heller døe / som oc saa stee-
 de/thi siuffvende Dagen effter hendis Kie-

ristis død / opgaff hun med stor Klage oc
bedrøffvelse sin Aand / Gud være hende
med alle fromme Christen barmhiertig oc
anamme hendis Siel. Der denne slemme
5 Morder seer hende med saadan Sorrig oc
bedrøffvelse at opgifve Aanden / bleff hand
meget sorrigfuld / oc der hand det slemme
Mord hand beganget haffde betenctte / be-
gynnte hand noget at tvile / saa hand aff stor
10 Sorrig / viste icke hvad hand skulle begyn-
de / dog lod hand den skionne Frues Lig udi
en Kongelige begraffvelse / med stor pæc-
tighed nederfette. Men de fremmede Her-
rer forhindret hans Sorrig / thi de finge
15 hannem andet at bestille / saa hand nock-
som haffde at giøre / førend hand Ridder
oc Svenne kunde tilhobe samle / som disse
fremmede Giester med Vaaben oc mact
kunde modstaa.
20 Midler tid rusted sig Her Diegoles med
sin Heer / Konger / Førster / Gressver oc de-
ris fold / saa de vaare udi tal 60000 strid-
bare heldte / oc alle meget vel udrusted.
Til deris feldtherre oc høffvidsmand
87 blef Her Gabon udvalt. Komme oc flere
Ridder oc helte selvbødige / den unge Kon-
ge til Corotin / saadan stammelige giernin-
ger at hielpe oc modstaa. Iblant dennem
var oc den berømmelige Jomfrue Marene

hvilcken tilforn er omtalet / som Her Die-
 goles den Hest oc Fugel med strid tilbage
 vant / hun haffde sig Ridderlige Klæder oc
 Harnist paataget / oc øffvet sig mandelig /
 for sin Kieristes Graff Adams styld. Der ⁵
 alting var nu tillafvet / oc ~~var~~ hver til stri-
 den ~~var~~ udrustet / ville Frue Marie icke
 bliffve tilbage / men den første Hoffreyse
 med hannem forsøge / ont oc got med hver
 andre udstaa. Der Her Diegoles hendis ¹⁰
 Villie formerdte / lod hand et kostelige Ca-
 stel med stor flid paa ~~en~~ Elephant ferdig
 giøre / meget vel befestet oc forvaret. Der
 nu alting var bereed / bleff Frue Marie med
 sine Jomfruer oc anden behøring / udi Ca- ¹⁵
 stellet paa Elephanten med stor verdig-
 hed opførte. Her Diegoles bestillede oc
 nogle Førster med 200 Riddere som hende
 skulle tiene oc Elephanten forsvare. Der
 nu foldet vaare forsamlede / reede de ²⁰
 udi Herrens navn udi det Hertugdom Na-
 mur / oc belagde Hoffvetstaden samme-
 steds. Hvilcken med mandhafftige heldte
 oc ald anden tilhøring meget vel var for-
 seet oc befestet. Anden dagen effter bleffve ²⁵
 fire aff Stadsens Porte opladne / hvoraf
 udtomme mangfoldige Krigsfold / med
 mange skionne Ridder oc Helte / Her Die-
 goles med sin Heer forsømmede dennem

icke / men toge hastelige imod dennem saa
 der begyntis en meget haard strid / men
 88 hvorledis de dreffve hver an-|dre frem oc
 tilbage oc hvilken / de største mandoms
 5 giezninger bedreffve / var langt at striffve
 om / dog beholte Her Viegoleis med sine
 Ridder oc Heldte Prisen. I sønderlighed
 ville vi noget tale om den Ridderlige Jom-
 frue Marene hendis mandelige Giernin-
 10 ger / thi hun fected saa Mandelig at det er
 utrolig. Hvildet en Tyræiste Første som
 var en meget stion Heldt / gaff act paa / oc
 zente med ald mact til hende / i meening
 hende at afstinge / hun forsømmede sig icke /
 15 men møtte hannem med saadan et stød /
 at de begge ginge aff deris heste / sprunge
 strax op / toge til deris Sverd / begynte da
 en haard strid / saa den stionne Jomfrue
 med Ridderlige Ære paa Pladsen død
 20 bleff / dette saae Graff Adam / hvildet gic
 hannem meget til Hierte / at hans Aller-
 tieriste var død / oc aff stor forrig rente
 hand sit Speer igiennem samme Tørck / at
 hand oc falt død til Jorden. Dette saae den
 25 Første Lyon / som Tyrcken tient / bleff saa-
 re fortørnet / at hand slog Graff Adam til
 døde. Siden slog den ene den anden saa
 lenge at der vaare saa leffvendis udi Ly-
 ons Heer. Her Gabon beviste oc sin Man-

dom/thi hand igiennem brød nogle gange
 fiendens Hær / Lankilet / Erech oc Jbon/
 sloge mange Riddere uden Tal til Døde.
 Paa det sidste drog Her Diegoleis meget
 Mandelig udi striden / til hand den første ⁵
 (men bedre kalt) den morder Eyon saae/
 hvilden hand med et hug atskilde udi tven-
 de støcker. Der det steede/toge striden ende/
 oc hans fold bleffve fluctig / vende iligen
 til Staden igien / men | her Diegoleis oc ⁸⁸
 hans fold / folgede dennem efter / tvunge
 dennem effter alles ønske til at giøre
 fred.

Her Diegoleis effter slaget haffde
 ende/lader den døde Kong Amire aff ¹⁵
 Eybien hente/oc hannem med Konge-
 lige Ære hos sin Dronning
 begraffve.

 Er her Diegoleis hafde Eyon ihjel-
 slaget / hans land oc fold ofvervun- ²⁰
 det / befalede hand den døde Kong Amire
 at hente / lod hannem med stor Ære oc
 prectighed hos sin Dronning Eyamire
 Kongeligen i grafven nederfette/hvorfore
 hand aff en hver bleff roset oc berømmet / ²⁵
 Der effter holt hand med Herrer oc Førster
 som tilstede var / Raad / hvem hand dette
 vundne Land med skulle forlæne / da bad
 hans Dronning frue Marie/at hand Graff

Moral/dermed ville forlæne som hannem
altid udi fare oc Nød haffde været behiel-
pelig/ dette bleff oc effter hendis begiering
fuldkommed. Der effter gaff hand dennem
■ som hannem paa denne Reyse hafde været
følgactig / stor besolding af Guld / sølf oc
Edelstene/lode saa en hver igien hjemreyse.
Oc effter alting vel var bestillet oc forret-
ted/reed hand med sine igien til Corotin.

10 Her Diegoleis rider med sit fold
oc tøjg hjem/men paa Veyen møder
hannem et Bud/som forkyndede
hannem hans kiere Moders
dødelige affgang.

15 **E**r de nu komme noget nær Corotin/
90 møder den-||nem et bud/som spurde
for riderne / hvem denne Hær tilhørde. De
sagde hannem: den tilkom Her Diegoleis
Konge til Corotin / hand sagde ieg er til
20 hannem udsent / takker Gud ieg hannem
her findez/de viste hannem hvor hand reed
ved Elephanten oc talede med sin Aller-
kieriste / Buddet gic uforferdet derhen/
helsede hannem som oc strax kiende han-
25 nem / anammed ham venligen / spurde
hvor hans frue Moder leffvede / Buddet
suctede/græd oc sagde: Herre/som Gud vil/
hun er (diss væz) aff stor Sorrig oc flage
for eder oc eders Dronning død / oc er det i

dag den tolfte Dag siden hun udi den Stad
 Roydaß bleff begraffven/ oc mig til tegen
 haffver hun sent eder denne Ring/ som i
 uden tvil vel tiender / hvildten hun mig
 paa hendis yderste / befalede eder at leff-
 vere. Uff dette Bud bedrøffvedis Her Die-
 goleis meget / sagde strax sin fader Her
 Gabon sin Sorrig / som icke bleff mindre
 bedrøffvet/end Sønnen/oc førde de tvende
 et stor Klagemaal. Frue Marie bleff 10
 noget sorrigfuld / dog trøsted hun dennem
 med goede oc venlige ord som hun best
 kunde. Der dette Klagemaal noget forgick/
 bad Her Gabon/ saavel de andre Riddere
 aff Britanien / Her Diegoleis oc hans 15
 Kieriste/at de begge for deris Kierligheds
 skyld/ ville ride med dennem udi Brita-
 nien/ hvildet de dennem tilfagde. Strax
 bleffve forridere udsende/ som deris Reyse
 til Nantis fortyndede/hvoraff en hver gle- 20
 dis meget / bleff oc alting paa det kostelig-
 ste oc herligste de fremmede Gester til Ære
 bereed. Der de komme noget nær Slot-|tet/ 31
 reed Kong Artus oc Dronning Gynoser
 med deris Ridderstab dennem imod / oc
 anammede de fremmede oc betiende Gie-
 ster/med stor Ære oc verdighed/der blef
 oc holden dennem til Ære en stor Tur-
 nering / oc andre løstigheder som opten-

dis kunde. Der dette haffde varet udi siuff
 dage / da tenckte Her Diegoles / det kunde
 for hans Regimentz styld icke være tien-
 lig / lenger der at fortøffe / begierede saa
 ■ forloff / som hannem oc bleff bevilget dog
 ugierne / thi de gierne haffde hafft hannem
 lengre hos dennem / thi ligesom hans til-
 kommelse med stor Ære oc glæde var saa
 bleff hans bortreyse med store bedrøff-
 10 velse / aff Fruer / Jomfruer oc det gandske
 Ridderstab endet. Her Gabon geleidet sin
 Søn uden for Staden / oc underviste han-
 nem med stor flid / hvorledis hand sig udi
 sit Regimente skulle forholde at baade
 15 Gud oc Mennisten kunde befalde. Der
 effter tog hand forlof aff dennem begge.
 Her Diegoles loffvede sin Fader / saadan
 hans goede Lærdom oc underviſning /
 med flid at efftersølge. Bedendis oc sin
 20 Fader meget inderlig / om tiden det ville
 tilstede hand da ville komme til hannem i
 hans Land / hvilket hans Fader hannem
 tilsagde / toge saa affsteed fra hver andre /
 Her Gabon reed til Nantis oc her Diego-
 25 leis til Corotin / hvor hand med stor Glæde
 oc fryd bleff anammed.

Der Her Diegoles var hjemkommen /
 oc hand sit Kongerig med Befalnings-
 mænd besat / sit Hoff med stor flid forord-

net/ efftez den Ære oc undervisning hand
aff sin Fader bekom/ da offvede hand sig
dagli-igen udi stor Glæde oc Æstighed/ dog 82
forglemte hand icke sin Herre oc Stabere.

Oc leffvede saa den Høyprisede/ Æoffver- 5
dige Konge til Corotin/ Dyderig/ mildelig
oc herligen/ at ingen Konger uden Kong
Artus kunde lignis ved hannem. Begynte
saa at bygge alle Steder oc Slotter/ som til-
forn i Landet laae øde oc forderffved. Re- 10
gierede/ saa alle oc en hver hannem vel
befalt. Hans Dronning frue Marie fødte
hannem en deylik Søn/ som bleff ført til
den hellige Daab oc kaldet Benehamis/
som oc udi sin leffnetid stor Ære oc pris 15
haffver indlagt oc forhverfvet. Men om
hans mandelige Gierninger haffver ieg ey
meget læst/ icke heller meget derom hørt
tale/ derfor veed ieg intet udi sønderlighed
om hannem at striffve/ men kommer mig 20
noget derom tilhørende skal det eder med-
delis. Siden leffvede Kong Diegoles oc
hans Dronning frue Marie udi stor Rig-
dom oc herlighed/ dog saaat de effter dette
kunde bekomme det Ævige oc uforgenge- 25
lige Rige/ hvor vi alle ere falledes/ oc
mange (om Gud vil) dertil ud-
valde oc bortsoffvede.

E N D E.

KONG EDVARD AF ENGLAND

**Trykt efter Udgaverne Kbh. 1696 og 1702 i Univer-
sitetsbiblioteket og Kgl. Bibliotek i København.
(Bibliografien Nr. 1 og 2).**

En Herlig
By Historie
Om

Konning Edvardo aff Enge-
land/ som var udi en Uægelig Siug-
dom geraaden men dog aff en Vils Qvinds
raad er bleffven Curerret oc det formedelt Kon-
gens Yngste Sen Prins Atti Frimodighed
som haaffde sin Siuge Fader saa tier at hand
Reyste til den Rige Dronning aff Arabia /
hvor hand medliste bekom hendis Elenodier oc
førde Dronningen dyrebar Fugl Phoenix med
sig/dog paa det sidste efter megen Tribulaß
som Prins Attus hafde udstanden bekom
hand Dronningen til Ecte/ Lyftig at
Lefe

Nunnligen aff Holandsk paa Danske
Alim udsæt aff P. J. H.

Prentet i Kiøbenhavn Aar 1696.

Kong Eward aff Engeland mechtig oc 217
from/
Gud hannem hiemsøgte med stor

siugdom

Hand haffde tre Sønner saa bolde: 3

Carl Wilhelm/oc Uttus ret deylig oc skøn

Hvilcke for Kongen altid gjorde Bøn

Ut Svagheden maatte opholde.

Der udgick Bud udi alle Land

Om der var nogen forfaren Mand 10

Som Kongen kunde Curere

De skulle did komme alt med en fart

Oc hielpe Kongen aff Siugdom snart

Selff Guld vilde hand spendere.

Der komme Doctores aff fremmede Land 15

Forfarne udi Kunst oc høy Forstand

Den Konning de ey kunde Læge

All deris Magt/oc all deris Kunst

All Medicin bleff brugt omsonst

Konningens Kinder bleff blæge. 20

Her brugtis Urter her brugtis Raad

Ingen kunde hielpe hans Konglig Naad

Det var stor yndt oc Ælende/

Omsider kom en forsictiger Qvind

Vil Kongen høre min Tale gesvind 25

Gode Raad vil jeg hannem tiende. || 225

En Røst kom hastig aff Himmelen ned

Befaled mig at være bered

Til Kongen en Reys at giøre/

Oc siige Kongen til Siugdommen Raad
 Hand skal bliffve frist oc Hiertelig Glad
 Hans Venner stulle det høre.

Der findis en Sugl i Arabia Land
 5 Phoenix er kaldet aff alle Mand

Ket liflig monne hand siunge
 Om Kongen nu haffver nogen Mand
 Som Reyse kand til Arabia Land

Oc Sproget kand tale med Tunge
 10 Prins Carl tren frem Kongens Eldste
 Son

Allernaadigste Fader i vider min Son

Den Reyse vil jeg mig voffve
 I giffver mig Penge I gifver mig Guld
 15 Jeg bliver Kongen baad' Tro og Huld
 I Pant sætter Lære oc Loffve.

Klæder bleff giort baade mange og Ny
 Præctig saa stulle hand reyse aff By
 Med Hester oc fold saa Denne/

20 En Lønde Guld oc Penge der til
 Koed Kongen ham giffve jeg siige vil
 Oc mange Deylige Svenne.

Saa gic hand ind bød Kongen god Nat
 Adin tiere Fader Jeg reyser nu brat

21 2 v Effter Phoenix ved Verdsens ende |

I reyser nu bort i Herrens Rasse
 Gnd giffve Jer Lyde alt Landet til Gasse/
 Hand Eder med Sundhed did sende
 Der Carl var kommen i Franckerige ind

Forvend paa hannem bleff Hue oc Sind
 Hand lysted ey længer at Reyse/
 Forglemte sin Faders Siugdom saa stor
 Hand hørde Madamers Letferdige Ord
 Met dennem haffde Lyst at beyse. 5
 Arabia Reyse hand slet begaff
 Hand kunde ey komme fra Støge Lauff
 Saa vel de hannem befalde/
 Hand Danket med dem baade Nat oc Dag
 De Sang oc Lægte til hans Lyst oc behag 10
 For hannem oc Eventyr talde.
 Guld oc Penge de vare hans Trøst
 Suus oc Gilde det var hans Løst
 Hand glemte baade Ære oc Loffve
 Hvad vil min Fader nu meere sige 15
 Naar hand bortdøer Jeg Urffver hans
 Rige.
 Hos min Kierist vil jeg her soffve.
 I Paris bleff hand it gandske Aar
 Hand tenckte ey meere paa Faderens Gaar 20
 Skiotte ey hvor hiemme mon gange
 Hans Fader hand laa i Siugdom oc Smert
 Elendig oc med Sorrigfuld Hiert
 For Carl var Reyst aff Lande. || 21 3 r
 Hand stref ey heller et eeniste Breff 25
 Til Fader sin hvor hand mon Løff
 Forryct var slet udi Sinde:
 Thi haffde hans Fader baade Sorrig oc
 Pin

Oc det altsammen for Sønne sin/
 Hand gic ey Kongen aff minde
 Princk Wilhelm hand talte til fader sin
 Jeg vil nu søge effter Broder min
 Hand maa ey borte bliffve?
 Kongen hand svared med Sorrigfuld

moed

Gud raade paa all min Sorrig boed
 Jeg bliffver ey lenger i Liffve.
 10 Princk Wilhelm bad oc lod icke aff
 Saar jeg icke Loff legis jeg i Graff
 Kiere fader i mig Bønhøre/
 Jeg skal opsøge min Broder paa stand
 Siden at reyse til Arabia Land
 15 Fugl Phoenix vil jeg hidføre.
 Du siger vel Ord oc de ere søed
 Jeg frycter Princk Carl er sandelig døed
 Saa bliffver I begge borte/
 Gjør dig men ferdig oc Reyck saa hen
 20 Lad see i kommer Glade igien
 Til disse Landsens Orte.
 Saa bleff hand Klæd fra Haand til foed
 Sic Guld oc Penge med Hester goed
 21 3 Met meere som der til hørte/ |
 25 Saa Reyste hand til frandærighe hen
 Der fant sin Broder Princk Carl igen/
 Hand herligen sig i førde.
 Hans Broder vel tog mod hannem saa
 braff

Ver du velkommen til Herlig got Taff
 Thi her er got at være/
 Hand bleff offvertalt aff Broder sin/
 Forglemte saa Kongens Sorrig oc Pin
 Bleff saa hos Broder sin tiere. 5
 De Taffde tilsammen i Glæde oc Fryd
 Brugte der Vellyst oc all Udyd
 Deris Tid monne slemt spendere/
 De Unge forster de bleffve nu der/
 Ringe de actet deris Fader tier 10
 Som mange disvær nu giøre
 Attus hand var den tredie Son
 Hand bad sin Fader at vide sin Son
 Sin' Brødre vild hand opleede
 Kongen hans Fader hand sagde Tey 15
 Min Kiere Son dig tilstedis ey
 Mig der om du aldrig stalt bede
 Sin Anslag en tid lang monne begiffve
 Sine Brødre tenckte hand ey var i Tiffve
 Dog Reyssen den lang skulde være 20
 Som de nu var borte i Varene to
 Thi flet hand hverden Rast eller Ro
 Bad Kongen Sønlig sin Herre || 24 r
 Allertieriste Fader i vider mig Bon
 Jeg er nu Eders Allertieriste Son 25
 Gud Kongen langt Tiff bestære.
 Jeg er forsichert udi Hierte oc Sind
 At jeg skal Curere Eders Sorrig oc Pin
 Det skal i selfver fornemme/

finder jeg Brødre saa er det vel
 for Kongen Jeg voffver baade Lef og
 Siæl/

Mit Løfte skal aldrig forglemme
 5 Jeg vil bortreyse udi Herrens Naamn
 Det bliffver Kongen til Glæde og Gaffn

Min Bøn J aldrig udslette/
 Jeg skal saa Reyse aff Landene hen
 Der offver skal Glædis alle Kongens
 10 Mænd

Gud skal den Reyse fortsætte.
 Kongens Hierte her aff bleff rørt
 Sagde dine Brødre de ere forført/
 fra dem land mand ey spørge/
 15 Saa gjør dig ferdig oc Reys men ved
 Tag sold oc heste som er modig oc led
 for Penge skal du ey sørge.

De herrer de komme til Kongen ind
 Oc dem rant all Taare paa Kind
 20 for Attus stulde bortdrage:
 Hand strax Afsteed fra Kongen tog
 Gud giffve mig Lycke i Hierte oc Moed

21 4 v At jeg det kunde saa mage. ||
 Jeg kunde uddrage i Arabiae Land
 25 Oc tage fugl Phoenix med egen Haand
 Lycksalig saa vil jeg bliffve/
 Saa bød hand Kongen oc Raadit god Nat
 Reyste saa bort megit hastig oc brat
 Sine Brødre fant hand i Liffve.

Til Paris i frandrig ~~vart~~ de
 Gierne vilde de deris Broder see
 De sagde hand stulde vel komme/
 Leffver ~~vot~~ fader oc Konge endnu
 Din Sandhed her om os sige stalt du 5
 Broderstab nyde til fromme
 Ja hand leffver endnu i Sorgen stor
 Udi hans Hierte ingen Hvile boer
 For Eder oc Siugdom meere
 I haffver været borte saa Rum en ~~Tid~~ 10
 Oc Kongen til Eder slog gandske sin ~~Tid~~
 I stulde ham intet figere.
 Thi vil jeg reyse til Arabia Land
 Det gaar mig som Gud hand vil i Haand
 Den Reyse saa vil jeg giøre/ 15
 Vi raader vor Broder det vist oc Sant/
 Til Arabien at Reyse er icun Tant
 Vor Tale den maa du høre.
 Hvad kunde det gaffne om du kom-
 mer did 20
 Vor fader hand leffver en ringe Tid
 Saa ville vi Rigerne bytte/ || 25 r
 Bliff du men hos os vi bliffver hos dig
 Saa vil vi Leffve ret priiselig
 Om Phoenix du aldrig stal støtte 25
 Noy svarede hand jeg giør det ey
 Jeg vil begiffve mig paa den Vey
 I Gud stal det gelinge:
 Sit fold oc Hester hand ferdig giord

Hand tenkte paa Kongens Pine stor
Sin hest lod hand omspringe.
Begaff sig saa paa den Reyse der hen
Sin Brødre hand effter lod sig i gien
5 hos dem lysted ey at tøffe/
Hand bad der begge sine Brødre god Nat
Der til saa fryntlig tog aff sin Hat/
Arabien vilde hand prøve:
Hand reyste saa sikker en langer Tid
10 Lycken i forsten var saare ublid/
Sin Tienner hand monne miste.
Der hand kom did var hand Alleen
Hannem paatom baade Sorrig oc Meen
Slet ingen ham kunde trøste:
15 Hand haffde der mist sin egen Liff-Hest
Hvorpaa hand forlod sig Allerbest
Af Sorrig monne hand snart brøste
Hand raabte til Gud i samme stund
At hand vild hielppe ham nogenlund/
20 5 v I Ungist var hand geraaden||
Thi sid hand strax it Huus at see
Oc det var stiult med megen Snee
Den Dør var ganst opladen/
Hand gic der ind oc bleff der var
25 Mand oc Kone som var it Par
De vare ret vel bedaged.
De sagde velkommen du Unge Person
Mens du est kommen fra Englands-Cron
Hvor haffver dig Reyssen behaged?

Firfindstive Mar er siden vi saae
 At nogen Christen til os tord indgaae
 Doris Ord skal du paa acte:
 Du est udsent fra Fader din
 At frelse hannem fra Sorrig oc Pin
 Der effter saa monne du tracte;
 Du finder for dig it Closter saa smuct
 Der udi boer de Jomfruer met Tuct
 De monne dig herlig undfange/
 Du maat ey drifve med dem nogen
 Lyst
 Mens vær frimodig i Hierte Bryst
 At Reyse dig vel skal gange.
 Hos dem bliffver du en Dag eller to
 De vil at du skal hos dennem bo
 Stor Lyst de aff dig vil hafve
 Naar du ey længer vil hos dennem vær
 Med dem at gange er deris Begier
 Presenterer dig herlige Gaffve |
 De gaar med dig udi Stalden ned
 De viiser dig skønne Hester saa feed/
 De vil dig et par forære:
 Mens gaa omtring besee dig før
 Du finder et Asen staa bag en Dør
 Ey andet skal du begiere.
 Asenet det graa skal sige dig fra
 Hvorledis du skalt Fugl Phoenix faa
 Met stor Reputat oc Ære:
 Taaf haaffve I baade for æren stor

5

10

15

21 6 r

20

25

Jeg skal ihukomme all Eders Ord

Oc dem i Hiertet bevare (stand

Saa reyste hand strax fra dennem paa

Oc fant det Closter i Arabia Land

5 Alt som de gamle Folt sagde/

Hand gic frimodig i Closteret ind

Trøst bleff hand udi Hierte oc Sind

De Jomfruer hannem behagde.

Hannem bade de velkommen at vær

10 Hos os at bliffve er voris begiær

Vi herlig skal dig tractere:

Hand bleff hos dem udi Dagerne to

De Jomfruer vare bade glade oc fro

De vilde hannem firere.

15 De gamle Foltis Ord hand tom da ihu

Derfor sagde hand jeg reyser ret nu

21 6 Videre omtring udi Verden/ ||

De sagde vil du icke hos os bliffve

Da skal vi dig foræringer giffve

20 De stionniste effter Begiærden.

Saa gic de med hannem i Stalden ned

Mange stionne Heste stode paa reed/

De gaff dem val at tage

Hvilket et par som dig siunis saa

21 Dennem skal strax liggis Sattel paa

Det os skal vel behage.

Jeg ingen Hester aff Eder vil haffve

Men Jomfruerne storlig tackis for Gafve

Som de ville mig forære/

Der stander et Æsel bag i den Vraa

Er baade lidet skiden oc graa

Ey andet vil jeg begiære.

De sagde vi mister alle Hester her staar

End du det Æsel saa fra os faar

Vi fand det icke undvære.

Thi sagde hand saa faar jeg at gaa

Mens jeg fand icke det Æsel saa

Mine Been de skal mig bære

De Jomfruer talte til hannem saa

Slet icke da skal en Konge-Søn gaa/

Det var stor spot oc Stamme.

Saa gaffve de hannem det Æsel hen

De holt hannem for deris Kieriste

Den /

Bad hannem det Æsel annamme. ||

De gaffve hannem oc Sadel der til

Med meere tilhørde jeg siige vil

Hand monne dem storligen tælle

Hand bød god Nat oc Reyste sin Vey

Der hørdis da strax en underlig Rey

Det Æsel begynte at snælle.

Velkommen saa est du første god

I Liffvit dit findis Hierte oc Mod

Paa Veyen skal jeg dig bære:

Du skalt giffve act paa Talen min

Helbred der ved bliffver Fader din

Det siger jeg dig min Herre.

Her ligger it Slot i Arabia Land

5

10

15

27 r

20

25

Hvor du Fugl Phoenix finde fand
 Gesvindig saa maa du være
 Den Fugl hand siunger saa Lystig oc
 sterck
 5 Hans Sang ofvergaar baade Stillis oc
 Lerd

Dends Kunst vil jeg dig Lære.
 Jeg vil dig bære til Slottids Port
 Dit Verind udrette hastig oc fort/
 10 Oc det i en Klocke Time:
 Fugl Phoenix siunger en Sang saa sød
 Saa lenge hand siunger siunis alle Diur
 Oc hastelig falder i Swimme. (død
 For den første Port ligger Tolf Kiemper
 15 sterck
 For den anden Tolff Leoparden merck/
 21 7 v For den tredie Tolff Löwer grumme
 Hastelig du gaar nu paa dennem ind
 Skot ey om du træder paa deris Skind/
 20 For dig er alle Diur stumme.
 Der hand inden disse Skildvacter kom
 Begynte den Herre at see sig om
 Op ad Salen vilde hand trine:
 Som hand var kommen inden Salens Dør/
 25 Tre Ting bleff var hand aldrig saae før
 Ingenlunde kunde forderffvis/
 Hvor offver hand bleff saa Hiertelig glad
 Hand fant for sig baade Viin oc Mad
 Oc Vere her ved forhverffvis/

Hand saa der it Brød paa Bordet laa
 En Flaske Vin der hos mon staa
 Som aldrig kunde forsvinde/
 Der laa it Sverd uddraget paa Bord
 Som hos var streffvet Dronningens Ord 5
 Hunder tusind Mand kunde det
 Det Brød forvare udi Taster sin/ (tvinge/
 Der til den skønne Flaske med Vin/
 Sverdet saa vilde hand svinge:
 Hand gic frembeder i anden Sal 10
 Fugl phoenix aff Buret hand oc bortstal
 I Hiertet var hand oc Trøstig
 Hand gic til Sengen som Dronningen laa
 Hendis Dronninglig Ære hand monne
 oc saa 15
 Der offver bleff hand ret lystig. | 28 r
 Som hand haffde nu sit Ærend udret
 Aff Reysen sin bleff hand icke trædt
 Fra Slottet stulle sig begiffve:
 Hand gic tilbage med en fart 20
 Der til stynder sig gesvindig oc snart
 Sit Æsel hand fandt udi Æiffve:
 Imidler Prins Attus paa Slotted var
 Fugl Phoenix smuct Sang da aabenbar
 Det var stor Æyst at høre/ 25
 En enist Stund hand dette udret.
 Den Gierning hand gjorde var icke flet
 Hans Æsel monne ham bortføre
 De Stildvacter monne deris Øyen opflaa

Met stelffvende Krop kunde neppe opstaa
I Hiertet de vare vel bange. (stod
Den Dronning opvognet af Sengen hun
Borte var Phoenix hendis fugl saa god/
5 Ach hvor skal dette tilgange:
Mit Brød oc Viin er borte oc saa
Mit skionne Sverd tand Jeg forstaa/
Min Ære jeg oc monne miste/
Om Jeg maa leffve it Mar eller Siuf
10 Jeg skal mig heffne offver Mand oc Dif
Paa hannem den Gierning friste.
Hun bleff fructsommelig det var Æyst,
Oc fød en Søn om ti Maaneders frist
25 Hand bleff en Deylig Ung Herre |
15 Printz Attus hand skyndet sig hastelig
Til Marochos hand Reyste saa glædelig
Hand løsted at hvile derre
Der var stor Hunger i Marochos Land
Med Konningen vilde hand tale forsand
20 Deris Hunger vilde hand mette
Hand monne Kongen bort laane sit Brød
Saa stilledis folckets Hunger oc Nød
Store Løffte mon Kongen ham jete
Hand skulde leffvere til Printz Attum igien
30 Sit Brød oc saa ti Tusinde Mænd
Med Gevehr som der til hørde:
for Brødet icke andet hand haffve vil
En første var hand saa god oc mild
Sit Sverd oc flaste self førde.

Kongen hand Svaret at det stulle stee.

Min Tro oc Løfte vil jeg betee

Til Engeland vil jeg komme:

Princk Otto sit Brød jeg føre skal

Folck der til udi ti Tusindtal

5

Som skal adlyde min Tromme.

Saa kom hand ind i det Spanste Rige

Viinbiergen var ufructsommelige

Der var defect paa Viin:

Til Konningens Gaard begaff sig hen

10

Hand bleff der annammet for Kongens

Vilt du høre Ordene min:| (Den

81r

Viinflasten hans kom saa vel til maade/

Ved den bleff fylt saa mange Viinfade

Som var i Hispanien/

15

Med Spanste Konge accorderede hand

Hand stulde leffvere tiufve Tusinde

Mand/

Dertil hans Viinflaste igien.

Her om blefve de hinandens gode Ven/

20

I Engelland stulle lefveris de Mænd

Oc alle med fuld Bevehr/ (Haand

Spanst Konning racte Princk Otto sin

Min Tro oc lofve som en Kongelig Mand/

Jeg holder oc der paa svær.

25

Der fra reyste hand til Franckerig ind/

Det gode Sverd haffde ved siden sin/

Mod Keyseren Franstmand stride/

Franckerig var nær gandske ødelagt

Aff Krig/ved Keyserens store Mact/
Keyseren kunde fransmand vride:
Til Kongen kom Attus med Sverdet sit/
Vild du med mig stifte Riget dit

5 Mit Sverd skal Keyseren styre.

Kongen sagde: Attu und mig dit Sverd/
Tredifve Tusind Mænd som ere udlerd/
At muntre ere de dyre/

Jeg skal dem henbringe til Engelland/

10 Vilt du tro mig som en Konge sand/

23 17 Bevæbnet udi alle Maade. ||

Kongen fik Sverdet udi sin Haand/

Bortjaget fienden aff franderrigs Land/

Den Keyser hand bad om Maade

15 Prins Attus hand Keyste til Orleans hen

Sine Tvende Brødre der fant igien/

Mod hannem fik ont udi Sinde/

De sagde varst du i Arabia Land?

Oc hvad hand udi Arabien fand/

20 Vredactig loed de sig finde/

Vi binder nu dig med Baand oc Bast/

Siden vi dig dræbe din lede Gast/

Du skalt vor Gierning ey flage/

Kongen vor fader skulle bliffve os vred

23 Fordi vi hafver ey reyft ud af Sted/

Det skulde hannem ilde behage.

Du gjør dig ferdig/forvar din Siæl/

Thi ville vi slaa dit Regem ihjel/

Ey længer saa skalt du leffve/

Din Phoenix oc Æsel vi tager dig fra
Oc du stalt nu udaff Verden gaa/

Ey længer stal du omsvefve.

Uch Uch sagde Attus mine Brødre god/
Jeg beder I sparer mit Æff oc Blod/

5

Oc mig ret ingenlunde døde.

Min Phoenix oc Æsel saa stal I saa/
Oc aldrig vil jeg til Engelland gaa/

Men fly til Landene øde/|

8 2 r

Kongen min fader mig aldrig stal see/
Det vil jeg sværge paa bare Knæ/

10

Vil I mig ellers benaade:

De toge fra hannem alt hvis hans var/
Dermed saa lod de hannem henfar

Fra sig med største Unaade.

15

Saa reyste de fra frænderig hen/
Sagde sig at komme fra Arabien/

Og vilde deris fader nu trøste.

Der blef stor Glæde i Kongens Hof/
Langt meere end der giordis behof/

20

Phoenix og Æselet de løste.

Fugl Phoenix blef baaren paa Konge-
lig Sal

Æselet kom i en kostelig Stald/

Fugl Phoenix hand vilde ey slunge

25

for Kongen svigagtig de sig beteer/
Som tit endnu udi Verden steer/

Begynt' at tale Løgn med Tunge

Vi haver eventyred baad' Æff og Blod

Paa det at Kongen skulde faa Bod/
 Meget Ont monn' vi udstande/
 Vi leed stor Hunger alt paa dend Vey/
 Frost og Kuld vi agtede ey

5 I de Ægyptiske Lande:

Hvad giver os Kongen for voris Keys/
 At hand derfor kand have Pris/

8 2 v Hand det nu ey ville forgiette/ |
 Kongen hand svaret i Sengen hand laa/

10 Efter min Død I Riget skulle faa/

Eders Tro I dertil sætte.

Attus hand tænkte nu atter ved sig/

Til Engeland vil jeg begive mig

Udi Kongens Stald at tiene/

15 Hand lod sig klæde som Tienere bør/

Saa reyste hand did jeg sige tør/

Gaf sig blant Staldmesters Svenne

De toge hannem an udi dend Stold/

Dend Tid var Vinteren streng og kold

20 Hand kunde sig der vel sticke/

Slet ingen kunde kiende hannem der/

At hand nu monne Kongens Søn vær/

Engang gaf Æselet Dricke/

Det Æsel sagde til Atto saa der

■ Velkommen saa skal du være nu her/

Du holt dig mens icun stille/

Ingen skal paa dig kiende eller see/

Thi du skal snart baade danke og lee/

Og med din unge Søn spille.

Dertil berustet ti Tusinde Mand/
Som Kongen maatt' Attus love:
Det foldt hun fæd og det var bras/
Sit Brød igien og en herlig Gaf/
3 v Og meere hvad som hun mon løste/|
Saa reyste hun til Hispanien ind/
I Riget var der overflødig Viin/
Ingen var nødig at tørste/
Viinbjergene gave ud Frugt igien/
10 Flaften sin og tyve tusind Mænd
Lod Kongen Dronningen give/
En Tid lang hun udi Spanien blef/
Til Riget sit hun Brevene stref/
Lod vide hun var udi Eive.
15 Der efter hun Afsteed fra Kongen tog/
Med all sin Hær udi Francherig drog/
Sit Sværd vilde hun ey miste.
Keyseren hafde med Kongen giort Fred/
Francherig var nu sat i Rolighed/
20 Sværdet fæd igien med Eiste:
Tredive Tusind Mand hun der og betom
For Sværdet som Attus god og from
Dend Konning monne levere:
Samlet hafde hun en Krigsmagt vel stor/
25 Og soer dertil over Kongens Bord/
Engeland vilde hun bravere.
Hun kom i Engeland/og det med hast/
Londen gesvindig beleyrede fast/
Sine Tiælter lod hun opsticte:

Starlagen og fløvel udbredis der/
 Gesanter fra Londen spækerede her/
 Til Dronningen Bud lod sticke. | 34 r
 Som Londen var nu belejret saa hart/
 Sin Grumhed og Drede lod kiende snart/ 5
 Lod Kongen strengelig sige/
 Dit gandske Rige/dertil dine Land
 Stal jeg ødelegge med Mord og Brand/
 Deris Lif af mig stal tigge. (stor
 Dend arme Konning udaf Sygdommen 10
 Hand blef forstræffet udaf Dronningens
 Ord

Sit Raad hand monne befale/
 Sin Phoenix saa stal hun faa igien/
 Personen som var i Arabien/ 15
 Med Dronningen self skulde tale/
 Udført blef Kongens ældste Søn/ (Bøn
 Prins Carl/som skulde for Kongen gjør
 Og bede om Gunst og Naade:
 Udsticket blef Kongens Gesantvis med 20
 Fryd/
 I Keyren blef hørt baade Larm og Lyd/
 Prins Carl hand kom i Unaade.
 Hand gic langs Veyen med Hat i Haand/
 Det fløvel at gaa paa torde ey hand/ 25
 Dend Søn sin Moder adspurde/
 Er det min Herre og tier Fader min/
 Fru Moder siger mig uden Sorrig og Pin/
 Hannem Være at gjøre os burde.

Høy svarede Dronningen det er en Nar/
 Hand bør at komme i største Lifs Far/

847 Dend Keyse torde hand ey vove/||
 Hun spurde Printz Carl/ hvad vilt du her
 1 Jeg vil dig lære du leede Utrud/ (ud/

Min Phoenix saa vil jeg have/
 Gaa bort fra mig du leede Stielm/
 Aldrig skuld' du bære Panzer eller Hielm/

De Løver begynte at brøle:

10 I Staden gic hand tilbage igien/
 Og blef saa icke Dronningens Ven/
 Hendis Drede kunde hand føle.

Hand kom i Staden bedrøvit hand var/
 Viste ey at blive for Frygt eller Far/

15 Torde ey for Kongen komme/
 Alarm i Leyren hørtis med Magt/
 Staden at tvinge hun hafde i agt/

Der hørtis Piber og Tromme.

Dronningen sticket Bud til Kongen paa ny

20 Med Gesanter sin' til Londens By/

Dend rette Person vil have/

Som hende sin fugl hafde taget ved/

Hvor ved hand lide baade Kummer og
 Bræd

25 Ja Sorrig og megen Plave:

Mit Brød/mit Sværd har bekommet igien

Have vil jeg dend Høybaarne Svend/

Som mig giver Morgen-Gave.

Ellers vil jeg dend Stad legge øde/

Ung og Gammel dem skulde lade døde/

Og alt i Grund fordærve. |

B 5 r

Dend syge Kong' i Hiertet blef bange/

Sagde/Gud trøste mig arme fange/

Ingen Naade fand jeg forhverfve. 5

Prins Wilhelm som var nu dend anden

Søn

Meget herlig udført med Gaver skøn/

Dend Dronning skulde hand for-

Som hand nu kom til Leyren hen (milde. 10

Dend gandske Armadi reyste sig igien/

Kom ey fortilig og silde/

Hand gicf samme Vey som Broder for ham

Hvor over hand fic baade Spot og Stam/

Sin' Ord til Dronningen førde: 15

Naadige Dronning I vider min Bøn/

Thi jeg drog bort med Phoenix saa skøn/

Hun ey hans Ord nu hørde.

Gad ved gad bort du gotlose Fund/

Den min Phoenix borttog hand vår vel 20

strunf

En Stald est du udi Hierte:

Aldrig varst du i Arabia Land/

Du est men en forleflet Mand/

fange-Taarn stal du befierte. 25

Som disse to første deris Reyse hafde endt/

for Glæde i Hiertet med Sorrig blef spendt

De holt sig hen til en Side/

Tilforn var de udi Lære og Ugt/

3 5 v **Al deris Respekt blef nederlagt/
 Fortred begyndte at lide. |
 Som Attus hand hørde at saa gic til/
 Tænkte nu vil jeg vove et Spil/
 5 For Kongen vil mig begive:
 Attus sagde sin Staldmester god/
 Jeg er fiere Mester af Kongens Blod/
 Mine Brødre vild' mig aflive/
 Jeg er hans tredie og yngste Søn/
 10 Som i Stalden har vært saa længe i Løn/
 Attus heder jeg med Ære/
 I siger min Fader og Konge forsand
 At jeg var i Arabia Rige og Land/
 Phoenix med mig monne bære. (git
 15 Dend Staldmester hand ind til Konningen
 Og førde Kundskab om ham med Stic/
 Hvorledis at hannem var ganget:
 Som hand var kommen i Frandrig ind/
 Opsøgt sine Brødre af Hierte og Sind/
 20 Spurd' /hvad haver du erlanget.
 Som de nu saae deris Broder igien
 At hand var kommen fra Arabien/
 De vilde hannem strax døde/
 Alt hvad hand hafde med sig Hiembragt/
 25 Det toge hans Brødre ham fra med Magt/
 Der ved hans Hierte mon' bløde/
 Hand maatte dem love med Mund og
 Aldrig at komme til Engeland/ (Haand
 3 6 r At see meere Kongens Øye.)**

Sin Phoenix og Æsel leverede dem/
 Og andet som hand hafde ført nu Hiem
 Med Omfarg og største Nøye.
 Kongen svaret/lever Attus min Søn/
 Hvor haver hand været saa længe i Løn/ 5
 At vi icke før det viste:
 I Stalden her haver hand tient med Tro/
 Og det udi gandske Aarene to/
 Hand kom til mig med Liste.
 Hand haver self været i Arabien/ 10
 Søgt Raad og Trøst til sin beste Ven/
 I Dyd haver hand ey Lige:
 Mens Attus haver os den Ære bevist/
 Ham lønne skal Gud af Himmelen vist/
 Jeg vil det ønske og siige 15
 Kongen lod Attum for sig indkalde/
 Hans Hiemkomst monne ham vel be-
 falde/
 Sin Søn monne hand adspørge:
 Hvor haver dig ganget saa lang en Tid/ 20
 Baade Ont og Got du sig det fridt/
 Du skalt ey længer sørge.
 Jeg siger min Fader der jeg reyste hen/
 Mine Brødre fandt jeg i Pariis igien/
 Dem lysted ey længer at komme. 25
 De spillede med Damer og det hafde stid/
 Hvor over jeg Sorrig i Hiertet fid/
 Jeg sucket for Fader min From-
 me/ | 367

Alle sine Mæder de lagde om Bord/
 Gave mig stionne og gode søde Ord/
 Jeg stulle hos dennem forvacte:
 Deris stionne Ord jeg agtet ey stort/
 5 Min Rejse tog jeg at fare fort/
 Et Stød monne de mig agte.
 Som jeg nu hafde min Rejse endt/
 Alting var ganget og vel behendt/
 Som tilforn er her omtalet:
 10 Der jeg nu kom til frænderig igien/
 Jeg fæd strax Kongen der til min Ven/
 Mit Sværd jeg Kongen befalet:
 Mine Brødre de vare reyst fra Paris
 Til Orleans efter denne Landsens Dits/
 15 Jeg dennem og der besøgte:
 De sagde til mig/ ja kommer du nu/
 Med dig saa ville vi spille Tru/
 Deris Had mod mig forøgte.
 Min Phoenix og Æsel de toge fra mig/
 20 Sagde sig at have ført Hiem med sig/
 Mit Lef ville de aftage:
 Jeg græd og bad saa Jammerlig
 At de over mig vilde forbarne sig/
 Og unde mig længer Lifs Dage.
 25 Jeg maatt' forsvære baade Riger og
 Land
 Aldrig at komme til Englands Stand/
 30 Saa hart monne de mig tvinge.|
 Det var baade Qnd og Jammer stor/

Jeg maatt' ey komme min Fader til Ord/

Engang naa under hans Dinge:

Der Atti Snad af Kongen var hørt/

Mod de andre strax til Drede var rørt/

I fængsel lod dem indkaste

5

Attus blef klædet og det hafde stic/

En mægtig stor Stare hand med sig fic/

Til Keveren sig mon hafte.

Med sig hafde hand sin Her Faders Ord/

Self vil afbede det hand hafde giort/

10

Med Dronningen vilde self tale:

Som hand var kommen uden dend Stad/

Det røde Starlagen hand gic langs ad/

Dend Dronning det vel befalde.

Hafde Hat paa Hovet og Haand udi Sid

15

Sønnen talet til sin Moder saa blid/

Er hand min Fader dend Denne/

Hand er dend Herre min Phoenix bort-

tog/

Brød/Viin og Sværd hand hafde behof/

20

for Herre vil jeg hannem fiende.

Der Attus hand kom under Dronningens

Telt

Begynte sin Tale ret som en Helt/

Bad Dronningen være velkommen. 25

I er nu kommen her paa vort Land/

Eders Naade behager gjør mig til en

Mand

Saa land det Engeland fromme.]

37 v

Som Attus hand siger saa stal det stee/
 I torde Arabia Land besee/

 Mig mine Glenodier berøfve/
 I er den Herre Edele Svend/

5 Hvis Eige tilforn jeg ey haver fiend/
 Kierlighed med eder vil prøve/

De fulde hveranden om deris Hals/
 Hveranden kyste/og det uden falst/

 Der blef baade Lyst og Glæde/
 10 Paa begge Sider deris Raads-Herrer

 stod/
 De bleve forandret i Hierte og Blod/
 Til Dronningen de fremtræde.

De falt og alle tillige udi Knæ/
 15 Og sagde/vi med vore Øyne fand see/

 At Gud og Hæren behager:
 Der Dronningen og Attus at de blef et

Saadant Miracel er aldrig før steet/
 At Hæren Gud det saa mager.

20 I Leyren blef hørt baade Strald og Lyd
 Af Siungen og Springen med Lyst og

 De Dyr begynte at spille: (Fryd
 Her hørtis Trommer/Basuner forvist/

Cartover brummed uden nogen frist/
 25 Til Londen spakere de vilde:

Attus tog Dronningen ved sin Haand/
 Hos hende gik Attus som Herre og

 Mand/
 30 Paa Slottet mon de opgange. |

Som Phoenix sin Herre oc Dronning saae/
En lystig Sang begyntis der paa/

Kongen sin Sundhed mon fange.

Der ved blef Glæde oc den var stoer/

Som aldrig var hørt i Pawelig Choer/ 5

Tractement lod Kongen anrette:

De Engellands Herrer til London nu kom

Med fruentimmer mange oc from/

Dronningen oc Attus bleff sætte

Øffverst til Bords i Kongelig Sal/ 10

Alle ville dricke Dronningen Staal/

Princk Atti oc Sønnens den Herre:

Instrumenter oc Spil var der oc Parat/

Der spiltis og legtis baade Dag oc Nat/

Der var Hiertens Lyst at være. 15

Som Brøllup var endt med Lyst oc

Fryd/

Kongen dem Riget strax monne tilbyd/

Hand vilde ey længer regiere:

Dronningen hun svared strax disse Ord/ 20

Aldrig vil jeg mit Arabiae Jord/

For Engelland saa qvittere.

Dor fader beholder sin Riger oc Land/

Til Arabien reyser jeg med min Mand/

Mit Rige land os vel føde. 25

Der Stielms-stycke Eders Sønner har

giort

Min Kieriste/som i Verden er spurt/

Der for lader Kongen dem døde. 30

3 37

Kongen lod dræbe de Sønner saa snart
for de haffde løyet paa Otto saa hart/
Her ved sig Dronningen glæde:
Saa bød hun Kongen hans fader god Nat/
5 Længe at lefve/thi jeg haffver faat
Min Kierist/der mig stal leede.

END E.

TEKSTKRITIK OG KOMMENTAR

VIGOLEIS.

A. LISTE OVER RETTEDE TRYKFEJL.

Udgaven S. 7 L. 17 [jeg] [cg. 8,25 oc uforfærdet]
Et Hjørne af Bladet er i Originalen afrevet, saa der
nu kun læses: ... forfærdet. 8,26 Floreis hannem]
Af samme Grund kan der i Originalen kun læses:
Florei nem. 8,29 meget/ti] meget ti. 9,10 og
9,17 Floreis] Flories. 9,20 forløb/oc] forløb oc.
10,1 befiente. Af samme Grund som ovenfor an-
ført kan der i Originalen kun læses: .efiente. 10,2
som den Tid] Af samme Grund læses her kun:
som . . . Tid. 10,3 sig offver dette] Af samme
Grund læses her kun: sig dette. 10,4 feng-
sel ide] fengsel/ide. 10,11-12 Floreis] Flories.
10,23 Ære] Ære/. 10,26-27 Eftighed hverden]
Eftighed/hverden. 10,29 Punktum mgl. 14,20
Florin] Florie. 14,27 Punktum mgl. 15,6 føre/
thi] føre thi. 16,3 lige saa] lige/saa. 20,13 han-
nem/oc] hannem oc. 26,12 [it] it. 27,25 Punk-
tum mgl. 30,22 farffve/den] farffve den. 30,23-24
nogen tid at] nogen at. 31,19 Harnist] Harnist.
31,22 fting] fting. 32,6-7 Diegoles] Diegeleis. 32,24
eder/ieg] eder ieg. 35,7 en] cn. 35,23 som] fom.
36,5 Punktum mgl. 37,16 navn/spør] navn spør.
37,21-22 hæffde/forenet] hæffde forenet. 37,24
venlig] ven lig (Linieskifte). 38,28 Punktum mgl.
39,13 vide] ride. 40,22 løftige] Kustoden har: ly-
ftige. 41,2 kæmpet] kæmpet. 41,29 indlagt/dig]

indlagt dig. 42, 19 eder/derfor] eder derfor. 42, 29
 Punktum mgl. 43, 10 diſ] viſ. 45, 18 haſtelig] haſte-
 lig. 45, 18 imod/hand] imod hand. 45, 19 oc] oe.
 46, 10 ſtøder/bleffve] ſtøder bleffve. 47, 3 Punktum
 mgl. 47, 7 midlertid] midler tid (Linieskifte). 47, 10
 Ridderſtabet] Riddcrſtabet. 48, 24 Ormen] Or men.
 49, 5 forløſe] forløſe. 49, 21 Taare] Taarc. 50, 23
 ſig] fig. 51, 16 velde] vclde. 51, 21 falſte] falſtt.
 52, 14 Punktum mgl. 53, 12 Hand] hand, men i Ku-
 stoden: Hand. 53, 23 glædelig] glægelig. 54, 10
 bleff] hleff. 54, 23 Steenhoben] Stecnhoben. 55, 1
 hengendis] hendendis. 55, 28 at i] ati. 56, 21 ſlem-
 me] flemme. 56, 27 ſigene] ſigcne. 56, 28 trøpen]
 trøpen. 57, 5 haard] hard, men i Kustoden: haard.
 59, 6-7 Glæde/ſprang] Glæde ſprang. 59, 20 Beſt]
 Beſt. 59, 28 reedet/alle] reedet alle. 62, 6 Landet]
 Landee. 62, 10 Ridderen] Ridderne. 62, 24 begie-
 rede] begierere. 63, 8 hvorledis] hvorleois. 65, 11
 oc] oe. 66, 2-3 Hedning) ocſaa] Hedning ocſaa. 66, 3
 deroffver] der. offver (Linieskifte). 66, 19 ieg vil
 udi] ieg udi. 66, 29 dette ſtercke] detteſtercke. 67, 25
 ſind] find. 68, 10 ſtier] ftier. 68, 10 til] tll. 68, 14
 vildnis] vildtris. 69, 14 hender] hcnder. 69, 28
 ſtorſte] ſtorſte. 70, 10 det] dct. 70, 13 død/tog] død
 tog. 70, 21 hannem] hannem. 71, 4 Punktum mgl.
 71, 26 hafde] gafde. 72, 17 oc] oe. 73, 10 begge] bcgge.
 73, 13 ſaadant] ſaadant. 73, 14 ſtercke] ſtercke. 74, 14
 forundret] foruudret. 74, 18 ſomme] ſomme. 75, 3
 flaaes] flaaes. 76, 23 Herren 2Ere] Herren/2Ere.

77,29 stor stærde] stor stor stærde. 78,12 fanget] fangec. 78,20 iammerlig:] iammerlig;. 79,17 hafde] haf.de (Linieskifte). 79,20 forbandede] i Kustoden: forbandet. 79,25 soffvendis/hos] soffvendis hos. 80,8 Storsteen] Stiorsteen. 80,9 den] den. 80,15-16 til Jorden] til til Jorden. 80,25 haand] haano. 81,1 hver andre.] hver andre: 82,3 henger] hen ger (Linieskifte). 82,10 Ridderligen] Rid.derligen (Linieskifte). 82,20 hannem] hanuem. 83,2 ej] cj. 84,16 frue] fruc. 84,28—85,1 guldspenner oc] guldspenneroc. 85,23 Hedningen] Hednlingen. 85,27 fløy i] fløy t. 86,26 belønnet/vee] belønnet vee. 87,29 dette] dett. 88,6-7 aftaget/saa at] aftaget saa at. 88,8 hannem en stor] hannem/en stor. 88,15 haffver] i Kustoden: hafver. 88,20 forrig] forrig. 88,27 ære] ærr. 89,17 bedrøffve] dedrøffve. 90,2 oc] oe. 90,3 udstaaet/begierer] udstaaet begierer. 90,21 deris] de ris (Linieskifte). 91,6 oc] oe. 91,13 lod] lad. 91,17 oc] oe. 92,13 alle andre] alleandre. 92,25 sig] sig. 92,25 Punktum mgl. 92,26 Kongeriger] Konge riger (Linieskifte). 92,27 skønne] skønne. 92,29 Landets] Landes. 95,1 Pallads/da] Pallads da. 95,6 stafferit] staf-fertt. 95,8 oc] oe. 95,11-12 fortelledede] fortelledede. 95,26 sig] sig. 96,24 bliffver] bliffven. 99,11 beprydet] beprydet. 100,7 oc troestab] oc oc troestab. 100,24 Jomfrue] Jomfrue. 102,2 Dronning] Dronning. 102,28 mandelige] møndelige. 103,14 oc] oe. 104,11 Jbon] Jaon. 104,21 opførte/Bordene] op-

førte Bordene. 106,25 *fin*] *fin*. 109,13 *fremmede*] *fremmede*. 111,21 *Hierte*] *Hirete*. 111,29 *beviste*] *beviste*. 112,1 *hand*] *hannem*. 112,2 *Jbon*] *Jabon*. 112,10 *her*] i Kustoden: *Her*. 112,11 *tvunge*] *tvungen*. 112,12 *dennem*] *dennem*. 112,14 *Diegoleis*] *Diegaleis*. 113,7 *Edelftene*/ *lode*] *Edelftene lode*. 113,9 *Punktum* mgl. 116,21-22 *meddelis*] *meddilis*. 116,22 *Diegoleis*] *Diegolcis*. 116,24 *saat*] *saat*.

B. KOMMENTAR.

Af de ældre tyske Udgaver har følgende staaet til Udgiverens Raadighed: 1) Den i Reichard, Bibliothek der Romane II (Berlin 1778) S.9—128 optrykte Udgave fra Frankfurt 1564. 2) Den saakaldte Buch der Liebe, Frankfurt 1587, Fol., i hvilken Romanen om Vigoleis er trykt S. 382-396 (Exemplar i Kgl. Bibl.). 3) Den i Hamborg 1611 trykte Udgave, der velvilligt har været udlånt til det kgl. Bibliotek fra Statsbiblioteket i Berlin. Dens Titel er: *Ritterliche History Desz Hochberümbten vnnd Thewren Ritters / Herrn Wigoleis vom Rade/Wie es jhm von Iugend auff/ bisz an sein Ende/ ergangen sey/ Darbey auch gemeldt wirdt/was für sorgliche vnnd erschreckliche Abenteuer vnnd Gefahr er gantz Ritterlichen bestanden/vnd zu einem glückseligen Ausgang vollendet hat. Sehr kurtzweilig vnnd gar lieblich zu lesen: Jetzunder von neuwem getruckt/vnd an vielen Orten im Teutschen gebes-*

sert. Getruckt zu Hamburg/bey Lorens Schneider/
In verlegung Henrich Dosen. MDCXI. 4) Den i
Nürnberg 1653 trykte Udgave, der velvilligt har
været udlaant til det kgl. Bibliotek fra Stadsbiblio-
teket i Nürnberg. — Dens Titel er (med smaa orto-
grafiske Varianter) ordret den samme, undtagen
Slutningen, der lyder: Gedruckt/Im Jahre 1653. Paa
bageste Side i Bogen er trykt: Nürnberg/Gedruckt
und verlegt bey Michael Endter. Im Jahr 1653. —
De to sidstnævnte Udgavers Tekst stemmer i det
hele meget nøje med Buch der Liebe, medens der-
imod Frankfurtudgaven af 1564 kendelig bærer et
ældre Præg; den danske Folkebog staar i det hele
den ovenfor anførte Tekstgruppe (Udgaverne af
1587, 1611 og 1653) ret nær, men er dog næppe over-
sat efter nogen af de nævnte Udgaver; den synes
snarere at gaa tilbage til en tabt tysk Tekst, se Ind-
ledningen.

Naar i det følgende de ældre tyske Prosatekster
i al Almindelighed er angivne som Kilde, betyder
det, at de ovennævnte, Udgiveren bekendte, fire
Tekster stemmer ordret overens; i saa Fald er det
altid Teksten i Buch der Liebe (1587), som bogstav-
ret anføres.

Wirnt von Grafenbergs Digt Wigalois citeres
efter Beneckes Udgave (Berlin 1819).

Udgaven S. 4 L. 13: hans præctighed oc Hoff-
holdning; de tyske Tekster: König Artus vnnd sein
Hochberümbte Gesellschaft der Tafelrunde.

4,28 **Hebis** ved Reisen; de tyske Tekster: nicht irrig würden.

5,5 **Floris**. I Wirnt von Grafenbergs Digt hedder Kongen Joram, men i den tyske Prosaroman er Navnet ændret saaledes at det ligner hans Frænkens Navn: Florie.

5,7 **Hoffholding** til Caridol; de tyske Tekster: Gesellschaft der Tafelrunde. Som det vil ses, undgaar den danske Tekst dette sidste Ord, som Oversætteren sagtens ikke har kunnet magte.

5,22 **tilmed** var de alle stille; de tyske Tekster: Sie schwiegen aber alle.

6,1 **komme**; de tyske Tekster: kam . . . an die Zinnen.

6,8 **Kiffgiortel**, d. e. Bælte.

6,23-24 **vil tilbage hente**; Objektet den er underforstået.

6,26 **Gabon**. Denne Form af Navnet, der findes i de tyske Prosatekster, er en Forvanskning af Gawein, som han hedder i Wirnts Digt. G. er ogsaa i andre Artusdigte, f. Eks. Ivan Løveridder, et fremtrædende Medlem af Ridderakabet ved Artus' Hof; i det danske Ivandigt skrives Navnet Gavian.

6,28 **hvor**, d. e. hvorledes. De tyske Tekster: von wem.

7,8 **forvartet**, d. e. ventede paa.

7,13 **flå**, d. e. rakte.

7,16 **befalder**, d. e. behager.

7,16 **vll** eder derom **ey** heller ydermere bemøde;
Subjektskifte; underforstaaet: jeg.

7,21 **for hans egen**, d. e. som han's egen.

7,26 **forstendige**, d. e. meddele, tilkendegive.

8,1 **Katj**. Ridder Key (saaledes skrives Navnet i Wirnts Digt) skildres ogsaa i andre Artusdigte, f. Eks. Ivan Løveridder, som den storpralende Helt, der altid kommer galt fra det.

8,1 **gelinget**, d. e. lykkedes.

8,6 **Dyodines**; i Wirnts Digt: Didones. Han forekommer ogsaa (under Navnet Dodines) i det danske Digt om Ivan Løveridder. Det samme gælder om Segremors og Milianz (saaledes hos Wirnt).

8,10-11 **jaa mange fremkom**, d. e. saa mange som fremkom.

8,12 **de goede Riddere**; de tyske Tekster: die von der Tafelrunde. Jfr. Noten til 5,7.

8,17 **løn**, synes at være Trykfejl for **løde**; Buch der Liebe og Hamborgudgaven 1611 samt Nürnbergudg. 1653: Heyl. Sætningen findes ikke i Frankfurtudgaven af 1564.

9,5 **ved Hestene**, d. e. paa Hestene.

9,6 **oc begynte**; Anakoluti; regelret burde der have staaet: **begynte de**.

9,25 **bestaa**, d. e. modstaa.

10,4 **fengsel**, d. e. Fangenskab.

10,4 **besverge**, d. e. besvære.

10,8 **det forføjte**; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: euch erkün-

diget. Frankfurtudg. 1564: bisz jhr mir erkündet worden.

10,18 *det ædele Ridderflab*, d. e. Ridderskabet i Kong Artus' Tjeneste.

10,25 *mod mig eller nogen Ridder*; de tyske Tekster har kun: gegen mir.

10,28 *men fast meere derved bliffver foragtet*; Subjektskifte; underforstaaet: *J* eller *de*.

11,2 *bevise*, underforstaaet: *at*.

11,3 I Wirnts Digt skænker Kong Joram undervejs Gawein det Styrkebælte, ved hvis Hjælp han har overvundet ham i Kampen; herved *laar* han Kræfter til at ride gennem *»et vildt Land«* med Klipper og vældige Stene (jfr. 11,6 nedenfor).

11,7 *femtende*; de tyske Tekster: dreytzehenden.

11,19 *Florin*. I Wirnts Digt hedder hun Florie og er ikke Kong Jorams Søster, men Søsterdatter. Endnu i Buch der Liebe og i Hamborgudgaven 1611 samt i Nürnbergudg. 1653 er hendes Navn Florie, og denne Navnets oprindeligere Form er ved Sætterens Skødesløshed endnu blevet *staa-*ende et enkelt Sted i den danske Originaludgave (se Tekstrettelse til 14,20).

11,25 *angid*, d. e. begyndte.

11,26 *præctighed*, d. e. Højtid, Festlighed. De tyske Tekster: empfahen.

12,7 *geleidet*, d. e. ledsagede.

12,12 *bleffve*; Subjektskifte; underforstaaet: *de*.

12,16 *Pallakeren*, d. e. Palladserne.

12,21 et Hjul aff Guld. I Wirnts Digt (V. 1036ff.) skildres Lykkehjulet endnu tydeligere:

**Da waren bilde gegozzen an,
Iegelichez geschaffen als ein man.
Hie sigen diu mit dem rade nider,
So stigen diu andern uf wider;
Sus gie ez umbe an der stat.
Daz was des gelückes rat.**

Billeder af Lykkehjulet var i den yngre Middelalder meget almindelige og kendes bl. a. ogsaa fra danske Kalkmalerier (Tingsted Kirke paa Falster m. fl. St.). Selve Forestillingen om Lykkens Hjul som Symbol paa Skæbnens Omskiftelighed gaar tilbage til den klassiske Oldtid.

13,1 løfte. Der har egentlig ikke i det foregaaende været Tale om noget Løfte fra Hr. Gabon til Kong Floreis.

13,7 at i det ey fra os bortkommer; Misforstaaelse af den tyske Tekst; Buch der Liebe og de to yngre Udgaver: *dasz jhr die nicht hinweg führet/so* (Frankf. 1564: ob) *ich das an euch begeren darff.* — Det er altsaa Søsteren som han ikke maa føre ud af Landet.

13,20 beraade sig snart her paa, d. e. bestemte sig snart hertil.

13,21 Florin, d. e. Florins.

14,11 det stionne Ridderstab; de tyske Tekster: die wehrde Ritterschaft der Tafelrunde. Jfr. 5,7.

14, 14 forstendige, se 7, 26.

14, 18 Kyndinger, d. e. Bekendte.

15, 5 gaf; Subjektskifte; underforstaaet: hun.

15, 5 Eifgiortel. Dette Træk med hendes Foræring af Bæltet findes ikke i Wirnts Digt, som lader Joram skænke Gawein sit Styrkebælte (se Komm. til 11, 3) og denne efterlade det hos Florie ved Skilsmissen til Trøst i hendes Sorg.

15, 10 vaar; underforstaaet: hånd.

15, 22 tilstede vaare; de tyske Tekster: an der Tafelrunde waren. Jfr. 5, 7.

16, 5 Kiærifte, d. e. Hustru.

16, 8 tilstede; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: am Hofe; derimod i Frankfurtudg. 1564: so da waren.

16, 15 Geleid, d. e. Følgeskab, Ledsagelse. Ordet er direkte overført fra den tyske Tekst.

16, 19 jamrede sig; de tyske Tekster: gereuwete jhn.

16, 29 thi hendis sind oc Tandter oc hiertens Sorrig var større end den land bestriffvis. De tyske Tekster: Den ohn zweiffel/ihr Hertz künfftiger not/seines auszbleibens/wol empfunden hatte.

17, 6 Bleff, underforstaaet: hånd.

17, 16 lære oc undervise; de tyske Tekster: lernen fechten.

17, 28 Men der hand nu befant sin styrde jo meer dagligen at tiltage. Buch der Liebe og Ham-

borgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: Vnd als er nun die Stärcke seines Leibs bey sich selbst befande / vnd je älter je stärke ward. Frankfurtudg. 1564: Vnd als er sein selbs stercke empfinden ward, vnd jm die Graffen allererst hersprungen. — *Jo meer = altid mere.*

18,9 at indlegge ære oc pris; Buch der Liebe og de to yngre tyske Udgaver: auff dass er sich derselben wehrden Ritterschaft auch theilhaftig machen möchte (Frankfurtudg. 1564: gefinden möcht).

18,20 haffver oc god tid at søge Ridderstab; de tyske Tekster: vnd komst noch wol vber etliche Iar zur Ritterschafft.

18,25 *Ætffgiortel*; jfr. 15, 5 ff. og Kommentaren dertil. I Wirnts Digt er denne Foræring af Bæltet til Sønnen bedre motiveret end i Prosaromanen, da det i Digtet er Gawein som har skænket Florie Bæltet (og ikke omvendt).

19,2. Den danske Tekst er her forkortet. Buch der Liebe og de to yngre tyske Udgaver: Als er nun allenthalben zu Hof vrlaub genommen / vnd hinweg ritte / sprach seine Mutter viel guter Segen vber jhn. Da er hinausz in das Gebirge kam / reyt er irrig / vnd wuszte nicht wohin / In dem begegnet jhm ein stoltzer Heldt / in schöner Kleydung o. s. fr. — Frankfurtudg. 1564 har væsentlig de samme Udtryk.

19,3 en *støn* Ridder; i Wirnts Digt (V. 1417): ein garzun, d. e. Vaabenknægt (fr. garçon).

19, 8 Ridderen, d. e. Ridderne.

19, 14 Hildis saa; Subjektskifte; underforstaaet: de.

19, 21 hvad dyd den Stein førde med sig; de tyske Tekster: ob der Stein Tugendt oder Vntugendt hette.

20, 8 men skulle være saa Reen oc Steer; Subjektet (hand) er underforstaaet. Sætningen findes ikke i de tyske Tekster.

20, 11 til Caridol; de tyske Tekster: bey der Tafelrunde. Jfr. 5, 7.

20, 11 komme hannem nær; de tyske Tekster: näher denn einer Klafftern weit zu ihm nahen.

20, 15 ingen aff Ridderne; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: Dasz aber einer auff den Stein nicht sitzen kondte; men dette er en Forvanskning af Frankfurtudg. 1564: Dasz der (o: Herr Gabon) sitzens auff dem stein entberen muszte. Den sidste Form af Teksten stemmer med Wirnts Digt.

20, 16 at de snadet oc leflet formeget; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: wenn er einmal eine Jungfrau vber jhren willen vmbfieng; men ogsaa her har Frankfurtudg. 1564 den rigtigere Form: dasz er (Herr Gabon) einsmals eine Junghfrau o. s. fr.

20, 18 de; de tyske Tekster: er (hvilket Ord i Frankfurtudg. 1564 rigtigt viser tilbage til Herr Gabon).

20, 19 Stenens Navn findes kun i Prosaromanen, ikke i Wirnts Digt.

20, 22 Var her nogensteds o. s. fr. Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: O solten jetzt die mutwilligen Buben / die nicht allein die Jungfrauen vber ihren willen vmbfahen / sondern auch freffenlichen vberwältigen / gestraffet werden / nach grösse der schuldt / es würden gewiszlich jhrer viel ohn zahl die Häupter verlieren. Aber es [ist] leyder (Gott erbarme es) alle Straff ausz / Denn die das straffen sollen / die treibens selbst an allermeisten. — Hermed stemmer i det hele Frankfurtudg. 1564. Alle disse Betragtninger findes naturligvis kun i Prosaromanen, ikke i Wirnts Digt.

20, 25 Gemeent, d. e. almindeligt.

21, 2 paa Steenene; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611: auf dem Stein Florant. Ordene mangler i Nürnbergudg. 1653.

21, 10 stod, underforstaaet: hånd.

21, 11 stidelig, d. e. sømmelig, beleven.

21, 11 credenken, d. e. Høflighed; de tyske Tekster: neigen.

21, 24 Diegoleis; i Wirnts Digt: Gwi von Galois; jfr. Indledning.

21, 24 er, underforstaaet: jeg (Subjektskifte).

22, 4 en naadig Herre; de tyske Tekster: gute statt.

22, 17 det samme H: Diegoleis hannem igien

beviste; Buch der Liebe: dergleichen thet der Jung (Hamborgudg. 1611 og Nürnbergudg. 1653: Jüngling) mit allen dingen hinwider / **was** jhm zu thun gebüret (Frankfurtudg. 1564: zugehöret).

22,27 **stidelig**, d. e. duelig.

22,29 **gaa til fods efter Hesten**; **de tyske Tekster**: vnter den Rossen auffstehen musz.

23,3 **Carnibal** oc fra **Grahars**. Disse Navne findes kun i Prosaromanen, ikke i Wirnts Digt.

23,16 oc **sagde**; Subjektskifte; underforstaaet: **de**.

23,21 **Kosamente**, d. e. Herberge (fransk: logement).

23,23 **om de ville være hans Gæster**; **de tyske Tekster**: wie er wolte zu der Tafelrunde nach Ehren sitzen. Jfr. 5, 7.

23,28 **der til særdelis bered/med stor præctighed**. I Steden for disse Ord har Buch der Liebe (og de andre tyske Tekster): Vnd disz geschahe auch im Mey / da er Herrn Wiegoleisen zu Ehren die Tafelrunde besetzt/vnnd Gesellschaft leystete.

24,12 **som viser tilbage til en Jomfru**.

24,16 **negen**, d. e. Nejen.

24,25 **frembeder**, d. e. længere frem.

24,25 **med sammenlagde hender**, altsaa i bøn-faldende Stilling.

24,27 **helsen**, d. e. Hilsen.

25,24 **tilforn**, d. e. i Forkøbet.

25,28 **undslaget**, d. e. afslaaet.

26,2 jo lenger oc meere, d. e. jo længer jo mere.

26,12 **Skold**. I Wirnts Digt (V. 1826 ff.) nævnes dets Vaabenmærke: et gyldent Hjul paa sort Grund, hvoraf Helten fik sit Tilnavn: med Hjulet (eller: Guldhjulet).

26,18 fortøffved, d. e. ventet paa.

26,22 hannem figis; man ventede snarere: hånd figis. De tyske Tekster: von dem sagt man.

27,5 for, d. e. fremfor.

27,20 saa hun gaff Ribderen forloff at følgis med sig. Buch der Liebe og de andre tyske Tekster tilføjer her: desselbigen tages/vnnd nicht lenger. — I Wirnts Digt findes dette Træk ikke.

27,23 gelinget, d. e. lykkedes.

28,3 Eosament, se 23,21.

28,5 hvad heller i der henrider eller idde. Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: wir seyn verjrrret oder nicht/so dörfft jr da kein Herberg suchen. Frankfurtudg. 1564: wir seyen gemachs hie verjrrret, jhr bedörfft es auch da nicht suchen.

28,8 rende, d. e. holde Dystridt.

29,10 bleff, underforstaaet: hånd.

29,13 sting, d. e. Stik.

29,21 som viser tilbage til Dvergen.

30,3 Oc alt dette steeede; de tyske Tekster tilføjer: bey hellem Monschein.

30,6 fortøffve, jfr. 26,18.

30,7 for udt Deyen, d. e. i Forvejen.

30,22 af en anden farffve; i de tyske Tekster: falb (Nürnbergudg. 1653: fahl), d. e. bleggul, blakket.

30,22 befalt, d. e. behagede.

31,1 hannem det dog bevilgede, underforstaaet: hun.

31,4 begierendis hun det ville strax tilfiende giffve; urigtig Oversættelse af den tyske Tekst: Buch der Liebe og de andre Prosatekster: vnd begerte/dasz sie das bald von jr gebe.

31,10 med Jld beded's, nemlig ved at Modparten huggede i Hjælmen, saa den slog Gnister.

32,1 bider, d. e. bier.

32,4 og 33,2 fugel; i de tyske Tekster: Sittich (Papegøje).

32,8 fast, d. e. hurtigt.

32,19 det er faaledis med Ridderen. Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: Also ists mir ergangen mit dem Ritter/dem wol in die hundert Ritter nicht haben obsigen können. Frankfurtudg. 1564 er noget afvigende: Der gewalt vnd frefel ist mir geschehen, haben ob hundert Ritter nicht fürkommen mügen, gegen eines eynigen Mannes mannheit.

33,1 ald Lejligheden, d. e. hele Sammenhængen.

33,9 oc med mig hjemføre; Subjektskifte; underforstaaet: jeg.

33, 12-13. Det ene dennem overflødigt.

33, 18 de; de tyske Tekster: das Heer.

33, 22 staffering, d. e. Prydelse.

33, 23 nbt sin Telt. Den danske Tekst er her fordærvet; den rette Sammenhæng ses af Buch der Liebe (og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653), der her stemmer nøje med Wirnts Digt: Diese Jungfraw führet die frembden Gäst mit sich zu ihrer Niffeln (o: Nièce)/ die war desz Königes ausz Persia Tochter. — Hermed stemmer i det hele Frankfurtudg. 1564.

33, 25 sig hos hende lod finde, Relativsætning med underforstaaet som, henvisende til Dyd og dydelighed.

33, 26 strax bleff spurt; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: Bald fragt sie (nemlig: Kongen af Persiens Datter).

33, 29 bleff saa aff dennem alle vel undfanget; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: Vnd als sie für das Gezelt kamen/ empfieng sie die Königin gar freundtlich. — Hermed stemmer i det hele Frankfurtudg. 1564.

34, 7 modvillige; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611: vbermütige; Nürnbergudg. 1653: unmuthige.

34, 18 Jomfruer; i Wirnts Digt (V. 2786): mit iuwer amien (Veninder).

34, 18 haffver i noget nyt; de tyske Tekster: begert jhr etwz frembdes.

34, 19 forstendige, se 7, 26.

34, 20 med god besteed; de tyske Tekster: gar züchtiglichen.

34, 26 derfor betender eder; de tyske Tekster: so jhr bedenckt.

35, 7 ey uden affløsning; de tyske Tekster: von der jhr den Ablasz mit schanden von dannen tragen werdet. — Dette skæmtende Ordskitte om Prædiken genfindes naturligvis ikke i denne Form i Wirnts Digt.

35, 10 Morgen, d. e. imorgen.

35, 18 Prædiken; de tyske Tekster: Mesz.

36, 8 vunder, d. e. Vidunder, vidunderligt.

36, 16 Heigir; i de tyske Prosatekster: Hoigir, i Wirnts Digt Hoyer. — Stednavnet Hanagen forekommer kun i Prosaromanen, ikke i Wirnts Digt. — Grev Hoyer af Mansfeld er Navnet paa en virkelig historisk Person, hvis Ry for Kæmpekræfter og ustyrligt Mod længe levede i Tyskland; han faldt 1115 i Slaget ved Welfesholz. Mansfeld ligger i Nærheden af Merseburg i preussisk Sachsen. Wirnt har indflettet hans Navn i sit Digt til sin Helts Forherligelse. I det franske Digt »Li biaux desconneus« hedder den tilsvarende Figur Giflet; i den franske Prosaroman »Le Chevalier du Papegau« hedder han Lion sans Mercy — et Navn som Wirnt har benyttet længere fremme i Digtet, se nærværende Udg. S. 106 ff.

36,20 Jomfruen; de tyske Tekster: den Frauen (Flertal).

37,8 salutare; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: König Artus seine Sicherheit zu bringen/vnnd seiner Ritterschafft seine willige Dienst sagen. — Hermed stemmer i det hele Frankfurtudg. 1564.

37,18 agter; Subjektskifte; underforstaaet: jeg.

37,22 forenet, d. e. forligt.

38,3 bedendis; de tyske Tekster: die bat jn.

38,16 hæffde; Subjektskifte; underforstaaet: de.

38,19 fuglen; de tyske Tekster: den Sittich; jfr. 32,4.

38,22 gaff, underforstaaet: hånd.

38,23 som viser tilbage til Jomfruen.

39,20 fristelser, d. e. Prøvelser.

39,23 den Pris; de tyske Tekster: dasz ichs nach Preisz vollbringe.

40,3 moed der hen, d. e. Mod paa at drage derhen.

40,6 befalt, d. e. behagede.

40,12 jeg vil deele lige med eder; i Wirnts Digt er det først paa Wigalois' Henstilling, at Ridderen gør ham dette Tilbud.

41,13 Vunder, d. e. Forundring. Jfr. 36,8.

41,14 meente; Subjektskifte; underforstaaet: hånd.

42,10 I Wirnts Digt sender Wigalois Ridderens Svende til Kong Artus.

42, 15 *oc sagde*; Subjektskifte; underforstaaet: *hun*.

42, 17 *med goede*, d. e. i en god Mening.

42, 24 *frøcter*; de ældre tyske Tekster har alle Imperfektum (Frankfurtudg. 1564: *sorget*; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611: *besorgt*); kun Nürnbergudg. 1653 har: *besorge*.

43, 17 *Roas aff Gloys*. Saaledes hedder han allerede i Wirnts Digt; i den franske Roman Le Chevalier du Papegau kaldes den tilsvarende Person blot: *le maréchal* (i Tjeneste hos Heltindens Fader).

43, 21 *for*, d. e. fremfor.

44, 8 *Æfter*, d. e. Skam.

44, 9 *haffver*; Subjektskifte; underforstaaet: *vi*.

44, 13-14 *der effter*; de tyske Tekster: in die Freysz.

44, 17 *en stien Orm*; saaledes ogsaa i de tyske Prosatekster; i Wirnts Digt V. 3853 hedder det derimod kun: *ein tier*, og dette beskrives i de følgende Vers nærmest som en Art kronet og hornet Leopard.

45, 4 *de*, fejl Oversættelse af de tyske Prosateksters: *die*; Buch der Liebe og de andre Tekster: *Wie aber die bey Leben sey* (altsaa Enkelttal).

45, 10 *Roymand*; saaledes allerede i Wirnts Digt V. 3755—57:

**Uf ir hus ze Roymunt
(Das tun ich iu en tiuschen kunt,
Kunigesberch hiez es hie).**

**45, 16 at de det vel funde see; i de tyske Prosa-
tekster hedder det rettere: dasz man sie vom
Schloss wol sehen mochte.**

**45, 17 Befalningsmanden; i de tyske Prosa-
tekster: Der Truckses. — I den franske Prosaroman
Le Chevalier du Papegau er det ikke Drosten i
Laries Tjeneste, som Helten kæmper med, men
hendes Dødsfjende Marskalkens confanonier
(Bannerfører), hvilket vistnok er en oprindeligere
Sagnform, se Indledningen.**

**45, 21 fauffne, d. e. Fane, Banner. — I Wirnts
Digt er Dyret hans Skjoldemærke.**

**45, 28 taler hand eder noget til; i de tyske Prosa-
tekster hedder det rettere: vermeidt er euch (und-
gaar han eder); hermed stemmer ogsaa Wirnts
Digt (V. 3929).**

**46, 2 Det ville Gud icke, d. e. Gud forbyde. Sla-
visk Oversættelse af de tyske Teksters: Das wöll
Gott nicht.**

**46, 3 thi vil hand videre end ret o. s. fr.; de
tyske Tekster: er felit mich auff den Samen oder
ich thu es jhm.**

46, 11 bestöndis, d. e. siddende.

46, 12 vunder; se 41, 13.

**47, 11 fugel; de tyske Tekster: sittich. Jfr. 32, 4
og 38, 19.**

174 **Lefstiftel og Kommentar.**

47,20 **førde**; Subjektskifte; underforstaaet: **de**.

47,28 **med troe**, d. e. ærligt.

48,6 **Æylighed**, d. e. Beliggenhed, Beskaffenhed.

48,12 **thi**, urigtig Oversættelse af de tyske Teksters: denn **dasz** (uden at, undtagen at). — I Wirnts Digt V. 4300 ff. fortælles udførligere, hvordan Ilden ses hver Nat ovre paa Borgen Korentin, og der høres Jammerskrig derovrefra, men om Dagen ses Borgen ikke des mindre at staa uforandret, som om intet var hændt.

49,3 **paa Gaden**; de tyske Prosatekster: zum Münster.

49,3 **trang**, d. e. Trængsel.

49,5 **Predidæn**; de tyske Prosatekster: das Ampt der heyligen Mesz.

49,15 **førgede**, d. e. var bekymret for.

49,16 **Ormen**; se 44,17.

49,27 **tog**, underforstaaet: **hånd**.

50,3 **fortagne**, d. e. foretagne.

50,4 **frilig**, d. e. frimodig.

50,9 **Maaneden**, d. e. Maanen.

50,12 **Kanter**, Misforstaaelse af de tyske Teksters: Erckern (Karnapper). Ordet er aabenbart forvekslet med: Ecken.

50,20 **for**, d. e. foran.

50,27 **fom** viser tilbage til **Gud**.

50,27 **tager**, mindre rigtigt for: **tage**; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg.

1653: der nem sich auch deiner Reysz selbst an.
Lignende Sætning i Frankfurtudg. 1564.

51,7 med Korteft, d. e. som snarest; Buch der
Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg.
1653: kürzlich (i Korthed).

51,11 Blad; de tyske Prosatekster: Blat oder
Blüt; Wirnts Digt V. 4743: einen blüt.

51,16-17 dog ey ved den Timelige Død; urigtig
(og meningsløs) Gengivelse af den tyske Tekst;
Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürn-
bergudg. 1653: durch vnzeitigen Todt; Frankfurt-
udg. 1564: mit vnbereytem Todt.

51,21 men; man ventede her det til Subjektet
Roas aff Gloy's hørende Verbum, men det kom-
mer ikke, idet Talen slaar over i en ny, til Relativ-
sætningens Indhold modstillet Hovedsætning.
Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürn-
bergudg. 1653: dem rieth sein vngetreuwes vnd
falsches Hertz.

51,27 et Marfagen, d. e. har sin Aarsag i.

52,2 fortroer, d. e. tiltroer.

52,5 vil unde, underforstaaet: eder; i de tyske
Tekster: euch.

52,17 haffver; Subjektskifte; underforstaaet:
hand.

52,20 stenjob; i de tyske Tekster: in einer
steinen Wand.

52,24 blad; de tyske Tekster: blüt. Jfr. 51,11.

52,26 Spøgelse; de tyske Tekster: für alles

böses vngewer. Der tænkes her særlig paa Uhyret Pheton (se S. 55 ff. nedenfor), som det fremgaar af Wirnts Digt.

52,29. Om Spøgelseridderne og om det Gen-skin af kirkelig Skærsildstro, der ligger over den følgende Skildring, henvises til Indledningen.

53,1 Panter, d. e. Banner, Fane paa Spidsen af Spydet. Ordet er uforandret gaaet over i den danske fra de tyske Tekster.

53,6 der maa joe en gøre et reed mod mig; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: es musz je zuvor ein Ritt von mir gethan seyn; Frankfurtudg. 1564: es musz jhm vor ein rannt von mir erkrachen.

53,9 Glavend, d. e. Lanse.

53,11 uftidelige, d. e. uhyrlige; de tyske Tekster: vngewhren.

53,21. Meningen er her forvansket i den danske Tekst. Frankfurtudg. 1564: erledige aus diesen schweren peinen, die als ich hoffe sie hüten werden sollen, durch seine göttliche erbarmung, mit der er vns besonder begnadet hat. Der menes altsaa, at deres (nuværende) Skærsildspine skal bevare dem fra værre Straf; men allerede i Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653 er denne Tankegang bragt noget i Forvirring ved Tilføjelsen af Sætningen: damit jhr den Sieg behaltet; og i den danske Tekst er en helt ny Mening lagt ind i Sætningen, maaske

af protestantiske Hensyn (for at borteliminere Skærsilden).

53, 25 min største Løstighed; de tyske Prosatekster: mein Paradeisz; Wirnts Digt V. 4673-74:

Zeinem paradise

Gap mir got ~~die~~ leben hie.

De tyske Prosatekster tilføjer her: vnd wisset womit ichs verdienet hab. Denne Sætning er vel udeladt i den danske Tekst af protestantiske Hensyn.

53, 27 skal dog saaledis plagis her efter min død; denne Sætning findes ikke i de tyske Prosatekster.

53, 29 lader, rettere lade; jfr. 50, 27.

54, 9 for, d. e. foran.

54, 11 dennem; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: an die Zinnen.

54, 18 sneehvide Duer. Dette Træk findes kun i Prosaromanen; i Wirnts Digt siger Kongen derimod, at han selv kun endnu denne Nat skal brænde i Borgen, saa har han sonet sine Synder, og beder Wigalois opsende Bønner for hans endnu uforløste Følgeskare af Riddere (V. 4815—26).

54, 18 opfluendis, d. e. opflyvende.

54, 23 Siun; de tyske Prosatekster: Geschichte.

54, 23 Steenhoben, se 52, 20.

54, 28 en frue; i Wirnts Digt hedder hun Belear.

55, 11 Allerfierste; de tyske Prosatekster: Ameys (fransk: ami).

178 **Teksttitel og Kommentar.**

55, 17 **allerførste**; Frankfurtudg. 1564: Amey-
sen; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt
Nürnbergudg. 1653: Gemahel.

56, 2 **thi ieg**, underforstaaet: **er**.

56, 3 **oc**; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611
samt Nürnbergudg. 1653: zu vollenden; Frankfurt-
udg. 1564: zu erholen.

56, 4 **fulddriffve**, d. e. fuldbyrde (nemlig Even-
tyrene).

56, 18 og 21 **uffideligt**, d. e. uhyrligt, vanskabt.
Jfr. 53, 11.

57, 1 og 25 **rumpe**, d. e. Hale.

57, 2 **starpe stiel**; de tyske Prosatekster: einen
starcken scharffen Grad (o: Kant, Kam). I Wirnts
Digt V. 5038 samme Udtryk.

57, 3 **atstillige farver**; de tyske Prosatekster:
fahlber Farb; jfr. 30, 22.

57, 29 **Dale**; de tyske Prosatekster: Bäume.

58, 1 **det**; de tyske Prosatekster: es alles.

58, 2 **hver anden**, d. e. hinanden, hverandre.

58, 2 **ragte**, d. e. rettede ud.

58, 7 **haffde noðsom at bestille/hand sig kunde
befrie**, d. e. havde nok at gøre med at frelse sit
Liv. Buch der Liebe og de yngre Tekster: sich gnug
zu erwehren hatte.

58, 9 **sig behielpe**; Buch der Liebe og de yngre
Tekster: sich enthalten.

58, 16 **igiennem sin bringe**; de tyske Tekster:
fornen in Drossen (fortil i Struben).

58, 19 **udi Mården**; de tyske Tekster: einen Felsen hinab.

58, 23 **forstand**, d. e. Bevidsthed.

58, 27 og 59, 5 **Kieriste**; de tyske Tekster: Ameys; jfr. 55, 11.

58, 28 **begierer**, maaske Trykfejl for: **begieret**.

58, 29 **udi Mården**; de tyske Tekster: in den Wald.

60, 2 og 13 **Søestden**, d. e. Strandkanten.

61, 3 **men**, d. e. naar, naar bare. De tyske Tekster: so.

61, 14 **tender os til**, d. e. tiltroer.

61, 22 **ginge**; Subjektskifte; underforstaaet: de.

61, 29 **angaa**, d. e. gribe Sagen an.

62, 7 **et lidet hul**; de ældre tyske Tekster: die Klünzlein (Sprækkerne); Nürnberggudg. 1653: die Rüzlein (samme Betydning).

62, 22 **angaa**, se 61, 29.

63, 9 **langt fra sig**; de tyske Tekster: vber einen hohen Felsen. Jfr. 58, 19.

63, 11 **forstand**, se 58, 23.

64, 1 **hverden børde Jorden ey heller bygge noget Huus**; de tyske Tekster: weder reuten noch Feldt bauwen (hverken røgte Kvæg eller dyrke Jord).

64, 8 og 13 **for Spot skyld**, d. e. for Skams Skyld.

65, 12 **geleidet**, d. e. ledsagede; jfr. 12, 7.

65, 16 **førige**, d. e. forrige.

66, 16 **tillægte**, d. e. helede, lægte.

66, 29—67, 1 **en vild dverg**; Buch der Liebe og Nürnberggudg. 1653: **wilde gezwer**g (Flertal); Hamborggudg. 1611: **das wilde Gezwerck** (kollektivt).

67, 7 **vaare**, d. e. **vare**.

67, 8 **for langt at si**ge fra. Hermed sigtes til den udførlige Redegørelse for Brynjens Historie i Wirnts Digt V. 6066 ff., der som **sa**n mange andre Enkeltheder er oversprungen i Prosaromanen.

67, 12 **silde**; Buch der Liebe og Hamborggudg. 1611 **samt** Nürnberggudg. 1653: **Palmen Seiden**.

67, 22 **Kieriste**; de tyske Tekster: **Ameyen** (fr. **amie**). Jfr. 34, 18.

67, 28 **fortaget**, d. e. **foresat**, **foretaget**.

68, 3 **vil**; Subjektskifte; **underforstaaet**: **hun**.

68, 10 **neft**, d. e. **nærmest**.

68, 24 **ufidelig**, d. e. **uhyrlig**, **vanskabt**. Jfr. 56, 18 og 21.

69, 5 **fideligt**, d. e. **velskabt**.

69, 7 **til**; de tyske Tekster: **gegen**.

69, 15 **viede**, d. e. **Vidje**.

70, 6 **floyr af Beland**; i Wirnts Digt: **Floyr von Belamunt**.

70, 7 **uden ald skyld**, d. e. **uden nogen Skyld** hos ham (Feros).

70, 22 **Kastede**, **underforstaaet**: **hand**.

70, 23 **viede**, se 69, 15.

71, 12 **hand** er efter moderne Sprogbrug **overflødig**.

71, 13 **frembedre**, d. e. **længere frem**; jfr. 24, 25.

71, 14 **kom igien paa vild vey**; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: **da kam er ausz dem wilden Gesträuch / in ein schönes Land.** Beslægtet Udtryk i Frankfurtudg. 1564.

71, 22 **tendte**; Subjektskifte; underforstaaet: **hånd.**

71, 27 **stafferet**, d. e. prydet.

71, 28 **florten**; de tyske Prosatekster: viertzig.

72, 22 **Toge**; Subjektskifte; underforstaaet: **de.**

72, 25 **faa lenge**, d. e. **naa længe** indtil.

73, 6 **giorde**; Subjektskifte; underforstaaet: **de.**

73, 12 **betom**, d. e. fik Lejlighed til at give; de tyske Tekster: **erholet.**

73, 18 **rente hånd**; de tyske Tekster tilføjer: **vnwissend.**

73, 23. Om Trylletaagen henvises til Indledningen.

73, 29 **tendte**; Subjektskifte; underforstaaet: **hånd.**

74, 1 **for**, d. e. foran.

74, 3 **viste**; Subjektskifte; underforstaaet: **hånd.**

74, 9. Om Broen og det med skarpe Vaaben understyrede Hjul henvises til Indledningen.

74, 10 **piger**, d. e. Pigge.

74, 18 **ingen andensteds**, d. e. intet andet Sted.

74, 28 **alle mine Venner en stor Spot**; den danske Oversætter har læst freunde for freude; de tyske Tekster har: **ein schlag Ritterlicher Ehren vnd aller meiner Freude.**

75,4 **veige** mig **offver** **dette** **Hjul**; de tyske Tekster: neben dem Rade hin reytten. **veige** maa vel her **staa** i Betydningen: vippe, løfte.

75,20 **maaned**en, d. e. Maanen. Jfr. 50,9.

75,27 **fagtellig**; Buch der Liebe og Hamborg-udg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: **sanft**.

76,6. I Wirnts Digt er det et af Gud sendt Vindstød, der **faar** Taagen til at **slaa** ned i Vandet og gøre det tykt.

76,18 **ofverflødige**, d. e. overstrømmende.

76,22 **leede**, d. e. ledte; underforstaaet: **hånd**.

76,27 **ufidellig**, d. e. uhyrlig, vanskabt. Jfr. 56,18 og 21 og 68,24.

76,27 **Creatur**. Den følgende Skildring viser en fantastisk middelalderlig Omdannelse af den antike Kentavrskikkelse.

77,7 **marin**. I Wirnts Digt **Marriën**.

77,13 **maaned**en, se 75,20.

77,25 **Kar** aff **torð**; de tyske Tekster: **jrrdin** **Hafen**, d. e. Lerkrukke.

77,29 **flog**; Subjektskifte; underforstaaet: **hånd**.

78,2-3 **nogle** **alen**; de tyske Tekster: **einer** **Ellen**.

78,4 **flugtis**, d. e. slukkedes.

78,6 og 11 **flet**, d. e. aldeles.

78,13 **ey** **tunde**; Subjektskifte; underforstaaet: **hånd**.

78,21 **Her** **nu**; de tyske Tekster: **Wie** **nun**.

78,22 **befrie**, d. e. frelse.

78,24 befrie; de tyske Tekster: befriediget vnd beschirmet haben.

78,27 befæstet; de tyske Tekster: verhütet.

79,12 fortient; de tyske Tekster: verschuldet.

79,14 Maaneden, se 75,20.

80,21-22 Greff Adam; i Wirnts Digt: grave Adan von Alarie. Baade han og hans Vaabenfælle skildres i Wirnts Digt som gamle hundredaarige Riddere.

81,5 paa, d. e. op paa, ind paa; de tyske Tekster: auff den Palast.

81,11 intet derved at regne; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: nicht gar erstritten; Frankfurtudg. 1564: nicht gantz erfochten.

81,15 faavel; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: gar wol.

81,22 være, d. e. værre.

82,2 understaa, d. e. paatage.

82,20 bleff; Subjektskifte; underforstaaet: hånd.

83,4-5 paa Gemædet; de tyske Prosatekster: im Saal. I Wirnts Digt V. 7307-8:

Ein palas wart da uf getan

Dar in die meide begunden gan.

83,9 forbie; her tilføjer Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: vnd steckten die Liechter allenthalben auff (Frankfurtudg. 1564: an die wendt).

184 **Talstift og Kommentar.**

83, 14 **Laneyt.** Saaledes ogsaa i Hamborgudg. 1611; i Nürnbergudg. 1653: Laneyd; i Buch der Liebe og Frankfurtudg. 1564: Lameyt. I Wirnts Digt hedder hun Jafite.

83, 14 **for hende bleff baaret; de tyske Prosatekster:** die trug.

83, 19 **Hoffart,** d. e. Hoffærdighed, Overmod.

83, 24 **hosboede;** Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: beywohneten; Frankfurtudg. 1564: schwebeten bey jhm. — I Wirnts Digt tales kun om én Djævel.

83, 28 **opfatte,** d. e. satte paa Hovedet.

84, 5 **laft,** d. e. Skændsel.

84, 19 **thi hos mig er intet at hente uden hug oc slag;** de tyske Prosatekster har her: wöllet jhr anderst vor mir genesen.

84, 21 **figter,** d. e. fægter.

85, 10 **men,** d. e. da, siden.

85, 10 **men du saa Hofferdelig begierer at tage mig til naade;** de tyske Prosatekster: dasz du so dürftiglichen Preysz von mir begerest.

85, 15 **fegted;** Subjektskifte; underforstaaet: de.

85, 19 **idde;** i Nutidens Sprogbrug bortfalder som bekendt Nægtelsespartiklen i Bisætninger efter Verber med Betydning af: hindre, forbyde etc.

86, 13 **bestaaet,** d. e. staaet sig imod.

86, 14 **amegtelse,** d. e. Afmagt.

86, 22 **Machomet/Terniet oc Apollo.** I Ridderromanerne paakalder Hedningerne ofte en be-

synderlig Blanding af Guder: Mahomet, Tervagant (hvoraf Terniet vel er en Forvanskning) og Apollo; se f. Eks. Danske Folkebøger IV 149, 22 og Komm. dertil. I Wirnts Digt nævnes her kun Machmet.

86, 28 **Uertieriste**; de tyske Prosatekster: Ameys. Jfr. 55, 11.

87, 2 **falt**; Subjektskifte; underforstaaet: hun.

87, 16 **en Dold**; de tyske Prosatekster: Pfriemen (Prene).

87, 24 **affstaar**, d. e. afstaar fra.

87, 26 **oc hjælper mig hannem til rette**; de tyske Prosatekster: vnd helfft mir den vom Tode erretten.

87, 28 **foretagne**, d. e. Foretagende.

88, 2 **belommet**. Ordet giver ingen rigtig Mening i den danske Tekst. Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: Bedencket wie Roas disz gute Land seinem rechten Herrn mit mordt vnd falschheit abgenommen vnd bekommen hat.

88, 7 **faa** er Imperfektum af: se, med Subjektskifte (underforstaaet: hånd, 3: Adam). De tyske Prosatekster: vnnd ersahe.

88, 15 **thi hånd haffver mig ocjaa friet** etc. De tyske Prosatekster afviger her stærkt; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: denn er auch den Sieg/ anstatt meines Todes/von mir angenommen hat; Frankfurtudg. 1564:

wenn er auch ſieg für mein ſterben von mir empfangen hat. Den danske Tekst ſlutter ſig paa en Maade nærmere til Wirnts Digt, ifølge hvilket Roas havde dræbt Grev Adans tre Brødre og kun skænket ham ſelv Livet mod at han lovede at tjene ham ſom Portner Reſten af ſit Liv. Wirnts Digt V. 7985 ff.:

Der mich da von enbunden hat
Dem ſol min helfe und min rat
Iemer undertänich ſin.

88, 17 loffve for, d. e. indeſtaa for, gaa i Borgen for.

89, 1 oc hiulpe; Subjektskifte; underforſtaaet: de.

89, 4 for lige ſaa lange ſom deris Klæder er ſaa ſtædte er deris ſind; Sætningen findes ikke i nogen af de tyske Proſatekſter.

89, 7 thi en haab aff dennem o. s. fr. De tyske Proſatekſter er her ret afvigende: denn jhrer viel von GOTT dem HErrn mit feſtem ſtarckem Gemühte vnd hoher Vernunft begabet ſind/mehr denn etliche Männer/Darumb wer den Frauen vbel oder gefährlich zuredt/den ſchätzen die Weiſen (in rechter Weiszheit vnd Vernunft) vnvollkommen. — Naturligviſ genfindes ingen af diſſe Betragtninger i Wirnts Digt.

89, 10 Der hand o. s. fr. I de tyske Proſatekſter hedder det: Da ſie (d. e. Jomfruerne) nun jhren Vnwillen gegen dem Helden abgeſtellet.

89, 16 **henslebis**; de tyske Prosatekster: gesehen werde.

89, 18 **hvis onde**, d. e. hvad ondt.

89, 24 **Jorephas**, rettere **Joraphin**, som er Navnet paa Kongeriget; se nedenfor 102, 17 (i Wirnts Digt V. 8593 f.: Jerafin). Jorephas er Navnet paa Grev Morals Borg; jfr. nedenfor 94, 16.

89, 25 **forfigtet**; de tyske Prosatekster: erfochten.

90, 21 **Ville**; Subjektskifte; underforstaaet: de.

90, 22 **Ieyersted**, d. e. Gravsted.

90, 23 **ald**, d. e. alt, allerede; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: schon.

90, 23 **ej** er Udraabsord; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: ey.

90, 26 **viste**; Subjektskifte; underforstaaet: de.

91, 4 **tilmed** angaar det Historien **ide** meget. Med disse Ord moliveres Prosatekstens Overspringelse af Wirnts udførlige Beskrivelse af Fru Jafites Grav og Gravmæle V. 8230-8320.

91, 20 **forlat**, d. e. efterladt.

91, 29 **baade med Eiff oc goeds**; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: es fehle mir denn am Leib oder an Gut.

92, 13 **for**, d. e. fremfor.

92, 26 **to Kongeriger**, nemlig Korentin og Joraphin; jfr. 89, 24 og 102, 17.

93, 3 **ferdig giøre**; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: auffzäumen.

188 Tefstittit og Kommentar.

93, 8 leilighed, se 48, 6.

93, 14 andholden; de tyske Prosatekster: gefangen.

93, 28 geleid, d. e. Følgeskab. Jfr. 16, 5.

94, 1-3. I Wirnts Digt hedder det V. 8510-12:

Zu dem rade da ez gie.

Daz wasser er do uf vie;

Zehant gestunt daz selbe rat.

94, 8 ped, d. e. Beg.

95, 8 adspurde; Subjektskifte; underforstaaet: de.

95, 9 affgaaet, d. e. forløbet.

95, 16 ff. I Wirnts Digt indeholder de udsendte Breve ogsaa Stævning til alle Fyrsterne til at møde i Korentin efter 6 Ugers Frist.

95, 22 Baiolars; de tyske Prosatekster: Waio-lars; Wirnts Digt: Beiolarz. Ifølge Wirnt var han Grev Morales Neveu.

96, 4 Uertieriste; de tyske Prosatekster: seiner aller liebsten Ameyen. Jfr. 67, 22.

96, 9 voris; de tyske Prosatekster: meiner.

96, 9-10 min øyens løst/min Siellis Veldfert; de tyske Prosatekster: meines Herten gewünschte Augen/meiner Seelen Leitstat. — Wirnts Digt V. 8760 f.:

Des wunsches ougenweide

Sit ir, und der sælden spil.

96, 18 Trøst; de tyske Prosatekster: hort.

96, 19 **giører ferdig**; de tyske Prosatekster: **schicket euch**.

97, 2 **uadstillige**, d. e. uadskillelige.

97, 7 **Camarade**; de tyske Prosatekster: **Oheim**.

97, 18 **forlengis**; de tyske Prosatekster: **erfreuwete**.

98, 2 **befværinges**, d. e. Besværligheder.

98, 12 **fortelig**; de tyske Prosatekster: **basz** (bedre).

99, 1 **ligesom**, d. e. saaledes **som**.

99, 3 **Gid**, underforstaaet: **hun**.

99, 5 **sampt hendis**; Buch der Liebe, Hamborg-udg. 1611 og Nürnbergudg. 1653: **sampt jr**, **som** vel snarere bør oversættes: **samt deres** (Ejendele). I Frankfurtudg. 1564 findes Ordene ikke.

99, 9 **Kødenet / Kielderne / oc ald anden tilhør**; de tyske Prosatekster: **der Koch / Keller / Auffträger / Kämmerer / Wägen**. — Hos Wirnt (V. 8859 ff.) udmales hele Optøget meget udførligt, men Prosa-romanens Forfatter har her **som** saa mange andre Steder fundet sligt »alt for langt at skrive om« (99, 11).

99, 12 **ordineret**, d. e. anordnet.

99, 23 **det goede Land**; her mangler Verbet i Sætningen: **stulde see**, som ved en Skødesløshed maa være udfaldet. Buch der Liebe og Hamborg-udg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: **sehen solten**. I Frankfurtudg. 1564 er Ordstillingen lidt anderledes.

100, 11 *fin*, d. e. *hans*; de tyske Prosatekster: *seiner allerliebsten Ameyen*.

100, 12 *for*, d. e. *fremfor*.

100, 23 *Reede* *faa* *denne anfeelige stare*; de tyske Prosatekster: *Sie ritten auch gescharet*.

100, 27 *stidelig*, d. e. *sømmelig*, *anstandsfuld*.

101, 10 *hvilden hånd*. Disse Ord er overflødige og forstyrrer nærmest Meningen. Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: *als da er seine Ameyen mit seinen Armen vmbfieng* (Frankfurtudg. 1564: *hette vmbfangen*).

101, 17 *var meget stor*; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: *fast gleich geachtet war*; Frankfurtudg. 1564: *fast gleich wegen was*.

101, 19 *forandret*; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: *erbleichet*; Frankfurtudg. 1564: *verblichen*.

101, 24 *stidelse* er her brugt omtrent synonymt med *fagter*; de tyske Prosatekster har blot: *worten vnnd geberden*.

102, 8 *bestillet*, d. e. *indrettet*, *anordnet*.

102, 13 *meget langt oc Kædsømmelig*; atter her dækker disse Ord over en meget stærk Forkortelse af de udførlige Udmalinger i Wirnts Digt.

102, 16 *for Marsage styld*, d. e. *af visse Grunde*; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: *wegen etlicher vrsachen*; Frankfurtudg. 1564: *ausz vrsach*.

102, 17 **Joraphin**; jfr. 89, 24.

102, 18 **hand**, d. e. Vigoleis.

102, 21 **for**, d. e. foran.

103, 2 **flerere oc høvere berømmet**; Udtrykket er lovlig stærkt sammendraget; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: ward er von jhnen so viel desto mehr lieb gehabt/vnd sein Preisz desto grösser. Frankfurtudg. 1564 har et lignende Udtryk.

103, 12 **end**, d. e. end om, end hvis.

104, 4 **vunder**, d. e. Vidunder, vidunderligt. Jfr. 36, 8.

104, 5 **bestaa**, d. e. staa ved sit Værd.

104, 9 **hans**, d. e. Vigoleis's.

104, 11-12. Af de her opregnede Riddere fra Artus' Hof nævnes kun Lanzelot, Iwein og Erec i Wirnts Digt. Ibon = Iwein (Ivan); den danske Tekst har ved Trykfejl Iaon, de ældre tyske Prosatekster har: Ibon (jfr. Gabon for Gawein); men Nürnbergudg. 1653 har samme Trykfejl som den danske Tekst.

104, 28 **med flere hand undfangede**; de tyske Tekster har her rigtigere: jhren Schweher empfiengen; altsaa: hvorledes Hr. V. modtog sin Fader og Bruden Fru L. sin Svoger (d. e. Svigerfader).

104, 28-29 **var for langt at striffve**. Atter her dækker disse Ord over en meget stærk Forkortelse af Wirnts udførlige Beskrivelser og Samtaler.

105,7 **førstfinder**; de tyske Prosatekster: Königen. Dette sidste synes at være det ældste og oprindeligste.

105,15 **tilmed** **er** mig **er** heller noget derom meddelet; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: dann ich so viel macht nicht hab; Frankfurtudg. 1564: wenn ich so vil Hirns nicht hab. — Wirnts Digt indeholder ikke et Ord om den kirkelige Vielse eller om Bryllupsnatten.

106,17 **paa sin Rejse**; de tyske Prosatekster: auff dieser Hofreysz.

106,21 **er**; de tyske Prosatekster: bleibt.

106,24 **Æyon**; se Noten til 36, 16.

106,26 **Kieriste**; de tyske Prosatekster: Ameyen. Jfr. 67,22 og 96,4.

107,9 **fængsel**, d. e. Fangenskab. Jfr. 10,4.

107,12 **fader**, rettere: Fædre; de ældre tyske Prosatekster: Vätter; men Nürnbergudg. 1653: Vatter.

107,15 **oc herfore tages ingen forsømmelse**; de tyske Prosatekster: vnnd dasz ja die Rach nicht verzogen werde.

107,24 **Søfter oc Blodsforvante**; de tyske Prosatekster: die grosse betrübnusz jhrer Niffeln (jfr. 33,23).

108,2 **frihed**; de tyske Prosatekster: Gewarsam.

108,3 **til findes**; de tyske Prosatekster: zu recht.

108,7 **Tyrkiet**; de tyske Prosatekster tilføjer her:

deszgleichen ausz der Walachey. I Wirnts Digt V. 9894 ff. nævnes: die Valwen (Valakerne) und die Kriechen (Grækerne); desuden: die Sarvie (vistnok Serbien).

108, 11-13 ~~Men~~ nogle sagde o. s. fr. De tyske Prosatekster afviger her noget: Andere aber sagten vnnd vermeynten gar liederlichen darzu zu kommen vnd den Mörder Lyon seiner Missethat halben leichtlich zu erobern.

108, 13 vel funde offvervindis; Subjektskifte; underforstaaet: hånd.

108, 17 eller oc alle o. s. fr. Denne Sætning findes ikke i de tyske Prosatekster; i Steden derfor har Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: der sie mit vielen Spottworten gantz vnd gar verachtet / vnnd liesz jhnen sagen / wie er vmb sie alle nicht ein Härlein gebe. — Frankfurtudg. 1564 har et ganske lignende Udtryk. Desuden tilføjer alle Teksterne: Disz alles thete der Bott / da er wider kame / den Herren zu wissen.

108, 21 ~~ftn~~, d. e. hendes.

108, 23 ~~men~~ hånd. De tyske Tekster har her ligeledes i Steden for den ventede Hovedsætning til den med ~~Effter~~som begyndende Bisætning en ny modstillet Hovedsætning: aber er.

108, 25 ~~haffde~~ ~~ide~~ ret tilfeet; de tyske Prosatekster: hatte sie für vnrecht angesehen.

109, 3 med alle fromme Christen. De tyske Prosatekster gør hende ikke saa udtrykkelig til

kristen: der frommen Seele/die/als ich nicht zweiffel/wol gefahren ist.

109,8-9 begynte hand noget at tvile; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: begundt er sich selbst zu hassen vnd anzufeinden. Frankfurtudg. 1564 har et lignende Udtryk.

109,22 60000 stridbare Hædte; i Wirnts Digt (V. 10444) er det kun 6000.

109,26 selfbødige, d. e. frivillige; de tyske Prosatekster: vngefordert.

109,28 at hjælpe oc modstaa, d. e. at hjælpe at modstaa; de tyske Prosatekster: wolten helffen rechen.

109,29 Marenne. I Wirnts Digt hedder hun Marine og er ikke Grev Adans Kæreste, men Barnebarn. Naar hun i det følgende identificeres med den Jomfru, som Vigoleis skaffede hendes Hest og Papegøje tilbage (se ovenfor S. 31—38), da har dette ligesom hendes Trolovelse med Grev A. kun Hjemmel i den tyske Prosaroman, ikke i Wirnts Digt. I en (i den danske Tekst oversprungen) Sætning i de tyske Prosatekster forklares (i Overensstemmelse med Wirnts Digt), at hun havde øvet sig i Ridderskab for at udfri A. af Roas's Fangenskab.

110,8 Hoffreyse; de tyske Prosatekster: Heerfahrt.

110,22 belagde, d. e. omringede, aabnede en Belejring.

110,24 forseeet, d. e. forsynet.

111,5 var langt at striffve om; disse Ord antyder som flere andre Steder en stærk Forkortelse af Wirnts Digt.

111,6 med sine Ridder oc Heldte; de tyske Prosatekster: vnd die von der Tafelrunde. Jfr. Noten til 5,7.

111,26. I Wirnts Digt hører man ikke noget om at Grev A. falder i Kampen.

112,7. I Wirnts Digt er det Gawein, som fælder Lyon.

112,9 bleffve flactig, d. e. tog Flugten.

112,12 effter alles ønske; urigtig Oversættelse; Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: vnd bezwungen sie zum Frieden/ vnd nach allem jhrem willen. — Lignende Udtryk i Frankfurtudg. 1564.

113,5 Rejse: Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: Heerfahrt. Jfr. 110,8.

113,11 tøj, her uden Tvivl = Rejsetøj, d. e. Rytteri.

114,14 saavel, d. e. saa vel som.

114,20 flantis, d. e. Nantes i Bretagne.

115,3 for hans Regimentz skyld, d. e. af Hensyn til hans Regering. — Buch der Liebe: seiner Gesellschaft halben; Hamborgudg. 1611, Nürnbergudg. 1653 og Frankfurtudg. 1564 (rigtigere): seiner geschefft halben.

115,9 store, d. e. større.

115, 14 at, underforstaaet: hånd.

115, 15 befalde, d. e. behage.

115, 29 forordnet; underforstaaet: hæfde.

116, 2 da øffvede hånd sig; de tyske Prosatekster: da vbeten sie sich täglich mit grosser freude vnnd kurtzweil.

116, 4. Her indskyder de tyske Prosatekster (i Overensstemmelse med Wirnts Digt V. 11614): Vmb solcher freude vnd kurtzweil willen ward dem Land Carotin der Name verkehret/vnd ward genannt der freuden Ziel.

116, 11 saa alle oc en hver hannem vel befalt; urigtig Oversættelse af den tyske Tekst. Buch der Liebe og Hamborgudg. 1611 samt Nürnbergudg. 1653: dasz es jederman wol gefiel. Lignende Udtryk i Frankfurtudg. 1564.

116, 14 Benehamis; de tyske Prosatekster: Benesamis. I Wirnts Digt hedder Sønnen derimod Lifort Gawanides.

116, 20 men kommer mig noget derom tilhønde skal det eder meddelis. Denne Sætning findes ikke i de tyske Prosatekster.

116, 26 ff. Forvanskning af det kendte Skriftsted Matth. 20, 16. 22, 14.

116, 28. Her ender ogsaa Buch der Liebe og Nürnbergudg. 1653. I Frankfurtudg. 1564 og Hamborgudg. 1611 findes derimod ogsaa trykt den unavngivne senmiddelalderlige Bearbejders Slutord, jfr. Indledningen.

KONG EDVARD AF ENGLAND.

Af Teksten er S. 120—136, 9 og S. 148—149 trykt efter den i København 1696 udkomne Udgave, mens S. 136, 10—147, som mangler i den ældste Udgave, er trykt efter den i København 1702 udkomne Udgave (Bibliografien Nr. 1—2).

A. LISTE OVER RETTEDE TRYKFEJL.

121, 5 ~~Phoenix~~] poenix. 121, 7 nu] nm. 121, 25 ende] end:. 123, 15 ~~Phoenix~~] hPoenix. 123, 24 hørte] hørre. 126, 8 ~~Udt hans~~] Udi hans. 126, 13 vil] vi — reyse] reyse. 129, 26 Det os] Det os. 130, 8 jeg] itg. 130, 24 Hierte] Hierce. 131, 18 Hastelig] i Kustoden: Hastig. 132, 24 og 133, 4 ~~Phoenix~~] Poenix. 133, 15 sig hastelig] sighastelig. 134, 4 Brød jeg] Brødjeg. 134, 13 Diinflasten] Diinflasten. 135, 14 Naade] Naade. 136, 7 ~~Phoenix~~] Poenix. 136, 20 giordis] aiordis. 137, 6 Kongen] Kongen. 138, 2 fra] fra. 138, 24 uforfærd] uforfærd?. 139, 13 fit] ft. 145, 29 baade] daade. 149, 5 faat] faat.

B. KOMMENTAR.

Den i det følgende oftere nævnte svenske Prosatekst »Konungen av England och hans söner« er efter et Haandskrift fra 1701 udgivet af Ahlström i Nyare Bidrag till Kännedom om svenska Landsmålen och svenskt Folklif XI, 1, S. 107; jfr. Indledningen.

120, 1 og 6. Navnene paa Kongen og hans tre Sønner er ikke oprindelige i Æventyret, men skyldes sikkert Forfatteren af den her oversatte rimede Form af dette og er valgte blandt de almindeligste Navne i det engelske Kongehus. Attus er = Artus.

120, 24 forfictiger maa her sikkert betyde: fremsynet, spaakyndig; forfictiger Qvind = »klog Kone«.

120, 26 tiende, d. e. lære.

121, 12 vider, d. e. tilstaar.

121, 16 Eoffve, d. e. Troskab, Oprigtighed.

121, 19 Denne, d. e. væne.

121, 26-28 er Faderens Afskedsord til Sønnen.

122, 5 beyse, d. e. bisse, strippe om.

122, 6 flet, d. e. aldeles.

122, 6 begaff, d. e. opgav.

122, 8 befalde, d. e. behagede.

122, 11 talde, d. e. fortalte.

122, 14 Eoffve, se 121, 16.

122, 26 Eeff, d. e. leve.

122, 27 flet, se 122, 6.

123, 16-21 er Faderens Svar til Sønnen.

123, 19 men, d. e. kun.

123, 21 Orte, d. e. Steder.

123, 26 fant, underforstaaet: hånd.

123, 27 fig i førde, d. e. klædte sig, var klædt.

124, 13 vide, se 121, 12.

124, 18 monne; Subjektskifte; underforstaaet: hånd.

124, 24 vider, se 121, 12.

125, 15 men, se 123, 19.

125, 19 all er vistnok Trykfejl for: alle.

126, 6 til fromme, d. e. til Gavn (for dig).

126, 14 gaar; man ventede her Konjunktivformen (gaa).

126, 22 bytte, d. e. dele.

126, 23 men, se 123, 19.

126, 28 gelinge, d. e. lykkes.

127, 7 fryntlig, d. e. venlig.

127, 11 Sin Tjenner skal maaske opfattes som Flertal.

127, 12 Der hand Iom did var hand Allen. Grunden hertil forklares i den svenske Prosatekst af 1701: lijdandes dher utij dhe arabiske ödemarker een sådan obeskrifwelig hunger och törst, att hästarne icke allenast blefwo döde, uthan alt hans medhföllie, att han allena qwar bleef.

127, 17 brøfte, d. e. briste.

127, 21 Thi ~~fla~~ hand strag it Huns at see. I den svenske Prosatekst af 1701 bliver han et højt Bjærg vaer og tænker at styrte sig ned deraf for at faa Ende paa sin Elendighed, men ved sin Ankomst dertil ser han Røg stige op som af en Skorsten og finder et gammelt Ægtepar i en Hytte.

127, 28 Mens, d. e. siden, saasom.

128, 1 firfindstive; i den svenske Prosatekst af 1701 er det 60 Aar.

128, 7 it Closter. Denne Betegnelse er vel næppe

200 **Tetstiftit og Kommentar.**

oprindelig i Æventyret. I den svenske Prosatekst af 1701 kaldes det »ett herrehof, hwilcket ingen kan förbijresa, warandes utij samma hof 3:ne jungfrur och sin faders endaste döttrar«.

128, 16 **Stor Lyft be aff dig vil hafve.** I den svenske Prosatekst forklares dette endnu tydeligere: När dhe blifwa warse eder, willia dhe, i skollen blifwa qwar öfwer natten, och sedan dhen ~~cena~~ ~~effter~~ dhen andra tillbiudandes sig blifwa eder sängelag, hwilket i måste aldheles neeka till

128, 18 **Med dem at gange, d. e. at du skal gaa med dem.**

128, 28 **Reputat, d. e. Berømmelse.**

128, 29—129, 2 **er Prins Attus' Svar til de gamle.**

129, 7 **Trøst, d. e. trøstet.**

129, 10 **at bliffve, d. e. at du skal blive.**

129, 13 **baade, d. e. baade.**

129, 14 **De vilde hannem figere.** I den svenske Prosatekst af 1701 udmales de tre Jomfruers Henvendelser til ham og hans Afvisning af deres Tilbud.

129, 20 **Begiærden, d. e. Begær, Begæring.**

129, 22 **paa reed, d. e. paa Rad, i Række.**

129, 23 **dem, man ventede: hannem.**

129, 23 **val, d. e. Valg.**

130, 4 **vi mister, underforstaaet: hellere.**

130, 8 **mens, d. e. siden.**

130, 21 **Rey, d. e. Støj, Tummel.**

131, 7 **Dends Kunst, d. e. den til Fuglen knyt-**

tede Trolddom, som Æselet vil give Prinsen Besked om.

131, 10 i en Klode Time; i den svenske Prosatekst af 1701 siger Æselet: »Iagh skall laga, att när iag kommer till slottet, det måtte då skie kl. 12. Fougel Phenix siunger een heel tima rumm, och rätt så snart kl. slog 12, begynner på sitt siungande«.

131, 14 ff. I den svenske Prosatekst af 1701 er Vogterne to Løver, to Leopardter og to Bjørne.

131, 23 Op ad, d. e. op i, op igennem.

131, 25 bleff var, underforstaaet: hånd.

131, 26 funde, underforstaaet: som.

131, 29 Oc Ære her ved forhverfis, d. e. og hvorved Ære kunde forhverves.

132, 3 forsvinde, d. e. svinde ind, slippe op. — Relativsætningen viser naturligvis tilbage baade til Brødet og til Vinen. I den svenske Prosatekst opdager Prinsen først de to Tings Egenskaber ved at smage paa dem, hvorved det bedre forstaas, at han tager disse med sig.

132, 6 er de Ord som Dronningen havde skrevet paa Sværdet.

132, 7 forvare, d. e. forvarede; underforstaaet: hånd.

132, 10 frembeder, d. e. længere frem.

132, 23 Imidler, d. e. imedens.

132, 26 En enist Stund, d. e. paa en eneste Time. I den svenske Prosatekst af 1701 hedder

det: och knapt för tjdzens kortheet skull kom förr på sin åssna, ähn diuren wore upwacknade.

133, 11 friste, d. e. prøve.

133, 16 *Marcho*. Navnet er maaske vilkaarligt indsat af Forfatteren til den paa dansk oversatte rimede Form af Æventyret. I den svenske Tekst af 1701 hedder det bare: »... dhe hinte till ett konungsrijke, hwarest een sådan hunger war, att ingen kunde för penningar få köpa ett stycke brödh«.

133, 24 ff. I den svenske Prosatekst af 1701 forlanger Kongesønnen ikke at han skal møde med 10000 Mand, men laaner ham Brødet gratis paa tre Aar mod at han derefter leverer det tilbage til ham i London hos hans Fader. Dette er maaske nok en oprindeligere Form end den danske Teksts.

133, 26 *Gevehr*, d. e. Vaaben, Værge.

134, 2 *betee*, d. e. vise, lægge for Dagen.

134, 7 *det Spanste Rige*; i den svenske Prosatekst af 1701 er det i »keijsardömet«, at der hersker en saa stærk Hede, at alle Druer er afsvedne

134, 9 *defect*, d. e. Mangel.

134, 10 *begaff*, underforstaaet: hånd.

134, 16 ff. I den svenske Prosatekst af 1701 forlanger Kongesønnen blot Flasken (ligesom Brødet) afleveret til sig i London efter 3 Aars Forløb.

134, 22 *Gevehr*, se 133, 26.

134, 24 *lofve*, se 121, 16.

134, 28. I den svenske Prosatekst af 1701 er det

ikke Kejseren som Franskmændene maa kæmpe imod; der tales kun i Almindelighed om at Paris var »belagt« af Fjender.

135, 5 *styre*, d. e. holde Styr paa.

135, 6 *Utte* er Vocativ af *Uttus*.

135, 7 ff. I den svenske Prosatekst af 1701 forlanger Kongesønnen atter her intet andet end at Sværdet afleveres til ham hos hans Fader i England.

135, 8 *muntre* synes at maatte være Trykfejl for *munstre* (mønstre); saaledes er det ogsaa rettet i yngre Udgaver.

135, 15 *Orleans*; i den svenske Prosatekst tales ikke om at Brødrene nu befinder sig i Orléans, men de synes her stadig at opholde sig i Paris i samme Sus og Dus som da han skiltes fra dem.

135, 17 *fið*; Subjektskifte; underforstaaet: *de*.

135, 19 *Mc hvad hand udi Arabien fand*; underforstaaet: spurgte.

135, 22 *Gast*, d. e. Spøgelse, Plageaand.

136, 3 *omsvæve*, d. e. færdes, leve.

136, 13 *hvis*, d. e. hvad.

136, 14 f. I den svenske Prosatekst af 1701 rager Brødrene Haaret af ham og klæder ham i Liberi som en af deres Tjenere (Drenge), efter at han har lovet dem at tjene dem som en Slave al sin Livstid, naar bare de vil spare hans Liv.

136, 29 *eventyred*, d. e. vovet, sat paa Spil.

137, 12 ff. Dette Træk, at den yngste Kongesøn

204 **Teksttitel og Kommentar.**

frivillig forklæder sig og rejser til England for at tage Tjeneste i Stalden, bortfalder naturligvis i den svenske Tekst, hvor han allerede er (ukendt) blandt Brødrenes Tjenere. Af Samtalen med Æselet (137, 24 ff.) findes der derfor heller ikke Spor i den svenske Tekst.

137, 23 gaf; Subjektskifte; underforstaaet: hånd.

137, 26 mens, d. e. indtil videre.

138, 2 kom, d. e. komme.

138, 6 din Ægte, d. e. din Mage, din Ægtemage.

138, 10 men, d. e. kun.

138, 19 ff. I den svenske Prosatekst af 1701 søger Prinsessen Raad og Oplysning hos de tre Jomfruer i »Herrehofwet«, der beretter hende om at Kongesønnen har gæstet dem og faaet Æselet hos dem, og derefter hos de gamle Folk i Hytten. Dette Træk er oversprunget i den danske Tekst.

138, 21 men, d. e. mens.

138, 23 Hærd, d. e. Hær.

138, 26 flet, d. e. let, lige til.

138, 26 ff. I den svenske Prosatekst tales der ikke om at Prinsessen truer Kongen til at levere Brødet og Hærstyrken, men det hedder blot: »Konungen stodh tillredz medh 3000 man att igenlefwerera brödbijten, uti hwilcket sällskap princessan och kom, kiände igen sitt brödh«.

139, 3 braf, d. e. tappert.

139, 20 flet; Subjektskifte; underforstaaet: hun.

139, 26 bravere, d. e. byde Trods.

139, 28 **Londen**, d. e. London.

139, 29 **Tiæltet**, d. e. Telte.

140, 5 **Iod**, underforstaaet: **hun**.

140, 6 ff. Dronningens Trusler mod Kongen af England nævnes i den svenske Prosatekst af 1701 ikke paa dette Sted; hun udstøder dem først, da hun har kasseret de to ældste Kongesønner og faaet den Besked, at Kongen af England ikke har flere Sønner; hun truer da med at lægge Staden og alle dens Indbyggere øde, hvis de ikke skaffer hende den tredje Broder at se.

140, 9 **stal**; Subjektskifte; underforstaaet: **de**.

140, 20 **Kongens Gesantvis**, d. e. som Kongens Gesandt.

141, 2 og 14 **far**, d. e. Fare.

141, 23 **haend**, d. e. Kongen af England; man ventede snarere: **hun**.

141, 26—142, 2 er Dronningens Budskab til Kongen af England.

141, 26 **har**; Subjektskifte; underforstaaet: **jeg**.

142, 1 **fulde**, underforstaaet: **jeg**.

142, 8 **udført**, underforstaaet: **blef**.

142, 11 **Armadi**, d. e. Armé, Hær.

142, 12 **Kom**; Subjektskifte; underforstaaet: **haend**. Sætningens egentlige Mening er iøvrigt lidt vanskelig at faa fat paa; der menes vel snarest, at han kom i rette Øjeblik (nemlig til at faa en Overhaling af Prinsessen).

142, 13 **for**, d. e. før.

142, 16 vider, se 121, 12.

142, 19 gotlose fund, d. e. ugudelige Skælm.
Ordene synes at være gaaet uforandret over i den danske Tekst fra den som det synes tyske Original.
fund er paa Tysk = Finke, letfærdig Skælm.

142, 21 strunt, d. e. en stolt eller stadselig Karl.

142, 24 forleflet, d. e. leflevorn, »forlevet«.

142, 25 befierte, Ordet er lidt paafaldende, men kan jo nok forstaas. Det skyldes maaske Rimnød.

142, 26 Som, d. e. da.

142, 27 for, d. e. i Steden for.

142, 27 blef, underforstaaet: de.

143, 1 Respekt, d. e. Anseelse.

143, 2 begyndte; Subjektskifte; underforstaaet: de.

143, 4 Tændte, underforstaaet: hånd.

143, 16 med Stid, d. e. ordentligt.

143, 19 Opføgt, underforstaaet: hafde.

143, 20 Spurd'; Subjektskifte; underforstaaet: de.

144, 1 leverede, underforstaaet: hånd.

144, 7-12 er Staldmesterens Ord, 144, 13-15 Kongens Svar derpaa.

144, 13 Mens, d. e. saasom, siden.

144, 17 befalde, d. e. behage.

144, 26 og det hafde stid, d. e. det havde Art, det forslog noget.

145, 1 Alle sine Hæder de lagde om Bord, d. e. de gjorde sig al mulig Umage.

145,3 **forvacte**, d. e. blive, dvæle.

145,6 **Stød**, d. e. Streg, Puds.

145,6 **agte**, d. e. tiltænke.

145,8 **behendt**, d. e. hændet, sket.

145,12 **befalet**, d. e. overlod.

145,17 **Tru** kan være = Trusel, eller maaske snarere = tysk: Trug (Bedrag).

145,25 **forfvære**, d. e. afsværges, frasige sig.

145,27 **Stand** er vel snarest Trykfejl for: **Strand**.

146,1 **HI Ord**, d. e. i Tale.

146,4 **var rørt**, underforstaaet: **hånd** (d. e. Kongen).

146,12 **uden**, d. e. udenfor.

146,14 **befalde**, d. e. behagede.

146,15 **Hafde**, underforstaaet: **hånd**.

146,21 **kende**, d. e. erkende.

146,28 **Mand**, d. e. Ægtemand.

146,29 **fromme**, d. e. gavne.

147,1-6 er Dronningens Svar til Attus.

147,6 **vil**; Subjektskifte; underforstaaet: jeg.

147,12 **forandret**, d. e. forvandlede.

147,22 **Dyr**. Der hentydes aabenbart til Løverne i Dronningens Lejr, se 138,27 og 141,9.

148,20 ff. Det Træk, at Dronningen nægter at blive i England og drager hjem til Arabien med sin Husbond, findes ikke i den svenske Prosatekst af 1701 og er sikkert heller ikke oprindeligt. I den svenske Tekst indsætter tværtimod den engelske

208 **Teksttitel og Kommentar.**

Konge den yngste Søn til Konge over England efter sin Død, og da denne indtræffer, arver han Kronen.

148,26 Der, maaske Trykfejl for Det (saaledes i de yngre Udgaver).

149,1. I den svenske Prosatekst af 1701 lader den engelske Konge de to ældste Sønner sulte ihjel i Fængslet.

149,5 Længe at leve, underforstaaet: bød (d. e. ønskede ham).

BIBLIOGRAFI

AF

R. PAULLI

Nummereringen er kun foretaget af praktiske Hensyn og betegner blot Rækkefølgen (ved Tryk uden Aarstal den formentlige Rækkefølge) af de kendte Udgaver. Af Numrene kan der altsaa intet sluttes om Antallet af de Udgaver, der har eksisteret, lige saa lidt som Udgave Nr. 1 med Bestemthed kan regnes for editio princeps.

De med † mærkede Udgaver har ikke foreligget ved Bibliografiens Udarbejdelse.

VIGOLEIS.

1. U. St. 1656. — Karen Brahes Bibliotek, Odense.

Optrykt i dette Bind S. 1—116.

Titelbladet faksimileret S. 3. 8°. 92 paginerede Sider. S. 2 (Titelbladets Bagside) Overskrift: **Begyndelsen paa den Viidtberømte / Nafnfundige / Ridder oc Heldt Her Diegoleis med Hinlet hans Historie.** S. 92: **ENDE.** Bogen har helt igennem Kolumne-Titelen: **Ridderlige Historie | om H. Diegoleis (S. 3: Dingoleis).**

† 2. København 1700.

I Fortegnelse paa een Deel Bøger tilhørende afgang. Estats-Raad og forrige Præsident her i Staden nu sal. Hans Nansens Sterboe. Kbh. 1714 nævnes Bl. f 2 r som Nr. 579 blandt Oktaverne: **Historie om den Ridder Hr. Wiegeleis med Guld-Hinlet.** Kjøbenh. 1700. Ellers kendes denne Udgave ikke.

† 3. København 1709.

Denne Udgave kendes fra tre forskellige Cita-ter; i Fortegnelse paa en stor Deel Bøger, som Sal. Hr. Justitz-Raad Peder Stavanger haver efterladt sig. Kbh. [1757] anføres S. 144 som Nr. 738 blandt Oktaverne: **Historie om Ridder Diegoleis med Guld-Hinlet.** Kbh. 1709; i Fortegnelse paa endeel Bøger Sl. Hr. Obriste Friderich Felix von der Ostens Sterboed tilhørende. Kbh. 1763 anføres

S. 56 som Nr. 72 blandt Oktaverne et Samlingsbind bestaaende af fire Folkebøger, hvoraf den næstsidste er: *Historie om Vingoleis med Guld-Hiulet*, Kbh. 1709. Endelig anføres i Jochum Halling: *De Danskes Bibliothek* 1726 (Thotts Manuskript-Samling Nr. 1049. Fol.) S. 78 i Afsnittet: Bøger for Skjemt og Tiid-kort: *Den berømmelig Ridder Hr: Wigoleis med Guldhiulet*. 1709. Noget Eksempplar af denne Udgave synes ikke at være bevaret.

†4. København 1720.

Jochum Halling har i *De Danskes Bibliothek* 1726 (Thotts Manuskript-Samling Nr. 1049. Fol.) efter at have anført Udgave 3, tilføjet Aarstallet 1720, hvilket er den almindelige Maade, hvorpaa han plejer at betegne senere Optryk. Ellers kendes denne Udgave ikke.

5. København 1732. — Kgl. Bibl. Kbh.

*En smukt lystig Historie, | Om den berømme-
lige Ridder og Heldt | Her Diegoleis, | Med Guld-
Hiulet. | Hvorledes hans vældelig over- | vandt
den sterke Kiempe og Hedning Roas af | Gloys,
med flere hans Ridderlige Gierninger. | Som til-
forn ey haver været paa danske, en- | hver Kiær-
havende til Tids-Fordriv, oversat af det | tydske
Sprog. | [Træsnit forestillende en Drage.] | [En
Streg.] | Trykt udi H. K. M. privil. Bogtryckerie,
1732. 8°. 44 upaginerede Blade, inkl. Titelbl.,*

sign. A-F. — Bl. [A 1]v (Titelbladets Bagside) Overskrift: **Begyndelsen paa den vidtberømte, navn-
kundige Ridder og Helt, Her Diegoleis med Guld-
Hinlet, hans Historie.** Bl. [F 4]v: **ENDÆ.** — Bogen
er trykt i København af Johan Jørgen Høpfner.

† 6. København 1737.

I Fortegnelse paa endeel Bøger, afgangne Hr. Justitzr. og Committ. i Oecon. og Commerce Collegio Niels Simonsen Munchs Arvinger tilhørende. Kbh. 1787 anføres S. 379 som Nr. 2551 blandt Oktaverne: **Her Diegoleis med Guldhinlet.** Kbh. 1737. I Catalogus Librorum quos possedit Laurentius Schow, quondam ad Ædem Spiritus Sancti Ædituus. Havnæ 1790 anføres S. 96 som Nr. 1369 blandt Oktaverne et Samlingsbind indeholdende forskellige Folkebøger, af hvilke den første kaldes: **Dingoleis, 1737.** — Ellers kendes denne Udgave ikke.

7. København 1755. — Kgl. Bibl. Kbh.

**En smuk lystig Historie, | Om den berømme-
lige Ridder og Heldt | Hr. Diegoleis, | Med Guld-
Hinlet. | Hvorledes han vældelig overvandt | den
stærke Kiæmpe og Hedning Roas | af Gloys, med
fleere hans Ridderlige | Gierninger. | Som tilforn
ey haver været paa Danste, | enhver Kiærhavende
til Tids-fordriv, over- | sat af det Tydske Sprog. |
[Samme Træsnit som paa Titelbladet af Udg. 5.]**

[[Røsgen.]] | **KJØBENHAVN**, | Trykt udi **Hands Kongelige Majestæts privilegerede** | **Bogtrykkerie**, 1755. 8°. 40 upaginerede Blade, sign. A-E. — Bl. [A 1] v (Titelbladets Bagside) Overskrift: **Begyndelsen paa den vidtberømte, navnfundige Ridder og Helt, Hr. Diegoleis med Guld-Hiulet, hans Historie**. Bl. [E 5] v: **ÆNDE**. — Bogtrykkerens Navn er Johan Jørgen Høpfner.

8. U. St. 1771. — Stiftsbiblioteket i Maribo.

En smuk | **Iystig Historie** | **om** | **den berømte Ridder og Helt,** | **Herr Diegoleis,** | **med Guld-Hiulet,** | **hvorledes han vældig overvandt** | **den stærke Kiæmpe og Hedning** | **Roas, af Gloys,** | **med flere hans Ridderlige Gierninger,** | **som tilforn ey ha-** **ver været paa Danste,** | **enhver Kierhavende til Tidsfordriv** | **oversat** | **af det Tydske Sprog.** | [Vignet: To korslagte Grene.] | [En Streg.] | 1771. 8°. 36 upaginerede Blade, inkl. Titelbl., sign. A-E. Bl. [A 1] v (Titelbladets Bagside) Overskrift: **Begyndelsen paa den vidtberømte, navnfundige Ridder og Helt, Herr Diegoleis med Guld-Hiulet, hans Historie**.

† 9. København 1779.

I Fortegnelse paa endeel Bøger, som den 8. Novembr. ved Auction skal bortsælges hos Boghandler Hegelund. Kbh. 1784 anføres S. 45 som Nr. 57 blandt Oktaverne: **Diegoleis med Guld-Hiulet**, Kbh. 1779. Ellers kendes denne Udgave ikke.

10. København 1796. — Kgl. Bibl. Kbh.

**En smuk lystig Historie, | om | den berømme-
lige Ridder og Heldt | Hr. Diegoleis, | med Guld-
Hiulet. | Hvorledes han vældig overvandt den |
stærke Kjempe og Hedning Roas af Gloys, med |
flere hans Ridderlige Gierninger; | Som tilforn
ey haver været paa Danst. | Enhver Kiærhavende
til Tidsfordriv, oversat af det | Tydske Sprog. |
[Samme Træsnit som paa Titelbladet af Udg. 5 og
7.] | [En Streg.] | Kjøbenhavn, 1796. | Trykt i Kna-
broestræde No. 70. 8°. 80 paginerede Sider, inkl.
Titelbl. — S. (2), paa Titelbladets Bagside, Over-
skrift: Begyndelsen paa den vidtberømte, navn-
kundige Ridder og Heldt, Hr. Diegoleis med Guld-
Hiulet, hans Historie. — Indtil S. 79 samme Side-
og Liniefølge som Udg. 7. — Bogen er trykt hos
H. J. Graaes Enke.**

11. København 1829. — Optaget i K. L. Rahbeks
Morskabslæsning.

**Danst og Norst Nationalværk, eller Almindelig
ældgammel Moerskabslæsning. Paa ny udgivet
og gennemseet, samt forøget med historisk-littera-
riske Noticer af K. L. Rahbek, Etatsraad, Profes-
sor og Ridder af Dannebrog. Fuit hæc sapientia
quondam. Hor. ep. ad Pison v. 396. Andet Bind.
Kjøbenhavn 1829. Paa Hofboghandler Beelens
forlag. Trykt hos Bernhard Schlesinger. 8°.
Dette Binds 2.-3. Hefte indeholder tre Folkebøger,**

hver med sin særskilte Paginering. Den mellemste af disse Folkebøger er Historien om Vigoleis, som S. (1) har følgende Titel: **En smuk lystig Historie om den berømmelige Ridder og Helt Hr. Vigoleis med Guld-Hjulet. Hvorledes han vældig overvandt den stærke Kjempe og Hedning Roas af Gloys, med flere hans ridderlige Gjerninger; enhver kjærlig havende til Tidsfordriv oversat af det tydske Sprog.** S. 3 Overskrift: **Begyndelsen paa den vidtberømte, navntundige Ridder og Helt, Hr. Vigoleis med Guld-Hjulet, hans Historie.** Teksten ender S. 108. S. 109 Overskrift: **Efterskrift.** Efterskriften slutter S. 132.

12. København uden Aar. Mellem 1829 og 1842.
— Kgl. Bibl. Kbh.

**En smuk lystig Historie, | om | den berømmelige
Ridder og Helt | Hr. Diegoleis, | med Guld-Hjulet. |
Hvorledes han vældig overvandt | den stærke
Kjempe og Hedning Roas af Gloys, | med flere
hans Ridderlige Gjerninger; | Som tilforn ei ha-
ver været paa Dansk. | Enhver Kjærlig havende til
Tidsfordriv, oversat af det | Tydske Sprog. | [Sam-
me Træsnit som paa Titelbladet af Udg. 5, 7 og 10.] |
[En Dobbeltstreg.] | København. | Paa P. W.
Triblers Forlag, i Holmensgade 114. | Trykt hos
S. L. Møller. 8°. 80 paginerede Sider, inkl. Titelbl.
— S. (3) Overskrift: **Begyndelsen paa den vidt-
berømte, navntundi[-]ge Ridder og Helt, Hr. Die-****

goleis med Guld-Hjulet, hans Historie. — Til Hjælp ved Fastsættelse af Trykkeaaret tjener, at P. W. Tribler overtog Forretningen efter sin Moders (»Triblers Enke«) Død 1829; i 1842 flyttede han fra Holmensgade 114. Se Carl Elberling: Oehlen-schläger som Gadevise-Digter. Kbh. 1872 S. 26 og 28.

13. København 1855. — Kgl. Bibl. Kbh.

En smuk lystig Historie, | om | den berømmelige
Ridder og Helt | Hr. Diegoleis, | med Guldhjulet. |
Hvorledes han vældig overvandt den stærke |
Kæmpe og Hedning, Roas af Gloys, med | flere
hans ridderlige Gjerninger, | som tilforn ei haver
været paa Dansk. | Enhver Kjærligende til Eids-
fordriv, | oversat af det tydske Sprog. | [En for-
grovet Kopi af Træsnittet paa Titelbladet af Udg.
5, 7, 10 og 12.] | [En Streg.] | Kjøbenhavn. | faaes
hos Boghandler H. P. Møller, | Gammel-mønt
151. | Trykt hos H. E. Nissen. 8°. 66 paginerede
Sider, foruden Titelbladet. S. (1) Overskrift: Be-
gyndelsen paa den vidtberømte, navnfundige Rid-
der og Helt, Hr. Diegoleis med Guldhjulet, og
hans Historie. S. (66) Overskrift: Paa Gammel-
mønt 151 faaes: [Fortegnelse over 23 Folkebøger
o. l.] — Ifølge F. Fabricius: Dansk Bogfortegnelse
for Aarene 1841—1858. Kbh. 1861 S. 68 er denne Ud-
gave udkommet 1855.

14. Christiania 1855. — Kgl. Bibl. Kbh.

**En smuk og lystig | Historie | om | den berømme-
lige Ridder og Helt | Hr. Diegoleis | med Guld-
hjulet. | Hvorledes han vældig overvandt den
stærke Kjæmpe og | Hedning Roas af Gloys, med
flere af hans | ridderlige Gjerninger. | [En Dob-
beltstreg.] | Christiania. | Forlagt af og tiltjæbs hos
N. W. Damm. 8°. 80 paginerede Sider inkl. Titelbl.
S. (2) paa Bagsiden af Titelbladet: Trykt i det
Wulfsbergske Bogtrykkeri ved J. Elleffen. S. (3)
Overskrift: Begyndelsen paa den vidtberømte,
navntundige Ridder og Helt, Hr. Diegoleis med
Guld-Hjulet, hans Historie. — Ifølge P. Botten-
Hansen og Siegwart Petersen: Norsk Bog-Forteg-
nelse 1848—1865. Kria. 1870 S. 104 er denne Ud-
gave udkommet 1855.**

KONG EDVARD AF ENGLAND.

1. København 1696. — Universitetsbibl. Kbh.

Optrykt i dette Bind S. 119—149.

Titelbladet faksimileret S. 119. 8°. Et komplet Eksempplar maatte bestaa af 16 upaginerede Blade, inkl. Titelbl., sign. A-B, men i det eneste kendte Eksempplar af denne Udgave, som findes paa Universitetsbiblioteket, mangler Bl. B 2-B 7. Teksten begynder Bl. [A 1] v paa Bagsiden af Titelbladet. Bl. [B 8] v: **ÆNDE.**

2. København 1702. — Kgl. Bibl. Kbh.

**En Herlig | Ny Historie/ | Om | Konning Ed-
vardo af Enge- | land / som var udi en Uægelig
Sing- | dom geraaden / men dog af Viis Qvindis |
raad er bleven Curerit / og det formedelst Kon- |
gens Ængste Søn Prins Atti frimodighed / | som
hafde sin Siuge Fader saa tier at hand | reyste til
dend rige Dronning af Arabia / | hvor hand med
Lifte bekom hendis Clonodier [!] | og førde Dron-
ningen dyrebar Fugl Phoenix | med sig / dog paa
det sidste efter megen Tribu- | lak som Prins Attus
hafde udstanden / be- | kom hand Dronningen til
Egte / | Lyftig at læse. | [Vignet: En Kongekrone.] |
Nu nyligen af Hollandst paa Danste | Bilm udsæt
af P. J. H. | [Røsgen.] | Prentet i Kiøbenhavn Aar
1702. 8°. 16 upaginerede Blade, inkl. Titelbl.,
sign. A-B. Teksten begynder Bl. [A 1] v paa Bag-**

siden af Titelbladet. Bl. [B 8] v: **ENDE**. — Samme Sidesfølge som Udg. 1.

3. U. St. o. A. (Defekt.) Begyndelsen af det 18. Aarhundrede. — Karen Brahes Bibliotek, Odense.

En Herl... | Ny Hist... | Om | Konning... | land/som va... | dom geraaden/... | Raad er bleven... | Kongens yn... | dighed/som... | at hand r... | Arabia/... | C... | ... Resten af Titelbladet mangler. 8°. Et komplet Eksempplar maatte bestaa af 16 upaginerede Blade, inkl. Titelbl., sign. A-B; men i det eneste bevarede Eksempplar, som findes i Karen Brahes Bibliotek i Odense, mangler, foruden Størstedelen af Titelbladet, Bl. [B 8]. — Teksten begynder Bl. [A 1] v paa Bagsiden af Titelbladet. — Teksten er i denne Udgave delt i seksliniede Strofer. — Samme Sidesfølge som Udg. 1—2.

4. København uden Aar. Begyndelsen af det 18. Aarhundrede. — Kgl. Bibl. Kbh.

En Herlig | Ny Historie/ | Om | Konning Ed- vardo af Enge- | land/som var udi en ulægelig Syg- | dom geraaden/men dog af en vis Qvin- | dis Raad blev cureret/og det formedelst | Kongens yngste Søn Prins Arti Friemo- | dighed/som havde sin syge Fader saa tiær/ | at hand reyste til den rige Dronning af | Arabia/hvor hand med Liste bekom hendes | Klenodier/og førde Dronningens dyrebare | Fugl Phoenix hjem med sig/dog paa

det | sidste efter megen Sienvordighed/som | Prinz
 Artus havde udstanden/ | belom hand Dronnin-
 gen | til ægte; | Lyftig at læse. | Af Hollandst paa
 Danste | Rim udsat af P. J. H. | [Røsen, bestaa-
 ende af liggende S-Tegn.] | **KJØBENHAVN** /
 Trykt udi Hans Kongl. Mayts. privilege- | rede
 Bogtrykkerie. 8°. 16 upaginerede Blade, inkl.
 Titelbl., sign. A-B. Teksten begynder Bl. [A1] v
 paa Bagsiden af Titelbladet. Bl. [B 8] v: **ENDE**. —
 Bl. [B 7] v - [B 8] r er Teksten delt i seksliniede Stro-
 fer. — Til og med Bl. [B 7] r samme Sidesfølge som
 Udg. 1—3.

† 5. U. St. 1729.

I De Danskes Bibliothek samlet og sammen-
 skrevet 1726 af Jochum Halling, Thotts Manu-
 skript-Samling (Kgl. Bibl.) Nr. 1049 Fol., anføres
 S. 78 i Afsnittet »Bøger for Skjemt og Tiidkort«
 følgende Titel: **Historie om Kong Edvardi af Eng-
 lands Cur.**, hvortil senere er føjet: 1729 8° Artus
 derhos en Prinz. — Ellers haves der ikke Efterret-
 ning om nogen Udgave fra dette Aar.

6. København uden Aar. Midten af det 18. Aar-
 hundrede. — Kgl. Bibl. Kbh.

**En herlig | Ny Historie, | Om | Konning Ed-
 vardo af Eng- | land, som var udi en u-lægelig
 Syg- | dom geraaden, men dog af en vis Qvindes |
 Raad er bleven cureret, og det formedelst | Kon-
 gens yngste Søn Prinz Atti frimodig- | hed, som**

havde sin syge Fader saa kjær, at | han reyste til
 den rige Dronning af Arabia, | hvor han med
 Liste bekom hendes Klenodier, | og førde Dronnin-
 gens dyrebar Fugl Phoe- | nix med sig, dog paa
 det sidste efter megen | Tribulac, som Prinz Artus
 havde udstan- | den, bekom han Dronningen til
 ægte. | Lystig at læse. | [Vignet: En Kongekrone.] |
 Nu nyligen af Hollandst paa Danske Rilm | Udsæt
 af P. J. H. | [En Streg.] | Prentet i Kiøbenhavn.
 8°. 16 upaginerede Blade, inkl. Titelbl., sign. A-B.
 — Teksten begynder Bl. [A 1]^v paa Bagsiden af
 Titelbladet. Bl. [B 8]^v: **ÆNDE**. — Til og med
 Bl. [B 7]^v samme Sidesfølge som Udg. 4.

7. København 1744. — Kgl. Bibl. Kbh.

En Herlig | Ny Historie, | Om | Konning Ed-
 vardo af Engeland, | som var udi en u-lægelig
 Sygdom geraa- | den, men dog af en viis Qvindes
 Raad blev | cureret, og det formedelst Kongens
 yngste | Søn Prinz Artus Frimodighed, som havde |
 sin syge Fader saa kjær, at hand reyste til | den rige
 Dronning af Arabia, hvor hand | med Liste bekom
 hendes Klenodier, og før- | te Dronningens dyre-
 bare Fugl Phoenix | hiem med sig, dog paa det
 sidste efter me- | gen Gienvordighed, som Prinz
 Artus | havde udstanden, bekom hand | Dronnin-
 gen til ægte. | Lystig at læse. | Af Hollandst paa
 Danske Rilm | udsat af P. J. H. | [Røsgen.] |
 KJØBENHAVN, Trykt udi Hans Kongl. Majts.

privilegerede Bogtrykkerie 1744. 8°. 16 upaginerede Blade, inkl. Titelbl., sign. A-B. — Teksten begynder Bl. [A 1]^v paa Bagsiden af Titelbladet. Bl. [B 8]^v: **ÆNDÆ.** — Bl. [B 7]^v - [B 8]^v er Teksten delt i seksliniede Strofer. — Samme Sidefølge som i Udg. 4. — Bogtrykkerens Navn er Johan Jørgen Høpfner, der 1731-59 var Direktør for det kgl. privilegerede Bogtrykkeri.

† 8. København 1746.

I Fortegnelse paa endeel Bøger afgangne Hr. Justitzr. og Committ. i Oecon. og Commerce Collegio Niels Simonsen Munchs Arvinger tilhørende. Kbh. 1787 anføres S. 378 som Nr. 2529 blandt Oktaverne: **Om Kong Edvard af Engelland [I].** ib. [o: Kbh. n.] 1746. Ellers kendes denne Udgave ikke.

9. U. St. o. A. (Defekt.) Midten af det 18. Aarhundrede. — Kgl. Bibl. Kbh.

Defekt Tryk uden Titelblad. 8°. Et komplet Eksempplar maatte bestaa af 16 upaginerede Blade, inkl. Titelbl., sign. A-B; men i det eneste bevarede Eksempplar mangler Bl. A 1 (Titelblad), Bl. A 2, Bl. A 4-A 5 og Bl. B 8. — Bl. [B 7]^v er Teksten delt i seksliniede Strofer. — Samme Sidefølge som i Udg. 4 og 7.

10. U. St. o. A. (Defekt.) — Midten af det 18. Aarhundrede. — Universitetsbiblioteket, Kristiania.

En Herlig | Ny Historie, | Om | Konning Ed-

varde af Engeland, | som var udi en u-lægelig
 Sygdom ge-|raaden, men dog af en vis Qvindes
 R . . . | blev cureret, og det formedelst Kongens
 . . . | ste Søn Prinz Atti Frimodighed, som ha . . . |
 sin syge Fader saa kjær . . . | den rige Dronning af
 Arabia, . . . | med Elste befo . . hend . . Klenodier,
 | . . . nningens . . . Resten af Titelbladet mangler.
 8°. Et komplet Eksempplar maatte bestaa af 16 upa-
 ginerede Blade, inkl. Titelbl., sign. A-B; men i det
 eneste bevarede Eksempplar, som findes i Univer-
 sitetsbiblioteket i Kristiania, mangler, foruden en
 Del af Titelbladet, Bl. B 4-B 8. — Teksten begynder
 BL [A 1 v] paa Bagsiden af Titelbladet. — Samme
 Sidesfølge som i Udg. 4, 7 og 9

11. København uden Aar. Midten af det 18. Aar-
 hundrede. — Kgl. Bibl. Kbh.

En herlig | Nye Historie, | Om | Konning Ed-
 varde af Enge-|land, som var udi en u-lægelig
 Syg-|dom geraaden, men dog af en vis Qvindes |
 Raad er bleven cureret, og det formedelst | Kon-
 gens yngste Søn Prinz Atti Frimodig-|hed, som
 havde sin syge Fader saa kjær, at han | reyste til
 den rige Dronning af Arabia, hvor | han med
 Elste bekom hendes Klenodier, og | førde Dronnin-
 gens dyrebar Fugl Phenix | med sig, dog paa det
 sidste efter megen Tri-|bulak, som Prinz Attis
 havde udstanden, | bekom han Dronningen | til
 Ægte. | Lyftig at læse. | [Vignet: En Kongekrone.] |

**Nu nyligen af Hollandst paa Danste Rlm | udsæt
af P. J. H. | [En Streg.] | Prentet i Kiøbenhavn.
8°. 16 upaginerede Blade, inkl. Titelbl., sign. A-B.
— Teksten begynder Bl. [A 1] v paa Bagsiden af
Titelbladet.**

**12. U. St. 1768. — Evald Tang Kristensens Sam-
ling.**

**En herlig | Historie | om | Kong Edvardo | af En-
geland, | som var | udi en ulægelig Sygdom | geraa-
den, | men dog af en vils Qvindes Raad er bleven
cureret, | formedelst Kongens yngste Søn, | Prink
Atti frimodighed, | som havde sin syge Fader saa
tier, | at han reyste til den rige Dronning af Ara-
bien, | hvor | han med List betom hendes Kleno-
dier, | og førde | Dronningens dyrebare Fugl Phoe-
nix | med sig; | dog paa det sidste efter megen Tribu-
lak, | som Prink Attus havde udstanden, | betom
han Dronningen til Ægte. | [En Streg.] | Lystig at
læse. | Nu nyligen af Hollandst paa Danst Rlm
udsæt | af | P. J. H. | [En Streg.] | 1768. 8°. 12 upagi-
nerede Blade, inkl. Titelbl., sign. A-B. — Teksten
begynder Bl. [A 1] v paa Bagsiden af Titelbladet.**

**13. København uden Aar. Efter 1770. — Kgl.
Bibl. Kbh.**

**En herlig | Nye Historie, | Om | Konning Ed-
vardo af Engeland, | som var udi een ulægelig
Sygdom geraa- | den, men dog af een vils Qvindes**

**Naad | er bleven cureret, og det formedelst Kon- |
gens yngste Søn Prinds Attil frimodig- | hed, som
havde sin syge fader saa tier, | at han reiste til den
rige Dronning af | Arabia, hvor han med Lyst be-
tom hendes | Klenodier, og førde Dronningens
dyre- | bare Fugl Phoenix med sig, dog paa det
sidste efter megen Tribulats, som Prinds | Attis
havde udstanden betom han | Dronningen til
Ægte. | Lystig at læse. | [Roset.] | Nu nyligen af
Hollandst paa Danste | Klim udsæt af P. J. H. |
[En Dobbeltstreg.] | Trykt hos J. A. Thiele. 8°.
16 upaginerede Blade, inkl. Titelbl., sign. A-B. —
Teksten begynder Bl. [A 1] v paa Bagsiden af Titel-
bladet. — Bl. [B 6] r Overskrift: **En deilig og lystig
Nye Vise, om en Greve i Rom. Som blev fangen i
Hedenflabet, og der maatte drage Plor, hvilket
fængsel han blev qvit formedelst hans fromme
Hustrues Behændighed.** Denne Vise, der optager
Resten af Trykket, bestaar af 31 otteliniede Strofer.
— Bogen maa være trykt 1770 eller efter dette Aar,
i hvilket Johan Rudolph Thiele begyndte sin selv-
stændige Bogtrykkervirksomhed under eget Navn,
se C. Nyrop: Den danske Boghandels Historie. II.
Kbh. 1870 S. 68-69.**

14. Haderslev 1777. — Kgl. Bibl. Kbh.

**Historie | om | Kong Edvard | af Engelland, | som
var i en ulægelig Sygdom geraaden, | men dog | af
en vils Qvindes Naad er bleven cureret, | forme-**

delft Kongens yngste Søn, | Prins Atti frimodig-
 hed, | som havde sin syge Fader saa tier, | at han
 reyste til | den rige Dronning af Arabia, | hvor
 han med Løst bekom hendes beste Klenodier, |
 og førte | Dronningens dyrebare Fugl Phoenix |
 bort med sig; | dog paa det sidste, efter megen Tri-
 bulat, | som Prins Attus havde udstanden, | bekom
 han Dronningen til Ægte. | Af Hollandst paa
 Dansk Riim oversat | af | P. J. H. | [En Streg.] | Lystig
 at læse. | [En Dobbeltstreg.] | Haderslev, 1777. 8°.
 12 upaginerede Blade, inkl. Titelbl., sign. A-B.
 — Teksten begynder Bl [A 1] v paa Bagsiden af
 Titelbladet.

† 15. Haderslev 1781.

I Danske Folkeeventyr. Samlede af M. Winther.
 1. Samling. Kbh. 1823 anfører Udgiveren i sine An-
 mærkninger bag i Bogen S. 118, at han ejer en Ud-
 gave af Eventyret om Kong Edvard og Prinds Ar-
 tus, trykt i Haderslev 1781 i 8°. — Ellers kendes
 denne Udgave ikke.

16. København 1782. — Kgl. Bibl. Kbh.

En herlig | Nye Historie, | Om | Konning Ed-
 vardo af Engeland, | som var udi en ulægelig
 Sygdom ge- | raaden, men dog af en vis Qvindes
 Raad | blev cureret, og det formedelt Kongens
 yng- | ste Søn, Prins Atti frimodighed, som hav-

de sin syge Fader saa kjær, at han reyste til | den
 rige Dronning af Arabia, hvor han med | Elft be-
 lom hendes Klenodier, og førde Dron- | ningens
 dyrebare Fugl Phoenix hjem med | sig dog paa det
 sidste efter megen Gienvor- | dighed, som Prins
 Artus havde ud- | standen, bekom han Dronnin-
 gen | til ægte. | Lyftig at læse. | Af Hollandst paa
 Dansk Alim udsat | af | P. J. H. | [Røsgen.] | Køben-
 havn, 1782. | Trykt hos H. J. Graae, boende i Kna-
 broestræde | No. 70. 8°. 32 paginerede Sider, inkl.
 Titelbl.

17. Haderslev uden Aar. Ca. 1800. — Kgl.
 Bibl. Kbh.

Historie | om | Kong Edvard | af Engelland, |
 som var geraadet i en ulægelig Sygdom, | men
 blev dog ved en vis Qvindes Raad kureret, | for-
 medelst Kongens yngste Søn, | Prinds Artus, | som
 havde sin syge Fader saa kjær, | at han rejsde til |
 Dronningen af Arabien, | hvor han med Elft be-
 lom hendes beste Klenodier, | og førte Dronnin-
 gens | Dyrebare Fugl Fenix | bort med sig, | dog
 paa det sidste, efter megen forfølgelse, | som Prinds
 Artus havde udstanden, | bekom han Dronningen
 til Ægte. | [En Streg.] | At bekomme paa Bogtryk-
 keriet i Haderslev. 8°. 24 paginerede Sider, inkl.
 Titelbl. — Teksten begynder (S.2) paa Bagsiden af
 Titelbladet. — Teksten er i denne Udgave delt i
 seksliniede Strofer.

18. København uden Aar. Efter 1808. — Kgl. Bibl. Kbh.

Historie | om | Kong Edvard | af Engelland, | som var i en ulægelig Sygdom geraaden, | men blev dog ved en vis Qvindes Raad | fureret, for medelft Kongens yngste Søn, | Prinds Attus, som havde sin syge | Fader saa tjer, at han reisste til Dron- | ningen af Arabien, hvor han med Lyst | belom hendes bedste Klenodier, og førte | Dronningens dyrebare Fugl Phoenix | bort med sig; dog paa det sidste, efter | megen forfølgelse, som Prinds Attus | havde udstanden, belom han Dron- | ningen til Ægte. | [En Slutstreg.] | Meget fornøielig at læse. | [En Bølgelinie]. | Kjøbenhavn. | Trykt og tilkjøbs i Store Helliggeiststræde No. 149. 8°. 24 paginerede Sider, inkl. Titelbl. — Teksten begynder S. (2) paa Bagsiden af Titelbladet. — Teksten er i denne Udgave delt i seksliniede Strofer. — Samme Sidesfølge som i Udg. 17. — Til Hjælp ved Fastsættelse af Trykkeaaret tjener, at Store Helliggeiststræde No. 149 første Gang opføres i Københavns Vejviser som Bogtrykkeren Johan Rudolph Thieles Adresse i Aargangen 1808.

19. Christiania uden Aar. Midten af det 19. Aarhundrede. — Kgl. Bibl. Kbh.

En herlig Krønike | om | Kong Edvard | af Engelland, | som | var udi en ulægelig Sygdom geraaden; men dog af | en vis Qvindes Raad er bleven

cureret, og det for- | medelt Kongens yngste Søn,
 Prinds Atti frimodig- | hed, som havde sin gode
 Fader saa kjær at han reisste | til den rige Dron-
 ning af Arabien, hvor han med | Elst bekom hen-
 des Klenodier, | og førte Dronningens | dyrebare
 fugl Phœnix med sig, dog paa det sidste, | efter
 mange Omstændigheder, som Prinds Attis havde |
 udstaaet, bekom han Dronningen til Ægte. | Lyftig
 at læse. | [En Slutstreg.] | Christiania. | Forlagt af
 og tilkjøbs hos H. W. Damm. 12°. 24 paginerede
 Sider, inkl. Titelbl. — Paa Foden af Titelbladets
 Bagside, S. (2), under en Streg: Trykt i det Wulfs-
 bergske Officin ved J. Ellefsen. — Teksten er i
 denne Udgave delt i 136 nummererede seksliniede
 Strofer.

**TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKJÆR)
KØBENHAVN
PAPIRET LEVERET AF DE FORENEDE PAPIRFABRIKKER
REPRODUKTIONERNE UDFØRTE I F. HENDRIKSENS
REPRODUKTIONSATELIER**

●
OPLAG: 425 EXEMPLARER
●

FEMTE BIND FÆRDIGTRYKT D. 7. SEPTEMBER 1921.

M518920

~~Jacobsen, Jens Peter~~
Danske folkebøger

~~845~~
~~J17~~
~~d~~
~~v.5~~

M518920

~~845~~
~~J17~~
~~d~~
~~v.5~~

